

Suomi
Finland
100

Regeringens årsberättelse 2016 bilaga 3

Åtgärder med anledning av riksdagens uttalanden och ställningstaganden

Regeringens publikationsserie | **4b/2017**

STATSRÅDETS KANSLI

Regeringens årsberättelse 2016, bilaga 3

Åtgärder med anledning av riksdagens uttalanden och
ställningstaganden

ISSN 2341-7129 (tryckt)

ISBN 978-952-287-408-5 (tryckt)

ISSN 2323-962X (pdf)

ISBN 978-952-287-407-8 (pdf)

Lönnberg Print & Promo 2017

Presentationsblad

Utgivare	Statsrådets kansli		27.4.2017
Författare	Statsrådets kansli, finansministeriet		
Publikationens titel	Regeringens årsberättelse 2016 bilaga 3 Åtgärder med anledning av riksdagens uttalanden och ställningstaganden Hallituksen vuosikertomuksen 2016 liite 3 Toimenpiteet eduskunnan lausumien ja kannanottojen johdosta		
Publikationsseriens namn och nummer	Regeringens publikationsserie 4b/2017		
Diarie- /projektnummer	VNK/681/05/2016	Tema	
ISBN tryckt	978-952-287-408-5	ISSN tryckt	2341-7129
ISBN PDF	978-952-287-407-8	ISSN PDF	2323-962X
URN-adress	http://urn.fi/URN:ISBN:978-952-287-407-8		
Sidantal	183	Språk	svenska
Nyckelord	årsberättelse, bokslut		
Referat Statsrådet lämnar regeringens årsberättelse till riksdagen som den berättelse om regeringens verksamhet, skötseln av statsfinanserna och om hur budgeten har följts samt om regeringens åtgärder med anledning av riksdagens beslut som det föreskrivs om i 46 § i grundlagen. Närmare bestämmelser om regeringens årsberättelse finns i 9 a § i lagen om statsrådet (175/2003) och i 17 och 18 § i lagen om statsbudgeten (423/1988). Enligt 18 § i lagen om statsbudgeten ska de redogörelser för statsfinanserna och skötseln av statsfinanserna samt resultatet av statens verksamhet som tas in i regeringens årsberättelse ge riktiga och tillräckliga uppgifter om hur budgeten följts och om statens intäkter och kostnader, statens ekonomiska ställning och resultat (rättvisande bild). På författningsnivå bestäms berättelsens innehåll dessutom särskilt av kraven i förordningen om statsbudgeten (1243/1992). Förordningsbestämmelserna om regeringens årsberättelse har förnyats genom en ändring av förordningen om statsbudgeten (118/2016), som trädde i kraft i februari 2016. Regeringens årsberättelse för 2016 består av fyra delar, själva årsberättelsen och tre bilagor: Bilaga 1 Ministeriernas resultatöversikter Bilaga 2 Bokslutskalkyler Bilaga 3 Åtgärder med anledning av riksdagens uttalanden och ställningstaganden			
Förläggare	Statsrådets kansli		
Tryckort och år	Lönnberg Print & Promo, 2017		
Beställningar/ distribution	Elektronisk version: julkaisut.valtioneuvosto.fi Beställningar: julkaisutilaukset.valtioneuvosto.fi		

Kuvailulehti

Julkaisija	Valtioneuvoston kanslia		27.4.2017
Tekijät	Valtioneuvoston kanslia, valtiovarainministeriö		
Julkaisun nimi	Regeringens årsberättelse 2016 bilaga 3 Åtgärder med anledning av riksdagens uttalanden och ställningstaganden Hallituksen vuosikertomuksen 2016 liite 3 Toimenpiteet eduskunnan lausumien ja kannanottojen johdosta		
Julkaisusarjan nimi ja numero	Hallituksen julkaisusarja 4b/2017		
Diaari/hankenumero	VNK/681/05/2016	Teema	
ISBN painettu	978-952-287-408-5	ISSN painettu	2341-7129
ISBN PDF	978-952-287-407-8	ISSN PDF	2323-962X
URN-osoite	http://urn.fi/URN:ISBN:978-952-287-407-8		
Sivumäärä	183	Kieli	ruotsi
Asiasanat	vuosikertomus, tilinpäätös		
Tiivistelmä Valtioneuvosto antaa eduskunnalle hallituksen vuosikertomuksen perustuslain 46 §:ssä säädettyinä kertomuksena hallituksen toiminnasta, valtiontalouden hoidosta ja talousarvion noudattamisesta sekä niistä toimista, joihin hallitus on eduskunnan päätösten johdosta ryhtynyt. Hallituksen vuosikertomuksesta säädetään tarkemmin valtioneuvostosta annetun lain (175/2003) 9 a §:ssä sekä valtion talousarviosta annetun lain (423/1988) 17 ja 18 §:ssä. Talousarviolain 18 §:ssä edellytetään, että hallituksen vuosikertomukseen otettavien valtiontalouden ja valtion taloudenhoidon sekä toiminnan tuloksellisuuden kuvausten tulee antaa oikeat ja riittävät tiedot talousarvion noudattamisesta, valtion tuotoista ja kuluista, valtion taloudellisesta asemasta sekä tuloksellisuudesta (oikea ja riittävä kuva). Säädöstasolla kertomuksen sisältöä määrittävät erityisesti myös valtion talousarviosta annetun asetuksen (1243/1992) vaatimukset. Hallituksen vuosikertomusta koskeva asetustasoinen sääntely on uudistettu helmikuussa 2016 voimaan tulleella valtion talousarviosta annetun asetuksen muutoksella (118/2016). Hallituksen vuosikertomus vuodelta 2016 muodostuu neljästä osasta, itse vuosikertomuksesta sekä kolmesta liitteestä: Liite 1 Ministeriöiden tuloksellisuuden kuvaukset Liite 2 Tilinpäätöslaskelmat Liite 3 Toimenpiteet eduskunnan lausumien ja kannanottojen johdosta			
Kustantaja	Valtioneuvoston kanslia		
Painopaikka ja vuosi	Lönnberg Print & Promo, 2017		
Julkaisun myynti/jakaja	Sähköinen versio: julkaisut.valtioneuvosto.fi Julkaisumyynti: julkaisutilaukset.valtioneuvosto.fi		

INNEHÅLL

1	Åtgärder med anledning av riksdagens uttalanden och ställningstaganden.....	6
1.1	Grundlagsutskottet	6
1.2	Utrikesutskottet.....	8
1.3	Finansutskottet.....	13
1.4	Revisionsutskottet	35
1.5	Förvaltningsutskottet	66
1.6	Lagutskottet.....	82
1.7	Kommunikationsutskottet	91
1.8	Jord- och skogsbruksutskottet.....	101
1.9	Försvarsutskottet.....	120
1.10	Kulturutskottet	122
1.11	Social- och hälsovårdsutskottet.....	145
1.12	Ekonomiutskottet.....	161
1.13	Framtidsutskottet.....	167
1.14	Arbetslivs- och jämställdhetsutskottet	170
1.15	Miljöutskottet	176

1 Åtgärder med anledning av riksdagens uttalanden och ställningstaganden

1.1 Grundlagsutskottet

Utveckling av valsystemet

RP 55/2014 rd, VLF 1/2015 rd – RSk 14/2015 rd

Grundlagsutskottet

Riksdagen förutsätter att en parlamentarisk beredning inleds för att utveckla vårt valsystem och se över vallagstiftningen. I beredningen ska grundlagsutskottets ståndpunkter beaktas. Riksdagen understryker att beredningen ska vara öppen för insyn och att den bör gå ut på att förutsättningslöst och i ett brett perspektiv undersöka olika alternativ för att få valsystemet att fungera på bästa sätt och höja valdeltagandet, förbättra proportionaliteten vid val, sänka den så kallade dolda röstspärren och säkra den regionala representativiteten.

Justitieministeriet kommer under innevarande valperiod att utse en parlamentarisk arbetsgrupp för att utreda de olika alternativen för att utveckla riksdagsvalets valsystem och se över vallagstiftningen på det sätt som förutsätts av riksdagen.

Jussi Aaltonen, konsultativ tjänsteman, justitieministeriet

Språkliga rättigheter för dem som använder teckenspråk

RP 294/2014 rd – RSv 346/2014 rd

Grundlagsutskottet

Riksdagen förutsätter att regeringen vidtar åtgärder för att de språkliga rättigheterna för dem som använder teckenspråk ska tillgodoses i hela landet på det sätt som avsetts när lagstiftningen om rättigheterna utarbetades.

Den samarbetsgrupp för teckenspråk som justitieministeriet tillsatte har följt verkställigheten av teckenspråkslagen (359/2015) i samarbete med aktörer som representerar det teckenspråkiga samfundet. Arbetsgruppens mandattid upphörde vid utgången av 2016 och en ny arbetsgrupp ska tillsättas för att gå vidare med arbetet under åren 2017 och 2018. Samarbetsgruppen lade våren 2016 fram en plan med praktiska åtgärder för att öka kunskaperna om teckenspråkslagen och främja att den tillämpas i myndighetsinformation.

Justitieministeriet publicerade den 19 januari 2016 en utredning om helhetssituationen för det finlandssvenska teckenspråket:

<http://oikeusministerio.fi/fi/index/julkaisut/julkaisuarkisto/1452773827455.html>.

[På svenska:

<http://oikeusministerio.fi/sv/index/julkaisut/julkaisuarkisto/1452773827455.html>.]

Enligt utredningen är det finlandssvenska teckenspråket ett särskilt utrotningshotat språk och det behövs ett övergripande program för att revitalisera det.

Anna Saarela, överinspektör, justitieministeriet

Besvärsförbud i ärenden gällande utnämningar till tjänster och tjänsteförhållanden

RSk 22/2015 rd – TKF 1/2015 rd

Grundlagsutskottet

Riksdagen förutsätter att regeringen skyndsamt tar fram en proposition med förslag till lag om ändring av statstjänstemannalagen för att slopa besvärsförbudet i fråga om beslut som gäller utnämning till en tjänst eller ett tjänsteförhållande. I det sammanhanget bör också förslag om ändring av lagen om riksdagens tjänstemän och andra relevanta lagar beredas så att den rättighet som var och en garanteras genom 21 § 1 mom. i grundlagen tillgodoses varje gång beslut fattas om att utnämna någon till en tjänst eller ett tjänsteförhållande inom den offentliga förvaltningen.

Statsrådet beslutade den 30 december 2015 att vidta åtgärder som föranleds av uttalandet. I juni 2016 tillsatte finansministeriet (VM052:00/2016) i enlighet med uppdraget i den skrivelse riksdagen lämnade regeringen (RSk 22/2015 rd) en arbetsgrupp med uppgift att utreda upphävandet av besvärsförbud i fråga om utnämningsbeslut. Arbetsgruppen hade i uppgift att bereda ett förslag i form av en regeringsproposition till ändring av statstjänstemannalagen så att besvärsförbudet i fråga om beslut som gäller utnämning till en tjänst eller ett tjänsteförhållande slopas samt att bereda förslag till ändring av andra relevanta lagar så att den i grundlagen skyddade rättigheten att få ett beslut som gäller ens rättigheter och skyldigheter behandlat vid domstol tillgodoses i samband med alla utnämningsbeslut inom den offentliga förvaltningen.

Enligt arbetsgruppens förslag från oktober 2016 ska det i statstjänstemannalagen och i andra i förslaget ingående lagar som berör tjänstemäns anställning föreskrivas om rätt att genom besvär söka ändring i beslut som gäller utnämning till en tjänst eller ett tjänsteförhållande. Enligt arbetsgruppens förslag är det dock inte möjligt att framföra besvär över utnämningsbeslut, om utnämning befogenheten tillkommer republikens president eller statsrådets plenum, i det fall att beslutet gäller en utnämning för viss tid på högst två år eller om tjänsten eller tjänsteförhållandet med stöd av lag kan tillsättas utan att ledigförklaras.

Arbetsgruppens promemoria var på remiss i slutet av januari 2017 och avsikten är att regeringen ska lämna en proposition i ärendet under vårsessionen 2017.

Miska Lautiainen, konsultativ tjänsteman, finansministeriet

1.2 Utrikesutskottet

Finlands säkerhets- och försvarspolitik 2009

SRR 1/2009 rd – RSk 17/2009 rd

Utrikesutskottet

5. Riksdagen förutsätter insatser av statsrådet för att höja den nationella beredskapen för civil krishantering så mycket att Finlands deltagande i civil krishantering permanent når upp till minst den miniminivå som anges i den nationella strategin för civil krishantering.

I ärendet finns inget nytt att rapportera:

5. ”I 2012 års redogörelse om Finlands säkerhets- och försvarspolitik fastställs det att målet för de civila krishanteringsinsatserna är en nivå på 150 finländska sakkunniga. I den uppdaterade nationella strategin för civil krishantering som blev klar 2014 är det uppställda målet för Finlands deltagande 150 finländska sakkunniga i civil krishantering på årsnivå.

År 2015 uppnåddes inte målnivån för Finlands civila krishanteringsinsatser enligt den nationella strategin och 2012 års säkerhets- och försvarspolitiska redogörelse. Detta berodde på otillräckliga anslag. Strävan när det gäller att sända ut sakkunniga inom civil krishantering har varit planmässighet och ett nära samarbete mellan utrikesministeriet, inrikesministeriet och Krishanteringscentret. Insatser har också gjorts för att utveckla EU-representationens och FN-representationens deltagande i planeringen.

Under året arbetade 70 procent av de finländska sakkunniga på civil krishantering i insatser på nya krisområden, med andra ord i Ukraina och i ursprungs- och transitländer för migration.

Inom EU:s civila krishanteringsuppdrag sänder Finland fortfarande ut flest sakkunniga i förhållande till befolkningsmängd. Målet med att 40 procent av de utsända sakkunniga ska vara kvinnor nåddes. Genomsnittet i EU ligger på hälften av Finlands siffror. Förutom andelen kvinnor har Finland också satsat på platser med högre profil i sakkunnigrekryteringen. När stora insatser i sakkunnighänseende (Kosovo och Afghanistan) minskas och körs ned minskar också antalet sakkunniga. Kraven på språkkunskaper och de svåra förhållandena i de nyare insatserna i Afrika har bidragit till att göra det svårare att finns lämpliga sakkunniga. Ett försvårat säkerhetsläge medför extra utmaningar när det gäller utbildning och rekrytering och dessutom uppstår tilläggskostnader. Det uppställda målet är ökat deltagande i de civila krishanteringsuppdragen i de ursprungs- och transitländer som intar en nyckelställning i fråga om migration.

Finland utlovade mer stöd för FN:s fredsbevarande verksamhet på FN-toppmötet, och i detta stöd ingår 20 poliser, i synnerhet kvinnliga poliser eller specialiserade polisgrupper, som ställs till förfogande för FN:s fredsbevarande insatser och utbildningsstöd tillsammans med försvarsmakten för att stärka den fredsbevarande kapaciteten i östra Afrika.

När det gäller den nationella beredskapen för civil krishantering hör de operativa uppgifterna till Krishanteringscentret under inrikesministeriet. Centret utbildar och

rekryterar sakkunniga till civila krishanteringsuppgifter och sköter den tillhörande personaladministrationen, materielen, logistiken, forskningen och utvecklingen. Centret representerar statsarbetsgivaren för utsända sakkunniga i civila krishanteringsuppgifter och den svarar för lägesbilden och journalsystemet i anknytning till insatser. Det har med avseende på de operativa uppgifterna genomfört och fullföljt målen för den nationella strategin för civil krishantering. Fullföljandet av målen ingår i resultatmålsdokumentet mellan centret och ministeriet.

Krishanteringscentrets utbildning är mångsidig och garanterar alla som väljs ut till insatserna introduktionsutbildning. Dessutom har det ordnats många andra utbildningsevenemang, däribland kurser som är till stöd för potentiella sökande till sakkunniguppgifter. Utbildning i civil krishantering ordnades i samarbete med flera nationella och internationella aktörer inom utbildningssektorn.

Ur den nationella beredskapens synvinkel är den största utmaningen, utöver hur anslagen ska räcka till, tillgången på utbildad personal till uppgifter för kvinnliga poliser och på rättsområdet. Genom en särskild insats från ministerieledningens sida försökte man inverka positivt på rekryteringen för FN:s polisiära uppdrag och sekretariatsuppdrag, och poolerna togs också upp i FN-högkvarteret under ministrarnas resa.”

Minna Laajava, ambassadråd,
Antti Häikiö, konsultativ tjänsteman, utrikesministeriet

Infanteriminor

RP 15/2011 rd – RSv 47/2011 rd

Utrikesutskottet

1. Riksdagen förutsatte den 25 november att statsrådet genomför programmen för att kompensera infanteriminornas prestanda trots trycket på att skära i försvarsutgifterna.
2. Riksdagen förutsatte att en årlig rapport om programmet för att kompensera infanteriminorna lämnas till utrikesutskottet och försvarsutskottet.
4. Riksdagen förutsatte att statsrådet bland annat via EU arbetar för att Ottawakonventionen ska få större räckvidd och bli effektivare. Statsrådet beslutade 21.12.2011 att vidta de åtgärder som uttalandena ger anledning till.

1. I samband med den säkerhets- och försvarspolitiska redogörelsen 2004 drog regeringen upp riktlinjerna för Finlands tillträde till Ottawakonventionen 2012 och för förstörandet av infanteriminorna före 2016 i enlighet med avtalsbestämmelserna. I samband med att riktlinjerna drogs upp beviljades försvarsmakten tilläggsfinansiering på 200 miljoner euro (inkl. moms) för finansiering av ersättande system. Dessutom kom man överens om att försvarsförvaltningen använder 100 miljoner euro av sina egna anslag för ersättningsprojektet. Riktlinjerna från 2004 befastes på nytt i den säkerhets- och försvarspolitiska redogörelsen 2009. Planeringen för att kompensera infanteriminornas prestanda inleddes vid försvarsmakten 2004. Den ersättande upphandlingen startade 2009 och avslutas enligt plan 2016. I augusti 2015 slutförde

Finland förstörandet av upplagen. 16 500 infanteriminor blir enligt artikel 3 i konventionen kvar för att användas i utbildningen.

2. Årligen lämnas en utredning till utrikesutskottet och försvarsutskottet om hur programmet som avser att ersätta infanteriminorna har framskridit. Under 2016 lämnades utredningen till försvarsutskottet 7.6.2016 och till utrikesutskottet 15.6.2016.

4. Frågan om att öka Ottawakonventionens täckningsgrad och genomslagskraft har fått stöd såväl i nationella anföranden i Finland som i EU-anföranden på möten och konferenser som har behandlat infanteriminor. Täckningsgraden har varit ett av diskussionsämnena i EU:s bilaterala dialog om vapenkontroll med relevanta tredjeländer, vilket Finland för sin del har understött. Finland har regelbundet vid partsmöten rapporterat om genomförandet av sina konventionsförpliktelser. Finland fortsätter att arbeta för större täckning och genomslagskraft för Ottawakonventionen även i fortsättningen, både nationellt och via EU. Konventionen har nu tillträtts av 162 stater.

Hanna Ojanperä, utrikessekreterare, utrikesministeriet

Finlands säkerhets- och försvarspolitik 2012

SRR 6/2012 rd – RSk 6/2013 rd

Utrikesutskottet

Riksdagen godkände 8.5.2013 följande ställningstaganden i enlighet med utrikesutskottets betänkande:

1. Riksdagen förutsätter att redogörelsen läggs upp som en övergripande säkerhetsstrategi som på ett balanserat sätt styr utvecklingen av alla förvaltningsområden med anknytning till säkerhet och deras resurser, vilket inbegriper cybersäkerheten, försörjningsberedskapen och energisäkerheten.

2. Riksdagen förutsätter att det säkerhets- och försvarspolitiska redogörelseförfarandet utvecklas så att riktlinjerna får ökat genomförande och större genomslag över regeringsperioderna och att statsrådet i samarbete med riksdagen vidtar åtgärder för att utveckla förfarandet.

3. Riksdagen förutsätter att en bred parlamentarisk uppföljningsgrupp med ett klart uppdrag tillsätts för att stödja redogörelsearbetet redan från starten.

I ärendet finns inget nytt att rapportera:

”1–3. Den säkerhets- och försvarspolitiska redogörelsen är ett övergripande styrdokument av statsrådet som utgör grunden för styrningen av den finländska politiken och för stärkandet av verksamheten i syfte att främja landets intressen och mål. Även i fortsättningen kommer redogörelserna att bygga på ett brett säkerhetsbegrepp och granskningen sträcker sig tidsmässigt över regeringsperioderna.

Samarbetet med riksdagen kring utarbetandet av redogörelsen 2012 var nyttigt och ett motsvarande arrangemang är motiverat också för arbetet med kommande redogörelser. Riksdagen informeras enligt 97 § i grundlagen om genomförandet av redogörelsen. Genomförandet rapporteras dessutom som en del av verkställighets- och uppföljningsförfarandet för budgeten. Att trygga kontinuiteten är också viktigt för verkställandet över regeringsperioderna av riktlinjerna i redogörelsen. I synnerhet utvecklandet av försvaret förutsätter på grund av långsiktigheten för materialanskaffnings-, planerings- och livscykeluppdateringar att granskningen sträcker sig över regeringsperioderna.”

Mikko Kinnunen, enhetschef, politiska avdelningen, utrikesministeriet

Ändring av lagen om konsulära tjänster

RP 102/2014 rd – RSv 129/2014 rd

Utrikesutskottet

Riksdagen förutsätter att utrikesministeriet på grund av osäkerhetsfaktorerna i konsekvensbedömningen följer upp och utvärderar hur lagen om konsulära tjänster verkställs och tillgången till tjänster utvecklas samt i förekommande fall vidtar åtgärder för att säkerställa servicen. En utredning om hur lagstiftningen fungerar och vilka konsekvenser den har ska lämnas till utrikesutskottet ett år efter det att förordningen har trätt i kraft.

Utrikesministeriet har lämnat en utredning om konsekvenserna av ändringen av lagen om konsulära tjänster (970/2014) till riksdagen hösten 2016.

Juha Savolainen, enhetschef, ambassadråd, utrikesministeriet

Statsrådets redogörelse om Finlands utvecklingspolitik

SRR 1/2016 rd – RSk 9/2016 rd

Utrikesutskottet

1. Riksdagen förutsätter att statsrådet varje valperiod utarbetar en redogörelse om Finlands utvecklingspolitik för politisk styrning på strategisk nivå av utvecklingssamarbetet och för att säkerställa en konsekvent utvecklingspolitik.

2. När statsrådet genomför det utvecklingspolitiska programmet ska det beakta de iakttagelser som framförs i detta betänkande och avge rapport om dem i samband med 2018 års utredning om redogörelsens utfall och resultaten av utvecklingssamarbetet.

1. Statsrådets redogörelse för Finlands utvecklingspolitik under den innevarande valperioden blev klar i februari 2016.

2. Statsrådet har beaktat de iakttagelser som framfördes i betänkandet, bl.a. i fråga om utvecklingspolitikens resultat och genomslag. Förberedelserna för uppgörandet av en resultatrapport som ska lämnas till riksdagen 2018 har inletts. Rapporten behandlar hur målen i redogörelsen utfallit och resultaten av utvecklingssamarbetet.

Miia Rainne, tjänstemannasekreterare, utrikesministeriet

Statsrådets redogörelse till riksdagen om försättande av en militär avdelning i hög beredskap som en del av den EU-stridsgrupp som ställs upp av Storbritannien, Irland, Lettland, Litauen, Sverige och Finland för beredskapsperioden 1.7–31.12.2016

SRR 4/2016 rd – RSk 11/2016 rd

Utrikesutskottet

Riksdagen har utifrån utrikesutskottets betänkande godkänt ett ställningstagande enligt vilket riksdagen inte har något att anmärka med anledning av redogörelsen.

Samtidigt förutsatte riksdagen att utrikesministeriet och försvarsministeriet tillsammans utarbetar en utredning om vilka fördelar Finland hittills haft av att delta i stridsgrupper. Utredningen bör läggas fram efter beredskapsperioden i stridsgruppen som leds av Storbritannien. Utredningen bör också gå in på Finlands måluppställning i relation till konceptet med stridsgrupper och utvecklingen av kapaciteten till snabba insatser tillsammans med olika internationella aktörer.

Utredningen lämnades till riksdagen den 4 april 2017.

Leena Pylvänäinen, ambassadråd, utrikesministeriet

Statsrådets utrikes- och säkerhetspolitiska redogörelse

SRR 6/2016 rd – RSk 29/2016 rd

Utrikesutskottet

Riksdagen förutsätter att en parlamentarisk uppföljning som omfattar alla riksdagspartier ordnas också vid beredningen av framtida redogörelser om säkerhet.

Statsrådet gav i juni 2016 riksdagen en utrikes- och säkerhetspolitisk redogörelse som behandlades av riksdagen under höstsessionen 2016. År 2016 bereddes en försvarsredogörelse, som kommer att lämnas till riksdagen i februari 2017 (SRR 3/2017 rd). Beredningen av dessa redogörelser har följts av den parlamentariska uppföljningsgrupp som tillsattes av riksdagens talmanskonferens i november 2015. Statsrådet gav i maj 2016 riksdagen en redogörelse för den inre säkerheten (SRR 5/2016 rd). Redogörelsen är inte slutbehandlad.

Riksdagen informeras enligt 47 och 97 § i grundlagen om genomförandet av redogörelserna. Genomförandet rapporteras dessutom som en del av regeringens årsberättelse. Statsrådet ser det som angeläget att det i samband med redogörelser som berör säkerheten ordnas parlamentarisk uppföljning.

Timo Lankinen, understatssekreterare, statsrådets kansli

1.3 Finansutskottet

Begränsningar i samfunds rätt till ränteavdrag

RP 146/2012 rd – RSv 156/2012 rd

Finansutskottet

Riksdagen förutsatte den 17 december 2012 att finansministeriet följer upp hur lagändringen påverkar villkoren för företagande. Dessutom ska ministeriet tillsammans med Skatteförvaltningen särskilt bevaka hur lagändringen påverkar kapitalstrukturen i företag i intressegemenskap och ändringarna i avdragen för ränta på skuld och kartlägga vilka nya typer av skatteplanering det eventuellt uppstår i beskattningspraxis. Riksdagen förutsatte också att finansministeriet utifrån tillgänglig information och arbetet i expertgruppen för näringsbeskattning utvärderar hur lagen bör förbättras och vidtar behövliga åtgärder för att vidareutveckla lagstiftningen. Utvärderingen bör särskilt fokusera på beskattningen av företag som bedriver fastighetsinvesteringar.

Regleringen gällande begränsningar i samfunds rätt till ränteavdrag har tillämpats första gången i beskattningen för skatteåret 2014. Lagändringens konsekvenser uppföljs i samarbete med Skatteförvaltningen. Finansministeriet har 2016 tillsatt en arbetsgrupp som har till uppgift att bland annat bedöma effekterna och utvecklingsbehoven av regleringen gällande ränteavdragsrätten på basis av bland annat erfarenheterna som baserar sig på den nuvarande lagstiftningen. Arbetsgruppen lämnar sin rapport sommaren 2017.

I OECD:s BEPS-projekt som inleddes 2013 och som gäller urholkning av skattebasen och vinstöverföringar har utretts åtgärder för att förebygga urholkningen av skattebasen på grund av företagens skatteplanering. En av de åtgärder som ska utredas är begränsningen av rätten till ränteavdrag. Bestämmelsen om begränsningen av rätten till ränteavdrag ingår även i EU:s år 2016 godkända direktiv om fastställande av regler mot skatteflyktsmetoder som direkt inverkar på den inre marknadens funktion (EU) 2016/1164, vars bestämmelser till största delen ska implementeras av medlemsstaterna senast den 31 december 2018. Finland har aktivt deltagit i arbetsgrupper för BEPS-projektet inom OECD samt i behandlingen av ifrågavarande direktiv inom EU. Den ovannämnda arbetsgruppen vid finansministeriet bedömer den nuvarande lagstiftningen i Finland gällande begränsningen av ränteavdragsrätten med tanke på dess ekonomiska konsekvenser. Vid bedömningen tas även hänsyn till de regleringskrav som ställs i direktivet.

Indelningen av den beskattningsbara inkomsten i näringsverksamhetens förvärvskälla, jordbrukets förvärvskälla och förvärvskällan för annan verksamhet inverkar i synnerhet på skatteställningen av företag som bedriver fastighetsinvesteringar. Finansministeriet har 2016 tillsatt en expertgrupp som stöd för lagberedningen om sloandet av aktiebolagens förvärvskälla för annan verksamhet. Eventuella ändringar i indelningen enligt förvärvskälla skulle inverka även på företag som bedriver fastighetsinvesteringar. Därför kommer man i den fortsatta beredningen av ändringar i fördelningen enligt förvärvskälla att beakta behovet av ändringar i bestämmelserna om begränsningarna av rätten till ränteavdrag.

Anu Rajamäki, specialsakkunnig, finansministeriet

Beaktandet av riksdagens finansmakt vid reformer av EU-regler

RP 155/2012 rd – RSv 174/2012 rd

Finansutskottet

Riksdagen förutsatte den 18 december 2012 att de stegvisa förändringarnas kumulativa verkan på riksdagens budgetmakt och den nationella suveräniteten omsorgsfullt beaktas, om det är meningen att EU-reglerna i fortsättningen ska förstärkas ytterligare på ett sätt som begränsar det nationella beslutsfattandet.

Nya förslag till EU-regler som berör riksdagens budgetmakt har inte lagts fram. Den så kallade finanspolitiska lagen (869/2012) har som komplettering av genomförandet av det finanspolitiska avtalet ändrats med anledning av kommissionens ställningstaganden genom en lagändring (18/2017), som trädde i kraft den 20 januari 2017. Ändringen i fråga gäller dock inte riksdagens budgetmakt utan statsrådets verksamhetsskyldigheter.

Till andra delar finns inget nytt i frågan att meddela till riksdagen. Om nya förslag till EU-regler i anslutning till riksdagens budgetmakt lämnas, fäster statsrådet speciell uppmärksamhet vid frågan.

Niko Ijäs, budgetråd, finansministeriet

Regeringens svar på riksdagens budgetuttalanden och ställningstaganden till planen för de offentliga finanserna

Riksdagens budgetuttalanden om budgeten för 2012

RSk 31/2011 rd — RP 59/2011 rd, RP 119/2011 rd, RP 128/2011 rd

En utvidgning av väderradarnätet

Moment 31.50.01

Riksdagen förutsätter att regeringen vidtar åtgärder för att utvidga väderradarnätet så att varningssystemet blir heltäckande för alla regioner.

Kommunikationsministeriet har med anledning av anmärkningarna under denna punkt konstaterat följande:

Med ett anslag på sammanlagt 6 miljoner euro som anvisades i statsrådets rambeslut våren 2009 för att modernisera väderradarnätet har åtta väderradaranläggningar moderniserats under åren 2012–2014. På det här sättet har radarnätet gjorts mer heltäckande och dess störningskänslighet har minskat.

I den tredje tilläggsbudgeten 2013 anvisades ett tilläggsanslag på 1,5 miljoner euro för anskaffning av en väderradaranläggning som placerades i Kesälahti. Anläggningen har tagits i operativt bruk under senare hälften av 2014. Därtill anvisades det i den första tilläggsbudgeten för 2014 finansiering på 1,4 miljoner euro för en ny väderradaranläggning i Mellersta Finland. Med den kan man lokalt förbättra kvaliteten av radardata samt höja nätverkets funktionssäkerhet. I december 2015 förbättrades funktionssäkerheten för nätverket i Mellersta Finland när den nya radaranläggning-

en togs i operativt bruk. För att säkerställa den regionala täckningen och täckandet av de största skuggområdena förutsätts ytterligare två nya radaranläggningar, som ska placeras i Östra Finland och Lappland.

I budgeten för 2017 har 1 milj. euro anvisats för väderradarnätets ersättningsinvesteringar.

Riksdagens budgetuttalanden om budgeten för 2013

RSk 36/2012 rd — RP 95/2012 rd, RP 166/2012 rd

Höjning av anslaget för utlåning ersättning

Uttalande 4

Moment 29.01.22

Riksdagen förutsätter att understödet för utlåning ersättningen stegvis höjs till en sådan nivå att upphovsmännen får en rimlig ersättning för utlåning av sina verk.

Undervisnings- och kulturministeriet har med anledning av anmärkningarna under denna punkt konstaterat följande:

I budgetförslagets riksdagsbehandling 2013 godkändes en ökning på 200 000 euro i anslaget. Anslaget för utlåning ersättningen ökade således från 3 625 000 euro (2012) till 3 825 000 euro (2013).

Den höjning av anslaget i statens budget som det inom budgetramen 2014 var möjligt att rikta till ersättningar för användningen av upphovsrättsligt skyddat material användes till att höja anslaget för utlåning ersättningar. I budgetförslaget 2014 föreslogs det att anslaget för utlåning ersättningen höjs med 150 000 euro. Vid sidan av förslaget godkände riksdagen en ytterligare höjning av anslaget med 100 000 euro. Anslaget för utlåning ersättningen 2014 ökade således till 4 075 000 euro.

I budgeten för 2015 höjdes anslaget med 4 150 000 euro till 8 225 000 euro. Höjningen inriktades på att höja nivån på ersättningarna för utlåning.

I budgeten för 2016 höjdes anslaget till utlåning ersättning till 9 313 000 euro. Anslaget omfattar även mervärdesskattens andel.

I budgeten för 2017 höjdes anslaget till utlåning ersättning till 15 648 000 euro. Anslaget omfattar även mervärdesskattens andel. Anslagets nivå kan anses vara jämförbar med andra nordiska länder.

Riksdagens tilläggsbudgetuttalande till budgeten för 2014

RSk 19/2014 rd – RP 66/2014 rd

Altia Abp

Uttalande 1

Moment 23.10.88

Riksdagen förutsätter att finansutskottet innan det slutliga försäljningsbeslutet fattas får en utredning om hur sysselsättningen, användningen av finländsk spannmål och de förväntade intäkterna i relation till placeringsobjektet har säkerställts och möjligheterna till en nyemission riktad till allmänheten har beaktats. Samtidigt måste det utredas vilka möjligheter staten har att kvarstå som delägare i Altia Abp och därigenom påverka beslutsfattandet inom Altia Abp.

Statsrådets kansli har med anledning av anmärkningarna under denna punkt konstaterat följande:

Situationen har inte ändrats sedan förra året, och det finns inget nytt att konstatera om ärendet. Den ekonomiska situationen inom Altia Abp håller på att vända mot det bättre trots det svåra marknadsläget. Enligt en aktuell uppskattning från avdelningen för ägarstyrning vid statsrådets kansli är det bästa alternativet sett till helheten att bolaget introduceras på Helsingforsbörsen om man vill frigöra kapital från bolaget och öka värdet på den återstående egendomen utan något direkt behov att avstå från bestämmande inflytande.

Riksdagens budgetuttalanden om budgeten för 2015

RSk 48/2014 rd – RP 131/2014 rd, RP 247/2014 rd, FiUB 37/2014 rd

Utländska spelbolags olagliga marknadsföring i Finland

Uttalande 6

Kapitel 29.80

Riksdagen förutsätter att regeringen vidtar åtgärder för att förhindra att utländska spelbolag bedriver olaglig marknadsföring i Finland.

Inrikesministeriet har med anledning av anmärkningarna under denna punkt konstaterat följande:

Inrikesministeriet tillsatte hösten 2015 ett projekt i syfte att sammanslå penningspelsverksamheten för de finländska penningspelsbolagen Fintoto Oy, Veikkaus Ab och Penningautomatföreningen. Målet med projektet är att stärka det finländska monopolsystemet bland annat genom att öka förmågan att kanalisera efterfrågan på penningspel från den utländska penningspelsverksamheten till det inhemska övervakade utbudet som täcks av högt konsumentskydd. Regeringens proposition om ändring av lotterilagen lämnades till riksdagen i september 2016. Lagändringarna trädde i kraft den 1 januari 2017.

Därtill omorganiserades Polisstyrelsen lotteriförvaltning i samband med projektet inom Polisstyrelsen till en självständig enhet som fungerar direkt under polisöverdirektören. Samtidigt utökades personalresurserna inom lotteriförvaltningen när det gäller övervakningen av verkställandet och marknadsföringen av penningspel. Med anledning av lagändringarna och omorganiseringen kan lotteriförvaltningens resurser effektivare allokeras till marknadsföring som strider mot lotterilagen.

Europeiska kommissionen har i maj 2016 lämnat ett förslag om reformering av direktivet om audiovisuella medietjänster. Regeringen har ansett att det är viktigt att förtydliga direktivet så att gränsöverskridande marknadsföring effektivare än nu kan hindras om den nationella penningspelspolitiken och lagstiftningen så förutsätter. Syftet är att främja detta mål aktivt i förhandlingar gällande direktivet. Allmänt kan konstateras att det fortfarande är en rätt liten del av den totala marknaden för penningspel som spelas till utlandet. Man bör aktivt följa med det som sker i omvärlden och tillsynsmyndigheternas och andra myndigheters verksamhet bör riktas in på områden där man med tanke på genomslagskraften når de bästa resultat.

Utvecklingen av flygtrafiken till inhemska flygplatser

Uttalande 7

Moment 31.30.63

Riksdagen förutsätter att kommunikationsministeriet, finansministeriet och arbets- och näringsministeriet tillsammans med företag och regioner undersöker vilka åtgärder som skapar sådana förutsättningar för utveckling av flygtrafiken till de inhemska flygplatserna, så att de bättre än hittills stöder tillgängligheten till regionerna, verksamhetsmöjligheterna för den internationella exportindustrin och turismen.

Kommunikationsministeriet har med anledning av anmärkningarna under denna punkt konstaterat följande:

Transportsystemet ska betraktas som en helhet, av vilken flygtrafiken utgör en del. Det är av central betydelse att trygga den regionala tillgängligheten oberoende av transportmedel. Ett välfungerande transportsystem består av olika former av transport, som bildar resekedjor som fungerar tillsammans.

Utvecklingsåtgärder av flygtrafiken har utretts på ett omfattande sätt i samband med beredningen av den flygtrafiksstrategi som blev färdig 2015. Vid beredningen deltog olika ministerier och regionala aktörer samt andra viktiga intressentgrupper. De regionala arbetsgrupper och det riksomfattande styρνätet, som grundades på basis av flygtrafiksstrategin, avslutade sitt arbete i slutet av 2016. De regionala arbetsgrupperna kartlade åtgärder för utveckling av regionala flygtrafiktjänster och resekedjor. Resultatet av de regionala gruppernas arbete fungerar som en grund för det regionala utvecklingsarbetet.

Riksdagen håller på att behandla regeringens proposition till transportbalk (RP 161/2016 rd). Under transportbalkens första skede enhetligas lagstiftningen om marknadsinträdet av olika transportformer inom vägtrafiken. Alla aktörer åläggs därtill att öppna informationen om transporttjänster gällande alla transportsätt. Öp-

pen information har en väsentlig roll i utvecklingen av fungerande resekedjor och nya transporttjänster. I andra skedet av transportbalken inkluderas beträffande marknadsregleringen utöver järnvägstrafiken och sjöfarten även lagstiftningen gällande flygtrafiken. Velfungerande resekedjor och nya transporttjänster främjar regional tillgänglighet och betjänar förbindelserna till flygplatserna.

Flygtrafiken ska i första hand vara marknadsbetingad. Staten köper flygtrafik till flygplatser med litet trafik samt stöder flygplatser utanför Finavia Abp:s nätverk. För inköp av flygtrafik används cirka 1 miljon euro och för stödandet av flygplatser cirka 1 miljon euro per år. Förutsättningen för att flygtrafik kan köpas är att rutten i fråga uppfyller de krav som EU-lagstiftningen förutsätter. Därtill ska staten och de lokala myndigheterna ha en gemensam syn på att upprätthållandet av flygförbindelsen är nödvändigt och att transportförbindelsen inte kan upprätthållas med andra transportsätt. Flygtrafikens och flygplatserna livskraft baserar sig på tillräcklig och äkta efterfrågan på flygtrafiktjänsterna.

Tryggandet av vården för mödrar med missbruksproblem

Uttalande 8

Moment 33.03.63

Riksdagen förutsätter att anslag för vård av mödrar med missbruksproblem beaktas i nästa anslagsram och att ansvaret för att ordna och finansiera vården i vårdreformen klart och tydligt anvisas social- och hälsovårdsområdena.

Social- och hälsovårdsministeriet har med anledning av anmärkningarna under denna punkt konstaterat följande:

Missbrukartjänsterna liksom övriga social- och hälsotjänster hör till kommunernas ansvarsområde. Enligt lagen om missbrukarvård (41/1986) ska kommunen sörja för att vården av missbrukare ordnas så att den till sin innebörd och omfattning motsvarar behovet i kommunen. Staten deltar i finansieringen av tjänsterna genom systemet med statsandelar för kommunerna.

Ärendet har tagits upp i den reform av social- och hälsotjänster som är under beredning och i landskapsreformen samt i beredningen av valfrihetslagen i anknytning till dem. Landskapen ska få av staten finansiering med allmän täckning. Avsikten med bestämmelserna i lagen om ordnandet av social- och hälsovården samt landskapslagen och valfrihetslagen är att trygga att det vid sidan av den offentliga produktionen finns mera privat produktion och produktion från olika organisationer.

Vården för mödrar med missbruksproblem är speciellt krävande och förutsätter integrering av social- och hälsovårdstjänster till klientinriktade helheter, vilket torde betyda att vården ordnas av landskapets affärsverk. Bestämmelser om socialvårdstjänster för gravida, till vilka exempelvis tjänster som mödrahem hör, ingår i den nya socialvårdslagen som trädde i kraft 2015. Enligt lagen har en gravid person rätt att omedelbart få tillräcklig socialservice som stöder alkohol- och drogfrihet (24 §). Andra myndigheter som anges i lagen får med samtycke av klienten vara i kontakt med socialvården för en bedömning av personens servicebehov. I hälso- och sjuk-

vårdslagen ingår en motsvarande bestämmelse som garanterar missbrukartjänsterna inom hälsovården (28 §).

Hälsovetenskapliga forskningen på universitetsnivå och för sektorsforskningen

Uttalande 9

Moment 33.60.32

Riksdagen förutsätter att finansieringen och verksamhetsmöjligheterna för den hälsovetenskapliga forskningen på universitetsnivå och för sektorsforskningen tryggas och att det nästa regeringsperiod görs en bred utvärdering av vilka konsekvenser anslagsreformen har haft för bland annat forskningskvaliteten. Samtidigt måste det bedömas vilka korrigerande åtgärder det eventuellt kan behövas för att trygga högkvalitativ forskning och hållbar finansiering.

Statsrådets kansli har med anledning av anmärkningarna under denna punkt konstaterat följande:

Som en del av statsrådets utrednings- och forskningsverksamhet genomförs under ledning av statsrådets kansli under åren 2017–2018 en extern utvärdering av forskningsinstituts- och finansieringsreformen. Kärnfrågorna i utvärderingen är hur totalreformen av statens forskningsinstitut och forskningsfinansiering (TULA-reformen) har genomförts och hur den har bidragit till att forskningen fungerar som en strategisk resurs för samhällsutvecklingen och beslutsfattandet. Vid utvärderingen beaktas en mångfacetterad och multimetodologisk aspekt samt den internationella referensramen. Därtill väntas utvärderingen förstärka en med tanke på det finska forskningssystemet och forskningsinstitutsfältet väsentlig syn och helhetsbild även om framtida utvecklingsbehov. Utvärderingen inleds i februari 2017 och avslutas i november 2018.

Social- och hälsovårdsministeriet har med anledning av anmärkningarna under denna punkt konstaterat följande:

Forskningen och utvecklingen av socialsektorn och hälsan i Finland är starkt anknyten till universitetssjukhus, högskolor, universitet och kompetenscentra. Forsknings- och samfundet inom social- och hälsosektorn har i enlighet med hälsobranschens innovationsstrategi (ANM, SHM, UKM) samlats i branschvisa kompetenscentra genom att skapa samarbetsmodeller som samlar kompetens och resurser från universitetssjukhus, universitet, forskningsinstitut och företag. Syftet med dessa är att påskynda utvecklingen av nya vårdformer, produkter och servicekoncept.

Social- och hälsovårdsministeriet tillsatte en nationell utvärderingsgrupp för den hälsovetenskapliga forskningen för mandattiden 3.11.2016–31.12.2019. Gruppen har till uppgift att utvärdera den forskning som genomförts och lägga fram till ministeriet förslag om fördelningen av forskningsfinansieringen mellan specialupptagningsområdena. Dessutom skulle gruppen följa effekterna av den hälsovetenskapliga forskningen på universitetsnivå och lägga fram förslag till hur forskningen ska göras verkningsfullare.

Sektorsforskningens ställning sammanhänger med utredningen om effekten av den så kallade TULA-reformen, som genomförs 2017–2018, samt bedömningen av OECD:s utvärdering av forsknings- och innovationspolitiken i Finland (2017). Utredningspersonen Osmo Soinivaara har också på uppdrag av social- och hälsovårdsministeriet utrett hur instituten i ministeriets förvaltningsområde bättre kunde stödja social- och hälsovårdsreformen.

Forsknings-, utvecklings- och innovationsverksamheten (FUI-verksamhet) inom social- och hälsojourer kommer att ordnas på ett nytt sätt i reformen av social- och hälsojourer, landskapslagen och i beredningen av valfrihetslagen i anknytning till dem åtminstone i och med koordineringen och styrningen, med beaktande av de ovannämnda utredningsarbetena. Då kan högklassig hälsovetenskaplig forskning samt de informationsbehov som social- och hälsoreformerna förutsätter beaktas även beträffande forskningen i socialsektorn.

Riksdagens tilläggsbudgetuttalande till budgeten för 2015

RSk 55/2014 rd — RP 362/2014 rd, RP 367/2014 rd, FiUB 48/2014 rd

Lösningar på Talvivaara-Sotkamo Oy:s vattenproblem

Kapitel 32.01

Riksdagen förutsätter att regeringen använder en del av anslaget under moment 32.01.22 för att målmedvetet lösa och eliminera Talvivaara Sotkamo Oy:s nuvarande vattenproblem på ett miljömässigt hållbart sätt som också är kostnadseffektivt.

Arbets- och näringsministeriet har med anledning av anmärkningarna under denna punkt konstaterat följande:

Det för moment 32.01.22 beviljade anslaget ansluter sig till finansieringen av Talvivaara Sotkamo Oy:s konkursbo. Talvivaara Sotkamo Oy har inte längre haft någon verksamhet vid gruvan efter att Terrafame Oy har köpt Talvivaara Sotkamo Oy:s affärsverksamhet och tillgångsposterna av Talvivaara Sotkamo Oy:s konkursbo den 15 augusti 2015. Terrafame Oy ägs av Terrafame Group Oy, som i sin helhet ägs av finska staten.

Då Terrafame hösten 2015 inledde sin verksamhet anslöt sig de viktigaste miljöriskerna i gruvan till förvaltningen av biolagningscirkulationen samt det överloppsvatten som samlats i gruvan. Både bassängerna för lagningscirkulationen och överloppsvatten var i praktiken fulla. I lagningscirkulationen fanns gott om överloppsvatten, eftersom avdunstningskapaciteten hade sjunkit då biolagningen avtog. I denna situation var ett verk för återvinning av metaller det enda sättet att förvalta lagningscirkulationen, och därför var det ytterst kritiskt att fabriken verksamhet hölls i gång.

Hösten 2015 startade Terrafame utvinningen av malm, som inte hade ägt rum på cirka två år. Inledningen av utvinningen av malm och det att biolagningsprocesserna på nytt kom igång höjde temperaturen i biolagningscirkulationsvätska till en tillräcklig nivå under vintern 2015–2016. Därmed kunde man undvika allvarliga nedfrysningsproblem och återvinningsprocesserna av metall fungerade även under vin-

terperioden. Våren 2016 nådde mängden vätska i lakningscirkulationen den normala operativa nivån när avdunstningen förstärktes.

En annan betydande fördel med inledandet av återvinningen var effekten av färsk malm och välfungerande biolakning på vattensituationen i hela gruvan. När Terrafame hösten 2015 inledde sin verksamhet, fanns det överloppsvatten på cirka 10 miljoner kubik i gruvområdet. De nya och välfungerande biolakningshögarnas betydande inverkan på avdunstningen började synas i vattenbalansen våren 2016. Före detta var Terrafame tvunget att göra extra avtappningar i slutet av 2015 samt på nytt under smältningsperioden våren 2016. I de extra vattenavtappningarna leddes renat vatten som uppfyller kraven enligt miljötillståndet till de s.k. gamla avtappningsrutterna och till avtappningsledningen till Nuasjärvi. På grund av avtappningarna överträffade sulfakvoten i de gamla rutterna maximimängden enligt miljötillståndet.

Under sommaren och hösten 2016 minskade vattenreserverna i gruvan mycket snabbt. Detta berodde framför allt på att de nya biolakningshögarna fungerade väl och på ett beslut av Vasa förvaltningsdomstol på våren, som möjliggjorde användningen av ledningen till Nuasjärvi med full kapacitet. Kvaliteten av det vatten som leddes till avtappningsledningen var utmärkt och den sulfakvot som fastställts av Vasa förvaltningsdomstol underskreds klart 2016. En faktor som har varit mycket central med tanke på gruvans sulfatbalans och vattenbalans är att det sedan mars månad 2016 har varit möjligt att leda rejekten av den osmosanläggning som tidigare byggts i gruvan till biolakningscirkulationen. Med rejekten har det letts betydande mängder av sulfat till högen. Vid sidan av rejekten leddes det 2016 cirka 2 miljoner kubik överloppsvatten från gruvan till biolakningscirkulationen för att ersätta bra högvadunstning.

Riksdagens skrivelse om statsrådets redogörelse om planen för de offentliga finanserna 2016–2019

RSk 17/2015 rd – SRR 1/2015 rd – FiUB 6/2015 rd

Kostnadsmässig konkurrenskraft

1. Riksdagen förutsätter att regeringen målmedvetet sörjer för genomförandet av de strukturella åtgärder som stöder sysselsättningen och ekonomin samt för att de offentliga finanserna balanseras på medellång sikt.

Arbets- och näringsministeriet har med anledning av anmärkningarna under denna punkt konstaterat följande:

Arbetsmarknadscentralorganisationerna uppnådde den 29 februari 2016 ett förhandlingsresultat till ett konkurrenskraftsavtal. Förhandlingsresultatet godkändes av ett tillräckligt antal riksomfattande arbetsmarknadsorganisationer och de branschvisa kollektivavtalen förhandlades så att de överensstämmer med konkurrenskraftsavtalet. De ändringar i lagstiftningen som anslöt sig till konkurrenskraftsavtalet har trätt i kraft den 1 januari 2017.

Konkurrenskraftsavtalet förväntas förbättra sysselsättningen betydligt genom att bland annat skära ner företagens kostnader, förbättra den internationella konkur-

renskraften av finskt arbete och finska företag samt främja lokalt avtalande genom att möjliggöra större flexibilitet i olika branscher och i hela det finska företagsfältet.

Finansministeriet har med anledning av anmärkningarna under denna punkt konstaterat följande:

Arbetet för att genomföra de strukturella reformerna och balansera den offentliga ekonomin har fortsatt med flera olika åtgärder. Reformen i anslutning till sysselsättningen har gjorts i bland annat arbetslöshets- och annat socialskydd, socialskyddsavgifter, arbetskraftstjänster, utbildningen, beskattningen m.m. De måttliga löneavgörelserna, konkurrenskraftsavtalet och den lättare beskattningen i anslutning till det stöder också sysselsättningen och ekonomins tillväxt.

I enlighet med regeringsprogrammet har man försökt balansera den offentliga ekonomin genom såväl direkta anpassningsåtgärder som strukturella reformer som påverkar på längre sikt. I fråga om direkta anpassningsåtgärder har det beslutats om ytterligare åtgärder för att nå den effekt som eftersträvas i regeringsprogrammet. Vid beredningen av social- och hälsoreformerna försöker man så väl som möjligt ta hänsyn till uppnåendet av sparmålet på 3 miljarder euro.

Kvaliteten på utbildning och forskning

2. Riksdagen förutsätter att en god kvalitet och hög standard på utbildning och forskning säkerställs långsiktigt när strukturella reformer och sparbeslut genomförs.

Undervisnings- och kulturministeriet har med anledning av anmärkningarna under denna punkt konstaterat följande:

De sparåtgärder som i enlighet med regeringsprogrammet riktar sig mot högskolorna samt de nedskärningar som redan företagits under den förra regeringens mandatperiod är betydande för högskolornas del och förutsätter att samtliga högskolor reformerar sina strukturer och förfaranden. På så vis kan man långsiktigt trygga utbildningens och forskningens kvalitet och genomslagskraft. De åtgärder som förutsätts av utgiftsbesparingar enligt regeringsprogrammet baserar sig på högskolornas autonoma beslut. Ministeriet och högskolorna har behandlat åtgärderna när de i förhandlingarna 2016 har kommit överens om målen för 2017–2020. Ministeriet följer med genomförandet av reformerna och förhandlar vid behov om åtgärder som främjar genomförandet av målen med högskolorna.

Utveckling av bedömningen av samlade konsekvenser

3. Riksdagen förutsätter att bedömningen av de samlade konsekvenserna av sparbeslut och andra beslut för att anpassa ekonomin utvecklas.

Finansministeriet har med anledning av anmärkningarna under denna punkt konstaterat följande:

Sektorministerierna samt finansministeriet har fortsatt och fortsätter med det långsiktiga arbetet för att utveckla konsekvensbedömningen av ekonomiska åtgärder samt bedömningen av de samlade konsekvenserna. I anknytning till statsrådets kansli har enligt regeringsprogrammet för Juha Sipiläs regering etablerats ett oberoende och självständigt organ för bedömning av lagstiftningen. Nämnden för bedömning av lagstiftningen har från början av februari producerat sammanlagt 13 utlåtanden i vilka den har bedömt konsekvensbedömningen och presenterat utvecklingsförslag. Utvecklingen av konsekvensbedömningen har fortsatt med planer på närmare samarbete mellan forskningsinstitut och andra myndigheter som producerar konsekvensbedömningar.

Stoppandet av ojämlikhet och utslagning

4. Riksdagen förutsätter att regeringen fäster allvarlig vikt vid de sociala problem som följt av den långvariga recessionen; ojämlikheten och utslagningen måste stoppas och arbetslösheten bekämpas.

Social- och hälsovårdsministeriet har med anledning av anmärkningarna under denna punkt konstaterat följande:

Spetsprojektet Hälsa och välfärd ska främjas och ojämlikheten bli mindre koncentrerad sig på att sprida och etablera praxis för att minska ojämlikhet. I ändringsprogrammet för barn- och familjetjänster utvecklas lågtröskeltjänsterna för barn och förstärks den specialkompetens som behövs för att hjälpa ungdomar som har den svåraste ställningen. Målet med programmet är att ändra verksamhetskulturen så att den främjar barnets rättigheter inom såväl beslutsfattandet som tjänsterna. Målet med spetsprojektet Ungdomsgarantin ändras i riktning mot en kollektiv garanti är att antalet ungdomar utanför utbildning och arbetslivet ska minska. Genom spetsprojektet Vägar in i arbetslivet för partiellt arbetsföra främjar sysselsättningen för partiellt arbetsföra på den öppna arbetsmarknaden. Med spetsprojektet Kundorienterad service vill man förnya verksamhetsprocesserna inom social- och hälsovården så att de allt bättre tar hänsyn till kundens behov och bildar verktyg för aktivt deltagande och delaktighet vid reformen av tjänsterna. Som en led i projektet genomförs experimentet med grundläggande inkomst, vars avsikt är att öka socialskyddets sporrningseffekt.

Regeringen har förnyat utkomststödssystemet så att ansökan om och beviljande av grundläggande utkomstskydd från början av 2017 har överförts till Folkpensionsanstalten. Med reformen vill man se till att de som har den allra svagaste ekonomiska situationen har jämlika möjligheter att få det ekonomiska grundstöd som tillhör dem och därmed minska utsättning som sker i samhället av ekonomiska orsaker.

Statsrådet tillsatte i början av 2017 en arbetsgrupp som behandlar ojämlikhet. Arbetsgruppen har i uppgift att hitta nya verksamhetssätt och medel för att stoppa långvarig samhällelig utsättning inom ramen för den nuvarande utgiftsramen utan att öka offentliga utgifter. Målet för arbetsgruppen är att skapa förutsättningar för att alla personer som bor i Finland ska klara sig i det finska samhället samt att för sin del skapa ett jämställt och jämlikt Finland. Mandatperioden för arbetsgruppen löper ut den 31 mars 2018.

Uppföljning av kostnader som orsakas av asylsökanden

5. Riksdagen förutsätter att kostnaderna för det ökade antalet asylsökande bevakas och att regeringen i förekommande fall reagerar på kostnadsökningen.

Inrikesministeriet, arbets- och näringsministeriet och justitieministeriet har med anledning av anmärkningarna under denna punkt konstaterat följande:

År 2015 kom det ett rekordantal av 32 476 asylsökande till Finland. År 2016 var antalet asylsökande till Finland 5 657. Mottagandet av sammanlagt närmare 40 000 asylsökande och anordnandet och dimensioneringen av tjänsterna har ställt en utmaning för flera förvaltningsområden.

I de allmänna motiveringarna till budgetförslaget för 2017 samt i den budgetöversikt som publicerats på finansministeriets webbsida har presenterats en sammanfattning av de budgeterade tilläggsutgifter som ansluter sig till det ökade antalet asylsökande jämfört med det tidigare etablerade antalet asylsökande på 3 000–4 000 per år. Det uppskattas att tilläggsutgifterna på grund av situationen med asylsökandeuppgår 2017 uppgår till cirka 600 miljoner euro, som är cirka 180 miljoner euro mindre än det som budgeterats för 2016. Tyngdpunkten överförs från mottagandeutgifter till integreringsutgifter när de som fått asyl överförs från mottagningscentraler till kommuner.

Mottagandetjänsterna för asylsökanden i första skedet ordnas av en mottagningscentral med stöd av lagen om mottagande (746/2011). Uppföljningen av anslagen som finns tillgängliga för Migrationsverket sker fortlöpande såväl vid ämbetsverken som vid ministeriet, vilket gör att användningen av anslagen kan följas upp i realtid. I samband med uppföljningen utarbetas också budgetprognosen. Migrationsverket har under året effektiviserat styrningen av mottagningscentralernas ekonomi. För att tygla ner kostnaderna för mottagningssystemet och för att få kapaciteten att motsvara de aktuella klientmängderna har Migrationsverket sagt upp avtal med mottagningscentraler samt fattat beslut om minskning av kapaciteten.

Mottagningscentralernas kapacitetsbehov och kostnader belastas av de personer som redan har fått uppehållstillstånd och vars placering i kommuner inte än har kunnat lösas inom arbets- och näringsministeriets förvaltningsområde. I slutet av december fanns det på mottagningscentraler cirka 2 400 personer som fått ett positivt beslut. Av dem bodde cirka 600 i gruppheim som är avsedda för asylsökande barn utan vårdnadshavare. Allt som allt omfattades mottagandet vid årsskiftet av cirka 19 500 personer, av vilka cirka 3 700 personer bodde privat (av cirka 19 procent av de som omfattas av mottagningen – för de som fått ett tillstånd är relationstalet lägre).

Situationen med asylsökanden har lett till tilläggskostnader även för polisen, som också beviljades tilläggsanslag för att svara på situationen både för den dagliga polisverksamheten och för verksamheten att avlägsna från landet. Polisen har beroende på situationen med asylsökande riktat sina resurser till bl.a. upprätthållandet av allmän ordning och säkerhet i synnerhet till exempel med anledning av ordningsstörningar vid mottagningscentraler och i deras närhet samt till övervakningen av utlänningar. Volymen av polisens verksamhet för avlägsnande från landet beror på beslutfattandet vid Migrationsverket, och antalet personer som ska avlägsnas verkar öka 2017 i jämförelse med 2016. Polisen har alltid i mån av möjlighet utnyttjat Frontex flyg för att spara på kostnaderna.

De tilläggskostnader som föranleds av det växande antalet asylsökande uppföljs av Helsingfors förvaltningsdomstol och högsta förvaltningsdomstolen med en separat projektkod. Ökningen av asylärenden ökade domstolarnas utgifter med cirka 7,7 miljoner euro 2016. Helsingfors förvaltningsdomstol var tvungen att inom en kort tid förbereda sig på en stor ökning av utlänningsärenden. Förvaltningsdomstolen kunde inte snabbt anställa tillräckligt med kompetent personal. På grund av bland annat detta ökade antalet anhängig asylärenden vid Helsingfors förvaltningsdomstol kraftigt.

Också de kostnader som asylsökande orsakar för offentlig rättshjälp uppföljs med en separat projektkod. Inom den offentliga rättshjälpen uppgick utgifterna för asylärenden till 10,7 miljoner euro 2016.

Genom en lagändring har ärenden som gäller internationellt skydd föreskrivits som brådskande och besvärstiderna har förkortats, lösningssammansättningar har gjorts mindre, grunderna för erhållandet av besvärstillstånd till högsta förvaltningsdomstolen har justerats och förvaltningsdomstolar och högsta förvaltningsdomstolen har fått rätten att använda utlänningsregistret och få information från det. Samtidigt har den rättshjälp som de asylsökande får begränsats att motsvara bestämmelserna i rättshjälpslagen och behörighetskraven på privata biträden har gjorts strängare. År 2016 bereddes även en lagändring genom vilken behandlingen av besvärärenden gällande internationellt skydd decentraliserades vid sidan av Helsingfors förvaltningsdomstol till tre andra förvaltningsdomstolar. Lagen trädde i kraft den 1 februari 2017.

Till kommuner har varje månad flyttats 600–700 personer som har fått uppehållstillstånd. Flyttningen till kommuner har skett enligt närings-, trafik- och miljöcentralers beslut, med hjälp från mottagningscentraler samt självständigt (utan stöd från myndigheter). När sökanden flyttar till en kommun enligt avtal, kan det efter att närings-, trafik- och miljöcentralen anvisat en kommun ta ytterligare 1-2 månader innan sökanden flyttar från mottagningscentralen. Detta påverkas bland annat av kommunens möjligheter att ordna bostad och tjänster.

Arbets- och näringsministeriet, inrikesministeriet, Migrationsverket och NMT-centralerna har haft nära samarbete för att effektivera flyttningen till kommuner och sammanfoga styrningen. År 2016 lyckades NMT-centralerna genom utvecklingsåtgärder och tilläggsresurser förhandla cirka nya kommuner att ta emot flyktingar. År 2016 fanns det 198 kommuner som tog emot flyktingar, när antalet 2015 hade varit 93. I och med de nya kommunerna var antalet förhandlade kommunplatser 2016 mer än tre gånger större än under tidigare år. Alla förhandlade kommunplatser fylldes inte 2016, eftersom uppehållstillstånd till exempel beviljades till andra regioner än sådana där det fanns lediga kommunplatser.

Lagen om främjande av integration ändrades den 1 maj 2016 så att de kalkylerade ersättningar som betalas till en kommun för obligatorisk handledning, rådgivning och annan verksamhet som främjar integrering framöver betalas automatiskt utan separat ansökan. Kommunen får ersättningen per månad i efterhand. Syftet med reformen har varit att bland annat minska de manuella förberedelser som har anslutit sig till ansöknings- och betalningen av ersättningar, vilket innebär ekonomiska besparingar för såväl kommunen som NMT-centralerna.

Under undervisnings- och kulturministeriets huvudtitel har man förberett sig på det ökande antalet invandrare och asylsökande genom att öka finansieringen av handle-

dande utbildning för den grundläggande utbildningen, den grundläggande utbildningen för de vuxna, undervisningen av människor med ett främmande språk som modersmål och finska/svenska som andra språk samt finansiering av yrkesutbildningen under perioden 2017–2020. Anslagen för identifierings- och erkännandetjänsterna av invandrarnas kompetens och för utvecklingen av metoder som stöder studievägar samt åtgärder inom kultur, motion och ungdomsarbete som stöder integrering har ökat.

I och med en ändring av lagen om finansiering av undervisnings- och kulturverksamhet kopplades finansieringen av den handledande utbildningen för den grundläggande utbildningen till antalet närvarumånader i stället för den årliga kalkyleringsdagen. Ändringen gör det möjligt att inleda verksamhet utan dröjsmål och finansiering med en uppskattad volym. Kommunens skyldighet att ordna förskoleundervisning och grundläggande utbildning omfattar alla barn som är bosatta i kommunen, även de som söker internationellt skydd.

Social- och hälsovårdsministeriets budget- och tilläggsbudgetförslag har gjorts på basis av de senaste antagandena om antalet sökanden som får ett positivt asylbeslut (uppehållstillstånd) samt de som får ett positivt beslut om familjeåterförening. I uppskattningarna har man tagit hänsyn till behandlingstiderna vid migrationsverket, dvs. antalet beslut per månad och det kumulativa antalet personer som fått uppehållstillstånd. Kalkylen baserar sig på de förmåner och tjänster inom social- och hälsovårdsministeriets förvaltningsområde som asylsökanden har rätt till efter att ha fått ett uppehållstillstånd.

Den kostnadsökning i förmånssystemet som föranleds av asylsökande som fått uppehållstillstånd kan inte särskiljas i statistiken, utan de förmåner som betalas till dem är en del av förmånsutgiften. Finansieringen av det utkomststöd som betalas till personer som fått asyl avviker från finansieringen av det övriga utkomststödet. För det ansvarar arbets- och näringsministeriet.

Regeringens proposition till riksdagen om statsbudgeten för 2016

RSk 28/2015 rd — RP 30/2015 rd, RP 118/2015 rd

Uppföljningen av effekterna av inbesparingar och compensationen för apoteksavgift

Uttalande 1

Huvudtitel 29

Riksdagen förutsätter att regeringen noga följer upp konsekvenserna av hur inbesparingarna inom småbarnspedagogiken, den grundläggande utbildningen, utbildningen på andra stadiet, högskoleutbildningen och forskningen samt sloandet av compensationen för apoteksavgift inriktas och tidpunkten för dem i allmänhet och i förhållande till de planerade reformerna och ser till att de skadliga effekterna på undervisningens och forskningens kvalitet minimeras och att utvecklingsarbetet kan fortsätta.

Undervisnings- och kulturministeriet har med anledning av anmärkningarna under denna punkt konstaterat följande:

För att genomföra inbesparingarna i ekonomin enligt programmet för Juha Sipiläs regering fastställdes ändringarna i lagen om småbarnspedagogik (108/2016) och lagen om stöd för hemvård och privat vård av barn (109/2016) den 29 januari 2016. Enligt dem ska varje barn ha rätt till 20 timmar av småbarnspedagogik per vecka i stället för den tidigare rätten på heltid. Ändringen trädde i kraft den 1 augusti 2016. Samtidigt trädde i kraft en ändring av lagen om barndagvård (1282/2015), genom vilken dimensioneringen på daghem mellan barn som fyllt 3 år och personer i vård- och fostringsuppgifter ändrades så att det i stället för nuvarande sju barn på daghem ska finnas en person i vård- och fostringsuppgifter per åtta barn.

Oulun yliopisto kommer att under åren 2016–2017 göra en utredning om helhetseffekterna av lagen om småbarnspedagogik som statsrådets undersöknings- och forskningsverksamhet. Hösten 2016 genomfördes en enkät bland cheferna för tjänsterna inom småbarnspedagogiken i kommunerna i Fastlandsfinland samt bland privata producenter av tjänster inom småbarnspedagogiken. Våren 2017 kommer det att göras en enkät bland de som arbetar inom småbarnspedagogiken och föräldrar. Dessutom kommer det att samlas i fördjupande intervju material. Syftet är att utreda hurdana kvalitativa och ekonomiska konsekvenser ändringarna i lagstiftningen har.

Det nationella centret för utbildningsutvärdering kommer att i fråga om allmänbildande utbildning och småbarnspedagogik göra en utvärdering av inverkan av besparingarna i statsfinanser på rätten till bildning. Utvärderingen riktar sig till genomförandet av rätten till bildning och i synnerhet unga människors faktiska och jämlika rätt att få utbildning. Utvärderingen ger information om sparåtgärdernas konkreta effekter. Utvärderingen omfattar småbarnspedagogik, förskoleundervisning och grundläggande utbildning samt funktioner i anslutning till dem, grundläggande konstundervisning, gymnasieutbildning och fritt bildningsarbete. Rapporten blir färdig i juni 2017. Undervisnings- och kulturministeriet producerar den utredning som förutsätts av riksdagen inom den förutsatta tiden.

Nedskärningarna av gymnasieutbildningen genomfördes under den föregående regeringsperioden. Under budgetåret 2016 gjordes inga ytterligare nedskärningar. Finansieringsnivån har dock varit betydligt lägre än under tiden före nedskärningarna. Gymnasieutbildningens finansiering per studerande har varit den lägsta bland alla utbildningsformer inom den grundläggande utbildningen och utbildningen i andra stadiet. Utbildningsanordnarna har antingen kompenserat nedskärningar av statsandelar genom att öka sin egen finansiering till gymnasieutbildningen eller genom att skära ner sitt utbildningsutbud och andra funktioner inom gymnasieutbildningen.

Vid utvärderingen av universitetsreformens konsekvenser var en av synvinklarna effekten av förändringarna i universitetens finansieringsnivå och -system på universitetens verksamhet. Om effekterna av reformen av universitetslagen lämnades i december en utredning till bildningsutskottet. I universitetsreformen grundades universitet som likvida, solida och har bra kreditvärdighet. På grund av försvagningen av ekonomin har universitetens finansiella ställning inte förstärkts till den grad som eftersträvades när reformen bereddes. Universiteten har inte heller till fullo utnyttjat autonomin enligt universitetslagen vid allokeringen av sina resurser enligt sin strategi.

Statsrådet har fattat ett beslut om kapitalisering av universiteten 2017 och 2018. Därtill bereds alternativa modeller att anvisa tilläggsresurser till forsknings- och innovationsverksamhet som stöder förutsättningarna för hållbar tillväxt samt till utnyttjandet av forskningsresultaten.

På basis av utvärderingen av universitetslagsreformen och reformen av lagen om yrkeshögskolor, som kommit i gång, kommer det att 2018 fås en helhetsuppfattning och analys om bägge dessa högskolereformer.

Till yrkesutbildningen har riktats betydande besparingar under åren 2014–2016. År 2017 genomförs en minskning av avslaget på 190 miljoner euro enligt regeringsprogrammet. Undervisnings- och kulturministeriet följer upp och bedömer besparingarnas eventuella effekter på yrkesutbildningens regionala och branschvisa utbud och det hur de viktigaste målgrupperna får tillträde till utbildningen. Vid behov styrs utbildningsanordnarna att allokera sitt utbildningsutbud så att detta tryggar de viktigaste målgruppernas tillgång på utbildning. Nedskränkningarna i finansieringen kan göra att de ekonomiska verksamhetsförutsättningarna för vissa utbildningsanordnare försvagas på ett sätt som kan göra det svårt att ordna utbildning på alla nuvarande verksamhetsställen och alla nuvarande orter. Därför har utbildnings- och kulturministeriet hösten 2016 startat ett program för utveckling av anordnarstrukturen, vars syfte är att försäkra sig om funktions- och serviceförmågan av anordnarnätet, utbildningens tillgänglighet och tillgången på den samt om undervisningens och handledningens kvalitet trots att finansieringen skärs ner. Det är meningen att koppla uppföljningen av de effekter som finansieringsnedskränkningarna på längre sikt har till uppföljningen och utvärderingen av yrkesutbildningsreformen, som kommer att införas 2018.

Förutsättningarna att utveckla ett konkurrenskraftigt system för produktionsincitament för AV-branschen

Uttalande 2

Kapitel 29.80

Riksdagen förutsätter att regeringen skyndsamt utreder behovet av och de lagstiftningsmässiga och ekonomiska förutsättningarna för att ta fram ett konkurrenskraftigt system för produktionsincitament för AV-branschen i syfte att främja att betydande inhemska och utländska filmproduktioner och andra produktioner genomförs i Finland.

Undervisnings- och kulturministeriet har med anledning av anmärkningarna under denna punkt konstaterat följande:

Undervisnings- och kulturministeriet tillsatte en arbetsgrupp för att utarbeta ett förslag till ett system för produktionsincitament för AV-branschen för perioden 14.3–31.5.2016. Enligt arbetsgruppens förslag har det i början av 2017 tagits i bruk ett AV-produktionsincitament som baserar sig på en kompensation på 25 % av kostnaderna för en sådan produktion som har gjorts i Finland. Statsrådets förordning om kompensation för audiovisuella produktioner (1547/2016) är i kraft 1.1.2017–31.12.2020.

AV-produktionsincitamentet har riktats till produktionen av långa fiktiva filmer, dokumentärfilmer, fiktion i serieform och animation. Kompensationen kan ansökas och fås av finska och utländska produktionsbolag, produktionsserviceföretag eller andra företag i AV-branschen som har valts till produktioner och som genomför en sådan andel av en produktion i Finland som erhållandet av kompensationen förutsätter.

Till moment 32.20.06 för Innovationsfinansieringsverket Tekes, som förvaltar incitamentet, har för 2017 anvisats 0,5 miljoner euro för införandet av AV-incitamentssystemet och till moment 32.20.40. en auktorisation på sammanlagt 9,5 miljoner euro med vilken kompensationen för produktionen i den audiovisuella branschen ska verkställas.

Höjning av utlåningsersättningen för skyddade verk

Uttalande 3

Moment 29.80.41

Riksdagen förutsätter att regeringen vidtar åtgärder för att höja utlåningsersättningarna till upphovsmän till skyddade verk till de övriga nordiska ländernas nivå till 100-årsjubileet av Finlands självständighet 2017 och att regeringen beaktar behovet av anslag i den plan för de offentliga finanserna som ska utarbetas våren 2016. Också utlåning på undervisnings- och forskningsbibliotek bör omfattas av ersättningssystemet.

Undervisnings- och kulturministeriet har med anledning av anmärkningarna under denna punkt konstaterat följande:

I budgeten för 2017 höjdes anslaget till utlåningsersättning till 15 648 000 euro. Anslaget omfattar även mervärdesskattens andel. Höjningen av anslaget har även tagits i beaktande i planen för de offentliga finanserna för åren 2018–2021. Anslagets nivå kan anses vara jämförbar med andra nordiska länder.

I början av 2017 trädde i kraft en ändring av upphovsrättslagen (972/2016), genom vilken utlåningsersättningen utvidgades att även täcka utlåningen på universitetens och yrkeshögskolornas bibliotek (högskolebibliotek).

Nya finansieringsmodeller för trafiken som kompletterar budgetfinansieringen

Uttalande 4

Moment 31.10.77

Riksdagen förutsätter att regeringen påskyndar beredningen av och försöken med nya finansieringsmodeller som kompletterar budgetfinansieringen och anknyter till projekten för utveckling av trafiken, och att regeringen ser till att projekten utnyttjar också EU-finansieringen fullt ut.

Kommunikationsministeriet har med anledning av anmärkningarna under denna punkt konstaterat följande:

Trafik- och kommunikationsministeriets utredningsutkast om reformen av utvecklingen och finansieringen av transportnätet blev färdigt den 19 januari 2017. Utredningen gällande trafiknätsbolaget avbröts den 23 januari 2017. Utvecklingen av nya

finansieringsmodeller som kompletterar budgetfinansieringen i anknytning till utvecklingsprojekt av trafiken fortsätter målmedvetet.

Gränsen för invaliditetsgrad för krigsinvalider i kommunal öppenvård

Uttalande 5

Moment 33.50.51

Riksdagen förutsätter att gränsen för invaliditetsgrad för krigsinvalider med lindriga skador i kommunal öppenvård ska sänkas till 10 procent senast 2017 då Finland firar hundra år av självständighet.

Social- och hälsovårdsministeriet har med anledning av anmärkningarna under denna punkt konstaterat följande:

Lagen om skada, ådragen i militärtjänst har ändrats så att till en skadad eller insjuknad till följd av 1939–1945 års krig vars invaliditetsgrad är minst 10 procent, i stället för det tidigare 15 procent, betalas ersättning för öppenvårdstjänster inom social- och hälsovården som ordnas av en kommun eller samkommun. Lagändringen utvidgade kretsen av de som får ersättning och bidrar därmed till att de allt äldre krigsinvaliderna ska klara sig i sitt eget hem med hjälp av hemservice, boendeservice, service som stöder rörligheten, stöd för närståendevård samt öppen sjukvård.

Lagen om skada, ådragen i militärtjänst ändrades även så att till en skadad eller insjuknad till följd av 1939–1945 års krig som bor stadigvarande i Sverige och vars invaliditetsgrad är minst 10 procent, i stället för det tidigare 15 procent, kan ersättning betalas för kostnader för av kommunen anordnad hemservice och annan socialservice som underlättar boende i hemmet. Dessutom kan den ovannämnda personen betalas ersättning för skäliga kostnader för en daglig måltid.

Ändringen av lagen om skada, ådragen i militärtjänst trädde i kraft den 1 januari 2017.

Anslagen för rehabilitering av frontveteraner och för veteranjänster

Uttalande 6

Moment 33.50.57

Riksdagen förutsätter att anslagen för rehabilitering av frontveteraner och för veteranjänster permanent justeras till den nivå som motsvarar behovet i nästa plan för de offentliga finanserna och i budgetproposition för 2017.

Social- och hälsovårdsministeriet har med anledning av anmärkningarna under denna punkt konstaterat följande:

Bedömningen av nivån på veteranernas rehabiliteringsanslag och öppenvårdstjänsterna som ingår i dem baserar sig på prognoser om antalet personer som deltagit i fronttjänst, som fås från Folkpensionsanstalten. Därtill fick ministeriet våren 2016 av kommuner en uppskattning om servicebehovet av veteraner som bor i kommunen och behovet av anslag för tjänsterna 2017. Det har visat sig vara svårt att bedöma tillräckligheten av anslaget för veteraner, vars genomsnittsålder redan överskrider 90 år, eftersom servicebehovet av mycket gamla sökande med sänkt funktionsförmåga varierar och det är inte möjligt att noggrant förutse antalet veteraner som klarar av rehabilitering. I kalkylerna har man tagit hänsyn till bedömningen av veteranernas årliga, ökande avgång (-20 %). Cirka 30 procent av veteranåldersklasserna är redan i långvarig anstaltsvård. Veterantjänsterna är avsedda för frontveteraner som bor hemma, och 2017 har deras antal uppskattats vara cirka 11 000.

I statens budgetförslag för 2017 har för rehabilitering av och öppenvårdstjänster för frontveteraner reserverats sammanlagt 41,3 miljoner euro (utöver ovannämnda moment under moment 33.50.56/20 milj. euro som nämns i följande stycke har inte räknats med i totalbeloppet). Största delen av anslaget kommer att riktas till tjänster som stöder boendet hemma. Anslagen för rehabiliteringen hålls på samma nivå som 2016. Ökningen av anslaget från 2016 är sammanlagt 11,9 miljoner euro. Per veteran kan det 2017 användas cirka 2 600 euro. Beloppet per veteran ökar med cirka 700 euro. Ökningen är märkbar med beaktande av att det under de senaste åren har kommit tillbaka från de tidigare åren mer än en miljon euro, som har delats till de kommuner vars anslag har tagit slut mitt i året.

I samband med att anslaget för 2017 ökades märkbart, beslutade regeringen att under hela ramperioden använda från Penningautomatföreningens odelade medel ett tilläggsanslag på 40 miljoner euro (2017 sammanlagt 20 miljoner euro, 2018 sammanlagt 15 miljoner euro och 2019 sammanlagt 5 miljoner euro), som tryggar att anslagsnivån bestående ligger på en nivå som tryggar servicebehovet trots att antalet veteraner märkbart minskar och veteranerna övergår till anstaltsvård eller till en effektiviserad servicebostad.

Regeringens proposition till riksdagen om statsbudgeten för 2017

RSk 28/2016 rd

Inbesparingarna i yrkesutbildningen

Uttalande 1

Kapitel 29.20

Riksdagen förutsätter att undervisnings- och kulturministeriet bevakar vilka förändringar de minskade anslagen till yrkesutbildningen för med sig och vilka konsekvenser förändringarna har för regionerna, branscherna och läroanstalterna och i förekommande fall vidtar åtgärder för att det ska finnas tillräckligt många utbildningsplatser med god tillgänglighet.

Undervisnings- och kulturministeriet har med anledning av anmärkningarna under denna punkt konstaterat följande:

Inbesparingen på 190 miljoner euro enligt regeringsprogrammet genomförs 2017 genom att föreskriva att antalet studerande som ligger som grund för maximiantalet i finansieringen av den yrkesinriktade grundutbildningen ligger på en nivå som är 12,44 % lägre än maximiantalet studerande enligt anordnartillstånden. Genom att genomföra den besparing som riktar sig till yrkesutbildningen med ett förfarande som avviker från det tidigare och framhäver anordnarens frihet och ansvar kan man bäst se till att yrkesutbildningens utbud förblir tillräcklig för de viktigaste kundgrupperna i alla regioner, i synnerhet för personer som avslutar den grundläggande utbildningen och andra som saknar examen efter grundstadiet. Sparmekanismen ger utbildningsanordnarna bättre möjligheter än de inbesparingar som genomförts under tidigare år att ta hänsyn till omständigheterna i sin region.

Utbildningsanordnarna kan anpassa sin verksamhet till den sjunkande anslagsnivån genom att minska antalet studerande eller sänka kostnaderna per studerande eller genom att kombinera dessa alternativ. Även om en del av besparingarna oundvikligen genomförs genom att skära ner antalet studerande, betyder detta inte alltid att man blir tvungen att minska utbildningsutbudet för nya studerande. Genom att till exempel effektivisera erkännandet av tidigare förvärvat kunnande och undervisningsarrangemang kan utbildningens genomslag påskyndas, vilket minskar antalet studerande utan att utbildningsutbudet minskar.

Undervisnings- och kulturministeriet följer upp och bedömer besparingarnas eventuella effekter på yrkesutbildningens utbud och det hur de viktigaste målgrupperna får tillgång på utbildningen. På basis av uppgifterna om den gemensamma ansökan våren 2017 kommer de regionala och branschvisa förändringarna i utbildningsutbudet att bedömas. Vidare bedöms om tillträdet till yrkesutbildningen har blivit svårare i några regioner eller branscher. I synnerhet tillträdet till utbildningen av de som avslutar den grundläggande utbildningen på våren följs upp. Vid behov styrs utbildningsanordnarna att under början av hösten allokera sitt övriga utbildningsutbud så att detta tryggar de viktigaste målgruppernas tillgång på utbildningen.

Nedskärningarna i finansieringen kan göra att de ekonomiska verksamhetsförutsättningarna för vissa utbildningsanordnare försvagas på ett sätt som kan göra det svårt att ordna utbildning på alla nuvarande verksamhetsställen och alla orter. Därför har utbildnings- och kulturministeriet hösten 2016 startat ett program för utveckling av anordnarstrukturen, vars syfte är att försäkra sig om funktions- och serviceförmågan av anordnarnätet av yrkesutbildning samt utbildningens tillgänglighet och tillgången på utbildningen trots att finansieringen skärs ner.

Det är möjligt att göra en omfattande utvärdering av inbesparingarnas konsekvenser först under senare år, när Statistikcentralens statistik gällande hela kalenderåret om de olika målgruppernas (de som avslutat den grundläggande utbildningen, andra ungdomar som saknar examen, de vuxna osv.) tillträde till utbildningen finns tillgänglig. Därtill ska utvärderingen riktas till en längre period än ett kalenderår, eftersom åtgärderna för att åstadkomma besparingar hela tiden förändras samtidigt som verksamhetsprocesserna förnyas och verksamheten effektiveras. Därför är det meningen att koppla den långsiktigare uppföljningen av de effekter som finanseringsnedskärningarna har till uppföljningen av genomförandet av yrkesutbildningsreformen, som träder i kraft 2018.

Tryggandet av virkesproduktionens uthållighet

Uttalande 2

Moment 30.40.44

Riksdagen förutsätter att moment 30.40.44 i tilläggsbudgetpropositionen för 2017 ökas med ett anslag motsvarande den summa som blir oanvänd av stödet för tryggande av virkesproduktionens uthållighet för 2016.

Jord- och skogsbruksministeriet har med anledning av anmärkningarna under denna punkt konstaterat följande:

Jord- och skogsbruksministeriet har i syfte att till tilläggsbudgetförslaget för 2017 bereda ett förslag i vilket ingår en ökning av anslaget under moment 30.40.44 (Stödet för tryggande av virkesproduktionens uthållighet) motsvarande den summa som blir oanvänd 2016. År 2016 blev cirka 11 miljoner euro av anslaget för momentet oanvänd.

Rehabilitering av veteraner

Uttalande 3

Moment 33.50.56

Riksdagen förutsätter att regeringen bevakar att anslaget för rehabilitering av veteraner och service i hemmet räcker till och att servicen fungerar samt i förekommande fall vidtar åtgärder för att alla veteraner ska kunna få den service som är avsedd enkom för dem.

Social- och hälsovårdsministeriet har med anledning av anmärkningarna under denna punkt konstaterat följande:

Riksdagen har i sitt budgetförslag för 2017 beviljat sammanlagt 41,3 miljoner euro under momenten 33.50.56 och 33.50.57 till frontveteranernas rehabilitering och öppenvårdstjänster. För att den betydande ökningen i anslaget på bästa möjliga sätt ska betjäna veteranernas behov här särskild uppmärksamhet sedan hösten 2016 fästs vid anvisningarna om verkställandet av anslaget till kommuner. Statskontoret och social- och hälsovårdsministeriet har under januari månad fortsatt med möten som har ordnats tillsammans med regionförvaltningsverken och som är avsedda för kommunernas tjänsteinnehavare som ansvarar för åldringsarbetet tillsammans med lokala veteranorganisationer. Statskontorets förnyade anvisningsbrev skickades till kommuner och samkommuner den 23 december 2016. Anvisningen innehåller betydande möjligheter till flexibilitet när det gäller tjänsternas innehåll och genomförande.

Kommunerna har anvisats att vara proaktiva och använda pengarna till fullo och på ett effektivt sätt. Servicebesluten ska fattas under 2017, men användningstiden för anslaget har förlängts till den 31 juli 2018. Tjänsterna ska i regel basera sig på en individuell bedömning av servicebehovet. Anslaget kan användas som kostnadsersättning även för dessa kartläggningar uppgående till högst 200 euro per veteran. Ifall en veteran som fått ett servicebeslut inte kan använda tjänsten på grund av dödsfall eller

annat avbrott, kan betalningsförbindelsen användas för en annan person. Rehabiliteringen kan genomföras flexibelt för en veteran i form av rehabiliteringsperioder på anstalter, som dagrehabilitering och öppen rehabilitering och vid behov kan även öppenvårdstjänster läggas till servicehelheten. Om anslaget håller på att ta slut i en kommun antigen från rehabiliteringen eller öppenvårdstjänsterna, kan kommunen överföra pengar internt.

I maj 2017 skickar Statskontoret till kommuner en enkät om uppföljning av anslaget beträffande anslagets tillräcklighet. I detta sammanhang kan en kommun ansöka om tilläggsanslag. Kommunerna kan också på våren 2017 återbetala de pengar som inte har använts 2016 för omfördelning. På basis av den information som genom enkäten fås av kommunerna bedömer Statskontoret och social- och hälsovårdsministeriet om anslaget för 2017 räcker till för alla veteraner som är i behov av service.

Resurserna för forskningen inom det sociala området och hälsovetenskaplig forskning på universitetsnivå

Uttalande 4

Moment 33.60.32

Riksdagen förutsätter att resurser för forskningen inom det sociala området och hälsovetenskaplig forskning på universitetsnivå, inklusive forskning inom omvårdnadsarbete, säkerställs i samband med vård- och landskapsreformen.

Social- och hälsovårdsministeriet har med anledning av anmärkningarna under denna punkt konstaterat följande:

I samband med vård- och landskapsreformen blir det enligt lagen om ordnandet av social- och hälsovården möjligt att betala ersättning från statens medel gällande kostnaderna för forskningen inom det sociala området och hälsovetenskaplig forskning på universitetsnivå samt kostnader som uppstår för landskapen och andra offentliga och privata serviceproducenter av social- och hälsotjänster. Statlig finansieringen beviljas till samarbetsområdenas forskningskommittéer i enlighet med beslut som social- och hälsovårdsministeriet fattar för fyra år i taget. Ministeriets beslut baserar sig på hur forskningens insatsområden och målsättningar har genomförts och på forskningens kvalitet, omfattning och resultat under den föregående fyraårsperioden. Samarbetsområdenas forskningskommittéer beslutar på ansökan om beviljande av forskningsfinansiering inom sitt område.

1.4 Revisionsutskottet

Regeringens svar på revisionsutskottets ställningstaganden

Svart ekonomi

RSk 42/2010 rd 8/2010 – Ö 8/2010 rd – ReUB 9/2010 rd

4. Samlad bedömning av beställaransvarslagen

Riksdagen förutsätter att regeringen gör en övergripande bedömning och översyn av beställaransvarslagen. Utvecklingsbehoven ska anges detaljerat utifrån praktiska erfarenheter och i enlighet med lagens syfte.

Arbets- och näringsministeriet har med anledning av anmärkningarna under denna punkt konstaterat följande:

Arbets- och näringsministeriet tillsatte den 4 oktober 2012 en arbetsgrupp på tre-parts-basis för att utreda behovet av att revidera beställaransvarslagen för att den bättre ska förebygga och bekämpa ekonomisk brottslighet och svart ekonomi. Utifrån arbetsgruppens arbete överlämnade regeringen en proposition till riksdagen (RP 161/2014) med förslag till lagar om ändring av lagen om beställarens utredningsskyldighet och ansvar vid anlitande av utomstående arbetskraft och av lagen om utstationerade arbetstagare. Lagen trädde i kraft den 1 september 2015 (L 678/2015).

6. Åtgärder som förbättrar registeruppgifternas aktualitet, tillförlitlighet och tillgänglighet.

Riksdagen förutsätter att regeringen vidtar åtgärder för att göra registeruppgifterna mer aktuella, tillförlitliga och lättillgängliga. I det sammanhanget ska man också utreda behovet att utveckla bestämmelserna om registeranteckningsbrott, så att förfalskning av registeruppgifter effektivt kan förebyggas genom kriminalisering.

Finansministeriet har med anledning av anmärkningarna under denna punkt konstaterat följande:

Befolkningsdatasystemet är det mest betydande basregistret inom den offentliga förvaltningen som innehåller personuppgifter. Med tanke på samhällets funktioner är det synnerligen viktigt att uppgifterna i det är uppdaterade, tillförlitliga och tillgängliga. Den gällande lagstiftningen ställer stränga krav på detta. Utöver lagstiftningens styrande effekt svarar befolkningsdatasystemets registerförare, Befolkningsregistercentralen och magistraterna för att genom funktionella och tekniska åtgärder i praktiken säkerställa att uppgifterna i systemet är uppdaterade, tillförlitliga och tillgängliga. Finansministeriet betonar i resultatstyrningen av de ovan nämnda ämbetsverken säkerställandet av att uppgifterna i befolkningsdatasystemet är uppdaterade, tillförlitliga och tillgängliga, och därför utgör dessa frågor en central och permanent del av de resultatmål ministeriet ställer upp för Befolkningsregistercentralen och magistraterna. Dessutom har dessa frågor och betydelsen de har beaktats i planeringen av ämbetsverkens strategi och verksamhet.

Finansministeriet har tillsatt följande projekt som siktar på förbättringar när användbarheten av uppgifterna i den offentliga förvaltningens informationssystem säkerställs. Ministeriet tillsatte den 17 november 2016 en arbetsgrupp att utreda utvecklingen av den offentliga förvaltningens informationshantering (FM 098:00/2016) med uppgiften att: 1) utreda nuläget för regleringen av och praxis inom den offentliga förvaltningens informationshantering och behovet av att utveckla den, 2) utreda om det på olika förvaltningsområden uppstått speciallagstiftning om tystnadsplikt som är onödig eller överlappande i relation till offentlighetslagen och 3) utarbeta ett förslag till utveckling av lagstiftningen samt 4) möjligheterna att utnyttja informationen i den offentliga förvaltningens register. Arbetsgruppens mandatperiod pågår 17.11.2016–31.5.2017. Dessutom förbättras användbarheten av uppgifterna i befolkningsdatasystemet som informationskälla för andra register och deras interoperabilitet ytterligare som en del av programmet för genomförande av en nationell servicearkitektur som finansministeriet tillsatte den 18 juni 2014 (FM140:00/2013) vars tidsfrist upphör den 31 december 2017 samt ett projekt för hantering av gemensam information som ministeriet tillsatte den 11 oktober 2016 (FM075:00/2016) och vars tidsfrist upphör den 31 december 2018. Dessutom konstaterar ministeriet att det föreskrivs om registeranteckningsbrott i 16 kap. 7 § i strafflagen. Strafflagen hör till lagstiftningen på justitieministeriets verksamhetsområde.

7. Översyn av 6 § 1 mom. i lagen om Enheten för utredning av grå ekonomi

Riksdagen förutsätter att regeringen vidtar åtgärder för att se över 6 § 1 mom. i lagen om Enheten för utredning av grå ekonomi bland annat för att inbegripa arbetskraftsförvaltningen, arbetarskyddsmyndigheterna och de myndigheter som för utlänningsregistret i dess räckvidd.

Finansministeriet har med anledning av anmärkningarna under denna punkt konstaterat följande:

Punkten har beaktats i en ny strategi för bekämpning av svart ekonomi och ekonomisk brottslighet och ett åtgärdsprogram för genomförandet. Statsrådet meddelade den 28 april 2016 ett principbeslut om en nationell strategi för bekämpning av grå ekonomi och ekonomisk brottslighet för 2016–2020. Åtgärdsprogrammet för strategin godkändes den 7 juni 2016. Enligt projekt 3.1 i åtgärdsprogrammet utvecklas informationsutbytet mellan myndigheterna och det upprättas rapporter om huruvida myndigheterna och de som sköter offentliga uppgifter har tillräckliga befogenheter att sköta de lagstadgade skyldigheterna samt om bestämmelserna om informationsutbyte är adekvata.

År 2016 utvidgades användningsområdet för fullgöranderapporter till att gälla konsumentkrediter samt tillsynen över registreringen av vissa kreditgivare och kreditförmedlare (858/2016), arbetarskyddsförvaltningens uppgifter inom tillsynen över efterlevnaden av beställaransvarslagen, övervakningen av utlänningar och över att minimivillkoren för anställningsförhållanden följs (1419/2016), den offentliga upphandlingen (1413/2016) samt uppgifter som gäller lönegarantin (1159/2016). Dessutom pågår i riksdagen behandlingen av regeringens propositioner 161/2016 och 228/2016 där det föreslås preciserade bestämmelser i 6 § 1 mom. i lagen om Enheten för utredning av grå ekonomi.

I regeringens proposition 161/2016 föreslås det att 6 § 1 mom. 14 punkten i lagen om Enheten för utredning av grå ekonomi ändras så att hänvisningarna till lagen om kommersiell godstransport på väg och kollektivtrafiklagen ersätts med en hänvisning till transportbalken. Ändringen som föreslås utvidgar rapportens användningsändamål till att utöver kollektiv- och godstrafik även gälla beviljande och återkallande av taxitrafiktillstånd.

I regeringens proposition 228/2016 föreslås det att 6 § 1 mom. 13 punkten i lagen om Enheten för utredning av grå ekonomi preciseras så att enheten utarbetar fullgöranderapporter till stöd för förhindrande och avslöjande av penningtvätt och av finansiering av terrorism i enlighet med lagen om förhindrande av penningtvätt och av finansiering av terrorism samt bedömning av tillförlitlighet enligt 5 kap. 5–6 § i den lagen, samt förhindrande, avslöjande och utredning av penningtvätt och finansiering av terrorism samt förande till undersökning enligt 2 § 1 mom. 1 punkten i lagen om centralen för utredning av penningtvätt.

Utredningar för att främja informationsbyte

Arbetsgruppen för reformering av penningtvättlagstiftningen föreslog i sin slutrapport (FM139:00/2014) att 6 § 1 mom. 13 punkten i lagen om Enheten för utredning av grå ekonomi ska utvidgas så att enheten kunde lämna fullgöranderapporter till regionförvaltningsverket, som fungerar som tillståndsmyndighet, för att stödja förebyggandet av penningtvätt och finansiering av terrorism när det gäller företag som bedriver valutaväxlingsverksamhet och som erbjuder företagsservice.

Vid Enheten för utredning av grå ekonomi färdigställdes i augusti 2014 rapporter om utvidgning av rätten till information för de myndigheter som behandlar utlännings-tillstånd (ANM, Migrationsverket, Polisen), polisens tillståndsförvaltning (närings-tillstånd) och beviljare av offentligt stöd.

Mot slutet av 2015 slutfördes en utredning över registerskyldiga företag som regionförvaltningsverket övervakar med stöd av penningtvättlagstiftningen gällande företag som bedriver valutaväxlingsverksamhet samt erbjuder förmögenhetsförvaltnings-tjänster och företagsservice.

I början av 2016 slutfördes utredningar över vissa andra registreringsskyldiga som regionförvaltningsverket övervakar samt om företag med verksamhetstillstånd. Den första utredningen gällde förutsättningarna för sådana företags registreringsskyldighet som erbjuder konsumentkrediter samt förutsättningarna för företag som bedriver indrivningsverksamhet, pantlåneinrättningar och hittegoodsbyråer att få verksamhetstillstånd. Den andra utredningen gällde förutsättningarna för registrerings-skyldigheten av företag som bedriver fastighetsförmedling och förmedling av hyres-bostäder. Syftet med alla ovannämnda utredningar var att å ena sidan utvidga användningen av fullgöranderapporter vid Enheten för utredning av grå ekonomi samt å andra sidan att utvidga tillsynsmyndighetens rätt att få information. I utredningarna föreslogs att förutsättningarna för registrering och erhållande av verksamhetstillstånd ska bli skönsmässiga så att tillsynsmyndigheten ska ha rätt att kontrollera att sökanden har tagit hand om sina lagstadgade förpliktelser.

Under 2016 har utredningar inletts för att utveckla bland annat informationsutbytet mellan Finansinspektionen och Livsmedelssäkerhetsverket.

Fullgöranderapporteringstjänster kan utvidgas att stödja arbetet mot svart ekonomi, när lagstiftningen gällande den myndighet som begär rapporten ändras för att utvidga rätten att få information.

Projektet för servicegränssnitt för myndighetsuppgifter (VTPR) för att underlätta tillgången till myndighetsuppgifter

För att öka tillgängligheten i myndighetsuppgifter pågår också projektet för servicegränssnitt för myndighetsuppgifter, det vill säga det så kallade VTPR-projektet, som syftar till att göra uppgifterna i den offentliga förvaltningens företagsdatalager flexibelt tillgängliga för de myndigheter som har rätt att göra fullgöranderapporter.

Före utgången av 2016 har Utsökningsförvaltningen, Skatteförvaltningen, Tekes, Konkursombudsmannens byrå, Trafikillståndsmyndigheten (närings-, trafik- och miljöcentralen), Arbetslöshetsförsäkringsfonden och Pensionsskyddscentralen börjat utnyttja gränssnittet.

Dessutom har förutsättningar skapats för att Arbets- och näringsministeriet samt Centralen för utredning av penningtvätt ska kunna börja utnyttja gränssnittet.

Enligt planerna ska gränssnitten för Tullen, för arbetarskyddsförvaltningen (beställaransvaret och övervakningen av utlänningar), för de som svarar för offentlig upphandling och för Valvira genomföras under 2017.

8. Beredning av lagstiftning om typgodkända kassaapparater inom hotell- och restaurangbranschen

Riksdagen förutsätter att regeringen vidtar åtgärder för beredning och införande av lagstiftning om typgodkända kassaapparater i syfte att kontrollera oregistrerade köp inom restaurangbranschen. Man bör utifrån restaurangbranschens erfarenheter överväga om lagstiftningen ska utsträckas också till andra kontantbranscher.

Finansministeriet har med anledning av anmärkningarna under denna punkt konstaterat följande:

Enligt projekt 2.4 i åtgärdsprogrammet för bekämpning av grå ekonomi och ekonomisk brottslighet 2016–2020 utarbetar Skatteförvaltningen en rapport över typgodkända kassasystems lämplighet i Finland. I rapporten beaktas tekniskt utförande, kostnader för myndigheter och företag samt konsekvensbedömningar. Synpunkter på rapporten begärs av representanter för näringslivet samt övriga intressentgrupper med anknytning till saken. Rapporten färdigställs före utgången av 2018.

9. Behovet av skatteövervakning inom flerstegsmodellen för förvaltarregistrering av värdepapper.

Riksdagen förutsätter att regeringen på allvar fokuserar på skattekontrollen inom flerstegsmodellen för förvaltarregistrering av värdepapper. Dess-

utom bör man särskilt noga ge akt på lagstiftningens effekter och ingripa i lagstridiga arrangemang genom lagstiftning och andra åtgärder.

Finansministeriet har med anledning av anmärkningarna under denna punkt konstaterat följande:

Regeringen har den 17 mars 2016 lämnat en proposition till riksdagen med förslag till lag om värdeandelssystemet och om clearingverksamhet samt till vissa lagar som har samband med den (RP 28/2016 rd).

Skattemyndigheterna kommer att få utökad information om aktieinnehavet hos alla som bor i Finland från och med den 1 januari 2017.

Skattemyndigheterna kommer att få mycket täckande uppgifter om finländskt aktieäggande tack vare OECD:s allmänna rapporteringsstandard (Common Reporting Standard CRS). Modellen tas i bruk genom ett multilateralt avtal mellan behöriga myndigheter undertecknat i Berlin i oktober 2014 om automatiskt utbyte av finansiella kontouppgifter. Före utgången av 2016 har redan nästan 90 rättsområden anslutit sig till det multilaterala avtalet. Informationsutbytet inleds 2017 och gäller informationen för 2016.

Uppgifterna är saldouppgifter om konton samt de sammanlagda beloppen av dividender och räntor som har betalats på tillgångar som förvaras på kontot under året, på försäljnings- och inlösningspriset samt andra intäkter. Uppgifterna erhålls senast i slutet av september månad efter transaktionsåret.

Ytterligare innehåller ändringen av det s.k. biståndsdirektivet (rådets direktiv 2011/16/EU om administrativt samarbete i fråga om beskattning) regler som motsvarar CRS. Det tillämpas i informationsutbytet mellan medlemsstaterna i Europeiska unionen. Också där inleds informationsutbytet 2017 med avseende på uppgifter från 2016, förutom när det gäller Österrike, som kommer med ett år senare.

De avtal om åtgärder som motsvarar åtgärderna i rådets direktiv 2003/48/EG om beskattning av inkomster från sparande i form av räntebetalningar, och som Europeiska gemenskapen har slutit med Schweiz, Andorra, Liechtenstein, Monaco och San Marino har ändrats så att bestämmelserna om automatiskt utbyte av finansiella kontouppgifter som ingår i biståndsdirektivet även gäller dessa rättsområden.

10. Skärpning av maximistrafvet för grovt skattebedrägeri och andra grova ekonomiska brott

Riksdagen förutsätter att regeringen vidtar åtgärder för att höja maximistrafvet för grovt skattebedrägeri och andra grova ekobrott.

Justitieministeriet har med anledning av anmärkningarna under denna punkt konstaterat följande:

Enligt regeringens strategiska program ska straffen motsvara den allmänna rättskänslan. Syftet är att säkerställa att straffen för olika brott står i rättvist förhållande till gärningens klandervärdhet. I anknytning till detta har justitieministeriet inlett ett omfattande forskningsprojekt, som undersöker medborgarnas uppfattningar om

straffnivån. Undersökningen blir klar på sommaren 2017. Eventuella behov att revidera lagstiftningen kommer att utvärderas efter att undersökningen blivit klar.

14. Åtgärder för att säkerställa polisens, åklagarväsendets och domstolarnas resurser för behörig behandling av brottmål som gäller svarta löner

Riksdagen förutsätter att regeringen vidtar åtgärder för att säkerställa polisens, åklagarväsendets och domstolarnas resurser för behörig behandling av brottmål som gäller svarta löner.

Justitieministeriet har med anledning av anmärkningarna under denna punkt konstaterat följande:

Med tilläggsanslaget för arbetet mot svart ekonomi under domstolsmomentet för åren 2012–2015 (1, 561 miljoner euro 2015) har man kunnat anställa mer personal (cirka 24 årsverken) så att behandlingen av ekonomiska brott inte har stockat sig kraftigt vid domstolarna. Från och med 2016 har domstolarna inte tilldelats separat finansiering för behandling av ekonomiska brott trots att extra satsningar på bekämpningen av svart ekonomi ofrånkomligen påverkar mängden ärenden som kommer till domstolarna. Budgeten för 2016 innehöll i stort sett motsvarande anslag för bekämpningen av svart ekonomi som det reserverade anslaget för verksamheten i de överhopade domstolarna.

Domstolarna är oberoende när de fattar beslut, men samtidigt har de ansvaret för hur resurserna används. Det finns inga bestämmelser om att brottmål som gäller svarta löner ska behandlas skyndsamt, och därför behandlar domstolen dessa ärenden på samma sätt som andra. En ändamålsenlig behandling av brottmål som gäller svarta löner kräver därför att domstolarnas helhetsbehov av resurser är tryggt. Domstolarna beräknas för närvarande ha tillräckliga resurser för de nuvarande arbetsmängderna.

Inrikesministeriet har med anledning av anmärkningarna under denna punkt konstaterat följande:

Polisen har deltagit i övervakningsaktioner mot svart ekonomi där olika myndigheter har samarbetat. Polisen har för sin del breddat övervakningen av den svarta ekonomin så att den numera ingår i övervakningen av utlännningar och restauranger. Polisstyrelsen och Riksåklagarämbetet har utarbetat en gemensam handlingsmodell för utredningen av ekonomiska brott i syfte att förenhetliga undersökningsåtgärderna. År 2013 anvisades bekämpningen av ekonomisk brottslighet ett separat anslag på 6,2 miljoner euro. För 2014 och 2015 beviljade riksdagen särskild finansiering på 6,4 miljoner euro.

I slutet av 2015 diskuterades i samband med beredningen av budgeten särskild finansiering för bekämpningen av svart ekonomi. År 2015 låg den särskilda finansieringen på nivån 23,9 miljoner euro (IM, JM, FM, ANM), av vilket polisen alltså anvisades 6,4 miljoner euro. Polisen beviljades i den kompletterande budgeten för 2016 ett anslag på 3,2 miljoner euro för bekämpning av svart ekonomi. Polisen själv förband sig att rikta 3,2 miljoner euro till ändamålet, varvid finansieringen för 2016 hölls på samma nivå som 2015.

I beslutet om ramarna för 2017–2020 avsattes polisen 2016 en nivåförhöjning (5 miljoner euro för 2017 och 10 miljoner euro från och med 2018 framåt). I samband med det konstaterade man att den finansieringen uttryckligen bör riktas till bekämpningen av svart ekonomi utöver automatisk trafikövervakning. Polisstyrelsen förbinder sig till att 2017 ta finansieringsandelen som fattas för bekämpningen av svart ekonomi av sin övriga verksamhet. Enligt Polisstyrelsens uppgifter om uppföljning arbetade cirka 544 anställda vid polisstationerna med bekämpning av ekonomisk brottslighet i slutet av 2016 och 98 av dem var anställda med separat anslag.

Polisens tillgängliga resurser för bekämpning av ekonomisk brottslighet har varit relativt stabila redan under flera år. Den särskilda finansieringens betydelse är märkbar, för den gäller cirka 100 personer som arbetar med utredning av ekonomiska brott. Brottmålsärenden som gäller svarta löner är en del av bekämpningen av svart ekonomi och kommer vanligtvis fram i samband med annan utredning av ekonomiska brott. Polisen har deltagit i övervakningsaktioner mot svart ekonomi där olika myndigheter har samarbetat. Polisen har för sin del breddat övervakningen av den svarta ekonomin så att den numera ingår i övervakningen av utlänningar och restauranger där svart betalning av löner är vanligast. Att tillräckliga resurser säkras garanterar samtidigt förundersökning av brott som har samband med svarta löner.

17. Källor till problem i lagen om näringsförbud och i tillämpningen av den

Riksdagen förutsätter att regeringen omedelbart startar en utredning av vilka problempunkter som finns i lagen om näringsförbud och dess tillämpningspraxis. Efter det måste åtgärder vidtas för att göra näringsförbudet till ett trovärdigt instrument i kampen mot svart ekonomi.

Justitieministeriet har med anledning av anmärkningarna under denna punkt konstaterat följande:

Vid justitieministeriet utarbetades 2014 en bedömningspromemoria om effektivisering av näringsförbudet. Ett utkast till regeringsproposition färdigställdes vid justitieministeriet med hänsyn till utlåtanden om promemorian och slutfördes ugående från responsen efter remissbehandlingen. Regeringens proposition till riksdagen med förslag till lag om ändring av lagen om näringsförbud och till vissa lagar som har samband med den (RP 269/2016 rd) har lämnats den 26 januari 2017.

19. Utvidgad användning av administrativa påföljder på områden med utbredd svart ekonomi

Riksdagen förutsätter att regeringen omedelbart utreder möjligheten att utvidga användningen av administrativa påföljdsavgifter, särskilt inom branscher med utbredd svart ekonomi.

Justitieministeriet har tillsammans med finansministeriet med anledning av anmärkningarna under denna punkt konstaterat följande:

Kraven i ställningstagandet uppfylls genom lagen om skatteförhöjning och tullhöjning som påförs genom ett särskilt beslut (781/2013) antagen av riksdagen den 22 oktober 2013 och vissa lagar som har samband med den. Lagarna trädde i kraft den 1 december 2013.

I justitieministeriets reformprogram för rättsvården för åren 2013–2015 är ett av målen på medellång sikt att undersöka möjligheterna att utvidga tillämpningsområdet för administrativa sanktioner. Avsikten är att inleda utredningen i slutet av den nuvarande regeringsperioden.

23. Möjligheten till skatteplanering med karaktär av skatteundandragande ska förhindras i lagstiftningen

Riksdagen förutsätter att regeringen ser till att lagar bereds så att lagstiftningen inte ger möjlighet till skatteplanering med karaktär av skatteundandragande.

Finansministeriet har med anledning av anmärkningarna under denna punkt konstaterat följande:

I BEPS-projektet (Base Erosion and Profit Shifting) som gäller urholkning av skattebasen och vinstöverföringar och som inleddes 2013 på s initiativ har man utrett åtgärder för att förhindra urholkning av skattebasen på grund av företags skatteplanering. Finland har deltagit aktivt i flera arbetsgrupper i projektet i OECD och i behandlingen av direktiv i EU om implementeringen av åtgärderna i projektet. I Finland sattes redan 2016 vissa ändringar i lagstiftningen i kraft som grundar sig på BEPS-projektet och direktivändringar om åtgärder mot skatteflykt. År 2016 godkändes i EU ett direktiv om förhindrande av skatteflykt (EU) 2016/1164. Medlemsstaterna ska huvudsakligen genomföra bestämmelserna i det senast den 31 december 2018. Direktivet innehåller flera av de åtgärder som föreslås i BEPS-projektet och andra arrangemang som i EU har setts som nödvändiga för att förhindra skatteflykt. I samband med genomförandet av direktivet måste samtidigt även andra åtgärder bedömas som det eventuellt kan vara nödvändigt att genomföra för att förhindra undandragande av skatter.

Finansministeriet har 2016 tillsatt en arbetsgrupp (FM008:00/2016) med uppdraget att utvärdera Organisationen för ekonomiskt samarbete och utvecklings (OECD) så kallade Base Erosion and Profit Shifting (BEPS)-projekt med åtgärder för att förhindra urholkning av skattebasen på grund av företags skatteplanering och de eventuella ekonomiska konsekvenser i Finland som har samband med Europeiska unionens projekt. Arbetsgruppens mandattid löper ut den 31 maj 2017.

24. Allokering av resurser för uppföljningen av vilket genomslag de viktigaste insatserna mot den svarta ekonomin har haft

Riksdagen förutsätter att regeringen allokerar resurser för uppföljning av vilket genomslag de viktigaste insatserna mot svart ekonomi har. Också lagstiftning som ökar risken för att svart ekonomi breder ut sig måste

uppmärksammas. Behövliga åtgärder för att utveckla insatserna mot svart ekonomi och ekonomisk brottslighet måste vidtas utifrån resultatet av uppföljningen.

Inrikesministeriet och finansministeriet har med anledning av anmärkningarna under denna punkt konstaterat följande:

Statsrådet meddelade den 28 april 2016 ett principbeslut om en nationell strategi för bekämpning av grå ekonomi och ekonomisk brottslighet för 2016–2020. I principbeslutet konstateras det att en förutsättning för att strategin ska förverkligas är att ledningsgruppen för bekämpning av ekonomisk brottslighet utarbetar ett separat åtgärdsprogram för bekämpning av svart ekonomi och ekonomisk brottslighet. Enligt principbeslutet ska av åtgärdsprogrammet framgå konkreta åtgärder och målet med dem, vilka som är ansvariga, tidtabell samt metoder för bedömning av åtgärdernas effekt.

http://www.intermin.fi/download/67237_Periaatepaatos_harmaa_talous_28042016.pdf?8eb142ce55e8d388

Åtgärdsprogrammet för bekämpning av svart ekonomi och ekonomisk brottslighet blev klart den 7 juni 2016.

http://www.intermin.fi/download/68106_harmaan_talouden_toimenpideohjelman_07062016.pdf?a25021ce55e8d388

Ledningsgruppen för bekämpning av ekonomisk brottslighet följer hur åtgärdsprogrammet framskrider, bedömer behoven att ändra det och rapporterar årligen till finanspolitiska ministerutskottet hur projekten framskrider. Åtgärdsprogrammet kan uppdateras under giltighetstiden i samband med granskningen av hur det verkställs samt enligt beslut av regeringen.

Statsrådet har dessutom den 28 april 2016 tillsatt en parlamentarisk uppföljningsgrupp för bekämpningen av svart ekonomi och ekonomisk brottslighet för mandatperioden 1.5.2016–31.3.2019. Uppföljningsgruppens uppdrag är att följa verkställandet av strategin för bekämpning av grå ekonomi och ekonomisk brottslighet 2016–2020.

Åtgärdsprogrammet har 20 projekt som är grupperade enligt spetsprojekten i strategin. För åtgärdsprogrammet har man utsett de viktigaste åtgärderna som med tanke på målen i strategin för den nationella bekämpningen av svart ekonomi och ekonomisk brottslighet har de mest betydande effekterna. I synnerhet spetsprojekt 4 i åtgärdsprogrammet innehåller flera projekt som stöder bedömningen av brottsbekämpningskedjans effektivitet och utveckling av påföljder.

Inrikesministeriet har den 12 januari 2016 tillsatt en ledningsgrupp för bekämpningen av ekonomisk brottslighet med mandatperioden 15.1.2016–31.12.2019. Beslut om tillsättandet, SMDno-2015-2083.

Styrning, tillsyn och rapportering

RSk 26/2015 rd – B 9/2015 rd, B 15/2015 rd

Utveckling av regeringens årsberättelse

1. Riksdagen förutsätter att regeringen fortsätter utveckla årsberättelsen med hänsyn till synpunkterna tidigare i betänkandet. Materialet i berättelsen måste vara mer läsarvänligt och informativt och det måste innehålla analyserade data om resultaten och effekterna av verksamheten och förändringar i verksamheten, särskilt de samhälleliga effekterna och hur de uppställda målen har förverkligats. Årsberättelsen bör vara en fungerande del av statsförvaltningens och regeringens planerings- och uppföljningsmekanism. Det i sin tur kräver bland annat tydligare målsättning när budgeten upprättas.

Statsrådets kansli har tillsammans med finansministeriet med anledning av anmärkningarna under denna punkt konstaterat följande:

Bestämmelserna om regeringens årsberättelse på lagnivå trädde i kraft vid ingången av februari 2014 genom lag 17/2014. Förordningen om statsbudgeten ändrades (118/2016) i februari 2016 så att den föreskriver om årsberättelsens innehåll i sin helhet. Genom förordningsändringen har bland annat bestämmelserna om beskrivningen av verksamhetens resultat på ministeriernas verksamhetsområden minskats och förenklats. Ändringarna gällde redan beredningen av årsberättelsen för 2015. Målet är att huvudvikten i redogörelserna för verksamhetsresultatet i fortsättningen ligger på hur målen för de samhälleliga effekterna har uppnåtts och utvecklats.

I beredningen av regeringens berättelse för 2016 har man strävat efter att ytterligare utveckla innehållet mot att presentera och analysera hur de samhälleliga effektmålen har nåtts samt resultatet av verksamheten. Man vill förbättra berättelsen till att bli mer informativ och lättläst genom lägga till tabeller och scheman som åskådliggör framställningen.

I fortsättningen är det meningen att också resultatmålen ska ställas upp och presenteras bättre i budgetpropositionen. Årsberättelseprocessen ska inbegripa rapportering om sådana målsättningar i budgetpropositionen som inte längre kan ändras inom processen. Ändringar av mål inskrivna i budgeten påverkar med fördröjning. Statsrådet håller nu på med beredning av planen för de offentliga finanserna för 2018–2021. Planen innehåller ramarna för statsfinanserna och utgående från dem bereds budgetpropositionen för 2018 som lämnas till riksdagen hösten 2017.

Informationsutbyte mellan myndigheterna för bekämpning av svart ekonomi

2. Riksdagen förutsätter att regeringen inom 2016 lämnar en utredning till riksdagen om vilka åtgärder den har vidtagit för att förbättra informationsutbytet mellan myndigheterna dels i kampen mot svart ekonomi, dels i ett mer allmänt perspektiv.

Inrikesministeriet, arbets- och näringsministeriet, justitieministeriet och finansministeriet konstaterar med anledning av anmärkningen under denna punkt följande:

I åtgärdsprogrammet för bekämpningen av svart ekonomi och ekonomisk brottslighet beaktas sakkomplexet som gäller informationsutbyte mellan myndigheterna, och spetsprojekt 3 i programmet går ut på att vidareutveckla informationsutbytet.

http://www.intermin.fi/download/68106_harmaan_talouden_toimenpideohjelman_07062016.pdf?a25021ce55e8d388

Den primära förutsättningen för effektiva bekämpningsåtgärder mot svart ekonomi och ekonomisk brottslighet är att myndigheterna och de som sköter offentliga uppgifter, när de sköter sina grundläggande uppgifter, kan identifiera aktörer inom svart ekonomi bland sina kunder. Identifieringen och övervakningen av aktörer inom svart ekonomi underlättas och effektiviseras speciellt av god tillgänglighet till uppgifter om företagsverksamhet samt elektroniska tjänster i informationsutbytet mellan myndigheterna.

För ökad effektivitet i bekämpningen av svart ekonomi bör problemen i samband med informationsutbytet utredas för de myndigheters del och för andras del som sköter offentliga uppgifter för vilka de aktuella bestämmelserna i lagstiftningen är bristfälliga eller saknas helt. Dessutom bör det utredas om arbetsmetoderna för informationsutbyte mellan myndigheterna stöder ett effektivt bruk av registeruppgifter och tjänster som har samband med dem vid skötseln av offentliga skyldigheter.

Utvärdering av åtgärderna för bekämpning av svart ekonomi

RSk 58/2014 rd – Ö 7/2014 rd

Riksdagen förutsätter att regeringen vidtar åtgärder och försäkrar sig om att kampen mot den svarta ekonomin i fortsättningen bygger på en gemensam lägesbild för myndigheterna och på mekanismer som leds av regeringen på det sätt som anges i revisionsutskottets betänkande.

Inrikesministeriet, justitieministeriet och finansministeriet konstaterar med anledning av anmärkningen under denna punkt följande:

I åtgärdsprogrammet för bekämpningen av grå ekonomi och ekonomisk brottslighet har skapandet av en lägesbild av svart ekonomi och ekonomisk brottslighet tagits upp som ett eget projekt i spetsprojekt 2 punkt 2.1.

http://www.intermin.fi/download/68106_harmaan_talouden_toimenpideohjelman_07062016.pdf?a25021ce55e8d388

Myndigheter och andra som sköter offentliga uppdrag, där bekämpning av svart ekonomi och ekonomisk brottslighet ingår, samt ministerier och privata sektorn deltar i utarbetandet och upprätthållandet av lägesbilden. Lägesbilden grundar sig bland annat på analyserad information, bildande av nätverk mellan olika aktörer och överenskomna arbetsmetoder bland annat i bedömningen av åtgärdernas effekter.

För att målet ska nås krävs det att funktionerna och begreppsapparaten förenhetligas, att mer information överförs i realtid än i nuläget, indikatorer som utvecklats i samråd, nätverk samt analys av informationen. Lägesbilden är ett sätt att få information som underlag för beslutsfattandet. Varje ministerium och myndighet gör upp lägesbilden inom ramarna för sina uppgifter och befogenheter.

Ledningsgruppen för bekämpning av ekonomisk brottslighet beslutade på sitt möte den 6 september 2016 att tillsätta en arbetsgrupp som ska bereda arbetet med lägesbilden. Beredningsgruppen för åtgärdsprogrammet förbereder inledandet av arbetet med lägesbilden och lägger fram sin synpunkt på saken för ledningsgruppen. Gruppen har samlats intensivt under hösten och har presenterat sin plan över hur projektet ska förverkligas för ledningsgruppen för bekämpning av ekonomisk brottslighet på ett möte den 29 november 2016. Beredningen fortsätter.

Informationssystemen inom offentliga sektorn

RSk 10/2012 rd – TRO 4/2012 rd – Ö 3/2012 rd – ReUB 2/2012 rd

2. Informationssystemen inom social- och hälsovården och finansieringen av dem

Riksdagen förutsätter att regeringen vidtar åtgärder och med det snaraste utnyttjar informationsförvaltningslagens möjligheter att genom förordning föreskriva om bland annat öppna gränssnitt. Samtidigt som beslut fattas om servicestrukturerna och organiseransvaret inom social- och hälsovården bör den behörighet och det ansvar som informationshanteringsstrukturen kräver läggas fast så att ingen som helst ovisshet råder om vilken aktör som bär ansvaret i sista hand.

Finansministeriet har med anledning av anmärkningarna under denna punkt konstaterat följande:

Förordning om övergripande arkitektur och beskrivningar av interoperabilitet och definitioner

Finansministeriet bereder statsrådets förordning om en övergripande arkitektur för den offentliga förvaltningens informationsförvaltning samt beskrivningar och definitioner av den interoperabilitet som detta kräver. Syftet med förordningen är att precisera sätten att planera och beskriva beskrivningarna, definitionerna och datainnehållen som den gemensamma övergripande arkitekturen för informationsförvaltningen inom den offentliga förvaltningen och dess interoperabilitet kräver. Förordningen utgör också en skyldighet och en tidtabell enligt 13 § 2 mom. i informationsförvaltningslagen för utarbetandet av de ovan nämnda beskrivningarna.

För att det ska säkerställas att lagstiftningen är enhetlig bestäms förordningens närmare innehåll och tidpunkten för när den utfärdas utgående från resultatet av den pågående reformen av den allmänna lagstiftningen om informationsförvaltningen.

Arbetsgrupp som utreder utvecklingen av regleringen för informationshanteringen i den offentliga förvaltningen

Målet med spetsprojektet Digitalisering av offentliga tjänster i regeringsprogrammet är bland annat att förnya regleringen av informationshanteringen. Finansministeriet har den 17 november 2016 tillsatt en arbetsgrupp (FM098:00/2016) som ska utreda nuläget för regleringen av och praxis inom den offentliga förvaltningens informationshantering och behovet av att utveckla dem samt bedöma om det på olika förvaltningsområden uppstått speciallagstiftning om informationshantering som är onödig eller överlappande i relation till offentlighetslagen. Som en del av beredningen av informationsförvaltningslagen bedöms möjligheterna att reglera användningen av de öppna gränssnitten inom den offentliga förvaltningens datasystem med förpliktande verkan. Arbetsgruppen har uppdraget att utarbeta ett förslag till utveckling av lagstiftningen så att ett förslag om lagstiftningen om informationshantering kan lämnas under vårsessionen 2017.

Lagen om förvaltningens gemensamma stödtjänster för e-tjänster

För att främja interoperabiliteten mellan datasystemen har finansministeriet berett lagen om förvaltningens gemensamma stödtjänster för e-tjänster som utfärdades den 29 juni 2016 (571/2016). Lagen innehåller bestämmelser om den offentliga förvaltningens gemensamma stödtjänster för e-tjänster, om kraven på stödtjänsterna, om rätten och skyldigheten att använda dem samt om förutsättningarna för att använda dem. Lagens syfte är särskilt att bidra till att man genom att reglera om enhetlig produktion och användning av stödtjänsterna med hjälp av gemensamma stödtjänster för förvaltningens e-tjänster uppnår bättre kostnadseffektivitet i produktionen av tjänster samt säkerställer tjänsternas kvalitet och interoperabilitet.

De organisationer som är skyldiga att ta i bruk tjänsterna i lagen måste beskriva informationen om sina tjänster i ett servicedatalager och föra in sina registeruppgifter i en servicevy senast den 1 juli 2017, ta i bruk en tjänst för identifiering av fysiska personer och en samlad förvaltningstjänst för internetbetalning senast den 1 januari 2018 samt ta i bruk en meddelandeförmedlingstjänst senast den 1 juli 2017.

Strukturer för och styrning av landskapens informationsförvaltning

Styrningen av landskapens informationsförvaltning bereds i en grupp för beredning av landskapens informationshantering och gemensamma datasystem och digitalisering (den s.k. Maakuntadigi-beredande gruppen, FM037:04/2016). Gruppens uppdrag är bland annat att enligt regeringens beslut om riktlinjer av den 5 april 2016 bereda förslagen om riksomfattande styrning av landskapens informationsförvaltning i fråga om uppgifterna som övergår till landskapet. För produktionen av den information som behövs för styrningen bereds landskapens verksamhetsarkitektur i en arbetsgrupp för landskapsreformens tjänster och processer (FM037:04/2016). Finansministeriet deltar även i beredningen av styrningen för informationsförvaltningen på nationell och regional nivå i en grupp för digitalisering, IKT-tjänster och informationsförvaltning (den s.k. Sotedigi-gruppen) inom social- och hälsovårdsreformen.

Finansministeriet leder beredningen av servicecentret för informations- och kommunikationstekniska tjänster (Servicecentret för IKT) som avses i 16 kap. i landskapslagen (FM093:00/2016). Syftet med det nationella servicecentret för IKT är att producera tjänster inom informationsförvaltning, informationssystem och informationsteknik för landskapen.

Våren 2017 har åtgärder vidtagits för att precisera och stärka organiseringen av hur digitaliseringen i samband med social- och hälsovårds- och landskapsreformen ska beredas och genomföras.

Social- och hälsovårdsministeriet har med anledning av anmärkningarna under denna punkt konstaterat följande:

Social- och hälsovårdsministeriet deltar i arbetsgruppen som utreder utvecklandet av informationshanteringslagstiftningen inom den offentliga förvaltningen som tillsatts av finansministeriet. Arbetsgruppens uppdrag är att utöver ändringar i lagstiftningen också bereda den begreppsliga interoperabilitet som krävs för att uppgifterna ska gå att utnyttja fullt ut och som de öppna gränssnitten kräver.

I samband med social- och hälsovårdsreformen har man särskilt granskat utvecklingen av informationssystemen inom social- och hälsovården, hur IKT-tjänsterna produceras och styrningen. I anslutning till detta har en separat utredning om styrningen av informationsförvaltningen i social- och hälsovårdsreformen blivit klar 2016. Informationsförvaltningens ledningsstruktur och de ansvar som hör till bereds fortfarande i samarbetet mellan social- och hälsovårdsministeriet och finansministeriet.

IKT-projektens produktivetsnytta

RSk 37/2014 rd – B 12/2014 rd – B 16/2014 rd – ReUB 7/2014 rd

1. Riksdagen förutsätter att regeringen som ett led i uppföljningen av projektportföljen bedömer resultaten av, kostnaderna för och produktivetsnyttan av de viktigaste IKT-projekten och rapporterar om detta till riksdagen.

Finansministeriet har med anledning av anmärkningarna under denna punkt konstaterat följande:

Finansministeriet lämnade 2016 enligt lagen om styrning av informationsförvaltningen inom den offentliga förvaltningen (634/2011) och statsrådets förordning om remissförfarande i ärenden som gäller upphandling inom informationsförvaltningen (1249/2014) som utfärdats med stöd av den totalt sju utlåtanden om betydande projekt eller anskaffningar. Det centrala syftet med utlåtandeförfarandet är att ta upp aspekter som är väsentliga med tanke på den nytta som eftersträvas. Finansministeriet genomförde 2016 en enkät om remissförfarandets effektivitet för 36 projekt som man gett utlåtande om under 2011–2016. Enkäten gav 17 svar beträffande utlåtanden om totalt 21 projekt. I enkäten fick nyttan av den projektutvärdering som föregick utlåtandet och anvisningarnas lämplighet för utvärderingen medeltalet 3,71 (1 = sämst, 5 = bäst). Nyttan av utlåtandet och de rekommendationer som gavs där fick medeltalet 3,53.

Lägesbilden över betydande projekt som omfattar utveckling av statsförvaltningens informations- och kommunikationsteknik upprätthålls i ett gemensamt system för projektportföljen. Lägesrapporten går igenom tre gånger om året av informationsförvaltningens utvecklings- och koordineringsgrupp (TIETOKEKO). I december 2016 var totalt 110 projekt med totalkostnader på över en miljon euro i fasen för genomfö-

rande och beslut, och uppföljningen som i form av ett trafikljus såg som helhet ut som följer:

	Tidtabell	Kostnader	Resultatens kvalitet	Resultatens omfattning	Personal	Risker	Nytta
Enligt plan (grön)	62 %	79 %	76 %	77 %	79 %	54 %	86 %
Avvikande (gul)	30 %	17 %	21 %	19 %	15 %	40 %	7 %
Problem (röd eller okänt)	8 %	4 %	3 %	4 %	6 %	6 %	7 %

Utgående från uppgifterna om uppföljning bedöms det att nyttan med projekten i regel uppfylls enligt planerna trots att avvikelser i bland annat projektens tidtabeller har rapporterats. I fråga om risker ligger dock 46 procent av projekten på avvikande nivå eller problemnivå.

År 2016 inleddes rapportering av uppföljningen av nyttan med avslutade projekt. Hittills har uppföljningsöversikter gjorts över sammanlagt 18 projekt. I uppföljningarna har det speciellt rapporterats om nytta som gäller kvalitet och kunder till exempel i fråga om tjänsternas användningsgrad eller kundrespons. Via uppföljningen av projektportföljen har någon betydande genomförd produktivitetsnytta tills vidare inte kommit fram.

2. Riksdagen förutsätter att regeringen på behörigt sätt beaktar de anmärkningar till tidigare uttalanden från riksdagen som ingår såväl i revisionsutskottets betänkande som i de bifogade utlåtandena från fackutskottet samt övriga ställningstaganden.

Finansministeriet har med anledning av anmärkningarna under denna punkt konstaterat följande:

Regeringen har beaktat riksdagsutskottets uttalanden och ställningstaganden.

Fukt- och mögelproblem i byggnader

RSk 5/2013 – Ö 5/2013 – ReUB 1/2013 – TRO 1/2011 rd

1. Översyn av styrningen och rådgivningen i byggfrågor för att få bukt med fuktproblemen

Riksdagen förutsätter att regeringen initierar en översyn av styrningen och rådgivningen i byggfrågor, eftersom det nuvarande styrsystemet inte fungerar. Resultatet bör vara ett centraliserat statligt styr- och rådgivningssystem för fukthantering under byggnadens livscykel och i byggfasen. Av de nuvarande myndigheterna kunde uppgiften lämpligen anförtros exempelvis Finansierings- och utvecklingscentralen för boendet eller någon av närings-, trafik- och miljöcentralerna.

Med anledning av anmärkningarna under denna punkt har miljöministeriet konstaterat följande:

Statsminister Sipiläs regering har inlett en omfattande reform av regionförvaltningen och landskapsförvaltningen som också gäller ledningsstrukturen för byggandet. Det nya styrsystemet bereddes under 2016. Samtidigt har man granskat centralförvaltningen och strukturen i dess olika ämbetsverk. Reformen av regionförvaltningen och landskapsförvaltningen fortsätter 2017.

Hur verksamheten som gäller fukthanteringen inom byggnadstillsynen kan utvecklas inom ramen för de nuvarande uppgifterna har utretts i ett gemensamt utvecklingsprojekt mellan miljöministeriet och Uleåborgs stads byggnadstillsyn. I det så kallade Kuiva-ketju10-projektet har det skapats rutiner för att genom styrning och rådgivning säkerställa fuktkontroll under byggnationen som byggnadstillsynen kan kopiera. I projektet har man tagit fram tydliga modeller för styrning och samverkan till stöd för fuktkontrollen under varje byggetapp och för alla delar. Man kan bekanta sig med projektet på adressen www.kuivaketju10.fi. Under 2016 har olika aktörer på byggnads- och fastighetsområdet tagits med enligt handlingsmodellen Kuivaketju10 och avsikten är att lansera modellen i praktiken på ett evenemang som Raken-nustarkastusyhdistys RTY ry ordnar i mars 2017. På så sätt blir handlingsmodellerna kända såväl i byggnadstillsynens TOPTEN-kommuner (Esbo, Helsingfors, Jyväskylä, Kouvolan, Kuopio, Lahti, Tammerfors, Uleåborg, Vanda, Åbo) som i mindre enheter för byggnadstillsyn. Helsingfors stads byggnadstillsyn har hösten 2016 offentliggjort sina nya anvisningar för fuktkontroll på byggarbetsplatser.

Rådgivnings- och styrningswebbplatsen för fukthantering www.kosteudenhallinta.fi som har skapats som samarbetsprojekt avseende torrhållning av byggnader under byggtiden har fortsättningsvis upprätthållits 2016–2017. Webbplatsen har haft cirka 600–1000 besökare per månad.

Miljöministeriet och kommunernas byggnadstillsyn har utgående från ställningstagandet fäst särskild uppmärksamhet vid fuktkontrollen vid byggen. För byggnadstillsynens del finns det variationer beroende på respektive resurser och tillgängligt kunskande. Saken behandlas också som en del av totalrevideringen av markanvändnings- och bygglagen.

Miljöministeriet konstaterar att ställningstagandet på ett centralt sätt hör ihop med den omfattande förvaltningsreformen som är under beredning. Hur det ska genomföras påverkas av hur byggnadstillsynen i fortsättningen utförs i kommunerna, som samarbete mellan kommuner eller som landskapets byggnadstillsyn.

3. Byggnaders sundhet och kompetenskraven inom byggbranschen

Riksdagen förutsätter att regeringen tar större hänsyn till byggnaders inomhusmiljö redan i den pågående beredningen av ändringar i markanvändnings- och bygglagen och byggbestämmelsesamlingen. Beredningen bör även inkludera tydliga kompetenskrav för byggbranschen, eftersom dessa tillför branschen större kunskap och ökar antalet kvalificerade experter. Kraven bör dessutom samstämma med lagstiftningen om hälsoskydd och arbetarskydd.

Med anledning av anmärkningarna under denna punkt har miljöministeriet konstaterat följande:

Byggnaders sundhet har beaktats i de ändringar i markanvändnings- och bygglagen som trädde i kraft 2013, 2014 och 2015 och i de nya författningar som utfärdats med stöd av dem.

Genom ändringen (958/2013) i markanvändnings- och bygglagen togs ett väsentligt krav på byggnaders sundhet upp på lagnivå. Detta är man i färd med att precisera i fråga byggnaders fukttekniska säkerhet genom ändringar av delarna C2 (Fukt i byggnader) och D1 (vatten- och avloppsinstallationer) i byggbestämmelsesamlingen som man håller på att se över. Ett förordningsutkast om byggnaders fukttekniska funktionalitet har sänts för utlåtande den 22 december 2016. Avsikten är att ett förordningsutkast om vatten- och avloppsinstallationer i fastigheter ska sändas för utlåtande våren 2017. Förordningarna avses träda i kraft den 1 januari 2018.

Under punkt 7 behandlas social- och hälsovårdsministeriets förordning om sanitära förhållanden i bostäder och andra vistelseutrymmen samt om kompetenskrav för utomstående sakkunniga (545/2015) närmare. Förordningen utnyttjas till de delar som behövs också i myndigheternas styrning av byggprojekt och byggande.

Undervisnings och kulturministeriet har med anledning av anmärkningarna under denna punkt har konstaterat följande:

Undervisnings- och kulturministeriet har finansierat utvecklingen av ett projekt för utbildning och för byggnadsarkitektutbildningen som stöder hälsoriktigt byggande. I projektet har situationen för undervisningen med inriktning på hälsoriktigt byggande i 14 yrkeshögskolor och 2 universitet kartlagts och varit föremål för kvalitetsrevision. Gemensamma riktgivande studieplaner för hälsoriktigt byggande har utarbetats för högskolorna. Samarbetet kring undervisning mellan yrkeshögskolorna och universiteten samt forskningsinstitut och företag utvidgades bland annat genom att man har utvecklat gemensamma nätstudier. Projektet hade en styrgrupp som var gemensam med miljöministeriets och social- och hälsovårdsministeriets projekt med en specialgrupp för sunda hus (Terveiden talojen erikoisjoukot). Den gemensamma slutrapporten för projekten finns här: <http://www.hometalkoot.fi/file/15936.pdf>

Undervisnings- och kulturministeriet har finansierat Raksa Erko – ett utvecklingsprojekt för specialiseringsutbildning inom byggbranschen. Utgående från utvecklingsprojektet har ett projekt för specialiseringsutbildning inom reparationsbyggnad skapats där sju yrkeshögskolor deltar. Ministeriet finansierar projektet 2017–2020.

Social- och hälsovårdsministeriet har med anledning av anmärkningarna under denna punkt konstaterat följande:

I punkt 7 behandlas social- och hälsovårdsministeriets förordning (545/2015) där det föreskrivs närmare om fysikaliska, kemiska och biologiska förhållanden i bostäder och andra vistelseutrymmen samt om kompetenskrav för utomstående sakkunniga.

4. Tillsynen över byggnaders sundhet

Riksdagen förutsätter att regeringen kommer på reella metoder att få människor att iaktta författningarna och bestämmelserna om friska hus. Det måste gå att övervaka byggen bättre och övervakningen måste ske vid rätt tidpunkt. Dokumentation av varje byggfas måste förbättras på det sätt som föreslås i betänkandet, likaså förfarandet med inspektionsprotokoll, för att man ska kunna verifiera vem som har gjort vad, när och hur. Dessutom bör det t.ex. finnas en skylt som visar vem som varit huvudplanerare, huvud-entreprenör och övervakare.

Med anledning av anmärkningarna under denna punkt har miljöministeriet konstaterat följande:

Byggnadstillsynen har utvecklat och effektiviserat sina praktiska åtgärder märkbart vid styrningen av och rådgivningen om fuktkontroll (jämför punkt 1).

Genom den ändring (41/2014) i markanvändnings- och bygglagen som trädde i kraft den 1 september 2014 stärktes kvalitetskontrollen för byggprojekt och inspektionsprotokollets roll i kvalitetssäkringen. Inspektionsprotokollet stöder också dokumenteringen av projektets olika faser, eftersom genomförandet av faserna följs upp i ett särskilt dokument. Den ansvarige arbetsledaren ska se till att en anmälan om påbörjande av byggnadsarbete görs till byggnadstillsynsmyndigheten och att inspektionsprotokollet för bygget hålls uppdaterat på byggplatsen (122 § 3 mom.). Den som påbörjar ett byggprojekt ska se till att det på byggplatsen förs ett inspektionsprotokoll för bygget. De ansvariga för olika byggnadsetapper som det avtalats om i bygglovet eller vid det inledande mötet samt de som inspekterat arbetsfaserna ska verifiera inspektionerna i inspektionsprotokollet för bygget. I inspektionsprotokollet ska det även antecknas en motiverad anmärkning om byggarbetet avviker från bestämmelserna om byggande (150 f § 1–3 mom.). För att slutsyn ska kunna förrättas måste den som påbörjat byggprojektet meddela byggnadstillsynsmyndigheten att de anteckningar som följer av 150 f § har gjorts i inspektionsprotokollet för bygget och ett sammandrag av inspektionsprotokollet har lämnats till byggnadstillsynsmyndigheten (153 § 2 mom. 4 punkten). Miljöministeriet meddelade den 1 juni 2015 anvisningar om genomförande och tillsyn av byggnadsarbeten (MM5/601/2015) för att stödja en enhetlig tillämpning av markanvändnings- och bygglagen. Där finns praktiska anvisningar för hur inspektionsprotokollet ska användas.

Enligt markanvändnings och bygglagen får byggnadstillsynsmyndigheten i bygglovet eller på basis av det inledande mötet kräva att den som påbörjar ett byggprojekt lämnar en separat kvalitetssäkringsutredning om åtgärderna för att säkra kvaliteten på byggandet (121 a § 1 mom.)

Miljöministeriet har utrett möjligheten att kräva en skylt som anger huvudprojektören, huvudentreprenören och övervakaren för byggprojektet. Efter att en sådan skylt införts är dess användning förenad med frågor som måste utredas: svarar uppgifterna mot användarnas, ägarnas och eventuella övriga parter informationsbehov, hur avgör man vem som är huvudprojektör och huvudentreprenör exempelvis vid en projektledningsentreprenad och kan de uppgifter som anges och den uppfattning som uppstår ge en felaktig bild av byggnadens skick och om vilka som bär ansvaret för detta? Bygg- och fastighetsbranschens syn på en sådan skylt har utretts genom en enkät i november 2015. Enkäten sändes till 23 aktörer inom byggnads- och fastighetsbranschen, och totalt 26 personer besvarade den. Till exempel ansåg knappt

60 % av de svarande att en skylt vore bra vid all nybyggnad. Utgående från enkäten är det möjligt att utveckla användningen av en skylt i samarbete med aktörer inom bygg- och fastighetsbranschen.

5. Bättre fukthantering på byggarbetsplatser

Riksdagen förutsätter att regeringen vidtar åtgärder för att fukthanteringen på byggen ska bli bättre. En ansvarig fukt- och sundhetsexpert bör utses för krävande byggen. På andra byggen bör den ansvarige arbetsledaren ha större ansvar för fukthanteringen. Regeringen bör dra upp riktlinjer för en byggspecifik fukthanteringsplan. Den naturliga och vedertagna praxisen skulle sedan vara att inkludera denna plan i anbudsförfrågan för byggprojektet.

Med anledning av anmärkningarna under denna punkt har miljöministeriet konstaterat följande:

Beredningen av förordningen om byggnaders fukttekniska säkerhet innefattar ett projekt där fuktkontrollen under byggtiden granskas ingående. Anvisningar som ska publiceras på webben ingår i projektet. Denna fråga har behandlats tidigare i punkt 1. I ett förordningsutkast som har sänts för utlåtande i december 2016 krävs det till exempel att en plan för fuktkontroll utarbetas för byggarbetsplatsen, och krav på innehållet i planen föreslås också. Som stöd för förordningen bereds en anvisning under 2017. Anvisningen ska mer ingående behandla och ge anvisningar för hur åtgärder för fuktkontrollen ska genomföras på byggarbetsplatser.

När det till exempel i bygglovet, vid det inledande mötet eller av särskilda skäl under byggtiden har bestämts att en särskild beskrivning som behövs på grund av byggprojektets art eller omfattning ska utarbetas och lämnas in, är det den ansvarige arbetsledarens skyldighet att se till att så också sker. För att säkra kvaliteten kan den ansvarige arbetsledaren enligt gällande bestämmelser utnämna en expert som ska svara för fukthanteringen och renligheten.

Lagen reglerar frågan på allmän nivå. Byggnadsindustrin och Rakli har utrett möjligheten att lägga till en avtalsklausul som främjar fukthanteringen på byggarbetsplatserna i byggbranschens entreprenadavtal. Hösten 2016 meddelade byggnadsindustrin på ett gemensamt möte för riksdagens miljöutskott och social- och hälsovårdsutskott att saken har lagts till i entreprenadhandlingarna.

7. Förfaringssätt och metoder för att utreda fukt- och mögelskador

Riksdagen förutsätter att regeringen vidtar åtgärder för att tillvägagångssätten och metoderna för att klarlägga fukt- och mögelskador ska bli tillförlitligare. Det har visat sig att fukt och mögelsaneringar ofta misslyckas. I samband med den pågående översynen av hälsoskyddslagen och anvisningarna om boendehälsa bör man gå in för att förbättra metoderna för att upptäcka orsakerna till hälsoproblem och tydliggöra användningen av riktvärden. Dessutom bör allmänheten informeras om vad som fortsatt är oklart om fukt- och mögelproblemet trots alla forskningsrön.

Social- och hälsovårdsministeriet har med anledning av anmärkningarna under denna punkt konstaterat följande:

En ändring (1237/2014) av de paragrafer i hälsoskyddslagen som gäller boendehälsa trädde i kraft den 3 januari 2015. Samtidigt omarbetades anvisningarna om boendehälsa till en förordning av social- och hälsovårdsministeriet (545/2015). Den innehåller närmare bestämmelser om de fysikaliska, kemiska och biologiska förhållandena i bostäder och andra vistelseutrymmen och om kompetenskrav för hälsoskyddsmyndigheternas utomstående sakkunniga. Förordningen om boendehälsa trädde i kraft den 15 maj 2015. Valvira har utarbetat tillämpningsdirektiv med mer ingående anvisningar för bestämmelserna i förordningen. Dessutom håller Valvira på att utarbeta ett direktiv för inspektion av bostäder där hälsoskyddsmyndigheterna ges anvisningar för tekniskt sett effektiva och administrativt sett rätt genomförda inspektioner. Tidskriften Ympäristö- ja terveystehti publicerar under 2017 också en laboratoriehandbok om undersökningsmetoder som är tillförlitliga enligt förordningen om boendehälsa. Arbetshälsoinstitutet har tagit fram anvisningar om övervakningen av inomhusluften med arbetsplatserna som målgrupp. Den innehåller samordnade anvisningar om tillsynen över de hälsorelaterade förhållandena i bostäder, i övriga vistelseutrymmen och på arbetsplatser.

Genom ändringen av hälsoskyddslagen (1237/2014) förbättrades hälsoskyddsmyndigheternas möjligheter att kräva grundligare utredningar av fastighetsägaren, till exempel av riskkänsliga konstruktioners skick. Dessutom har man i lagändringen och i informationen om den betonat vikten av ett helhetsgrepp när sanitära olägenheter utreds, inte enskilda resultat av mätningar. Lagen innehåller bestämmelser om användningen av utomstående sakkunniga och hur deras kompetens ska påvisas. Kompetensbedömningen har ändrats från att ha varit ett kommunalt förfarande till ett riksomfattande personcertifieringssystem. Det underlättar och förenhetligar bedömningen av sakkunnigas kompetens och ökar anlitandet av sakkunniga vid hälsoskyddstillsynen, vilket bidrar till att förbättra och påskynda en högklassig utredning och eliminering av sanitära olägenheter.

I förordningen om boendehälsa föreskrivs det om åtgärdsgränser för de sanitära förhållandena i bostäder och övriga vistelseutrymmen. Förordningen innehåller allmänna principer för bedömningen av förhållanden så att bedömningen av olägenheter är övergripande och osäkerhetsfaktorer i tolkningen av mätresultaten beaktas. Avsikten är att bedömningen av sanitära olägenheter ska grunda sig på fakta och vara proportionerlig. Bedömning av förhållanden enligt förordningen om boendehälsa kan göras endast genom att anlita metoder med säkerställd tillförlitlighet. Detta motsvarar även tidigare myndighetsföreskrifter. När nya metoder utnyttjas i myndigheternas arbete krävs det att deras tillförlitlighet och reproducerbarhet vid utredning av sanitära olägenheter kan bevisas av en kompetent och oberoende aktör som är godkänd av social- och hälsovårdsministeriet.

Arbetshälsoinstitutet har tagit fram en anvisning avsedd för arbetsplatserna för identifiering och hantering av problem med inomhusklimatet. Anvisningen innehåller de viktigaste tillvägagångssätten i utredningen av problem med inomhusklimatet på arbetsplatser och är till nytta för arbetarskyddspersonal, chefer, ansvariga för fastighetsförvaltning och experter på inomhusklimat. Med hjälp av anvisningen blir det lättare och klarare att identifiera och hantera problem med inomhusklimatet på arbetsplatser.

Institutet för hälsa och välfärd THL har testat tillförlitligheten i den kvantitativa PCR-metoden (qPCR) och Mycometer-metoden för att konstatera skadliga mikrober. Dessutom utreder Arbetshälsoinstitutet pålitligheten hos mikrobanalyser av sedimenterat inomhusdamm som metod för att verifiera skadliga mikrob förekomster särskilt i kontorsmiljö. Med hjälp av dessa metoder kan identifieringen av skadliga mikrober i de undersökta objekten göras snabbare och mångsidigare.

Vid THL pågår också flera projekt som utreder fukt och mögelproblemens inverkan på människors hälsa (bl.a. Hotes, Sisu, Sisu-home, Hitea, Lukas/Lukas 2).

Institutet för hälsa och välfärd har utvecklat en symtomenkät som riktar sig till skolelever plus jämförelsematerial och tolkningsanvisningar för denna. Enkäten kan utnyttjas som en del i utredningen av skolors problem med inomhusklimatet och vid jämförelse av objekt.

Institutet för hälsa och välfärd har i samarbete med Arbetshälsoinstitutet också samlat in forskningsresultat om biocid- och ozonbehandling vid fukt- och mögelskador och om fördelarna och nackdelarna med sådana behandlingar. Utifrån denna kunskap har institutet utarbetat anvisningar för och ett ställningstagande om användningen av biocider och ozon för att åtgärda fukt- och mögelskador.

Institutet för hälsa och välfärd håller på att utreda hur användningen av luftrenare inverkar på hälsan hos personer som vistas i en byggnad med dålig inomhusluft. Luftrenare och andra "förstaåtgärder" måste användas under tiden från det att problem med inomhusluften upptäcks till att problemet avhjälps eller flytt till tillfälliga lokaler sker, så att hälsoriskerna kan minskas före de korrigerande åtgärderna. Angående luftrenare är det viktigt att veta vilken betydelse de har för hanteringen av hälsorisker och i vilka situationer de är till nytta.

Institutet för hälsa och välfärd har genomfört ett projekt för sunda och säkra byggnader (Avaimet terveelliseen ja turvalliseen rakennukseen, Avater) vars syfte är att producera och samla information som saknas i fråga om sunda byggnader. I projektet har man bland annat klarlagt koncept för ombyggnad och reparation, faktorer som orsakar sanitära olägenheter i byggnader, åtgärder för att bekämpa olägenheter, styrning av aktörer när det gäller sunda och säkra byggnader och behovet av utbildning inom byggbranschen. Projektet har genomförts i samarbete med Tammerfors tekniska universitet och Finlands Kommunförbund. Projektfinansieringen kommer från anslaget för utrednings- och forskningsverksamhet vid statsrådets kansli som stöder statsrådets beslutsfattande.

Vid social- och hälsovårdsministeriet pågår dessutom spetsprojektet för hälsa och välfärd enligt regeringsprogrammet. Spetsprojektet tar sikte på att främja hälsa och välfärd och minska ojämlikheten, och ett mål är att ta fram ett program med fokus på sunda byggnader. Projektet pågår under 2016–2018 och genom det strävar man efter att uppfylla ställningstagandet ur perspektivet att allmänheten ska förmedlas riktig information om fukt och mögel.

Finska Läkarföreningen Duodecim publicerade hösten 2016 en rekommendation om god medicinsk praxis för patienter med symptom orsakade av fukt- och mögelskador. Rekommendationen innehåller också en sammanfattning som grundar sig på tillförlitlig forskning om fukt- och mögelskadors inverkan på människors hälsa. Tack vare rekommendationen God medicinsk praxis kan läkare förmedla uppdaterad information till patienterna om fukt- och mögelskadors inverkan på deras hälsa.

8. Information om fukt- och mögelskadade hus för att förkorta exponeringstiden

Riksdagen förutsätter att regeringen omedelbart reagerar och går ut bl.a. med anvisningar och information om god praxis för att den tid människor exponeras för fukt och mögelskador i hus ska bli så kort som möjligt.

Social- och hälsovårdsministeriet har med anledning av anmärkningarna under denna punkt konstaterat följande:

De insatser som anges i åtgärden kan effektiviseras inte bara med hjälp av allmän information, utan också med hjälp av bland annat myndigheternas handledning, rådgivning och tillsyn samt genom samarbete mellan olika myndigheter. Social och hälsovårdsministeriet har betonat vikten av att myndighetstillsynen innefattar handledning och rådgivning för allmänheten och även betydelsen av att samarbetet mellan myndigheterna löper smidigt för att allmänheten ska få korrekt information om fukt- och mögelskador och utredningsprocesserna vid sådana skador ska framskrida friktionsfritt. Dessa mål ska även ingå i Valvira anvisning för inspektion av bostäder för hälsoskyddsmyndigheterna som blir klar 2017.

Sanitära olägenheter som beror på problem med inomhusluften bör upptäckas så tidigt som möjligt så att allvarliga skador kan undvikas. Tiden under vilken människor exponeras för sanitära olägenheter i fukt- och mögelskadade hus kan förkortas genom att olägenheterna upptäcks och utreds genast på rätt sätt och med ändamålsenliga undersökningsmetoder. En stor del av de fukt- och mögelskador som orsakar sanitära olägenheter förekommer dolda inuti konstruktionerna, och därför är det viktigt att konstruktionernas skick utreds. I Fukt- och mögeltalkot har det utarbetats en anvisning till hälsoskyddsmyndigheterna om utredning av dolda fukt- och mögelskador i samband med myndigheternas inspektioner av bostäder. Principerna i anvisningen ska även ingå i den anvisning för inspektion av bostäder som Valvira utarbetar.

I fall där människor stöter på problem med inomhusluften behöver de förutom en process som löper smidigt även korrekt information som presenteras på rätt sätt för att rätt kunna hantera situationen och inte bekymra sig i onödan. Numera söker människor vanligen information på internet, där informationen är av mycket varierande kvalitet och delvis felaktig eller rent av ger upphov till ogrundad fruktan. Oriktig information kan få mycket negativa följder. Tillförlitlig och korrekt information om fukt- och mögelskador, baserad på forskningsrön, förmedlas förutom på Fukt- och mögeltalkots webbsidor även av social- och hälsovårdsministeriet, miljöministeriet, Institutet för hälsa och välfärd och Arbetshälsoinstitutet på deras webbplatser. Dessutom har Finska Läkarföreningen Duodecim på sin portal ”oppiportti” publicerat studiematerial om fukt- och mögelskadornas inverkan på människors hälsa. Materialet är öppet för alla.

Som en del av spetsprojektet för sunda hus i Finland (Terveellisten talojen Suomi) har SHM utarbetat en beskrivning över övergripande arkitektur för frågor om hälsoriktigt byggande där man beskriver behoven av utveckling av informationsutbyte och processer. I samband med projektet för sunda hus i Finland utreder Institutet för hälsa och välfärd under 2017 hur människorna upplever riskerna som hänför sig till faktorer i miljön i den egna livsmiljön och vilka faktorer som påverkar upplevelsorna av risker. I projektet klarläggs finländarnas uppfattningar speciellt beträffande hälsorisker på grund av miljöagenser i samband med hälsoriktigt byggande. Den upplevda

riskerna jämförs även med den risk som sakkunniga bedömt och beräknat. Med rapporten som underlag kan man bättre än i nuläget rikta informationen om risker i samband hälsoriktigt byggande.

Social- och hälsovårdsministeriet betonar i sin egen kommunikation experternas roll och vikten av tillräcklig kompetens när det gäller att utreda fukt- och mögelskador samt vikten av att allmänheten ges korrekt och forskningsbaserad information. Med bistånd av kompetenta experter kan de sanitära olägenheterna utredas effektivt och exponeringstiden minimeras, när en byggnad en gång för alla undersöks ordentligt med ändamålsenliga metoder. Dessutom minskar förmedlandet av riktig och enhetlig information till allmänheten oro och motstridigheter i frågan.

11. Tillgång till vård för personer med besvär eller sjukdom på grund av inomhusluften

Riksdagen förutsätter att regeringen vidtar åtgärder för att de som fått symtom eller insjuknat på grund av dåligt inomhusklimat ska få bättre undersökningar, vård och myndighetsstöd så som föreslås i betänkandet. Alla som lider av ohälsa måste få komma till behövliga undersökningar och bli hjälpta, oavsett om de jobbar eller inte och var i Finland de än bor. Även i det fall att osäkerhet råder om den medicinska orsaken till symtomen eller sjukdomen gäller det att på alla tänkbara sätt försäkra sig om att patienten får så god vård som möjligt.

Social- och hälsovårdsministeriet har med anledning av anmärkningarna under denna punkt konstaterat följande:

Finska Läkarföreningen Duodecim publicerade hösten 2016 rekommendationen God medicinsk praxis för patienter med symtom orsakade av fukt- och mögelskador. Med hjälp av rekommendationerna förbättras och samordnas läkarnas verksamhet i fråga om inomhusklimat. Rekommendationerna God medicinsk praxis är oberoende, nationella vådrekommandationer som grundar sig på forskningsrön. I den aktuella rekommendationen betonas det att diagnostik av symtom och sjukdomar, differentialdiagnostik och vård inleds i enlighet med vådrekommandationerna oberoende av om man kan påvisa eller anta att fuktskador i en konstruktion kan ligga bakom symtomen. I rekommendationen betonas det även att man inte tar ställning till vilken roll inomhusluften i en byggnad spelar för en patients symtom eller sjukdom utan att ha tillgång till en rapport om en byggnad från en behörig sakkunnig. På så sätt styr läkarna genast patienterna till samarbete med hälsoskyddsmyndigheterna eller sakkunniga som det föreskrivs om i hälsoskyddslagen så att en byggnad som misstänks ha problem med inomhusklimatet genast undersöks på rätt sätt med ändamålsenliga metoder.

Arbetshälsoinstitutet håller på att bereda en anvisning där man speciellt för företagshälsovårdens behov samlar anvisningar som grundar sig på dagens kunskaper om god praxis i fråga om bedömning av fukt- och mögelskadors inverkan på hälsan. Anvisningen hjälper företagshälsovården att beakta sambandet mellan symtom och förhållanden på arbetsplatsen i undersökningen och vården av patienter. Anvisningen blir klar i början av 2017.

Vid social- och hälsovårdsministeriet finns ett nätverk för miljökänslighet. Med miljökänslighet avses en situation där en person får betydande symtom vid så kallade vanliga förhållanden. Miljökänslighet kan utöver fukt- och mögelskador även ha samband med andra faktorer. Nätverket för miljökänslighet har 2014 föreslagit en egen ICD-kod för miljökänslighet: R68.81, "Fortgående eller upprepad exceptionell känslighet för miljöns sedvanliga faktorer". ICD-koden har lagts till i den finländska sjukdomsklassificeringen och trädde i kraft den 1 januari 2015. Den kommer att ge statistiska uppgifter om hur många miljökänsliga personer det finns i Finland och hurdan hälso- och sjukvård de anlitar. Dessutom har nätverket granskat bland annat social trygghet och vårdpraxis i anknytning till miljökänslighet.

I ett projekt som Arbetshälsoinstitutet har genomfört producerades kriterier och anvisningar för hur miljökänslighet ska identifieras för att användningen av koden för symtom på miljökänslighet ska samordnas. Arbetshälsoinstitutet har också genomfört flera projekt där man klarlagt olika vårdmetoders effekter i vården av funktionella symtom på problem med inomhusklimatet samt inlett arbete för utveckling av praxis för undersökning och vård av personer som exceptionellt lätt får symtom av fukt- och mögelskador och utredning om möjligheterna till rehabilitering.

I början av 2017 kommer miljönätverket att föreslå en rehabiliteringsmetod för miljökänsliga. Rehabiliteringen baseras på en kanadensisk och en dansk rehabiliteringsmetod och har utvecklats i samråd med patientorganisationer.

14. Byggekvalitet och totalansvar för att avhjälpa brister

Riksdagen förutsätter att regeringen enligt statens årsberättelse för 2013 avger en första rapport om hur de åtgärder som förutsätts i punkterna 1–13 har genomförts. Då bör regeringen klargöra med vilka metoder kvaliteten på nybyggen och saneringar och på byggnadsunderhållet kan höjas avsevärt och vilken instans som åtar sig det sammantagna ansvaret för att de missförhållanden som påtalats i revisionsutskottets betänkande avhjälps.

Med anledning av anmärkningarna under denna punkt har miljöministeriet konstaterat följande:

Miljöministeriet samordnar genomförandet av åtgärderna enligt punkterna 1–13 i uttalandet.

Riskerna inom euroområdet

RSk 8/2013 – Ö 7/2013 – ReUB 2/2013 – TRO 3/2013 rd

Målsättning för euroområdets framtid

Riksdagen förutsätter att regeringen ytterligare stärker och förtydligar målsättningen för euroområdets framtid, alternativa framtidsscenarier och de ingående riskerna och att regeringen lämnar en samlad bild av målsättningen till riksdagen. Detta ska också inbegripa de risker och exponeringar som uppkommer via europeiska centralbankssystemet.

Finansministeriet har med anledning av anmärkningarna under denna punkt konstaterat följande:

Finansministeriet publicerar varje halvår en rapport om finska statens ansvar, åtaganden och fordringar som följer av programmen för finansiella stöd inom euroområdet. Enligt rapporten ökade finska statens ansvar inte längre nämnvärt 2016, eftersom stabiliseringsutvecklingen inom euroområdet fortsatte.

Därtill gav statsrådet riksdagen i juli 2016 en utredning om europeiska stabilitetsmekanismens (ESM) årsrapport för 2015 och revisionsnämndens rapport och Europeiska stabiliseringsfacilitetens (ESFS) bokslut för 2015, ledningens rapport och revisorns rapport (E 68/2016 rd). I utredningen beskrivs situationen i euroområdet, ekonomiska åtaganden i anslutning till krishanteringen, inklusive åtaganden som uppkommer via europeiska centralbankssystemet. Utredningen behandlades av riksdagens revisionsutskott under hösten.

Ägarstyrningen

RSk 20/2013 – Ö 8/2013 – ReUB 7/2013 – TRO 3/2012 rd

Riksdagen förutsätter att regeringen vidtar åtgärder för att den skälighetsprincip som ligger som utgångspunkt för det finanspolitiska ministerutskottets anvisning om belöningar blir genomförd i fråga om belöning av ledningen i statliga bolag. För att skälighet ska uppnås måste grundlönens inverkan på den totala belöningsnivån beaktas bättre än för närvarande. Det är viktigt att det finanspolitiska ministerutskottets nya och striktare principer för maximala belöningar inte leder till höjda grundlöner.

Statsrådets kansli har med anledning av anmärkningarna under denna punkt konstaterat följande:

Finanspolitiska ministerutskottets senaste ställningstagande om belöning offentliggjordes den 13 maj 2016 som bilaga till det ägarpolitiska principbeslutet. Med riktlinjerna i ställningstagandet vill man ytterligare befästa att belöningen ska vara skälig, rättvis och genomskinlig. Man vill påverka utvecklingen av belöningen som helhet med alla dess delområden. Belöningen av personalen beaktas parallellt med belöningen av ledningen. Det förutsätts att bolagen på bolagsstämman beskriver ersättningspolicyn och motiverar de utbetalda resultatlönerna. Ersättningarna för uppsägning inom ledningen minskades. Ledningen och personalen i börsbolagen uppmunrades att köpa aktier i det egna bolaget.

Genom marknadsmässig resultatlön säkras bolagens möjligheter att rekrytera en kunnig ledning och binda den vid bolaget samtidigt som samhälleliga synpunkter beaktas. Att staten äger bolag får inte försvaga bolagens konkurrensneutralitet. Under de senaste åren har den allmänna utvecklingen av belöningen i genomsnitt varit måttlig. Belöningen av ledningen i de statsägda bolagen har utvecklats enligt samma linje.

Marginalisering av unga

RSk 12/2014 rd – Ö 3/2014 rd – ReUB 1/2014 rd

1. Riksdagen förutsätter att regeringen i samband med reformeringen av systemet för social- och hälsovårdstjänster flyttar tyngdpunkten från korrigerande till förebyggande arbete och ingriper i problem hos barn, unga och familjer på ett så tidigt stadium som möjligt. Med tanke på såväl de mänskliga aspekterna som hållbarheten i de offentliga finanserna är det nödvändigt med en omfördelning av de tillgängliga resurserna. Befintlig god praxis bör i samband med reformen spridas och förädlas systematiskt och nya förfaringsätt bör testas.

Social- och hälsovårdsministeriet har med anledning av anmärkningarna under denna punkt konstaterat följande:

Genom programmet för utveckling av barn- och familjetjänster (LAPE, regeringens spetsprojekt) förnyas hela servicesystemet för barn, unga och familjer och verksamhetskulturen som påverkar familjers välbefinnande. I programmet flyttas tyngdpunkten i servicesystemet mot att stärka välbefinnandet och resurserna, mot förebyggande verksamhet samt mot tidigt stöd och vård. Riktlinjerna genomförs som lättillgängliga tjänster. Dit hör verksamhet enligt modellen med familjecenter samt utvecklingshelheten Varhaiskasvatus, koulu ja oppilaitos lapsen ja nuoren hyvinvoinnin tukena (småbarnspedagogiken, skolan och läroanstalten – ett stöd för barn och unga). Det centrala är att utveckla integrativa handlingsmodeller mellan basservicen och specialservicen för att basservicen ska få stöd från specialservicen samt för tillämpning på tjänster. Som en del av programmet tas metoder som medverkar till god praxis i bruk och de yrkesutbildades kunskande stärks. Lape är ett verkställighetsprogram där nationella riktlinjer genomförs i landskapens förändringsarbete. Alla landskapen har sökt och fått statsunderstöd för sitt förändringsarbete. Man kan säga att tjänsterna för barn, unga och familjer förnyas i hela Finland i landskapens och de nya kommunernas verksamhetsbetingelser (social- och hälsotjänsterna och kommunernas bildningstjänster). Verksamhetsbetingelserna i framtidens kommun och i landskapet beaktas i förändringsarbetet.

2. Riksdagen förutsätter att regeringen skrider till åtgärder för att i första hand de som löper den största risken för att marginaliseras och lider av psykisk ohälsa eller drogproblem ska få den hjälp de behöver.

Social- och hälsovårdsministeriet har med anledning av anmärkningarna under denna punkt konstaterat följande:

Målet med spetsprojektet 'Ungdomsgarantin ändras i riktning mot en kollektiv garanti' är att stödja ungas livskompetens, utformning av studievägar och sysselsättning. Via möjligheten att ansöka om statsunderstöd hos social- och hälsovårdsministeriet (14.10–9.12.2016) söktes ett projekt som bygger upp och befäster en samarbetsmodell för att stärka aktiviteten och arbetsförmågan samt möjligheterna att delta hos unga som nu varken deltar i utbildning eller i arbetslivet. Målet är att skapa och befästa en effektiv modell för samverkan mellan olika service- och stödsystem för att det vid en och samma lucka ska gå att svara på ungas behov av stöd på ett helhetsinriktat och långsiktigt sätt. Inom det utvalda projektet bygger man upp, förankrar och sprider en modell för samarbete i minst fem städer där Vamos-tjänsterna för unga har ett intensivt samarbete med social- och hälsotjänster, modellen Navigatorn och övriga aktörer på ett område. Tjänsterna som byggs upp för ortspecifika behov ge-

nomförs som två spetsprojekt: 1) bättre och effektivare sätt att nå unga som hör till riskgrupper (psykisk ohälsa eller drogproblem) med träning och lättillgänglig aktivitet som påbörjas i hemmet och 2) genom individuell träning och gruppträning utformas vägen vidare mot utbildning och arbetslivet. Såväl verksamhetens välmående- som kostnadseffekter mäts och de ungas fortsatta vägar följs upp. I projektet förbereder man också social- och hälsovårdsreformen genom att utveckla sektorövergripande regionala handlingsmodeller.

Dessutom stärks som en del av reformen av socialvårdens och hälsovårdens jourssystem samarbetet mellan social- och hälsovården i ordnandet av psykosocialt stöd, klarhet skapas i skyldigheten att verkställa jour inom mentalhygien och bland missbrukare samt i sambandet med social- och hälsovårdens jour.

4. Riksdagen förutsätter att regeringen skrider till åtgärder när det gäller dataskydd och tystnadsplikt i anslutning till tjänsterna för barn, unga och familjer. Beredningen bör anförtros ett enda ministerium. Ministeriet bör ges förutsättningar och befogenhet att samla och förenhetliga bestämmelserna om dataskydd och tystnadsplikt vid myndigheterna till den del de gäller de nämnda tjänsterna. Ministeriet ska vidta behövliga lagstiftningsåtgärder för att undanröja hindren för elektronisk dokumenthantering och multiprofessionellt samarbete i arbetet för att förebygga marginalisering av unga och hjälpa marginaliserade unga.

Social- och hälsovårdsministeriet har med anledning av anmärkningarna under denna punkt konstaterat följande:

I programmet för utveckling av barn- och familjetjänster (LAPE) bildas servicehelheten av tjänster som ligger på flera olika aktörers ansvar. För tjänsterna till de klienter som behöver speciellt mycket stöd svarar ofta aktörerna inom småbarnspedagogik, undervisning samt socialvård och hälsovård. Dessutom kan en klient även få tjänster inom sektorerna för ungdomsarbete och arbets- och näringsstjänster samt från den privata sektorn. Rådgivning, handledning och planering av tjänsterna för dessa klienter genom samarbete över myndighetsgränserna är viktigt. Det centrala här är ett fungerande informationsutbyte mellan myndigheterna.

Detta har beaktats i programmet för utveckling av barn- och familjetjänster och en arbetsgrupp ska tillsättas med följande uppgifter: utreda lagstiftningens nuläge, utreda informationsförvaltningens funktionella behov i det multiprofessionella samarbetet, preliminärt planera strukturen på innehållet och informationens omfattning i den multiprofessionella bedömningen av tjänster och av planen, fastställa principerna för hur en gemensam plan och de uppgifter som kompletterar den får behandlas av olika yrkesgrupper samt utreda dataöverföringens datatekniska möjligheter på de olika förvaltningsområdena. Arbetsgruppens förslag bör tillämpas på lagprojekt som redan pågår och på andra projekt där man har behandlat dataöverföringen mellan olika myndigheter.

5. Riksdagen förutsätter med hänvisning till punkt 4 i ställningstagandet att regeringen genom föreskrifter, anvisningar och utbildning säkerställer informationsutbytet och att enhetlig praxis för dataskydd och tystnadsplikt tillämpas i samarbetet mellan myndigheter. Lagstiftningen, det praktiska chefsarbetet och ledningsarbetet måste betona myndighetens skyldighet att ta ansvar för barnets eller de ungas problem och söka lösningar på dem i samarbete med familjen och de övriga aktörerna. Insatserna ska alltid utgå

från barnets bästa och från barnets rätt att få hjälp. I osäkra fall får rädsla för att bryta mot bestämmelserna om dataskydd och tystnadsplikt eller för följderna av detta inte utgöra ett hinder för ett ansvarsfullt agerande.

Social- och hälsovårdsministeriet har med anledning av anmärkningarna under denna punkt konstaterat följande:

I programmet för utveckling av barn- och familjetjänster (LAPE) har man beaktat vikten av informationsutbyte mellan olika myndigheter. Ovan under punkt 4 klarläggs de åtgärder med hjälp av vilka man vill förbättra informationsutbytet mellan myndigheter samt kartlägga problem som hänför sig till informationsutbytet, dock så att principerna för klienternas integritetsskydd och behandling av känsliga personuppgifter som hör till de grundläggande rättigheterna iakttas.

I programmet för utveckling av barn- och familjetjänster (LAPE) agerar man i växelverkan med barnen, de unga och familjerna genom att lyssna och sätta värde på deras uppfattningar och åsikter. I programmet betonas den egna eller den ansvariga arbetstagarens ansvar för barnets, de ungas och familjens situation. Barnets intresse och barnets rättigheter hör till de centrala principerna i LAPE och iakttas genomgående i hela programmet.

I samband med beredningen av ändringarna i lagen om klientuppgifter (159/2007) har man särskilt undersökt sambruket av uppgifter inom social- och hälsovården, vilket är väsentligt speciellt vid utvecklingen av tjänster för barn och unga. I lagutkastet som är under remissbehandling föreslås det att uppgifterna ska få användas i större omfattning. Möjligheten till sambruk av uppgifter inom social- och hälsovården utvidgas även i och med att tjänsterna i Kanta blir mer omfattande.

6. Riksdagen förutsätter att regeringen i samband med översynen av social- och hälsovårdens finansieringssystem, som bygger på ett flerkanalssystem, ser till att finansieringen i fortsättningen styr ordnandet av de förebyggande och korrigerande tjänster som krävs för att motverka marginaliseringen av unga på så sätt att tjänsterna erbjuds på ett enda ställe och i form av en lättillgänglig helhet som utnyttjar multiprofessionellt samarbete.

Social- och hälsovårdsministeriet har med anledning av anmärkningarna under denna punkt konstaterat följande:

Regeringen bereder för närvarande en översyn av finansieringssystemet med många olika kanaler inom social- och hälsovården som en del av social- och hälsovårdsreformen och landskapsreformen. I beredningen betonas integreringen av tjänster, förebyggande verksamhetsformer samt landskapens starka ansvar att ordna tjänsterna för att så effektivt som möjligt kunna svara på de lokala kraven.

7. Riksdagen förutsätter att regeringen skrider till åtgärder och inför en förvaltningsövergripande, enhetlig praxis genom vilken man i det praktiska arbetet kan ingripa tidigt och effektivt när barn och unga har problem, sköta informationsutbytet och följa upp åtgärderna samt förhindra att problemen förvärras.

Social- och hälsovårdsministeriet har med anledning av anmärkningarna under denna punkt konstaterat följande:

Som en del av programmet för utveckling av barn- och familjetjänster (LAPE) stärks en verksamhetskultur som grundar sig på barnets rättigheter och på fakta i beslutsfattandet samt i tjänsterna genom att ta fram redskap, pilotprojekt och i mån av möjlighet ta följande handlingsmodeller i bruk: en barnvänlig handlingsmodell för förvaltningen, barnkonsekvensbedömning av besluten, redskap för budgetering som utgår från barnens behov samt en handlingsmodell för en familjevänlig arbetsplats. I det riksomfattande utvecklingsarbetet bereds dessutom system och redskap för uppföljning och rapportering av barns och ungas välbefinnande och av tjänsterna. För att stödja programmet ses också de professionellas färdigheter över. Programmet stöds genom de statsunderstöd som alla landskap beviljas för projekt i landskapen där spetsprojektet förverkligas. Programmet genomförs i samarbete med aktörer som representerar staten, kommunerna, organisationer, församlingar och övriga aktörer. Verksamhetsbetingelserna i framtidens kommun och i landskapet beaktas i förändringsarbetet.

Statens revisionsverks separata berättelse till riksdagen om revision av statens bokslut och regeringens årsberättelse för 2015

RSk 14/2016 rd – B 10/2016 rd, B 15/2016 rd

1. Spetsprojekt för bekämpning av svart ekonomi

Riksdagen förutsätter att regeringen tar in de spetsprojekt i åtgärdsprogrammet som har betydande effekter med tanke på bekämpningen av svart ekonomi och säkerställer tillräckliga resurser för att projekten ska kunna förverkligas och verkställas.

Finansministeriet, justitieministeriet, social- och hälsovårdsministeriet, arbets- och näringsministeriet samt inrikesministeriet har med anledning av anmärkningarna under denna punkt konstaterat följande:

Statsrådet meddelade den 28 april 2016 ett principbeslut om en nationell strategi för bekämpning av svart ekonomi och ekonomisk brottslighet för 2016–2020. http://www.intermin.fi/download/67237_Periaatepaatos_harmaa_talous_28042016.pdf?8eb142ce55e8d388

Åtgärdsprogrammet för bekämpning av svart ekonomi och ekonomisk brottslighet blev klart den 7 juni 2016.

http://www.intermin.fi/download/68106_harmaan_talouden_toimenpideohjelman_07062016.pdf?a25021ce55e8d388

Ledningsgruppen för bekämpning av ekonomisk brottslighet följer hur åtgärdsprogrammet framskrider, bedömer behoven att ändra det och rapporterar årligen till finanspolitiska ministerutskottet hur projekten framskrider. Åtgärdsprogrammet kan uppdateras under giltighetstiden i samband med granskningen av hur det verkställs samt enligt beslut av regeringen.

Statsrådet har dessutom den 28 april 2016 tillsatt en parlamentarisk uppföljningsgrupp för bekämpningen av svart ekonomi och ekonomisk brottslighet för mandatperioden 1.5.2016–31.3.2019. Uppföljningsgruppens uppdrag är att följa verkställandet av strategin för bekämpning av grå ekonomi och ekonomisk brottslighet 2016–2020.

Åtgärdsprogrammet har 20 projekt som är grupperade enligt spetsprojekten i strategin. För åtgärdsprogrammet har man utsett de åtgärder som med tanke på målen i strategin för den nationella bekämpningen av svart ekonomi och ekonomisk brottslighet har de viktigaste effekterna.

För polisens del har riksdagen för 2017 anvisat cirka 3,3 miljoner euro i särskild finansiering för bekämpning av svart ekonomi och Polisstyrelsen har förbundit sig att ta hand om resten av finansieringen via andra delar av polisens ram för omkostnader. Genom detta förfarande säkerställs det att den särskilda finansieringen på 6,4 miljoner euro från tidigare år finns kvar och samtidigt säkras de nuvarande personalresurserna för utredningen av ekonomiska brott.

2. Konsekvenserna för hyresgästerna av statens nya hyressystem och användning av lokaler

Riksdagen förutsätter att regeringen låter en utomstående aktör utreda konsekvenserna av det nya hyressystemet och åtgärderna som gäller användning av lokaler för hyresgästernas ställning, behov av lokaler och kundnöjdhet.

Statsrådets kansli har med anledning av anmärkningarna under denna punkt konstaterat följande:

Statsrådet beslutade den 25 augusti 2016 vidta de åtgärder som uttalandet ger anledning till. Utredningen som förutsätts i ställningstagandet om konsekvenserna av statens lokalförvaltning har beretts under året. Utredningen väntas bli klar under 2017.

3. Bedömningar av regionstädernas och regionernas ekonomiska utveckling

Riksdagen förutsätter att regeringen utreder i synnerhet regionstädernas ekonomiska livskraft och hur de klarar sig samt placeringen av de offentliga uppgifterna och deras konsekvenser för hushållen i regionen antingen som en separat utredning eller som en del av en mer omfattande bedömning av regionernas utveckling och rapporterar till riksdagen före utgången av 2017.

Arbets- och näringsministeriet har med anledning av anmärkningarna under denna punkt konstaterat följande:

Arbets- och näringsministeriet har i uppföljningen av regionernas utveckling och prognostisering beaktat även regionstäderna, och rapporterar om deras situation till riksdagen enligt tidtabell.

Arbets- och näringsministeriet utarbetar i samarbete med finansministeriets kommun- och regionförvaltningsavdelning, undervisnings- och kulturministeriet och statsrådets kansli en separat utredning om regionstädernas och regionernas ekonomiska utveckling. Utredningen baseras på den regionala fördelningen av statliga arbetsplatser och på allmän smidighet vid förändringar som beror på regionernas näringsstruktur. I utredningen beaktas de synpunkter som riksdagen fört fram och det rapporteras om dem inom den tidtabell som riksdagen förutsätter.

4. Svar på riksdagens uttalanden och ställningstaganden (RSk 14/2016 rd)

Riksdagen förutsätter att regeringen på behörigt sätt beaktar de ställningstaganden om tidigare uttalanden av riksdagen samt om övriga omständigheter som ingår i betänkandet och i de bifogade utlåtandena från de övriga fackutskotten.

Finansministeriet har med anledning av anmärkningarna under denna punkt konstaterat följande:

Riksdagen förutsätter i sin skrivelse (RSk 14/2016 rd) att regeringen på behörigt sätt beaktar revisionsutskottets betänkande (ReUB 2/2016 rd) samt övriga omständigheter som ingår i betänkandet och i de bifogade utlåtandena från de övriga fackutskotten.

Regeringen har beaktat riksdagsutskottens uttalanden och ställningstaganden.

1.5 Förvaltningsutskottet

Biometriska kännetecken

RP 25/2005 rd – RSv 92/2006 rd

Förvaltningsutskottet

Riksdagen förutsatte den 19 juni 2006 att regeringen inleder beredningen av en allmän lagstiftning om skydd för personuppgifter i fråga om biometriska kännetecken och användningen av dem.

Justitieministeriet har inlett ett projekt för att verkställa EU:s allmänna uppgiftsskyddsförordning. I det här sammanhanget bereds också de allmänna bestämmelser som behövs om behandlingen av biometriska kännetecken genom att beakta det utredningsarbete i ärendet som gjorts vid kommunikationsministeriet.

Tuula Majuri, lagstiftningsdirektör, justitieministeriet

Utveckling av verksamheten på tillnyktringsstationerna och annan akut missbrukarvård

RP 90/2005 rd – RSv 94/2006 rd

Förvaltningsutskottet

Riksdagen förutsatte den 5 september 2006 att regeringen utreder möjligheterna att tillsammans med social- och hälsovården och polisen driva på en utveckling av verksamheten på tillnyktringsstationerna och annan akut missbrukarvård.

Inrikesministeriet har inget nytt att rapportera.

Frågor som anknyter till berusningsmedel och nykterhetsarbete, bland annat lagstiftning och styrning, hör till social- och hälsovårdsministeriets ansvarsområde. Inrikesministeriet har i samarbete med social- och hälsovårdsministeriet arbetat för att utveckla de här frågorna. Ministeriernas gemensamma arbetsgrupp som utredde gripande, transport, behandling och vård av berusade var verksam 2009–2011 och arbetet med ärendet fortsatte i programmet för den inre säkerheten. Såväl arbetsgruppen som ministerarbetsgruppen för den inre säkerheten kom till samma slutsatser:

Det är motiverat att minska polisens roll i gripandet, transporten och tagandet i förvar av berusade och att stärka den roll som aktörerna inom social- och hälsovården spelar. Det är inte motiverat att bygga upp ett nätverk av separata tillnyktringsstationer, utan man bör fortsätta med den utveckling av servicesystemet som redan är i gång.

Ministergruppen stödde i sitt beslut social- och hälsovårdsministeriets linje om att det är social- och hälsovårdsområdet som ska ansvara för tillnyktringsvården i den framtida modellen för ordnandet av social- och hälsovården. Social- och hälsovårdsområdet beslutar om de kommuner och samkommuner enligt förslaget till lag om ordnande av social- och hälsovården som ska ansvara för produktionen av heltäckande jourtjänster dygnet runt, inbegripet nödvändig tillnyktringsvård.

Utvecklandet av servicesystemet är i gång. Med stöd i regeringsprogrammet är det meningen att överföra de social- och hälsovårdstjänster som kommunerna nu har ansvar för att ordna till de autonoma landskapen som kommer att grundas.

Ärendet föranleder inga ytterligare åtgärder.

Jari Pajunen, polisinspektör, inrikesministeriet

Ändringar i lagen om hemkommun och socialvårdslagen

RP 101/2010 – RSv 261/2010 rd

Förvaltningsutskottet

Riksdagen förutsatte 13.12.2010 att regeringen 1) noga bevakar hur reformen påverkar bland annat kostnadsfördelningen mellan kommunerna och 2) utreder alla aspekter kring hemkommunen för personer som bor självständigt och omfattas av öppenvården och i förekommande fall tar itu med att bereda ändringar i lagstiftningen.

I enlighet med det resultatavtal som social- och hälsovårdsministeriet och Institutet för hälsa och välfärd har ingått genomförde institutet i maj 2013 en enkät som riktade sig till kommunerna, och resultaten av enkäten offentliggjordes hösten 2013 (Ulla Lehtonen, Eeva Nykänen och Marja Pajukoski: Kotikuntalain ja sosiaalihuoltolain 1.1.2011 voimaan tulleiden muutosten vaikutukset kunnissa. Terveiden ja hyvinvoinnin laitos, Työpaperi 35/2013). Enkäten besvarades av 129 kommuner och samarbetsområden.

Enligt undersökningen hade 207 personer utnyttjat rätten enligt 16 a § i socialvårdslagen av 1982 att ansöka om service i en annan kommun och 84 personer rätten enligt 3 a § i lagen om hemkommun att som hemkommun välja den faktiska boendekommunen där personen är placerad, alltså totalt 291 personer.

När en person byter hemkommun med stöd av bestämmelserna ovan ska personens tidigare hemkommun ha fortsatt ansvar för kostnaderna för familjevård, institutionsvård eller boendeservice som ordnas för personen. Kommunernas svar på Institutet för hälsa och välfärds enkät visade att byte av hemkommun inte har gjorts i någon större utsträckning och att lagändringarna som trätt i kraft 1.1.2011 med några få undantag inte har haft några betydande ekonomiska eller andra följder för kommunerna.

I Institutet för hälsa och välfärds enkät fanns också en fråga om huruvida lagstiftningen bör ändras så att även de som omfattas av öppenvård skulle kunna ansöka om service i en annan kommun och bli invånare i kommunen i fråga. Av de 112 kommuner eller samarbetsområden som besvarat frågan ansåg 88 att det inte fanns något behov av lagändringar. Som orsak angavs ofta att de som omfattas av öppenvård har möjlighet att byta hemkommun också utan särskild lagstiftning. En del av dem som hade besvarat frågan uttryckte oro för att kostnaderna, det administrativa arbetet och tvisterna mellan kommunerna skulle öka. En annan uttalad farhåga var att en utvidgning av möjligheten att byta hemkommun kan göra det svårare att förutse servicebehovet i kommunen i fråga.

Bland dem som besvarat frågan ansåg 24 en ändring behövdes, och motiverade sin ståndpunkt med valfrihet, rättvisa och behovet av att tillförsäkra alla samma möjligheter.

Regeringen offentliggjorde uppdaterade lagutkast för reformen av ordnandet av social- och hälsovården och inrättandet av landskap 22.12.2016. I motiveringen i lagutkastet om ordnandet av social- och hälsovården (55 §) konstateras att byte av hemkommun och påföljande överföring av ansvaret för att ordna tjänster inte har skett i så stor omfattning och att ändringarnas inverkan på den kommunala ekonomin inte har varit särskilt märkbar. I lagutkastet sägs vidare att överföringen av kostnadsansvaret dessutom kommer att få mindre betydelse när ansvaret för att ordna tjänster och kostnadsansvaret efter reformen övergår till ett större befolkningsunderlag än i dagsläget. Det har också visat sig vara administrativt betungande att kostnadsansvaret blir kvar hos den tidigare hemkommunen. Att fördela kostnadsansvaret mellan kommunerna på det sätt som avses i 42 b § i socialvårdslagen av 1982 har därmed visat sig vara en oändamålsenlig lösning. Därför föreslås att 42 b § i socialvårdslagen upphävs i samband med att den nya av lagen om ordnandet stiftas. social- och hälsovården. I den nya lagen föreslås ingen bestämmelse om att kostnadsansvaret kvarstår hos det landskap där den tidigare hemkommunen finns. Den som vill flytta till en annan kommun men som på grund av ålder, funktionsnedsättning eller någon annan liknande orsak inte kan bo där utan familjevård, institutionsvård eller boendeservice, skulle enligt 56 § i lagpropositionen ha rätt att på samma grunder som invånare i den nya hemkommunen anhålla om tjänster hos det landskap som kommunen tillhör. Bestämmelsen motsvarar i huvuddrag 16 a § i socialvårdslagen av 1982. Lagen avses innehålla bestämmelser om hur landskapet ska gå till väga i flyttningssituationer. Inte heller i fortsättningen anses det behövas särskild lagstiftning för att vid en flyttning trygga tjänsterna för dem som omfattas av öppenvård.

Regeringen avser att ge riksdagen sin slutliga proposition i februari 2017.

Anne-Mari Raassina, konsultativ tjänsteman, social- och hälsovårdsministeriet

Uppföljning av utlännings-, invandrings- och integrationspolitiken

RP 185/2010 rd – RSv 239/2010 rd

Förvaltningsutskottet

1. Riksdagen förutsatte 8.12.2010 att regeringen varje valperiod lämnar riksdagen en redogörelse om utlännings-, invandrings- och integrationspolitiken och om hur den fungerar. Där ska bland annat bestämmelserna, praxisen och de ekonomiska förmånerna som rör migration i Finland jämföras med andra EU-länder för att det ska gå att se om de finska bestämmelserna, praxisen eller ekonomiska förmånerna är attraktivitetsfaktorer för asylsökande eller humanitär invandring.
2. Riksdagen förutsatte att regeringen ser till att asylprocessen snabbas upp så att handläggningstiderna permanent och väsentligt kortas ner.
3. Riksdagen förutsatte att regeringen i sina budgetpropositioner skriver in tillräckliga anslag för att effektivt och heltäckande genomföra lagen om främjande av integration, höjningen av ersättningarna till kommunerna medräknad.

4. Riksdagen förutsatte att regeringen före utgången av 2011 lämnar förvaltningsutskottet en utredning över

1) om det i testet för dem som söker finskt medborgarskap ska ställas som villkor att de har lärt sig den basinformation som avses i lagen om främjande av integration,

2) om integrationsstöd kan betalas till invandrare utifrån framgång i språkstudier och andra studier och

3) om utbildningen för nyanlända invandrare i större omfattning och mer långsiktigt bör bli en uppgift för medborgarinstitut, arbetarinstitut och folkhögskolor.

1. Redogörelsen gavs inte till riksdagen efter att den meddelat att den på grund av den stora arbetsbördan inte kommer att hinna behandla redogörelsen före utgången av valperioden 2011–2015.

Utgående från det material som samlats in för redogörelsen utarbetades inrikesministeriets och arbets- och näringsministeriets översikt om invandrings- och integrationspolitiken under valperioden 2011–2015. Den gavs ut 2015.

Länk till översikten (på finska): <http://urn.fi/URN:ISBN:978-952-324-012-4>

1. Projektet för bättre resultat inom migrationsförvaltningen avslutades 31.12.2014. Genom projektet strävade man efter att anpassa de totala kostnaderna för mottagandet till antalet sökande och kortare handläggningstider. Medan projektet pågick blev asylprocessen effektivare, och handläggningstiderna för asylansökningar förkortades med i genomsnitt tre månader (år 2011: 263 dygn, år 2014: 170 dygn). Antalet asylsökande hade när sommaren 2015 kom i flera år uppgått till cirka 3 000–4 000 sökande per år.

Länk till resultatprojektets slutrapport (på finska):

<http://www.intermin.fi/julkaisu/092015?docID=59200>

Inrikesministeriet tillsatte 10.2.2016 en förvaltningsövergripande arbetsgrupp för att kartlägga behoven av att effektivisera asylprocessen. Genomgången sträckte sig från det att en person lämnar in en asylansökan till att en asylsökande lämnar landet eller en sökande som beviljats uppehållstillstånd placeras i en kommun. Arbetsgruppens slutrapport publicerades i september 2016. Migrationsverket utnyttjar den förvaltningsövergripande arbetsgruppens resultat i utvecklingen av asylprocessen, vilket har skrivits in i verkets resultatplan 2017 och verksamhets- och ekonomiplan 2018–2021.

Länk till arbetsgruppens slutrapport om en effektivisering av asylprocessen

(på finska):

http://www.intermin.fi/download/70029_TpPros_tehostamisen_loppuraportti_280916.pdf?324519cf55e8d388

I resultatförhandlingarna 2016 uppställdes dessutom målet att Migrationsverket ska förbättra sin produktivitet med 30 % fram till 2021 jämfört med nivån 2014, det vill säga en årlig produktivitetsökning på 5 %. Det här ska uppnås genom att utveckla Migrationsverkets it-system och utöka e-tjänsterna. Vidare ska man eliminera dröjsmål i ansökningshandläggningen i processens olika skeden samt förbättra till-

kännagivandet av besluten. Migrationsverket tar sikte på att förkorta handläggningstiden för asylsökningar från nivån 2016. Man strävar också efter att snabba upp handläggningstiderna för de ansökningar som lämnas in via e-tjänsten.

3. I den lag om främjande av integration (1386/2010, integrationslagen) som trädde i kraft 1.9.2011 föreskrivs om åtgärder som främjar invandrades integration så att de bildar en foljdriktig helhet. I syfte att påskynda integration och sysselsättning finns det i lagen bestämmelser om tjänster för nyanlända, såsom basinformation, vägledning och rådgivning till alla, inledande kartläggning, den integrationsplan som ska upprättas utifrån den inledande kartläggningen och integrationsutbildning. Basinformationen ska också innehålla information om möjligheten att delta i en inledande kartläggning och i andra integrationsfrämjande åtgärder. Basinformationsmaterialet och den inledande kartläggningen är nya åtgärder i den integrationslag som trädde i kraft 1.9.2011.

Basinformationsmaterialet har utarbetats med finansiering från Europeiska socialfonden. Materialet har också vidareutvecklats 2013 med finansiering från Europeiska socialfonden, och i statsbudgeten för 2014 har reserverats anslag för uppdateringen och distributionen av basinformationsmaterialet. Integrationslagens bestämmelse om inledande kartläggning är ny, men inledande kartläggningar har gjorts som en del av arbetskraftspolitisk integrationsutbildning i enlighet med Utbildningsstyrelsens läroplansrekommendation. Arbets- och näringsbyrå ska göra en inledande kartläggning för dem som är registrerade som arbetssökande. De inledande kartläggningarna finansieras med anslag under arbets- och näringsministeriets huvudtitel under moment 32.30.51, Sysselsättnings- och utbildningsåtgärder samt speciella åtgärder. Kommunen ska göra den inledande kartläggningen för de klienter som får utkomststöd och för andra invandrare som begär det. Staten betalar kommunerna en kalkylerad ersättning för kostnaderna för ordnandet av den inledande kartläggningen. För detta ändamål har ett anslag reserverats under arbets- och näringsministeriets huvudtitel under moment 32.70.30, Statlig ersättning till kommunerna. I enlighet med 45 § i integrationslagen höjdes nivån på den kalkylerade ersättning som betalas till kommunerna i fråga om personer som får internationellt skydd med 10 procent 1.1.2011. I den nya integrationslagen förlängdes ersättningstiden från tre år till fyra år när det gäller kvotflyktingar.

Kompetenscentret för integration av invandrare har anvisats ett anslag sedan 2014. Kompetenscentret verkar som ett eget ansvarsområde i gruppen integration av invandrare vid avdelningen för sysselsättning och företagande. Verksamheten inleddes 21.3.2014. Kompetenscentrets kärnuppgift är att stödja kunnandet i det lokala integrationsarbetet. Det här sker genom informationsstyrning, nätverk och utbildning på olika yrkesområden (t.ex. hälsovårdare, lärare på olika utbildningsstadier, TE-byråns sakkunniga, socialarbetare) så att också kundkretsens ålder och människors livshistoria beaktas.

Organisationerna spelar en central roll i att främja integrationen. År 2016 beviljade arbets- och näringsministeriet 800 000 euro i organisationsbidrag till projekt för att samordna frivilligverksamhet eller stärka lokala föreningars kunnande i att främja integrationen av invandrare. Bidrag har också beviljats till organisationernas arbete för att förebygga och följa upp rasism och etnisk diskriminering.

Anslagen till integrationsutbildning har utökats för att förbättra tillgången till utbildning. Uppskattningsvis 80,48 miljoner euro av anslaget under moment 32.30.51 i budgeten för 2016 fördelades till integrationsutbildning.

Antalet asylsökande som beviljas uppehållstillstånd och antalet familjemedlemmar som kommer till Finland genom familjeåterförening har uppskattats då man i såväl budgetberedningen 2016 och 2017 som planen för de offentliga finanserna 2018–2021 har beräknat de integrationsersättningar som ska betalas till kommunerna och FPA samt behovet av anslag för integrationsutbildning. Inga nivåhöjningar har gjorts för 2016 eller 2017 i fråga om den kalkylerade ersättningen som betalas till kommunerna.

En lyckad integration av invandrare ligger i hela samhällets intresse, och den främjas av att invandrare kontrollerat och fort placeras i kommuner i olika delar av landet. Kommunplatserna har dock i flera års tid varit för få.

Arbets- och näringsministeriet har försökt påskynda anvisandet till kommuner bland annat med hjälp av olika projekt. Den senaste projekthelheten är SYLVIA-projektet finansierat av EU:s AMIF-fond. Inom ramen för det tilldelades kommunerna cirka 3 miljoner euro i extra stöd för mottagande av flyktingar under 2014–2015 och under 2016–2017 är finansieringen cirka 5,3 miljoner euro. Kommunplatserna har blivit fler tack vare NTM-centralernas tilläggsresurser och projekt, men eftersom mängden asylsökande har vuxit ligger antalet fastslagna kommunplatser fortfarande långt från målen. Ett planerat mottagande av flyktingar hjälper personer med flyktningbakgrund att integreras fortare och gör det möjligt för kommuner och aktörer i regionen att bedriva ett långsiktigt och effektivt integrationsarbete.

Integrationslagen ändrades 1.5.2016 så att staten i fortsättningen betalar ut den kalkylerade ersättningen för vägledning, rådgivning och ordnande av annan integrationsfrämjande verksamhet för flyktingar till kommunerna utan att någon separat ansökan behöver göras. Kommunen får ersättningen månadsvis i efterskott. Revideringen syftar bland annat till att minska den manuella beredningen i samband med ansökan och utbetalning av ersättningar, vilket sparar pengar både i kommunerna och vid NTM-centralerna.

Kirta Sandström, specialsakkunnig, inrikesministeriet

En långsiktig uppgifts-, resurs- och finansieringsplan för polisen och bestämmelserna om en polismans rätt till nödvärn

RP 224/2010 rd – RSv 371/2010 rd

Förvaltningsutskottet

1. Riksdagen förutsatte att regeringen utarbetar en uppdaterad långsiktig uppgifts-, resurs- och finansieringsplan för polisen och att det också görs ett åtagande att efterleva den.

2. Riksdagen förutsatte att regeringen noga ger akt på hur bestämmelserna om en polismans rätt till nödvärn fungerar och i förekommande fall vidtar åtgärder för att ändra lagstiftningen.

1. En långsiktig uppgifts-, resurs- och finansieringsplan för polisen har varit under beredning sedan 2011 bland annat i den arbetsgrupp som hade i uppdrag att utreda polisens resultatstyrning och resursallokering. Efter detta beviljade regeringen i sitt rambeslut 4.4.2012 polisen extra resurser i form av en nivåhöjning för att balansera upp ekonomin och säkerställa funktionsförmågan.

Som ett led i balanseringen av ekonomin skulle polisen dessutom vidta åtgärder som innebär att utgifterna minskar med sammanlagt 35 miljoner euro fram till 2016. Med detta som utgångspunkt tillsatte inrikesministern 12.4.2012 ett projekt som skulle bereda en utveckling av polisens förvaltningsstruktur (Pora III).

Verkställigheten av de beslut som fattats i projektet Pora III överläts på Polisstyrelsen. Genomförandefasen för projektet Pora III inföll 2014–2016. Polisstyrelsen gjorde en utredning i anslutning till den praktiska verkställigheten av reformen: ”Projektet för utveckling av polisens förvaltningsstruktur (PORA III) – Slutrapport om verkställandet” (Polisstyrelsens publikationsserie 4/2014).

Inrikesministeriet överlämnade 19.12.2014 till riksdagen en utredning enligt 47 § 2 mom. i grundlagen om polisens förvaltningsstrukturreform (SM022:00/2012) (http://www.intermin.fi/download/57375_pora_III_selvitys_eduskunnalle_19122014.pdf?c0ae968eabe9d188). Förvaltningsutskottet har gett utlåtande i ärendet (FvUU 42/2014 rd – MINU 5/2014 rd).

Inrikesministeriet tillsatte 13.11.2014 en arbetsgrupp med uppgift att göra upp en långsiktig resursplan fram till 2019 för polisen. Det var närmast fråga om en uppdatering och översyn av de kalkyler som gjorts upp av den arbetsgrupp som tillsattes 2011 primärt med anledning av de anslagsnedskärningar som gjorts i polisens anslagsramar efter rambeslutet våren 2012. Arbetsgruppens rapport publicerades 5.2.2015 (<http://www.intermin.fi/publikation/062015>).

Inrikesminister Räsänen och justitieminister Henriksson tillsatte 7.11.2014 en parlamentarisk arbetsgrupp för den inre säkerheten och rättsvården, vars primära uppgift var att för riksdagen producera information om behoven av strategiska resurser inom den inre säkerheten och rättsvården i Finland under nästa ramperiod 2016–2019 (SM37:00/2014, SMDno/2014-2398). Den parlamentariska arbetsgruppens mandat gick ut 28.2.2015

(http://www.oikeusministerio.fi/material/attachments/om/valmisteilla/kehittamishakkeet/fhfGTR15z/Sisainen_turvallisuus_ja_oikeudenhoito_parlamentaarinen_tyoryhma_loppuraportti_06032015.pdf).

Inrikesministeriet tillsatte 18.9.2015 ett projekt för att utarbeta en redogörelse för den inre säkerheten i överensstämmelse med Sipiläs regeringsprogram. Enligt regeringsprogrammet skulle läget i fråga om den inre säkerheten beskrivas i redogörelsen, de mål och mätkriterier som lämpar sig för uppföljning av den inre säkerheten skulle fastställas och polisens uppgifter och målen för polisverksamheten skulle ses över. Statsrådet gav sin redogörelse för den inre säkerheten i maj 2016 och utgående från den inleddes beredningen av en strategi för den inre säkerheten. Strategin och dess åtgärdsprogram bereds inom 2017.

Kaisa Turunen, specialsakkunnig, inrikesministeriet

2. I ärendet finns inget nytt att rapportera till riksdagen.

Den nya polislagen (872/2011) trädde i kraft 1.1.2014. Statsrådet har sedan lagen trädde i kraft bevakat hur bestämmelserna om en polismans rätt till nödvärn fungerar och vidtar vid behov åtgärder för att ändra lagstiftningen. Polislagen har varit i kraft endast två år och det har inte hunnit uppstå rättspraxis för polismäns rätt till

nödvärn i en sådan utsträckning att man utifrån den skulle kunna bedöma hur bestämelseerna fungerar.

Marko Meriniemi, specialsakkunnig, inrikesministeriet

Metropolområdets regionala enhetlighet och konkurrenskraft

SRR 9/2010 rd – RSv 48/2010 rd

Förvaltningsutskottet

Riksdagen godkände 25.2.2011 med anledning av redogörelsen ett ställningstagande enligt betänkandet:

enligt vilket riksdagen inte har något att anmärka med anledning av redogörelsen och riksdagen förutsätter att statsrådet under nästa valperiod fattar nödvändiga beslut för att påverka segregeringsutvecklingen i metropolområdet och för att medverka till att integrera området, förbättra dess samhällsstruktur och göra det till en internationellt ännu mer konkurrenskraftig region som kan bidra till att hela Finland klarar sig ännu bättre och där medborgarna har goda möjligheter att påverka besluten om sin livsmiljö.

I enlighet med regeringsprogrammet för Jyrki Katainens regering fortskred metropolpolitiken och genomförandet organiserades 2011. De innehållsmässiga prioriteringarna för metropolpolitiken var utveckling av förvaltningsstrukturerna samt markanvändning, boende och trafik, den internationella konkurrenskraften, invandringsfrågor och social integration. De spetsprojekt som de preciserade prioriteringarna utmynnade i och projektgenomförandet 2011–2015 har beskrivits i tidigare svar.

Metropolpolitiken har fortskridit också under mandatperioden för den nuvarande Juha Sipiläs regering. En delegation och ett sekretariat för metropolpolitiken tillsattes 9.12.2015. I enlighet med besluten om tillsättandet av dem är metropolpolitikens centrala teman att främja regionens internationella konkurrenskraft, näringspolitik och regionutveckling och samarbete i planeringen av markanvändningen, boendet och trafiken liksom också i förebyggandet av segregation. I överensstämmelse med en skrivning i regeringsprogrammet undertecknades ett tillväxtavtal mellan staten, huvudstadsregionen och Lahtis 24.5.2016 och ett MBT-avtal mellan staten och Helsingforsregionen 9.6.2016. Statsrådets principbeslut om åtgärdsprogrammet för förebyggande av bostadslöshet (AUNE) fattades 9.6.2016.

Uttalandet syftar på åtgärder under valperioden 2011–2015 och kan strykas.

Olli Maijala, konsultativ tjänsteman, miljöministeriet

Interoperabiliteten i informationsförvaltningen inom den offentliga förvaltningen

RP 246/2010 rd – RSv 331/2010 rd

Förvaltningsutskottet

Riksdagen förutsätter att regeringen ger akt på hur lagstiftningens mål, såsom informationssystemens interoperabilitet och kostnadseffektivitet, genomförs och vidtar behövliga åtgärder om det visar sig att målen inte nås. Vidare förutsätter riksdagen att förvaltningsutskottet får en skriftlig utredning enligt 47 § 2 mom. i grundlagen om resultaten, inbegripet hur det frivilliga samarbetet ska gå vidare under nästa valperiod.

Riksdagen har förutsatt att förvaltningsutskottet får en skriftlig utredning enligt 47 § 2 mom. i grundlagen om resultaten, inbegripet hur det frivilliga samarbetet ska gå vidare. Utredningen har lämnats till förvaltningsutskottet i december 2014. Förvaltningsutskottet har gett ett utlåtande om finansministeriets utredning (FvUU 41/2014 rd).

Förvaltningsutskottet konstaterar bland annat följande i utlåtandets sammanfattning: Förvaltningsutskottet menar att verkställigheten av lagen måste effektiviseras och att de bemyndiganden att utfärda förordning som lagen ger måste utnyttjas bättre. Också kommunerna behöver effektivare statlig styrning i detta avseende. Förvaltningsutskottet anser det vara väsentligt med tanke på kostnadseffektiviteten och verkställigheten av lagen att man samordnar de olika komponenterna och säkrar systemens funktionella kompatibilitet. Utskottet vill betona ledningens roll och ansvar. Utskottet betonar att utvecklingen av informationssystemen ska ses som ett led i utvecklandet av statsförvaltningens verksamhet och dess tjänster. Det står fullt klart att IKT-projekten måste planeras, styras och följas bättre än i dag. Utskottet understryker betydelsen av förvaltningsområdenas egen verksamhet, men betonar samtidigt den roll finansministeriets JULKICT-funktion har i arbetet för den övergripande arkitekturen, samordningen och utvärderingen av projekten och riskhanteringen. Utskottet anser att uppföljningen ska bli effektivare. Utskottet understöder att justitieministeriet, finansministeriet och undervisnings- och kulturministeriet i samråd ser över vilka ändringar som krävs i lagen om offentlighet i myndigheternas verksamhet (621/1999), informationsförvaltningslagen och arkivlagen (831/1994) och bedömer behovet av en övergripande reform.

Syftet med informationsförvaltningslagen är att effektivisera den offentliga förvaltningen och förbättra offentliga tjänster och deras tillgänglighet genom att föreskriva om styrningen av den offentliga förvaltningens informationsförvaltning samt om främjandet och säkerställandet av informationssystemens interoperabilitet.

Genomförandet av informationsförvaltningslagen har effektiviserats genom att leda arbetet för den offentliga förvaltningens övergripande arkitektur med systematiskt utvecklingsarbete inom ramen för delegationen för informationsförvaltningen inom den offentliga förvaltningen (JUHTA). Den offentliga förvaltningens rekommendation för den övergripande arkitekturen (JSH 179) förnyades 2016. Vid sidan av den har det beretts en förordning med stöd av informationsförvaltningslagen, som kan ges våren 2017. Lagen om förvaltningens gemensamma stödtjänster för e-tjänster (571/2016) trädde i kraft sommaren 2016, vilket bidrar till att göra interoperabiliteten i den offentliga förvaltningen avsevärt mer effektiv.

Utvecklingen av kunskaperna om den övergripande arkitekturen har fortsatt med gemensamma kurser. Nivån på de olika förvaltningsområdenas arkitekturarbete har följts upp sedan 2013. Av statsförvaltningens organisationer har 91 % åtminstone ett visst arkitektarkunnande. Social- och hälsovårdsministeriets förvaltningsområde har kommit längst med arbetet.

Utvecklingen av den offentliga förvaltningens informationsförvaltning och IKT som helhet koordineras och leds med bland annat ett gemensamt projektportföljssystem, som används inom statsförvaltningen. I den införs information om minst alla projekt i vilka utveckling av informations- och kommunikationsteknologi ingår och vars helhetskostnader överskrider en miljon euro. Om projektens situation rapporteras inom portföljen minst tre gånger per år. Finansministeriet gör en sammanfattning av portföljen per rapporteringsperiod. Sammanfattningen går igenom bland annat av informationsförvaltningens utvecklings- och koordineringsgrupp (TIETOKEKO).

Helhetskostnaderna för statens IKT-verksamhet var totalt 775,5 miljoner euro 2015. De jämförbara kostnaderna 2014 var 727,1 miljoner euro, vilket betyder att kostnaderna steg med 48,8 miljoner euro (+6,7 %). Detta var första gången kostnaderna ökade sedan 2011.

Regeringen anser att helhetssynen och ledningens förståelse för informationsförvaltningens roll som en del av utvecklingen av verksamheten och tjänsterna fortsatt har förbättrats. Informationsförvaltningen och informations- och kommunikationsteknologin ses i ett brett perspektiv som ett sätt att förbättra offentliga tjänster och effektivisera den offentliga förvaltningens verksamhet. Detta syns i synnerhet i åtgärder som har beretts i samband med genomförandet av statsminister Juha Sipiläs regeringsprogram som en del av spetsprogrammet för digitalisering av offentliga tjänster. I spetsprojektet skapar man och tar i bruk flera digitaliserade tjänster, såsom bostadsaktieregistret och inkomstregistret, samt metoder, instrument och styrmodeller som främjar semantisk interoperabilitet. Man bereder också en regeringsproposition om en allmän lagstiftning om informationsförvaltning.

Den utredning som riksdagen förutsatte har getts och uppföljningen av hur målen med informationsförvaltningslagen genomförs är en del av den sedvanliga styrningen av den offentliga förvaltningens informationsförvaltning.

Ärendet ger inte längre anledning till åtgärder och uttalandet kan strykas.

Sami Kivivasara, lagstiftningsråd, finansministeriet

Totalrevidering av lagen om behandling av personuppgifter i polisens verksamhet

RP 66/2012 rd – RSv 216/2013 rd

Förvaltningsutskottet

Riksdagen förutsatte 16.12.2013 att regeringen snarast möjligt påbörjar en totalrevidering av lagen om behandling av personuppgifter i polisens verksamhet och att man i samband därmed vid sidan av andra faktorer också beaktar det slutliga innehållet i den nya dataskyddslagstiftning som är under beredning i EU och vilka krav den ställer på den nationella lagstiftningen. Avseende ska dessutom fästas vid de anmärkningar beträffande lagens

struktur och innehåll som framgår av förvaltningsutskottets betänkande FvUB 26/2013 rd och vid behovet att utveckla tillsynen över polisens register. På samma gång ska även bestämmelserna i lagen om behandling av personuppgifter vid gränsbevakningsväsendet justeras.

Inrikesministeriet tog i sin lagstiftningsplan för 2015–2019 in en förutredning om saken vars syfte var att kartlägga de behov av ändringar i lagstiftningen inom inrikesministeriets förvaltningsområde som orsakas av den reform av EU:s dataskyddslagstiftning som är under beredning och de ändringar i den nationella allmänna lagstiftningen som ansluter sig till reformen. Samtidigt skulle man beakta förvaltningsutskottets anmärkningar i betänkandet FvUB 26/2013 rd. Avsikten var att förutredningen skulle inledas under 2015.

Inrikesministeriet tillsatte 28.1.2016 ett projekt för att bereda en totalrevidering av lagen om behandling av personuppgifter i polisens verksamhet. EU:s dataskyddsförordning och dataskyddsdirektiv gavs 27.4.2016. I lagstiftningsprojektet beaktas förutom genomförandet av EU:s dataskyddslagstiftning även de anmärkningar som förvaltningsutskottet framfört i betänkandet FvUB 26/2013 rd samt vissa av de viktigaste behoven inom brottsbekämpningen. Utöver inrikesministeriets förvaltningsområde har i arbetet involverats justitieministeriet, försvarsministeriet och finansministeriet samt myndigheter inom deras förvaltningsområden.

Målet är att bereda regeringens propositioner så att de kan ges till riksdagen i slutet av höstsessionen 2017.

Inrikesministeriet har i sin lagstiftningsplan för 2016–2020 tagit in ett projekt för en översyn av lagen om behandling av personuppgifter vid gränsbevakningsväsendet. Under projektets gång genomförs de ändringar i lagen som reformen av EU:s dataskyddslagstiftning kräver samt görs det en bedömning av om det finns andra behov av att ändra lagen. Projektet genomförs i nära samarbete med totalrevideringen av lagen om behandling av personuppgifter i polisens verksamhet.

Tiina Nuutinen, specialsakkunnig, inrikesministeriet

Genomförandet av omstruktureringen av polisförvaltningen och en övergripande redogörelse om tillståndet för den inre säkerheten

RP 15/2013 rd – RSv 77/2013 rd

Förvaltningsutskottet

1. Riksdagen förutsatte 11.6.2013 att regeringen noggrant följer hur omstruktureringen av polisförvaltningen verkställs och
2. före utgången av 2014 till förvaltningsutskottet lämnar en utredning enligt 47 § 2 mom. i grundlagen om hur omstruktureringen av polisförvaltningen har verkställts, inklusive uppnåendet av uppställda operativa och ekonomiska mål, med särskilt fokus på bland annat trafikövervakningen och arbetet för trafiksäkerheten samt tillgången till polisens tjänster i olika delar av landet, och

3. före utgången av 2017 till riksdagen lämnar en övergripande och detaljerad redogörelse om den inre säkerhetens tillstånd, verksamhetsresultaten hos de myndigheter och andra aktörer som har hand om den inre säkerheten, utvecklingsbehov och utmaningar i fråga om verksamheterna samt om de mer långsiktiga ekonomiska resurserna och andra resurser som behövs för olika uppgifter.

Inrikesministeriet överlämnade den utredning som utskottet krävde 19.12.2014. Förvaltningsutskottet har gett utlåtande i ärendet (FvUU 42/2014 rd – MINU 5/2014 rd).

Fram till utgången av 2015 uppnåddes de ekonomiska mål som var uppställda för genomförandet av det tredje skedet av omstruktureringen av polisförvaltningen.

Regeringen lämnade sin redogörelse för den inre säkerheten till riksdagen 19.5.2016. Den omfattar de frågor som avses i detta uttalande. Vidare är en strategi för den inre säkerheten under beredning i inrikesministeriet.

Ärendet ger inte längre anledning till åtgärder och uttalandet kan strykas.

Sanna Heikinheimo, polisdirektör, inrikesministeriet

Den offentliga förvaltningens säkerhetsnätsverksamhet

RP 54/2013 rd – RSV 245/2014

Förvaltningsutskottet

Riksdagen förutsätter att regeringen noga följer och utvärderar genomförandet av säkerhetsnätsreformen och att den före utgången av 2016 års riksmöte lämnar förvaltningsutskottet en sådan skriftlig och detaljerad utredning som avses i 47 § 2 mom. i grundlagen om reformgenomförandet och anknytande frågor, inklusive det som framgår av förvaltningsutskottets betänkande FvUB 35/2014 rd.

Regeringen har 14.12.2016 gett riksdagens förvaltningsutskott den skriftliga utredning om inledandet av genomförandet av säkerhetsnätsverksamheten som riksdagen förutsatte i sitt svar RSV 245/2014. I utredningen konstateras att genomförandet av förvaltningens säkerhetsnätsverksamhet inleddes då lagen om verksamheten i den offentliga förvaltningens säkerhetsnät (10/2015) trädde i kraft den 15 januari 2015. Fram till utgången av 2016 genomfördes de omorganiseringar av tjänsteproduktionen som lagen kräver och tjänsterna används dagligen av cirka 35 000 tjänstemän. Tjänsterna används bland annat vid statsrådet, polisförvaltningen, Gränsbevakningsväsendet, Nödcentralsverket, Migrationsverket, Försvarmakten, Tullen, räddningsväsendet, ledningen av den prehospitla akutsjukvården samt i vissa organisationer som stöder dessa myndigheter. Med tjänsterna möjliggörs säkerhetsmyndigheternas dagliga arbete och samarbete för att säkerställa en trygg vardag för medborgarna och möjliggöra kommunikation mellan myndigheterna även i olika störningssituationer. Tjänsterna används i såväl i operativa som administrativa uppgifter både i Finland och utomlands, varje dag, dygnet runt.

Statens revisionsverk gjorde en revision av styrningen av säkerhetsnätet mellan hösten 2015 och förvåren 2016. Slutrapporten av revisionen (VTV 14/2016, på finska) publicerades i juni 2016. Rapporten ger som helhet en övergripande bild av situationen i styrningen av säkerhetsnätet i verksamhetens inledningsfas och en uppfattning av i synnerhet användarorganisationernas erfarenheter när verksamheten startades. Den mest centrala iakttagelsen i revisionen är att säkerhetsnätsverksamheten har kommit i gång utan större problem. I rapporten konstateras också att den bolagsformade organisationen hos tillhandahållaren av nät- och infrastrukturtjänster, Suomen Erillisverkot Oy, inte har visat sig vara problematisk för verksamheten. Att styrningen av bolaget fördelats på två ministerier har inte heller varit ett hinder för verksamheten. De utvecklingsbehov av styrningen och verksamheten som framkommit i revisionsverkets rapport har tagits beaktande och utvecklingsåtgärder har inletts, medräknat utvecklandet av förenligheten med kraven på hög beredskap och säkerhet i förvaltningens säkerhetsnätsverksamhet. De risker som är förknippade med anordnandet av tjänsteproduktionen och tjänsteproducenternas kompetens och som identifierades under lagberedningen har inte blivit verklighet. Som helhet utgör säkerhetsnätstjänsterna för tillfället statsförvaltningens mest använda sammanhängande informations- och kommunikationstekniska tjänstehelhet som fungerar och som har uppfyllt de krav som ställs på den i lagen väl.

Ärendet ger inte längre anledning till åtgärder och uttalandet kan strykas.

Timo Saastamoinen, konsultativ tjänsteman, finansministeriet

Under översynsperioden skapades inbördes handlingsmodeller för TUVE-aktörerna (HALTIK/Valtori/ERVE). Som bäst förtydligas aktörernas roller mellan representanterna för ägarstyrningen vid finansministeriet och statsrådets kansli. Representanter för inrikesministeriet och dess verksamhetsområden har deltagit i de bildade samarbetsgrupperna.

Förvaltningens it-central HALTIK, som haft hand om inrikesförvaltningens it-tjänster, upphörde med sin verksamhet 1.6.2016. Statens grundläggande informationstekniktjänster koncentrerades 2015 till statens center för informations- och kommunikationsteknik Valtori. Uppgifterna i förvaltningens säkerhetsnätsverksamhet och personalen som arbetade med dem flyttades över till Valtori 1.6.2016. De så kallade branschspecifika uppgifterna som står i nära samband med till exempel verksamheten inom polisens informationssystem överfördes till Nödcentralsverket och Polisstyrelsen 1.1.2016 och 1.4.2016. Utöver uppgifterna övergick den personal som sköter dessa uppgifter till respektive ämbetsverk. Dessa uppgifts- och personalöverföringar gick enligt planerna. Arbetet för att etablera och utveckla handlingsmodellerna är i gång.

Tapio Aaltonen, dataadministrationsdirektör, inrikesministeriet

Behandling av personuppgifter i polisens verksamhet

RP 57/2013 rd – RSv 79/2014 rd

Förvaltningsutskottet

Riksdagen förutsätter att regeringen ser till att förvaltningsutskottet före utgången av 2015 får en heltäckande utredning 1) om vilka åtgärder som har vidtagits i synnerhet i fråga om informationssystemet för misstänkta men också i fråga om polisens andra personregister, för att säkerställa att informationssystemen inte innehåller felaktigheter och att behandlingen av personuppgifter i alla avseenden sker i enlighet med lag och även i övrigt på ett korrekt sätt samt 2) om vilka åtgärder som har vidtagits för att utveckla styrningen och övervakningen av personregistren och av behandlingen av personuppgifter och utbildningen i anslutning till dem.

Inrikesministeriet gav förvaltningsutskottet utredningen 26.10.2016.

Polisstyrelsen publicerade den 30.3.2016 en anvisning: ”Tietojen käsittely epäiltyjen tietojärjestelmässä” (hantering av information i informationssystemet för misstänkta). Anvisningen syftar till att på riksnivå styra bruket av informationssystemet, förenhetliga tillvägagångssätten samt ge användarna tolkningsanvisningar om de tillvägagångssätt som rör systemets informationsinnehåll samt grunderna för inmatning av uppgifter. Målet är dessutom att göra övervakningen av systemets informationsinnehåll klarare.

Sanna Heikinheimo, polisöverinspektör, inrikesministeriet

Ändring av lagen om penninginsamlingar

RP 6/2014 rd – RSv 69/2014 rd

Förvaltningsutskottet

Riksdagen förutsätter att en utredning av behovet att se över lagstiftningen om penninginsamlingar görs skyndsamt och att utredningen tar ställning till olika möjligheter att anordna penninginsamlingar, inbegripet ett system med anmälan, och behandlar lagreformen även med avseende på behovet att utveckla och reglera gräsrotsfinansiering. Utredningen ska också beakta behovet av effektiv övervakning av penninginsamlingar och gå in på frågan hur det ska garanteras att en penninginsamling är tillförlitlig och att pengarna går till laglig verksamhet.

Med stöd av en skrivning i regeringsprogrammet för statsminister Stubbs regering inleddes sommaren 2014 ett projekt för en totalrevidering av lagen om penninginsamlingar. Samtidigt lades det utredningsprojekt för alternativa lösningsmodeller i fråga om lagstiftningen om penninginsamlingar som tidigare hade inletts vid inrikesministeriet ner. Vid inrikesministeriet bereddes det i slutet av 2014 en regeringsproposition med förslag till ny lag om penninginsamlingar. Regeringen överlämnade inte propositionen till riksdagen. För att främja avvecklingen av normer och göra författningarna smidigare gav regeringsgrupperna 19.2.2016 ett preliminärt förslag till revidering av lagen om penninginsamlingar så att det vore möjligt att samla in pengar snabbare och med mindre byråkrati genom att för registrerade föreningar ersätta plikten att söka tillstånd hos polisen med ett anmälningsförfarande. Inrikesministeriet tillsatte i augusti 2016 ett projekt för att reformera lagen om penningin-

samlingar. Dess uppgift var att kartlägga penninginsamlingsverksamhetens nuläge och utvecklingsobjekt samt utreda alternativa genomförandemodeller för att göra insamlingsverksamheten smidigare. Avsikten är att hålla fast vid målet för den gällande penninginsamlingslagen, det vill säga att förhindra oredlig verksamhet i samband med penninginsamlingar. I projektet ser man också i en större omfattning än vad som görs i den nuvarande lagstiftningen över ställningen hos offentliga samfund när de bedriver penninginsamlingar.

Sini Lahdenperä, överinspektör, inrikesministeriet

Lagstiftningen om vittnesskyddsprogram

RP 65/2014 rd – RSv 248/2014 rd

Förvaltningsutskottet

Riksdagen förutsätter att regeringen snabbt skrider till åtgärder för att revidera lagstiftningen om vittnesskyddsprogram så att information som med hjälp av tekniska anordningar, metoder eller programvaror inhämtats under övervakning av den skyddades bostad och dess närområde i så stor utsträckning som möjligt ska kunna utnyttjas för förhindrande också av andra brott än sådana som riktar sig mot den skyddade och vid förundersökningen av sådana brott samt under hela straffprocessen.

Vid inrikesministeriet pågår ett lagstiftningsprojekt för en totalrevidering av lagstiftningen om behandlingen av personuppgifter i polisens verksamhet. Samtidigt är det ändamålsenligt att utvärdera användningen av uppgifter i det register som gäller vittnesskyddsprogram för förhindrande också av andra brott än sådana som riktar sig mot den skyddade och vid förundersökningen av sådana brott samt under hela straffprocessen.

Katriina Laitinen, lagstiftningsdirektör, inrikesministeriet

Beredningen av reformprojekt som berör kommuner

RP 268/2014 rd – RSv 348/2014 rd

Förvaltningsutskottet

Riksdagen förutsätter att stora och vittgående reformprojekt som berör kommunerna i fortsättningen blir föremål för en parlamentarisk beredning i genuint samarbete.

Egna parlamentariska uppföljningsgrupper har tillsatts för såväl landskapsreformens som social- och hälsovårdsreformens första och andra skeden (övriga uppgifter som överförs från staten och kommunerna). Dessutom har det för beredningen av projektet Framtidens kommun tillsatts en parlamentarisk grupp som har i uppgift att bereda riktlinjer om kommunernas roll och ställning i framtiden och på det här sättet skapa en grund för statens kommunpolitik på lång sikt.

Auli Valli-Lintu, regeringsråd, finansministeriet

Samarbete mellan myndigheterna för bedömningen av hot eller förhindrande av en hotande gärning

RP 333/2014 rd – RSv 268/2014 rd

Förvaltningsutskottet

Riksdagen förutsätter att regeringen före utgången av 2017 lämnar förvaltnings-utskottet en sådan skriftlig utredning som avses i 47 § 2 mom. i grundlagen om

1) hur myndigheter och andra aktörer med stöd av den nya lagstiftningen och oberoende av bestämmelserna om sekretess på eget initiativ till polisen har anmält uppgifter som är nödvändiga för bedömningen av ett hot mot liv eller hälsa eller för förhindrande av en hotande gärning,

2) hur de anmälda uppgifterna har utnyttjats och verksamhetens effektivitet har förbättrats tack vare dem och

3) på vilket sätt olika former av samarbete mellan myndigheterna och dess effektivitet har utvecklats i och med reformen.

Regeringen lämnar en skriftlig utredning före utgången av 2017.

Pia-Liisa Heiliö, konsultativ tjänsteman, social- och hälsovårdsministeriet

Lag om behandlingen av personer i förvar hos polisen

RP 348/2014 rd – RSv 334/2014 rd

Förvaltningsutskottet

Riksdagen förutsätter att regeringen skyndsamt bereder en totalrevidering av lagen om behandlingen av personer i förvar hos polisen.

Statsrådet tillsatte 30.3.2015 en arbetsgrupp med uppgift att göra en förutredning om behovet att revidera lagen om behandlingen av personer i förvar hos polisen (841/2006). Projektets mandattid har förlängts till 31.5.2017. Arbetsgruppens uppgift är att göra en förutredning om behovet att revidera lagen om behandlingen av personer i förvar hos polisen (841/2006). Förslaget kan utformas som en regeringsproposition.

Jarkko Nieminen, överinspektör, inrikesministeriet

1.6 Lagutskottet

Missbruk av inflytande

RP 79/2010 rd – RSv 373/2010 rd

Lagutskottet

Riksdagen förutsatte den 15 mars 2011 att regeringen skyndsamt börjar bereda ett förslag till lagstiftning om kriminalisering av missbruk av inflytande.

Justitieministeriet tillsatte den 25 april 2014 en arbetsgrupp för att utreda bland annat denna fråga (arbetsgruppen för utredning av vissa behov av ändringar i bestämmelserna om mutbrott, JM 7/41/2014). Arbetsgruppens betänkande blev färdigt i februari 2015 och det sändes ut på remiss. Vid den fortsatta beredningen skapades ett utkast till lagstiftning som sändes ut på remiss den 31 maj 2016. Den fortsatta beredningen av förslaget till lagstiftning pågår vid justitieministeriet.

http://www.oikeusministerio.fi/fi/index/julkaisut/julkaisuarkisto/1424344162095/Files/OMML_9_2015_Lahjusrikos_126_s.pdf

http://oikeusministerio.fi/fi/index/julkaisut/julkaisuarkisto/1441269834090/Files/OMML_47_2015_Lausuntotiiv_42_s.pdf

Jussi Matikkala, lagstiftningsråd, justitieministeriet

Övervakning av förundersökningsmyndigheternas verksamhet och beslut om hemliga metoder för att inhämta information

RP 222/2010 rd – RSv 374/2010 rd

Lagutskottet

2. Riksdagen förutsatte att regeringen utreder och överväger om besluten om hemliga metoder för att inhämta information bör ingå i domstolarnas behörighet.

Utskottshandlingarna om den nya tvångsmedelslagen (806/2011) som trädde i kraft i början av år 2014 visar att noteringen gäller beslutsfattande om täckoperationer, bevisprovokation genom köp och skydd av hemligt inhämtande av information. När man fått tillräcklig erfarenhet av tillämpningspraxis för den nya lagen övervägs behoven av att ändra lagstiftningen inom den närmaste åren. Detta gäller också beslutet om användning av hemliga metoder för inhämtande av information.

Janne Kanerva, lagstiftningsråd, justitieministeriet

Uppföljning av systemet med åtalsuppgörelse

RP 58/2013 rd – RSv 68/2014 rd

Lagutskottet

Riksdagen förutsatte den 18 juni 2014 att justitieministeriet med avseende på de principiella problem som konstaterats ovan följer och utvärderar hur lagstiftningen om det nya förfarandet med åtalsuppgörelse tillämpas och verkställs och före utgången av 2017 lämnar en utredning till lagutskottet om hur lagstiftningen fungerar.

I ärendet finns inget nytt att rapportera.

”Justitieministeriet kommer att låta göra en sådan utredning.”

Kirsi Pulkkinen, lagstiftningsråd, justitieministeriet

Ändring av äktenskapslagen

Ö 10/2013 rd – RSk 41/2014 rd

Lagutskottet

Riksdagen förutsätter att regeringen utan dröjsmål börjar bereda en proposition om de ändringar i andra lagar som en könsneutral äktenskapslag kräver och lämnar propositionen till riksdagen senast den 31 december 2015.

Regeringen lämnade den 15 oktober 2015 till riksdagen en proposition med förslag till vissa lagändringar till följd av en ändring av äktenskapslagen (RP 65/2015 rd), som förutsätts i utlåtandet. Propositionen innehöll de ändringar i lagar som en könsneutral äktenskapslag kräver i annan lagstiftning än den som hör till social- och hälsovårdsministeriets ansvarsområde. Förslagen till ändringar i lagstiftning som hör till social- och hälsovårdsministeriets ansvarsområde lämnades till riksdagens den 3 november 2016 (RP 232/2016 rd). Riksdagen har godkänt alla lagändringar som ingick i propositionerna, och de träder i kraft samtidigt med ändringen av äktenskapslagen den 1 mars 2017.

Ärendet ger inte längre anledning till åtgärder.

Antti Leinonen, lagstiftningsdirektör, justitieministeriet

Avgörande i ärenden där ledamöterna i försäkringsdomstolen är eniga

RP 104/2014 rd – RSv 330/2014 rd

Lagutskottet

1. Riksdagen förutsätter att justitieministeriet följer hur bestämmelserna om avgörande utan formellt sammanträde i ärenden där ledamöterna är eniga fungerar och vilka konsekvenser bestämmelserna leder till samt att justitieministeriet före utgången av 2018 lämnar lagutskottet en utredning om i vilka sammansättningar och i hur stor andel av de olika sammansättningarna det aktuella förfarandet har tillämpats, hur det har fungerat och

vilka konsekvenser det haft för försäkringsdomstolens verksamhet och parternas rättsskydd.

2. Riksdagen förutsätter att regeringen utvärderar möjligheterna att ändra förfarandet för utnämning av ledamöter vid försäkringsdomstolen som är förtrogna med arbetsförhållanden, företagsverksamhet och militärskadeärenden så att förfarandet bli öppnare och att det i förekommande fall ställs upp behörighetskrav för dessa ledamöter.

1. I ärendet finns inget nytt att rapportera:

”Justitieministeriet följer hur bestämmelserna om avgörande utan formellt sammanträde i ärenden där ledamöterna är eniga fungerar vid försäkringsdomstolen och vilka konsekvenser det haft för försäkringsdomstolens verksamhet och parternas rättsskydd. Det uppföljs även i hurdana och i en hur stor andel av ärenden som avgörs i olika sammansättningar förfarandet har tillämpats. Justitieministeriet lämnar över en utredning till lagutskottet senast den 31 december 2018.”

2. Justitieministeriet har utarbetat ett PM om det nuvarande utnämning förfarandet av ledamöter vid försäkringsdomstolen som är förtrogna med arbetsförhållanden, företagsverksamhet och militärskadeärenden. Minister Lindströms riktlinje är att (Syftet är att under 2016 fastställa justitieministeriets syn på hur utvärderingen av hur utnämning förfarandet ska bli öppnare och av ställandet av behörighetskraven ska genomföras av regeringen) justitieministeriet utreder möjligheterna att ändra på försäkringsdomstolens arbetsförhållanden, företagsverksamhet och militärskadesärenden så att förfarandet bli öppnare och att det ställs upp behörighetskrav för dessa ledamöter. Justitieministeriet lämnar över en utredning till lagutskottet senast den 31 december 2018.

Tuula Kivari, utvecklingschef, justitieministeriet

Hur stiftelselagen fungerar och verkställs

RP 166/2014 rd – RSv 276/2014 rd

Lagutskottet

Riksdagen förutsätter att regeringen följer och utvärderar genomförandet av den nya stiftelselagen och hur den fungerar samt ger lagutskottet en utredning i ärendet före utgången av 2018.

I ärendet finns inget nytt att rapportera till riksdagen.

Det tidigare svaret lyder på följande sätt: ”Tillämpningen av den nya stiftelselagen följs och den i utlåtandet avsedda utredningen kommer att ges till riksdagen inom den tidsram som förutsätts i utlåtandet.”

Antti Leinonen, lagstiftningsdirektör, justitieministeriet

Domstolslagen

RP 224/2014 rd – RSv 328/2014 rd

Lagutskottet

Riksdagen förutsätter att regeringen bereder de bestämmelser som behövs för att skyldigheten att redogöra för sina bindningar ska utsträckas till nämndemän vid domstolarna.

De bestämmelser som förutsätts i utlåtandet har beaktats i domstolslagen (673/2016) och i lagen om registret över domares bindningar och bisysslor (686/2016), som träder i kraft den 1 januari 2017. På informationssystemnivå har detta beaktats i registret över domares bindningar och bisysslor, som man har för avsikt att ta i bruk den 1 januari 2017. En anmälan till registret ska göras inom ett år från ikraftträdandet av lagen om registret över domares bindningar och bisysslor. Det har ordnats fortbildning om detta för domstolarna. Ärendet ger inte anledning till andra åtgärder.

Anne Hallavainio, regeringsråd, justitieministeriet

Identitetsstöld

RP 232/2014 rd – RSv 335/2014 rd

Lagutskottet

Riksdagen förutsätter att regeringen följer upp om metoderna och befogenheterna för att utreda identitetsstöld som förekommer som självständiga brott är tillräckliga och vidtar åtgärder för att effektivisera bekämpningen och utredningen av dessa brott, om det visar sig vara befogat.

I ärendet finns inget nytt att rapportera.

”Den nya 9 b § i kapitel 38 i strafflagen (368/2015) har trätt i kraft den 4 september 2015. Det har inte än samlats in särskilt mycket erfarenheter om avvärjande och utredning av det nya brottet. Den nödvändiga informationen om tillämpningspraxis kan anskaffas samt funktionen och tillräckligheten av utredningsmetoderna och befogenheterna bedömas när ändrings- och kompletteringsbehoven av tvångsmedelslagen (806/2011), som trädde i kraft i början av 2014, ska övervägas.

Ärendet ger inte anledning till andra åtgärder.”

Janne Kanerva, lagstiftningsråd, justitieministeriet

Totalrevidering av förvaltningsprocesslagen

RP 245/2014 rd – RSv 296/2014 rd

Lagutskottet

Riksdagen förutsätter att regeringen i rask takt slutför den utdragna totalrevideringen av förvaltningsprocesslagen och lämnar en proposition om saken till riksdagen.

Reformen av förvaltningsprocesslagen har beretts under en lång tid. Enligt regeringsprogrammet för Juha Sipiläs regering ska rättsprocesserna påskyndas och domstolarna ges möjlighet att koncentrera sig på sina kärnuppgifter. Domstolarnas behandlingstider görs kortare bl.a. genom att bestämmelserna om domstolarnas sammansättning görs mer flexibla, högsta förvaltningsdomstolen utvecklas till en domstol med en genuin roll när det gäller förhandsavgöranden och klagorätten begränsas med beaktande av villkoren i grundlagen och fördragen om mänskliga rättigheter. Reformen av förvaltningsprocesslagstiftningen har nära samband med dessa mål.

Reformen av förvaltningsprocesslagstiftningen har slutförts vid ett nätverk som bildats av justitieministeriet och till vilket hör domare från högsta förvaltningsdomstolen, regionala förvaltningsdomstolar, försäkringsdomstolen och marknadsdomstolen samt från besvärsnämnden för social trygghet. Avsikten är att ett utkast till regeringens proposition skickas på remiss under vårterminen 2017 och att en regeringsproposition om saken ges till riksdagen under innevarande valperiod.

Arja Manner, lagstiftningsråd, justitieministeriet

Reformprogrammet för rättsvården

RP 246/2014 rd – RSv 308/2014 rd

Lagutskottet

Riksdagen förutsätter att regeringen snabbt utreder behovet av och möjligheterna att införa ett system där fullföljdsdomstolen tar emot muntlig bevisning med hjälp av ljud- och bildupptagningar som gjorts i tingsrätten.

I ärendet finns inget nytt att rapportera.

”Ett mål i reformprogrammet för rättsvården för åren 2013–2015 (JMs betänkanden och utlåtanden 16/2013) på medellång sikt är att utreda förutsättningarna och tidtabellen för införandet av ett system där fullföljdsdomstolen tar emot muntlig bevisning med hjälp av ljud- och bildupptagningar som gjorts i tingsrätten. Där är det frågan om en betydande ändring i rättegångspraxis, både principiellt och på teknisk nivå. Genomförandet av ändringen förutsätter i praktiken att även andra reformer i reformprogrammet för rättsvården, till exempel nedskärningen av tingsrättsnätverket, kommer att verkställas. På grund av detta har utredningsarbetet inte än kommit igång.”

Maarit Leppänen, lagstiftningsråd, justitieministeriet

Bekämpningen av organiserad brottslighet

RP 263/2014 rd – RSv 345/2014 rd

Lagutskottet

Riksdagen förutsätter att regeringen följer hur de förenhetligade bestämmelserna i strafflagen om organiserad brottslighet tillämpas och fungerar och att den, i förekommande fall, skyndsamt vidtar åtgärder för en effektivisering av bekämpningen av organiserad brottslighet och för en effektivare fullföljd av straffansvaret.

I ärendet finns inget nytt att rapportera.

De förenhetligade bestämmelserna om organiserade kriminella sammanslutningar har trätt i kraft den 1 oktober 2015. Därför behövs det erfarenheter om hur de nya bestämmelserna tillämpas och fungerar. Regeringen följer med ärendet och vidtar i förekommande fall åtgärder för en effektivisering av bekämpningen av organiserad brottslighet och för en effektivare fullföljd av straffansvaret.

Jussi Matikkala, lagstiftningsråd, justitieministeriet

Straffpraxis i fråga om rattfylleri

Ö 5/2014 rd – RSk 56/2014 rd

Lagutskottet

Riksdagen har förkastat medborgarinitiativet gällande rattfylleri.

Riksdagen har i sin skrivelse meddelat att den har godkänt följande uttalanden:

1. Riksdagen förutsätter att regeringen vidtar skyndsamma åtgärder för att öka användningen av alkolås.

2. Riksdagen förutsätter att regeringen bereder förslag till lagstiftning om att tillsynsmyndigheterna ges behörighet att avbryta körningen för en person som kör ett fordon påverkad av alkohol eller annat berusningsmedel trots att gärningen inte i sig skulle uppfylla brottsrekvisitet för rattfylleri.

3. Riksdagen förutsätter att regeringen utarbetar en utredning där ändamålsenligheten i fråga om promillegränsen både för rattfylleri enligt det grundläggande brottsrekvisitet och grovt rattfylleri bedöms i ett helhetsperspektiv med beaktande av olika aspekter.

4. Riksdagen förutsätter att regeringen utarbetar en utredning om straffpraxis i fråga om rattfylleri. Utredningen ska särskilt fästa uppmärksamhet vid straffpraxis och minimi- och maximistraff i fråga om rattfylleri som lett till dödsfall.

5. Riksdagen förutsätter att regeringen effektiviserar kartläggningen av rusmedelssituationen för unga rattfyllerimisstänkta jämte relaterade vidare åtgärder.

6. Riksdagen förutsätter att regeringen bereder ett nytt övergripande principbeslut om förbättring av vägtrafiksäkerheten.

1. Lagstiftningen om alkolås har förnyats så att användningen av alkolås ska bli mer attraktiv i fortsättningen (RP 68/2016 rd). Den nya lagstiftningen om alkolås, som trädde i kraft den 30 december 2016, har i syfte att bland annat öka antalet apparater och sänka priset på alkolåsprogram.

2. Kommunikationsministeriet bereder för närvarande en totalreform av vägtrafiklagstiftningen. Som en del av totalreformen bereds en bestämmelse om befogenheter

för polisen att avbryta körningen, om en person är påverkad av alkohol (mindre än 0,5 promille alkohol i blodet).

3. Vid justitieministeriet bereds en utredning enligt utlåtandet, där ändamålsenligheten i fråga om promillegränsen både för rattfylleri enligt det grundläggande brottsrekvisitet och för grovt rattfylleri bedöms i ett helhetsperspektiv.

4. Justitieministeriet låter göra en utredning om straffpraxis i fråga om rattfylleri, särskilt i fråga om rattfylleri som lett till dödsfall (dödsvållande och grovt dödsvållande). Syftet är att gå genom straffpraxis i olika kombinationer av brott, de straffskalor som ansluter sig till dem och hur ofta brotten förekommer.

5. Regeringen kommer att genomföra en social- och hälsovårdsreform, där ansvaret för ordnandet av social- och hälsovårdstjänster år 2019 överförs till social- och hälsovårdsområden. Regeringsprogrammet ställer sig mycket kritiskt till tilläggsuppgifter för kommunerna. I den här situationen kan man inte, och det är inte heller ändamålsenligt att anvisa kommuner separata tilläggsuppgifter gällande kartläggningen av eller debatten om rusmedelssituationen. Riksdagens utlåtande genomförs genom att fortsätta att genomföra de nuvarande modellerna, sträva efter samarbete med andra motsvarande modeller och framför allt genom att se till att modellen Tie selväksi ska genomföras i samband med styrningen av social- och hälsovårdsområdena.

6. Statsrådet fattade den 15 december 2016 ett principbeslut om en förbättring av vägtrafiksäkerheten (Trafiksäkerheten från information). Den långsiktiga visionen för principbeslutet är att ingen ska behöva dö eller skada sig allvarligt i trafiken.

Uttalandena 1 och 6 ger inte längre anledning till åtgärder.

Ville Hinkkanen, lagstiftningsråd, justitieministeriet

Lättare och enklare förfarande för förvandlingsstraff för böter

RP 291/2014 rd – RSv 363/2014 rd

Lagutskottet

Riksdagen förutsätter att regeringen utan dröjsmål utreder möjligheterna att införa ett lättare och enklare förfarande för förvandlingsstraff för böter och de faser som föregår detta och att regeringen ger riksdagen de behövliga förslagen samtidigt som den lämnar förslaget till lag om införande av lagen om föreläggande av böter och ordningsbot.

Möjligheterna att göra förvandlingsstraffförfarandet för böter lättare och enklare har utretts vid justitieministeriet enligt riksdagens utlåtande. Under lagberedningen har det ansetts att det inte varit ändamålsenligt att regeringen ger sitt förslag i samband med förslaget om ikraftträdandet av lagen om föreläggande av böter och ordningsbot, eftersom förslaget inte har några nämnvärda beröringspunkter med ikraftträdandet av lagen om föreläggande av böter och ordningsbot. Däremot har det ansetts motiverat att sammanföra beredningen av lagändringar som gäller förenklandet av förvandlingsstraffförfarandet med det pågående, mer omfattande projektet för förenkling av rättsprocesser. En dylik lösning är motiverad, eftersom man då undviker överlappande arbete och garanterar en innehållsmässig samstämmighet hos försla-

gen. Båda förslagen handlar om att bland annat öka användningen av videoförhandlingar.

Projektet för att förenkla rättegångar håller på att beredas av en arbetsgrupp. Arbetsgruppens arbete ska vara färdigt senast den 30 april 2017. Projektet för förenkling av förvandlingsstraffförfarandet för böter skulle framskrida med samma tidtabell.

Överföringen av uppgifter vid inledande av verkställighet av förvandlingsstraff för böter till Brottspåföljdsmyndigheten bereds separat, så att ändringen kan genomföras parallellt med ibruktagandet av ROTI-datasystemet vid Brottspåföljdsmyndigheten.

Den lagstiftning som nämns i utlåtandets rubrik har upphävts genom lag 1695/2015, eftersom den finansiering på 12,4 miljoner euro som reformen förutsatte har slopats från planen för de offentliga finanserna för åren 2016–2019. Detta har dock ingen inverkan på syftet att förenkla förfarandet, som nämns i utlåtandet.

Juho Martikainen, regeringssekreterare, justitieministeriet

Reformen av domarutbildning

RP 7/2016 rd – RSv 99/2016 rd

Lagutskottet

Riksdagen förutsätter att regeringen följer hur reformen av domarutbildningen fungerar och vilka konsekvenser den har och fäster då särskild uppmärksamhet vid bland annat kostnaderna för reformen, domarutbildningsnämndens resurser, ansöknings- och utnämningsförfarandet i fråga om assessorer och reformens konsekvenser för öppenheten inom domarkarriären, och lämnar en utredning om saken till lagutskottet före utgången av såväl 2020 som 2023.

Domarutbildningsnämnden tillsattes den 15 december 2016. Justitieministeriet har som syfte att följa hur reformen av domarutbildningen fungerar och vilka konsekvenser den har i samarbete med nämnden.

Anne Hallavainio, regeringsråd, justitieministeriet

Konsekvenserna av decentraliseringen av besvärssärenden som gäller internationellt skydd

RP 234/2016 rd – RSv 218/2016 rd

Lagutskottet

Riksdagen förutsätter att konsekvenserna av decentraliseringen av besvärssärenden som gäller asyl och annat internationellt skydd följs och utvärderas inte bara allmänt men också med fokus på om de berörda förvaltningsdomstolarna i och med propositionen har kunnat rekrytera tillräckligt med sakkunnig personal och att lagutskottet tillställs en utredning i ärendet före utgången av augusti 2018.

Lagen träder i kraft den 1 februari 2017. Rekryteringen och utbildningen av personalen har inletts redan innan lagen träder i kraft. Rekryteringen och andra konsekvenser av decentraliseringen av besvärssärenden som gäller internationellt skydd följs och utvärderas när man fått mer erfarenhet av tillämpningen av de nya bestämmelserna.

Arja Manner, lagstiftningsråd, justitieministeriet

1.7 Kommunikationsutskottet

System med körkortspåföljder utifrån poäng

RP 212/2010 rd – RSv 269/2010 rd

Kommunikationsutskottet

Riksdagen förutsatte att ett system med körkortspåföljder utifrån poäng genomförs.

För närvarande pågår ett projekt för revidering av vägtrafiklagstiftningen. Avsikten är att en regeringsproposition ska sändas på remiss våren 2017 och lämnas till riksdagen för behandling under 2017.

I projektet bedöms möjligheten att införa betalningspåföljder som kan påföras vid lindriga trafikförseelser genom ett administrativt förfarande som är smidigare än ett straffrättsligt förfarande. Statsrådet har dragit upp riktlinjerna för reformen av påföljdssystemet i ett principbeslut om förbättrande av trafiksäkerheten. Principbeslutet godkändes den 15 december 2016. I samband med beredningen av vägtrafiklagen har det gjorts en bedömning av vilken inverkan de trafikförseelser som avses i vägtrafiklagen har på körrätten.

Enligt statsrådets principbeslut ska regeringen bereda ändringar av körkortslagen i fråga om körundervisningen och examenssystemet så att regeringens proposition kan sändas på remiss 2017. Bestämmelserna om körförbud bedöms inte i detta sammanhang.

Kimmo Kiiski, trafikråd, kommunikationsministeriet

Totalrevidering av lagstiftningen om farledsavgift

RP 65/2011 rd – RSv 53/2011 rd

Kommunikationsutskottet

Riksdagen förutsatte den 30 november 2011 att regeringen tar itu med en genomgripande reform av lagstiftningen om farledsavgift, där hänsyn också tas till fartygens miljöegenskaper och det faktiska utnyttjandet av isbrytningstjänster.

Lagen om farledsavgift ändrades i början av 2015. En av åtgärderna är att halvera farledsavgifterna under 2015–2017. Syftet med sänkningen av farledsavgiften är att minska kostnadsbelastningen på näringslivet, i synnerhet på industrin. Farledsavgiftens pris per enhet sänks med tonvikt på lastfartyg och de bästa isklasserna. Samtidigt gjordes några mindre strukturella ändringar, såsom befrielse från farledsavgift för isbrytningstjänster och halvering av fartygens maximavgift per anlop.

Under 2015–2017 kommer kommunikationsministeriet att utvärdera erfarenheterna av sänkningen av farledsavgiften samt bedöma behovet av strukturella ändringar och den tidtabell som ändringarna förutsätter. För 2015 års del är uppföljningsutredningen slutförd.

Tuomo Suvanto, trafikråd, kommunikationsministeriet

Trafikpolitisk redogörelse

SRR 2/2012 rd – RSk 17/2012 rd

Kommunikationsutskottet

Riksdagen godkände den 21 juni 2012 följande ståndpunkt enligt betänkandet:

2. Tillsammans med kommuner och väglag är det viktigt att ta fram en övergripande lösning av frågan om finansieringen av och lagstiftningen om underhåll och utveckling av det sekundära vägnätet och enskilda vägar, så att bättre finansiella resurser garanteras för det sekundära vägnätet och enskilda vägar och så att de olika aktörernas ansvar tydliggörs.

3. Konkurrenskraften i vårt näringsliv måste förbättras i relation till konkurrerande länder genom att logistikkostnaderna sänks. Framför allt bör möjligheten att införa ett system för återbäring av förhöjd dieselskatt till yrkesmässig trafik utredas.

5. Trafik- och transportsektorn måste nå de mål som ställts för Finland i fråga om reduktion av utsläppen från trafiken bl.a. genom att användning och utveckling av ny fordonsteknik och hållbara biodrivmedel främjas. Dessutom bör användningen av hybrid- och elbilar främjas t.ex. genom bättre infrastruktur för laddning och satsningar på inhemska innovationer och produktutveckling.

6. Den nationella intressebevakningen i beredningen av trafikpolitiska beslut som är viktiga för vårt land måste effektiviseras och skärpas i samråd med berörda intresseorganisationer, både i EU och internationellt inom olika forum med beslutanderätt.

2. Under regeringsperioden kommer det att anslås en tilläggsfinansiering på cirka en miljard euro för bastrafikledshållningen för att bromsa upp tillväxten av reparationskulden och få den att vända neråt. Under 2016–2019 kommer 35 miljoner euro av summan att inriktas på understöd för enskilda vägar.

Totalrevideringen av lagen om enskilda vägar inleddes 2015 och regeringspropositionen sändes för utlåtande den 25 januari 2017. Lagreformen har som syfte att skapa förutsättningar för utveckling och underhåll av vägnätet och tydliggöra olika aktörers ansvar för att bygga, underhålla och finansiera enskilda vägar. Understödkriterierna, finansieringen och förvaltningen ska förnyas. I samband med landskapsreformen överförs statsunderstödsuppgifter som gäller enskilda vägar till landskapen. Understödsvillkor som föreslås stå kvar är att det har bildats ett väglag för skötseln av vägangelägenheterna och att det finns tillgång till uppdaterad och öppen information om den enskilda vägen. Lagen kommer inte att begränsa de objekt som beviljas understöd och understödsnivån bestäms enligt kommunernas och landskapens egen prövning. I fortsättningen blir det också möjligt för landskapen, kommunerna eller staten att vara vägdelägare. Förslaget utgår från att utomstående framöver ska omfattas av tillståndsplikt för att ha rätt att använda en enskild väg, och för användningen kan en avgift tas ut. Tillstånd avses likväl inte behövas för sådan tillfällig verksamhet som inte klart ökar kostnaderna för väghållningen.

Som en del av moderniseringen föreslås det att kommunernas vägnämnder ska laggas ner och att deras uppgifter ska överföras till Lantmäteriverket, jorrdomstolen

samt statens tillstånds- och tillsynsmyndighet. Samtidigt ska förfarandena förenklas. Det ska bli möjligt att bilda, dela, slå samman och upplösa väglag utan vägförrättning.

I reformen ska dessutom definitionen av begreppet vägrätt utvidgas så att ett väglag ska kunna bevilja tillstånd för att placera bland annat ledningar på en enskild vägs område. Det föreslås bli möjligt att grunda vägrätt förutom för att stifta färdselrätt även för att placera ut el- och dataledningar samt övriga konstruktioner som tjänar användningen av de fastigheter som finns på det område som vägen anses betjäna. Avsikten är att regeringens proposition ska lämnas till riksdagen under senare delen av våren 2017.

(<https://www.lvm.fi/-/yksityistielain-uudistuksesta-pyydetaan-lausuntoja-920690>
<https://www.lvm.fi/sv/-/reformen-av-lagen-om-enskilda-vagar-pa-remiss-921401>).

3. Fungerande nationella och internationella förbindelser är ett livsvillkor för det finländska näringslivets och följaktligen också för hela samhällets konkurrenskraft. Sjöfarten står för merparten av godstransporterna. För att trygga konkurrensen har farledsavgifterna halverats under 2015–2017 och banavgifterna slopats under samma period. Dessutom har näringslivets konkurrenskraft stärkts genom projekt som förbättrar och utvecklar väg-, ban- och vattenvägsnäten.

5. Enligt den nationella energi- och klimatstrategin (2008/2013) får utsläppen av växthusgaser från den inhemska trafiken uppgå till sammanlagt högst 11,4 miljoner ton CO₂-ekvivalenter 2020. År 2015 var mängden utsläpp lägre än de uppställda målen: utsläppen från den inhemska trafiken uppgick då enligt Statistikcentralens förhandsuppgifter till omkring 11,1 miljoner ton CO₂-ekvivalenter. Skälen till utsläppsminskningen är framför allt den ekonomiska nedgången och en mycket måttfull ökning av trafikprestationerna samt en ökad användning av biobränsle. De specifika utsläppen från personbilar har minskat, dvs. bilarnas energieffektivitet har förbättrats, vilket är en tredje faktor som bidragit till lägre utsläpp av växthusgaser från trafiken.

Som mål för den nya energi- och klimatstrategin, som blev klar i november 2016, ställdes att utsläppen från trafiken ska ha minskat med upp till 50 procent vid utgången av 2030 jämfört med nivån 2005. Enligt strategin ska den fysiska andelen av biodrivmedlens energiinnehåll höjas till 30 procent i allt bränsle som säljs för vägtrafikbruk fram till 2030. Målet för antalet elbilar år 2030 sattes till 250 000 och för antalet gasbilar till 50 000. Infrastrukturen för laddning av elbilar och distribution av gas för gasbilar kommer enligt strategin att byggas huvudsakligen på marknadsvillkor, men med utnyttjande av befintliga stöd. Den 30 januari 2017 meddelade arbets- och näringsministeriet sitt beslut om projekt för investeringar i förnybar energi och ny energiteknik som kommer att beviljas stöd 2017. Ett av projekten gäller laddningsinfrastrukturen för elbilar (Eera Oy, 4,8 miljoner euro).

Finland har försökt främja anskaffningen av personbilar med låga utsläpp genom bilbeskattningen. Bilskatten i Finland är graderad enligt bilens specifika utsläpp (CO₂/km). Nuvarande skattemodell samt EU:s gränsvärden som gäller biltillverkare har sedan 2008 bidragit till en märkbar sänkning av de specifika utsläppen från nya personbilar som sålts i Finland. Skattemodellen har dock inte varit ett tillräckligt incitament för att nya tekniker (till exempel el- eller gasbilar) skulle ha tagits i bruk i trafiken. Av samtliga nya bilar som sålts är andelen elbilar och bilar med annan alternativ teknik fortfarande bara cirka en procent. Arbetsgruppen för distributionsin-

frastruktur, som blev klar med sitt arbete i november 2016, föreslog ändringar i såväl bil- som fordonsskatten för att sätta fart på försäljningen av elbilar och annan ny teknik. Enligt energi- och klimatstrategin kan det hända att det blir nödvändigt med ett nytt tidsbestämt riskstöd för att öka andelen sådana bilar. Det årliga stödbeloppet beräknas under de närmaste att uppgå till 25 miljoner euro.

6. Utvecklingen av samarbetet mellan ministerierna och med intressentgrupperna har fortsatt och förutsättningarna för en bättre förebyggande intressebevakning stärkts. Under 2015 har beredningen av centrala trafikpolitiska beslut på såväl EU-nivå som internationellt påverkats på ett föregripande och framgångsrikt sätt. En specialsakkunnig som inriktat sig på IMO-frågor har sedan april 2015 arbetat vid finska ambassaden. Den specialsakkunniges mandat går ut i mars 2017.

Ärendet ger inte längre anledning till åtgärder.

Eeva Ovaska, överinspektör, kommunikationsministeriet
Saara Jääskeläinen, trafikråd, kommunikationsministeriet

Kommunikationspolitiskt program för elektroniska medier

SRR 4/2012 rd – RSk 32/2012 rd

Kommunikationsutskottet

Riksdagen har den 12 december 2012 godkänt följande ställningstagande enligt betänkandet:

4. Ibruktage av tekniker som medger en samtidig distribution av teve-innehåll via bredband till ett stort antal tittare bör främjas. Det är angeläget att branschaktörerna enas om att ta i bruk teknik av det här slaget, hur genomförandet ska ske tekniskt och i övrigt och hur kostnaderna ska fördelas. Om man trots dessa åtgärder inte lyckas marknadsintroducera denna teknik som är viktig för tittarnas valmöjligheter, för tevebranschens framtid och i ett vidare perspektiv för informationssamhällsutvecklingen, bör man undersöka om det behövs lagstiftning om frågan och om sådan är genomförbar.

I ärendet finns inget nytt att rapportera till riksdagen.

”Statsrådet beslutade den 20 december 2012 att vidta de åtgärder som uttalandet ger anledning.

Kommunikationsministeriet har den 5 december 2012 tillsatt en arbetsgrupp med uppgift att bereda en detaljerad övergångsplan för att påskynda den markbundna televisionens övergång till ny distributionsteknik. I arbetsgruppen ingår en bred representation av alla utövare av markbunden televisionsverksamhet, företrädare för parti- och detaljhandeln med mottagare, myndigheterna, de viktigaste teleaktörerna och konsumenterna. Arbetsgruppen lämnade sin mellanrapport i november 2013.

Vid beredningen av informationssamhällsbalken enligt regeringsprogrammet har kommunikationsministeriet beaktat de åtgärder som förutsätts i riksdagens ställningstagande. Informationssamhällsbalken trädde i kraft den 1 januari 2015.

För att främja verksamhetsförutsättningarna för radiobranschen tillsatte kommunikationsministeriet den 11 september 2013 en arbetsgrupp med uppgift att utreda vilka åtgärder som kan vidtas för att trygga en livskraftig finländsk radiobransch i framtiden. Arbetsgruppen skulle upprätta en handlingsplan i syfte att trygga en livskraftig radiobransch. Arbetsgruppens mandat inleddes den 1 oktober 2013 och avslutades den 15 juni 2014. I arbetsgruppens handlingsplan presenteras 13 åtgärdsförslag som ska möjliggöra verksamheten för såväl nuvarande som nya aktörer inom radiobranschen liksom nytt programinnehåll i en föränderlig miljö.

Statsrådet beviljade 2015 nätkoncessioner för antenntelevision i enlighet med riktlinjerna i det kommunikationspolitiska programmet för elektroniska medier.

Kommunikationsministeriet anser att behövliga åtgärder för programmets del har vidtagits 2012–2015 när informationssamhällsbalken stiftades.

Ärendet ger inte längre anledning till åtgärder.”

Mirka Meres-Wuori, konsultativ tjänsteman, kommunikationsministeriet

Besiktning och enskilt godkännande av fordon

RP 17/2013 — RSk 126/2013 rd

Kommunikationsutskottet

3. Riksdagen förutsätter att en utförlig utredning över hur lagens syfte har uppfyllts och konsekvenserna av lagen samt behovet av ändringar lämnas till kommunikationsutskottet senast vid utgången av 2016.

3. Den utförliga utredning som avses i uttalandet och som utgår från resultaten av uppföljningen och utvärderingen av den besiktningsverksamhet som handhas av kommunikationsministeriet och Trafiksäkerhetsverket har lämnats till riksdagens kommunikationsutskott. Utifrån utredningen, Katsastusalan tilannekatsaus 2/2016 (Trafis publikation 28/2016) som utarbetats av Trafiksäkerhetsverket (Trafi) kan man konstatera att målen för lagändringen har uppnåtts, eftersom besiktningspri-serna har sjunkit under granskningsperioden, utbudet av tjänster har ökat, det fortfarande finns ett brett nätverk för besiktning av tunga fordon och kvalitetsskillnaderna mellan besiktningsställena har minskat.

Med hänvisning till det som anges ovan, ger det tredje uttalandet inte längre anledning till åtgärder.

Joel Karjalainen, överinspektör, kommunikationsministeriet

Informationssamhällsbalken

RP 221/2013 rd — RSv 106/2014 rd

Kommunikationsutskottet

3. Riksdagen förutsatte att den centrala prioriteringen vid regleringen av kommunikationsmarknaden och verkställigheten av informationssam-

hällsbalken syftar till att minska regleringen och den administrativa bördan, utveckla tjänsterna och främja investeringarna i branschen.

4. Riksdagen förutsatte att användarnas rättigheter, såsom integritetsskyddet och skyddet för konfidentiella meddelanden tillgodoses med alla medel i fråga om elektroniska tjänster och i nätmiljön och att säkerställandet av i synnerhet dessa rättigheter beaktas vid bland annat utvecklingen av cybersäkerheten.

5. Riksdagen förutsatte att det tillsätts en arbetsgrupp på bred bas för att utvärdera regleringen av lagringen av förmedlingsuppgifter för myndigheternas behov. Arbetsgruppen ska göra en heltäckande utredning av myndighetsbehoven, lagringen av uppgifterna och frågor som hänför sig till integritetsskyddet i samband med lagringen. Utifrån utredningen ska behovet av eventuella ändringar av bestämmelserna bedömas och vid behov ändringsförslag utformas utan onödigt dröjsmål.

6. Riksdagen förutsatte att kommunikationsministeriet lämnar kommunikationsutskottet en utredning som utgår från dessa synpunkter på nätneutralitet, minskad reglering och branschinvesteringar samt skyddet för konfidentiella meddelanden senast den 1 september 2017.

Informationssamhällsbalken trädde i kraft den 1 januari 2015. De åtgärder som riksdagen har förutsatt kan inledas under 2015.

3. Vid alla ministerier pågår i enlighet med regeringsprogrammets spetsprojekt ett arbete med att skapa smidigare författningar i fråga om den lagstiftning som hör till respektive ministeriums ansvarsområde. Investeringar i telekommunikation och digital utveckling av samhället har hjälpts fram också genom att det med stöd av informationssamhällsbalken beviljats nya koncessioner för nät- och programverksamhet inom mobil telekommunikation och antenntelevision (till exempel de nätkoncessioner för frekvensområdet 700 MHz för bredband som auktionerades ut i november 2016). Också i det påverkningsarbete som anknyter till revideringen av EU-lagstiftningen och vid kommunikationsministeriet i samband med lagstiftningsprojekt som gäller elektronisk kommunikation har viktiga utgångspunkter varit att minska regleringen och den administrativa bördan, trygga utvecklingsmöjligheterna för nya digitala tjänster och främja investeringar. För att lätta på regleringen är ambitionen bland annat ändra informationssamhällsbalkens konsumentreglering. Den 14 september 2016 lämnade kommissionen ett omfattande förslag till ändring av unionens regelverk om telekommunikation. Dessutom har kommunikationsministeriet gått in för att aktivt påverka den nya EU-regleringen av samtrafik (roaming) som har inletts i syfte att trygga konkurrenskraften och investeringarna liksom fördelaktiga användarpriser på den nationella kommunikationsmarknaden.

4. I mars 2016 gav kommunikationsministeriet inom ramen för regeringsprogrammets spetsprojekt ut en informationssäkerhetsstrategi. Den samlade strategin, som tagits fram i samarbete mellan staten och olika företag inriktar sig på att säkerställa Finlands konkurrenskraft och exportmöjligheter, utveckla EU:s digitala inre marknad samt trygga integritetsskyddet och andra grundläggande fri- och rättigheter. Med strategin vill man ingripa i företeelser som försvagar förtroendet, såsom omfattande kränkningar av informationssäkerheten och integritetsskyddet i olika nät. Genomförandet av strategin har inletts och kommunikationsministeriet följer genomförandeförloppet. I samband med beredningen av den nationella underrättelselag-

stiftningen har kommunikationsministeriet gett arbetsgrupperna experthjälp och framhållit vikten av att man vid beredningen granskar olika alternativa metoder som kan tillförsäkra myndigheterna sådana effektiva och proportionerliga behörigheter som gör att de kan fullgöra sina uppgifter med så få olägenheter som möjligt i relation till det mål som eftersträvas och som bäst garanterar integritetsskyddet och skyddet av konfidentiella meddelanden i elektroniska tjänster och i nätverksmiljö. I juli 2016 lade Europeiska kommissionen fram ett meddelande för att stärka Europas system för cyberresiliens och främja en konkurrenskraftig och innovativ cybersäkerhetsbransch. Enligt sin utredning till riksdagen ser statsrådet det som viktigt att trygga en tillförlitligare verksamhet på EU:s digitala inre marknad och i närings- och samhällslivet så att invånarnas grundläggande fri- och rättigheter (medräknat integritetsskyddet och skyddet för förtroliga meddelanden) tillgodoses.

5. Bestämmelserna i informationssamhällsbalken om lagring av förmedlingsuppgifter för myndigheternas behov har utvärderats vid kommunikationsministeriet som ett led i de åtgärder som vidtas inom regeringsprogrammets spetsprojekt för att göra regleringen smidigare. I våren 2017 kommer det att inrättas en bred arbetsgrupp som ska göra en grundlig utvärdering av den nationella regleringen. Innan utvärderingsarbetet inleddes väntade man på följande EU-åtgärder med betydelse för utvärderingen. Den 21 december 2016 lämnade EU-domstolen ett förhandsavgörande i målen Tele2 och Watson m.fl. I målen granskades förutsättningarna att med nationella regler begränsa konfidentialiteten vid elektronisk kommunikation i syfte att bekämpa allvarlig brottslighet. Vidare lade kommissionen i början av året 2017 fram ett förslag till förordning om integritetsskydd vid elektronisk kommunikation som ska ersätta gällande direktiv (2002/58/EG) om personlig integritet och elektronisk kommunikation som vår nationella reglering om behandlingen av förmedlingsuppgifter för närvarande grundar sig på.

6. Kommunikationsministeriet fortsätter följa upp genomförandet av nätneutralitet, minskad reglering och investeringar på området samt skyddet för förtroliga meddelanden enligt ovan, och kommer att lämna begärda utredningar inom den tidsfrist som riksdagen har ställt.

Johanna Tuohino, konsultativ tjänsteman,
Maija Rönkä, överinspektör,
Sini Wirén, konsultativ tjänsteman, kommunikationsministeriet

Ändring av lagen om farledsavgift

RP 146/2014 rd – RSV 138/2014 rd

Kommunikationsutskottet

Riksdagen förutsätter att regeringen inleder en utredning av vilka ekonomiska och andra konsekvenser ett slopande av farledsavgiften skulle ha för näringslivets konkurrenskraft, säkerheten och vintersjöfarten.

Det finns inget nytt att tillföra.

Under 2015–2017 kommer kommunikationsministeriet att utreda erfarenheterna av en sänkning av farledsavgiften samt bedöma behovet av strukturella reformer och möjligheterna till det samt tidsschemat för ändringarna.

Tuomo Suvanto, trafikråd, kommunikationsministeriet

Nya förflyttningshjälpmedel

RP 24/2015 rd – RSv 110/2015 rd

Kommunikationsutskottet

Riksdagen förutsätter att regeringen följer hur gränsdragningen mellan fotgängare och cyklister i bestämmelserna om användningen av förflyttningshjälpmedel som stöder eller ersätter förflyttning till fots och lätta elfordon fungerar och påverkar trafiksäkerheten och att regeringen vid behov vidtar åtgärder för att trygga trafiksäkerheten.

Lagarna om ändring av fordonslagen, vägtrafiklagen och 23 kap. 9 och 12 § i strafflagen stadfästes den 30 december 2015 och trädde i kraft den 1 januari 2016. Medborgarnas inställning till de nya eldrivna förflyttningshjälpmedlen har undersökts bland annat genom enkätundersökningar som gjorts av Konsumentforskningscentralen och Trafikskyddet. Utifrån undersökningarna kan man konstatera att dessa hjälpmedel ännu inte är särskilt vanliga och konsumenterna ser dem framför allt som framtida förflyttningshjälpmedel som har förutsättningar att bli en dominerande trafikform och en vidareutveckling av cykling och personbilstrafik och ett komplement till kollektivtrafiken.

De nya förflyttningshjälpmedlen och legaliseringen av dem har inte haft någon försvagande effekt på trafiksäkerheten. Enligt Institutet för Olycksinformation har det under det gångna året inte inträffat några allvarliga olyckor. Också Trafikskyddets enkätundersökning visar att det knappt finns några erfarenheter av olyckor med eldrivna förflyttningshjälpmedel.

Kommunikationsministeriet kommer tillsammans med Trafiksäkerhetsverket att även i fortsättningen följa upp i vilken utsträckning användningen av de nya förflyttningsmedlen ökar och hur antalet olyckor utvecklas samt bedöma hur bestämmelserna fungerar också i samband med revideringen av vägtrafiklagen. Samtidigt beaktas också hur tydliga bestämmelserna för cykelåkare och fotgängare är när det gäller de nya förflyttningsmedlen.

Joel Karjalainen, överinspektör, kommunikationsministeriet

Lag om trafiksäkerhetsavgift

RP 125/2015 rd – RSv 43/2016 rd

Kommunikationsutskottet

1. Riksdagen förutsätter att det nya systemet för trafiksäkerhetsavgifter och utdelningen av understöd till en eventuellt större grupp sökande inte äventyrar verksamheten och kontinuiteten för det nuvarande, etablerade, högt uppskattade och välfungerande trafiksäkerhetsarbetet.

2. Riksdagen förutsätter att handläggningen av ansökningarna och beviljandet av understöd i anslutning till trafiksäkerhetsavgiften ordnas med hänsyn till att eventuella jävsfrågor beaktas vederbörligen och att verksamheten i allt väsentligt är sådan att det inte heller i fortsättningen uppstår några som helst misstankar i fråga om opartiskheten i trafiksäkerhetsarbetet.

1. Lagen om trafiksäkerhetsavgift (471/2016) trädde i kraft den 1 januari 2017. I lagen föreskrivs det att försäkringsbolag som bedriver trafikförsäkringsverksamhet i Finland ska betala en trafikförsäkringsavgift som används för att främja trafiksäkerheten. Eftersom trafiksäkerhetsavgiften är en avgift av skattenatur ska den i framtiden tas in i statsbudgeten och i statsbudgeten ska det på motsvarande sätt finnas ett anslag för understödande av säkerhetsverksamhet för vägtrafik. Nivån på anslaget bestäms inom ramen för statsbudgetprocessen. Närmare grunder för beviljande av statsunderstöd anges i statsrådets förordning om statsunderstöd för främjande av säkerhetsverksamhet för vägtrafik (1207/2016), som trädde i kraft den 1 januari 2017.

Ett av de främsta syftena med förordningen i fråga är att säkerställa kontinuiteten i det trafiksäkerhetsarbete som tidigare finansierades direkt med inkomsterna av trafiksäkerhetsavgiften. I motiveringspromemorian till förordningen konstateras det att verksamheten har stor betydelse för samhället och effekterna av trafiksäkerhetsarbetet, och att det är viktigt att trygga förutsättningarna för kontinuitet i detta arbete. Det allmänna understödet för allmän säkerhetsverksamhet i vägtrafiken enligt 3 § i förordningen (1207/2016) är avsett för sådan verksamhet.

Ärendet ger inte längre anledning till åtgärder.

2. Trafiksäkerhetsverket Trafi är en sådan statsunderstödsmyndighet som avses i statsrådets förordning om statsunderstöd för främjande av säkerhetsverksamhet för vägtrafik (1207/2016).

Frågor om opartiskhet hanteras enligt förfarandet i 2 § 3 mom. i förordningen i fråga. Enligt den ska överdirektören för Trafiksäkerhetsverket i verkets arbetsordning utse en tjänsteman som svarar för oberoendet i beredningen av de statsunderstöd som ska beviljas för undersökningar av olyckor i väg- och terrängtrafiken. Genom ordningen har man beaktat eventuella jävsaspekter som kan bli aktuella dels när Trafiksäkerhetsverket genom ett statsunderstödsbeslut fattar beslut om finansiering och administrativ styrning av en undersökning, dels när verket som en eventuell part är föremål för undersökning. Liknande praxis har tillämpats i fordons- och bilbeskattningsärenden och i ärenden som gäller bränsleavgifter, när en tjänsteman som av överdirektören för Trafiksäkerhetsverket utsetts till skatteombud sköter bevakningen av statens intressen. Frågan har beaktats i Trafis arbetsordning som trädde i kraft den 1 januari 2017.

Ärendet ger inte längre anledning till åtgärder.

Marcus Merin, överingenjör, kommunikationsministeriet

Inledande elektroniska identifieringen

RP 74/2016 rd – RSv 103/2016 rd

Kommunikationsutskottet

Riksdagen förutsätter att statsrådet följer hur den inledande elektroniska identifieringen fungerar och om priset är skäligt, framför allt för att se till att marknaden för identifieringstjänster kommer i gång, och att statsrådet vid behov vidtar de åtgärder som krävs för att få i gång marknaden innan förtroendenätverket införs.

Kommunikationsministeriet beslutade den 22 juni 2016 att vidta de åtgärder som ställningstagandet ger anledning till.

Kommunikationsministeriet har följt upp hur den inledande elektroniska identifieringen har fungerat och huruvida priset är skäligt, och anser att de höga priser som tagits ut för förmedling av uppgifter om inledande identifiering gör det svårare att dra nytta av befintliga elektroniska identifieringsverktyg vid anskaffningen av nya sådana. Detta försvårar konkurrensen och marknadsutvecklingen samt i fortsättningen sannolikt också förtroendenätverkets utveckling.

Med anledning av vad som anförts ovan inledde kommunikationsministeriet ett lagstiftningsprojekt som gäller en ändring av lagen om stark autentisering och betrodda elektroniska tjänster. Det föreslås att lagen ändras så att det, för att koppla samman informationen om den inledande identifieringen, fastställs ett maximipris för viss tid. Propositionen har som syfte att eliminera hindren för sammankoppling av informationen om elektronisk inledande identifiering och på så sätt hjälpa fram utvecklingen av marknaden för elektronisk identifiering. Det har begärts utlåtanden om utkastet till regeringsproposition genom en begäran om utlåtande daterad den 8 december 2016.

Avsikten är att regeringens proposition med förslag till ändring av lagen om stark identifiering och betrodda elektroniska tjänster ska lämnas till riksdagen i februari 2017.

Jenni Rantio, konsultativ tjänsteman, kommunikationsministeriet

1.8 Jord- och skogsbruksutskottet

Konsekvenserna av viltskadelagen

RP 90/2008 rd – RSv 198/2008 rd

Jord- och skogsbruksutskottet

Riksdagen förutsatte 12.12.2008 att viltskadelagens konsekvenser följs och att en utredning om iakttagelserna lämnas till jord- och skogsbruksutskottet före utgången av 2010.

Jord- och skogsbruksministeriet lämnade före utgången av 2010 en utredning till jord- och skogsbruksutskottet.

Enligt utredningen har man i viltskadelagen och förordningen om viltskador särskilt beaktat ersättandet av synnerligen betydande skador som orsakats av stora rovdjur. De strukturella förändringar som viltskadelagen innebär, såsom systemet för ersättning för försvunna kalvar och exceptionellt stora skador på ren, skapades för att säkerställa en mer täckande ersättning för i synnerhet skador som orsakats av stora rovdjur och för att trygga förutsättningarna för renhushållningsnäringen.

Det har emellertid kommit fram frågor som inte var möjliga att konstatera i 2010 års utredning. I viltskadelagen ska relativt snabbt göras de ändringar som är nödvändigast. Vidare ska man precisera paragrafer och förfaranden samt försöka minska alla myndigheters (särskilt kommunernas landsbygdsnäringsmyndigheters) administrativa belastning. Avsikten är att en proposition om detta ska överlämnas till riksdagen 2018. Jord- och skogsbruksministeriet har inlett ett projekt för att göra anmälningarna och ansökningarna i anslutning till rovdjursskador elektroniska. Projektet är på försöksstadiet och slutförs under 2017 vad gäller elektroniska skadeanmälningar. Avsikten är att den del som gäller elektroniska skadeståndsansökningar jämte gränssnitt ska slutföras 2018–2019 i samband med att Landsbygdsverkets stödtillämpning revideras. Målet är att göra registreringen av skadeanmälningar i viltskaderegistret snabbare och underlätta registreringsarbetet för de kommunala landsbygdsnäringsmyndigheterna.

Jussi Laanikari, överinspektör, jord- och skogsbruksministeriet

Landsbygden och ett välmående Finland, statsrådets redogörelse

SRR 5/2009 rd — RSv 7/2010 rd

Jord- och skogsbruksutskottet

Riksdagen godkände 28.4.2010 följande ställningstagande med anledning av redogörelsen och förutsatte att

1. Regeringen ser till att utveckla infrastrukturen och tjänsterna på landsbygden utifrån invånarnas och näringarnas behov och så att landsbygden behandlas på lika villkor som resten av landet.
2. Regeringen bidrar till att näringslivet på landsbygden utvecklas så att det vid sidan av traditionella näringar satsas framför allt på sektorer med sär-

skilda starkheter tack vare globala förändringar, såsom decentraliserad förnybar energi och rena livsmedel.

3. Regeringen ser till att såväl den landsbygdsinriktade primärforskningen och tillämpade forskningen som utbildningen läggs upp så att de kan ge ett svar på de nya utmaningar som bland att globala förändringar ställer oss inför.

4. I planeringen av statsfinanserna beaktar regeringen de resursbehov som utvecklandet av landsbygden förutsätter och vidtar åtgärder för att förbättra samarbetet mellan myndigheterna inom olika förvaltningsområden och inför konsekvensutvärderingar för landsbygden som ett föregripande element i allt sådant nationellt beslutsfattande som har regionala konsekvenser.

1.–4. Jord- och skogsbruksministeriet har berett ett principbeslut om utveckling av landsbygden tillsammans med arbets- och näringsministeriet (ANM). Principbeslutet godkändes den 24 februari 2011 av statsrådet på föredragning från ANM. De centrala utmaningarna med tanke på landsbygdens framtid som principbeslutet ska ge svar på är följande:

- 1) beredskap inför att andelen äldre i befolkningen växer snabbare på landsbygden än i städerna
- 2) att trygga tillgången till service på landsbygden
- 3) att se till att landsbygdens transport- och telekommunikationsinfrastruktur är tillräckligt täckande och att den hålls i skick
- 4) att främja livskraften hos näringarna på landsbygden.

Skötseln av uppgifterna i anslutning till den nationella landsbygdspolitiken överfördes i enlighet med programmet för statsminister Katainens regering från jord- och skogsbruksministeriet till arbets- och näringsministeriet i början av 2012. Genom ett avtal mellan de nämnda ministerierna har de nationella uppgifterna i anslutning till landsbygdspolitiken (bland annat landsbygdspolitiska rådet, MANE, f.d. landsbygdspolitiska samarbetsgruppen, YTR) och dessutom skärgårdsdelegationens verksamhet samt resurserna för dem överförts till jord- och skogsbruksministeriet i början av 2016. Samtidigt överfördes även ansvaret för uppföljningen av statsrådets redogörelse.

Regeringen främjar de åtgärder som uttalandet förutsätter när det gäller landsbygdens infrastruktur, att utveckla näringslivet och uppfylla behoven av forskning, utveckling och innovation, framför allt regionalt och lokalt, med utnyttjande av stöden för politikprogrammen för landsbygds- och kohesionspolitiken. Programmet för utveckling av landsbygden i Fastlandsfinland 2014–2020 innehåller resurser och möjligheter att införa regionala och lokala strategier för att förbättra livskvaliteten, miljön och näringsverksamheten i landsbygdsområdena. Målet på regional nivå är framför allt att främja näringsverksamheten och sysselsättningen på landsbygden.

Också en betydande del av strukturfondsfinansieringen (från ERUF och ESF) har anslagits för utvecklingsåtgärder i landsbygdsområdena i särskilt norra och östra Finland.

Fullmakterna att använda och fatta beslut om den finansiering som nämns ovan och om den nationella utvecklingsfinansieringen har delegerats till främst regional och lokal nivå. Verksamheten enligt regionala strategier och mål utövas i form av samarbete mellan olika förvaltningsområden och landskapsförbund. Samarbetet mellan förvaltningsområdena på regional nivå intar en nyckelställning inom alla landsbygdsutvecklingsåtgärder och betonas också i styrningen av den regionala förvaltningen.

Ärendet ger inte längre anledning till åtgärder.

Christell Åström, konsultativ tjänsteman, jord- och skogsbruksministeriet

Jaktvårdsavgifter

RP 237/2010 rd – RSv 275/2010 rd

Jord- och skogsbruksutskottet

Riksdagen förutsatte 25.1.2011 att en större del av de influtna medlen från jaktvårdsavgifterna anvisas för jaktvårdsföreningens utgifter.

I enlighet med riksdagens uttalande har jaktvårdsföreningarnas andel av jaktvårdsavgifterna gradvis höjts från 18,5 procent som gällde när lagen utfärdades.

I statsbudgeten för 2013 uppgick jaktvårdsföreningarnas andel av jaktvårdsavgifterna till 20 procent, i 2014 års budget till 22 procent och i 2015, 2016 och 2017 års budgeter till 23 procent.

Sami Niemi, konsultativ tjänsteman, jord- och skogsbruksministeriet

Köttbesiktning i små slakterier

RP 293/2010 rd – RSv 333/2010 rd

Jord- och skogsbruksutskottet

Riksdagen förutsatte 1.3.2011 att sänkningen av de små slakteriernas kostnader för köttbesiktning och tillsyn genomförs så att nyttan av kostnads-sänkningen till fullt belopp tillkommer de små slakterierna och att jord- och skogsbruksutskottet senast i september 2012 lämnas en utredning om kostnads-sänkningen och uppföljningen av den.

Köttbesiktningen och tillsynen över den vid små slakterier och inrättningar för vilt-hantering övergick 1.9.2011 till staten. Institutionen för livsmedels- och miljöhygien vid Helsingfors universitet har gjort en utredning om vilka konsekvenser överföringen har medfört. En utvärderingsrapport samt Livsmedelssäkerhetsverkets utredning om små slakteriers kostnader för köttbesiktning och tillsyn över anläggningarna 2012 lämnades till riksdagens jord- och skogsbruksutskott 27.9.2012.

På jord- och skogsbruksministeriets begäran har Livsmedelssäkerhetsverket 2013 lämnat en ytterligare utredning enligt vilken det statliga stödet enligt 70 § i livsmedelslagen (23/2006) använts enbart för att sänka köttbesiktningskostnaderna i små slakterier. Vidare har man ändrat jord- och skogsbruksministeriets förordning om

Livsmedelssäkerhetsverkets avgiftsbelagda prestationer (1056/2012) genom förordning (694/2014) så att statligt stöd också används för att sänka avgifterna för hygienkontrollbesök i små slakterier. Det statliga stödet för köttbesiktningsavgifterna har fortsatt genom jord- och skogsbruksministeriets nya förordning om Livsmedelssäkerhetsverkets avgiftsbelagda prestationer (1161/2014). Genom en ändring av förordningen (488/2016) har man beaktat att det antal klöv- och hovdjur som små slakterier högst får slakta har höjts.

Ärendet ger inte längre anledning till åtgärder.

Anna-Maija Grönlund, veterinäröverinspektör, jord- och skogsbruksministeriet

Upphandlingsförfarandet för investeringar i gårdsbruksenheter

RP 294/2010 rd – RSv 367/2010 rd

Jord- och skogsbruksutskottet

Riksdagen förutsatte 15.3.2011 att man även i författningarna på lägre nivå och när reformen genomförs i övrigt särskilt går in för att minska jordbrukarnas administrativa börda.

Det finns inget nytt att tillägga till uttalandet.

”Statsrådet beslutade 12.5.2011 vidta de åtgärder som uttalandet ger anledning till.

Statsrådets förordning om ändring av statsrådets förordning om investeringsstöd för gårdsbruk och om startstöd till unga jordbrukare (1140/2011) utfärdades i november 2011. I förordningen föreskrivs om ett förenklat upphandlingsförfarande jämfört med lagen om offentlig upphandling (348/2007) som minskar den administrativa bördan för den som ansöker om stöd. Om den som ansöker om stöd inte har gjort en anmälan om offentlig upphandling innan stödet beviljas, gör närings-, trafik- och miljöcentralen en anmälan för dennes räkning. En egen sektion för anmälan av jordbrukarnas upphandlingsannonser har skapats i det elektroniska anmälningssystemet för offentlig upphandling. Landsbygdsverket har utarbetat anvisningar för användarna om hur ett konkurrensutsättningsförfarande enligt förordningen ska genomföras och om användningen av det elektroniska anmälningssystemet.

Ärendet ger inte längre anledning till åtgärder.”

Mika Saari, äldre regeringssekreterare, jord- och skogsbruksministeriet

Försäkringsstöd för kommersiellt fiske

RP 129/2012 rd – RSv 151/2012 rd

Jord- och skogsbruksutskottet

2. Riksdagen förutsatte att förvaltningsplanen för sälstammar uppdateras.

2. Enligt jord- och skogsbruksministeriets bedömning har uppdateringen av förvaltningsplanen för sälstammar inte i och för sig någon väsentlig inverkan på de skador som sälstammar orsakar fisket. Det som är viktigast är att man arbetar vidare för att

genomföra den gällande förvaltningsplanen och ökar flexibiliteten i jaktbestämmelserna. För att minska skador av säl och effektivisera jakten har statsrådet genom ändring av jaktförordningen (412/2014), som började gälla 1.8.2014, ökat flexibiliteten när det gäller gråsäljakten på det sättet att i stället för den tidigare jakttillståndsprocessen tillämpas nu regionala kvoter. Sedan kvoterna fylls, avbryts jakten. Jaktkvoten för gråsäl och den största tillåtna fångstmängden av östersjövikare fastställs årligen genom förordning av jord- och skogsbruksministeriet. Jord- och skogsbruksministeriet har ökat flexibiliteten även när det gäller jakten på östersjövikare för att särskilt minska skadorna på fisket. Med stöd av jord- och skogsbruksministeriets förordning som gäller jaktåret 2016–2017 (614/2016) får högst 200 jaktlicenser för östersjövikare beviljas i förvaltningsområdet Bottenviken-Kvarken (i landskapen Lappland, Norra Österbotten, Mellersta Österbotten och Österbotten). Ärendet ger inte längre anledning till åtgärder.

Maija Mela, äldre regeringssekreterare

Janne Pitkänen, överinspektör, jord- och skogsbruksministeriet

Godkända arealer för jordbruksskiften

RP 156/2012 rd – RSv 7/2013 rd

Jord- och skogsbruksutskottet

1. Riksdagen förutsatte 12.2.2013 att Finland, i syfte att förhindra de orättvisa konsekvenserna av att godkända arealer för jordbruksskiften förändras när stödansökan behandlas eller efter behandlingen, i samband med EU:s jordbruksreform arbetar för att de digitaliserade skiftesuppgifterna i stödansökningarna ska få officiell ställning som den areal som myndigheterna godkänner.

2. Riksdagen förutsatte att regeringen vidtar alla de nationella åtgärder som är möjliga för att jordbruksproducenternas rättssäkerhet garanteras vid uppdatering av arealerna och att producenternas ställning också i övrigt tryggas vid tillämpningen av bestämmelserna.

1.–2. Jord- och skogsbruksministeriet har på många olika sätt försökt bidra till att bestämmelserna om arealer som myndigheterna har godkänt ska tas tillbaka i EU-förordningarna. Med kommissionen har man i flera sammanhang tagit upp problemen kring digitalisering och arealändringar.

Jord- och skogsbruksministeriet har också sänt brev till kommissionen, bl.a. i samband med jordbrukskommissionär Phil Hogans begäran om förslag till förenkling av den gemensamma jordbrukspolitiken (CAP), och kommenterat de ändringar (den s.k. Omnibus-förordningen) i syfte att förenkla de grundläggande förordningarna om den gemensamma jordbrukspolitiken som föreslagits i samband med revideringen av budgetförordningen, och redogjort för problemen samt föreslagit bland annat att bestämmelserna om arealer som administrationen har godkänt ska införas i EU-författningarna. Jord- och skogsbruksministeriets ledning har lyft upp frågan också i samband med annan brevväxling kring behovet att minska den administrativa bördan samt på möten med kommissionens tjänstemannaledning.

Det utredningsprojekt för åkerskiftesregistret som landsbygdsförvaltningen har tillsatt (MMM031:00/2014) lyfter i sina slutsatser fram utvecklingsverktyg i processerna i anslutning till arealerna och många åtgärder har också redan vidtagits.

Enligt slutsatserna i utredningen är utvecklandet av Europeiska unionens lagstiftning av central betydelse när det gäller att minska arealändringarna, eftersom det inte kan fastställas absolut en enda rätt areal för åkerskiftet. På mätningen inverkar alltid många olika faktorer, bl.a. jordbrukarens odlingsåtgärder, olika mätredskap och metoder, hur den som mäter tolkar odlingsarealens omfattning o.dyl. Den marginal på 2 procent som man i samband med CAP tagit in i EU-författningarna i syfte att minska behovet av att ändra arealerna i uppdateringen av registret, bör vara högre med beaktande av storleken på åkerskiftet i Finland. Jord- och skogsbruksministeriet har redan sänt bland annat ett sådant ändringsförslag till kommissionen som ett svar, liksom även förbättringsförslag i anslutning till jordbrukskommissionär Phil Hogans begäran om förslag till förenkling av den gemensamma jordbrukspolitiken CAP. Å andra sidan måste man komma ihåg att uppenbara fel fortfarande måste korrigeras utan toleranser. Synliga icke stödberättigade områden ska slopas ur åkerskiftesregistret, eftersom kvaliteten på registret annars försämras med tiden.

Åkerskiftesregistret är ett centralt redskap utifrån vilket kommissionen bedömer tillförlitligheten i medlemsstatens administrations- och tillsynssystem och förmåga att skydda EU:s fonder för risker. Enligt utredningen finns det därför ingen anledning att pruta på åkerskiftesregistrets kvalitet och tillförlitlighet. Flera medlemsländer har fått finansieringskorrigeringar på upp till flera tiotals miljoner euro på grund av brister i registret i fråga. Det innebär att kommissionen kan låta bli att betala ut ett stort belopp av EU-finansieringen till ett medlemsland till följd av brister och fel i registret. Utgångspunkten i EU-författningarna är att jordbrukarna själva ansvarar för de arealer de har anmält och författningarna känner inte till arealer som godkänts av administrationen.

I den senaste CAP-reformen har man i EU-förordningarna infört en gemensam gräns för återkrav på 100 euro i alla stöd- och ersättningsformer. Också detta är till hjälp för administrationen av små arealförändringar så att också jordbrukarnas arbetsbörda i återkravsutredningarna kan lättas. I utredningen ansågs utbildningen för aktörerna vara ett viktigt element för att höja och förenhetliga kompetensnivån samt förbättra kvaliteten. Det är nödvändigt att fortsätta och effektivisera utbildningen för dem som är delaktiga i arealtillsyns- och digitaliseringsprocesserna.

Samarbetet mellan jordbruksförvaltningen och lantmäteriverket i frågor som rör anskaffningen av bilder, mätning och mättekniken har haft en central roll och dess betydelse är viktigt även i framtiden. Lantmäteriverket utvecklar bland annat en mera noggrann höjdmodell som baserar sig på laserskannat material. Kartläggningen av åkerskiftetnas yttre gränser i samband med uppdateringen av terrängdata har inletts vid lantmäteriverket och möjligheterna att utnyttja detta arbete för åkerskiftesregistret utreds som bäst.

Mirja Kiviranta, konsultativ tjänsteman, jord- och skogsbruksministeriet

Ändring av skogslagen

RP 75/2013 rd – RSv 175/2013 rd

Jord- och skogsbruksutskottet

1. Riksdagen förutsatte 10.12.2013 att det genom bestämmelser på lägre nivå säkerställs att inte rotskott och frösådda lövträd får uppnå den genomsnittliga planthöjden i barrträdsdominerade plantbestånd, till exempel i granbestånd.

2. Riksdagen förutsatte att man utreder konsekvenserna av en övergång från en kommunvis granskning till en granskning baserad på skogsfastighet vid bedömningen enligt 11 § i skogslagen av det ekonomiska bortfallet för markägaren eller den som innehar besittningsrätten eller någon annan sådan särskild rättighet.

1. I 9 § i statsrådets förordning om hållbar skötsel och användning av skog togs in ett nytt 2 mom. som föreskriver om röjning av träd och buskar som hindrar anläggandet av plantbestånd. Som träd eller buskar som hindrar anläggandet av plantbestånd enligt skogslagens 8 § 2 mom. betraktas i barrträdsdominerade plantbestånd enligt förordningens 9 § 2 mom. frö- och skottplantor av lövträd som stör plantbeståndets vidareutveckling.

Skogsbrukets utvecklingscentral Tapio gjorde år 2014 en bedömning av hur skogslagens krav på skogsförnyelse förverkligats när det gäller vidareutveckling av plantbestånd. Enligt sammanfattningen av bedömningen är det möjligt att genom skogslagen och bestämmelser på lägre nivå samt skogsvårdsrekommendationer och skogsbrukets främjandeåtgärder säkra tidig vård av plantbestånden och på det sättet trygga utvecklingen av trädbeståndet så att lövsly inte kväver plantorna. Den temporära lagen om finansiering av hållbart skogsbruk (34/2015) trädde i kraft i juni 2015. Den temporära lagen innehåller ett nytt arbetsslag, det vill säga tidig vård av plantbestånd, som stödjer plantbeståndets vidareutveckling. År 2016 beviljades stöd för tidig vård av plantbestånd på 42 073 hektar.

Kvaliteten på plantbestånden med avseende på skogsvård och kvalitetsutvecklingen följs upp som en del av den nationella inventeringen av skogarna. Jord- och skogsbruksministeriet anser att ärendet inte förutsätter åtgärder, såvida uppföljningen framöver inte visar att plantbeståndets kvalitet försämras avsevärt.

2. Det finns inget nytt att tillägga till uttalandet.

”Skogsbrukets utvecklingscentral Tapio bedömde 2014 effekterna av övergången från kommunvisa analyser till skogsbruksföretagsspecifika analyser när det gäller att värdera ekonomiska förluster. I sammanfattningen konstaterar Tapio att obetydliga skador fördubblas då ägaren har flera skogslägenheter, där det finns objekt som avses i 10 §, i en och samma kommuns område. Enligt en statistikgrundad uppskattning är andelen sådana under 10 procent av skogsägarna. Enligt bedömningen är dock den ändring som riksdagen gjorde i skogslagen och som sänkte den övre gränsen för obetydlig skada från 4 000 euro till 3 000 euro av betydelse när man tänker på helheten. En ändring av värderingen av ekonomiska förluster innebär således inte några negativa ekonomiska konsekvenser för de flesta skogsägarna: gränsen för obetydlig skada hålls på samma nivå eller minskar. Utredningen har gjorts med ändamålsenlig noggrannhet och jord- och skogsbruksministeriet anser att ärendet inte längre ger anledning till åtgärder.”

Matti Mäkelä, överinspektör, jord- och skogsbruksministeriet

Uppföljning av effekterna av nedläggning av landsbygdsnäringsarnas besvärsnämnd

RP 121/2013 rd – RSv 186/2013 rd

Jord- och skogsbruksutskottet

Riksdagen förutsatte 13.12.2013 att effekterna av att landsbygdsnäringsarnas besvärsnämnd läggs ned följs upp bland annat när det gäller tiderna för behandling av ärenden och behandlingen av besvär som anförts på svenska och att jord- och skogsbruksutskottet får en utredning om resultatet av uppföljningen senast den 31 december 2016.

Det finns inget nytt att tillägga till uttalandet.

”Justitieministeriet följer upp effekterna av nedläggning av landsbygdsnäringsarnas besvärsnämnd bland annat när det gäller tiderna för behandling av ärenden. Vidare följer ministeriet upp behandlingsspråket för de ärenden som förvaltningsdomstolarna handlägger. Justitieministeriet lämnar över en utredning om resultatet av uppföljningen till jord- och skogsbruksutskottet senast den 31 december 2016.”

Raimo Ahola, planeringschef, justitieministeriet

Skördeskadeförsäkringarnas försäkringspremieskatt

RP 143/2013 rd – RSv 196/2013 rd

Jord- och skogsbruksutskottet

Riksdagen förutsatte 17.12.2013 att det med det snaraste görs en utredning om möjligheterna att undgå skatt på försäkringspremier eller få skatteåterbäring i det nya ersättningssystemet med hänsyn till skattens påverkan på jordbrukets lönsamhet och producenternas intresse att teckna en försäkring.

Forskningsprojektet AtRisk som jord- och skogsbruksministeriet finansierar har studerat eventuella intäkter som försäkringspremieskatten ger till staten och skattens inverkan på efterfrågan på skördeskadeförsäkringar. Om skatten medför större försäkringspremier minskar den enligt studien efterfrågan på försäkringar. Jord- och skogsbruksministeriet lämnade ett förslag till finansministeriet om att slopa eller minska försäkringspremieskatten år 2016 när det gäller försäkringar mot skördeskador och skadegörare.

Finansministeriet ansåg i sitt yttrande 2014 att det statliga stöd för skördeskadeförsäkringar som det nya försäkringsbaserade systemet eventuellt behöver borde genomföras genom omfördelningar inom JSM:s utgiftsram i enlighet med de tidigare riktlinjerna och att JSM borde utreda det eventuella behovet av stöd och hur mycket stöd som behövs samt hur det ska genomföras med tillämpning av de befintliga stödsystemen för jordbruket.

Jordbrukets dåliga lönsamhet har dock inte gjort det möjligt att använda anslag inom JSM:s utgiftsram för att genomföra ett försäkringsbaserat system, och i denna situation har inte heller producentorganisationerna varit villiga att använda anslag som är avsedda för jordbrukarstöd för detta ändamål. Om skatten genomförs på detta sätt skulle den fortfarande drabba jordbrukarna.

Anne Vainio, jordbruksöverinspektör, jord- och skogsbruksministeriet

Redogörelse om livsmedelssäkerheten 2013–2017

SRR 5/2013 rd – RSv 5/2014 rd

Jord- och skogsbruksutskottet

Riksdagen godkände 11.3.2014 följande ställningstagande med anledning av redogörelsen:

1. Regeringen ser till att primärproduktionen är en lönsam bas för livsmedelsproduktionen och livsmedelssäkerheten.
2. Regeringen ser till att alla livsmedelsprodukter ska ursprungsmärkas.
3. Regeringen arbetar för att importerade livsmedel ska uppfylla samma standarder som finländska produkter.
4. Regeringen medverkar till ett större samarbete mellan livsmedelstillsynen och Tullen och ser till att de får tillräckligt stora resurser för sin verksamhet.

Redogörelsen om livsmedelssäkerheten 2013-2017 beskriver de viktigaste livsmedelssäkerhetsmässiga hotbilderna och framtidsutsikterna samt de främsta målen och uppföljningssystemen. I redogörelsen ingår 74 åtgärder som hjälper att uppnå målen. Livsmedelspolitiska delegationen följer upp utfallet och främjar åtgärderna i redogörelsen. Livsmedelspolitiska delegationen leds av jordbruks- och miljöministern och den har tillsatts för en ny treårsperiod 1.8.2016.

1. Primärproduktionens lönsamhet förbättrar man genom att bidra till livsmedelsföretagens export och internationalisering (exportprogrammet för livsmedel Food from Finland) och de små och medelstora företagens information (kommunikation, bättre anvisningar, handböcker om god praxis) samt genom att uppmuntra aktörer att bygga upp frivilliga ansvars- och spårbarhetssystem. Primärproduktionens lönsamhet främjas ytterligare av användningen av närproducerade produkter genom åtgärderna i regeringens program för ekologiskt producerade och närproducerade livsmedel. I juni 2016 publicerades statsrådets principbeslut om kriterierna för offentlig upphandling av livsmedels- och måltidstjänster. Det främjar en lönsam produktion genom att stärka offentlig upphandling av livsmedel som producerats på ett ansvarsfullt sätt. I början av 2017 gav utredningen om livsmedelskedjans konkurrenskraft (ANM, JSM) ytterligare information om de viktigaste faktorerna i den finländska livsmedelskedjans kostnadskonkurrenskraft och produktivitet.

2. Uppgift om ett livsmedels ursprungsland ska lämnas om avsaknad av denna uppgift sannolikt kan vilseleda konsumenten. Lagstiftningen om att lämna livsmedelsinformation reviderades genom Europaparlamentets och rådets förordning (EU) nr

1169/2011 om tillhandahållande av livsmedelsinformation till konsumenterna. De nya kraven började gälla i december 2014. En nationell skyldighet att på livsmedelsförpackningar ange ursprungslandet för mjölk och kött som används som ingrediens håller på att beredas. Skyldigheten ska inte gälla importerade livsmedel och oförpackade produkter. Förslaget till författning har anmälts till kommissionen och genomgått nationell remissbehandling, där största delen av yttrandena var negativa. För att utreda konsumenternas ståndpunkt lät jord- och skogsbruksministeriet göra en enkät i januari 2017, men inte heller denna tydde på något större behov av krav på obligatorisk märkning. Om man beslutar att fortsätta bereda förordningen kunde den träda i kraft våren 2017.

3. För import och export av livsmedel gäller samma bestämmelser. En enhetlig behandling av dem förbättras genom att man intensifierar samarbetet mellan tillsynsmyndigheterna, bland annat med hjälp av exportprogrammet för livsmedel samt livsmedelssäkerhetsverket Eviras exportteam. Jord- och skogsbruksministeriet beviljade Evira tilläggsfinansiering för utredningar om livsmedelsexporten. Dessutom tillhandahåller Evira olika tjänster i anslutning till den befintliga livsmedelsexporten.

4. Livsmedelstillsynens och Tullen samverkan intensifieras så att man säkrar en balans mellan kontrollen av inhemska och importerade produkter. Detta sker med hjälp av tillsynens statistikinformation och bedömningar av åtgärdernas effekter.

Minna Huttunen, livsmedelsöverinspektör, jord- och skogsbruksministeriet

Skogspolitisk redogörelse

SRR 1/2014 rd – RSv 13/2014 rd

Jord- och skogsbruksutskottet

Riksdagen godkände 20.5.2014 följande ställningstagande med anledning av redogörelsen:

1. Finlands ställning som världsledande skogsnation stärks genom att vi effektivare utnyttjar våra naturliga förutsättningar och vår kompetens inom skogssektorn.

2. Genom hållbar vård och användning av våra skogar ökas virkesanvändningen och vi anpassar oss till klimatförändringen, och samtidigt motverkas de negativa effekterna av klimatförändringen - vård och användning av skog måste vara ett godtagbart och eftersträvaisvårt mål.

3. Aktivt företagande med utgångspunkt i diversifierad användning av skogen främjas bland annat genom underlättad generationsväxling och fler samfällda skogar. Dessa åtgärder ska samtidigt förhindra att skogsfastigheter splittras.

4. Förutsättningar för nya investeringar och ökad virkesanvändning skapas genom att vi förbättrar konkurrenskraften inom skogssektorn.

5. Den multidisciplinära forskningen måste stärkas för att stödja förnyelse och diversifiering inom skogssektorn.

6. Finland ska mer kraftfullt och målmedvetet satsa på initiativtagande, samordning, konsekvens och omfattande påverkansarbete, när skogsfrågor förbereds inom skogs- och miljöpolitiken i EU och på det internationella planet. Det behövs för att garantera diversifierad användning av skogarna.

1–6. Statsrådet godkände i februari 2015 den nationella skogsstrategin 2025, som tar upp de viktigaste målen och projekten inom skogsbranschen för att främja skogsbranschens tillväxt, konkurrenskraft och förnyelse. Riktlinjerna i skogsstrategin grundar sig på den skogspolitiska redogörelsen och riksdagens ställningstaganden till redogörelsen. Strategin innehåller en vision, strategiska mål, mål med indikatorer och en projektportfölj med strategiskt viktiga projekt.

Under ledning av jord- och skogsbruksministeriet har en genomförandeplan gjorts upp 2015 för de strategiskt viktiga projekten, och genomförandet av projekten har fortsatt som ett led i genomförandet av regeringsprogrammet.

Marja Kokkonen, förstråd, jord- och skogsbruksministeriet

Register som omfattar alla stöd av mindre betydelse

RP 138/2014 rd – RSv 219/2014 rd

Jord- och skogsbruksutskottet

Riksdagen förutsätter att ett stöd för förnyelse av underproduktiva skogar och skogar med glest trädbestånd i norra Finland tas upp till särskild beredning och därefter införs med det snaraste och att det i det sammanhanget också skapas ett register som omfattar alla de stöd av mindre betydelse som beviljats av olika myndigheter.

Med anledning av riksdagens uttalande har det utretts att det inte är ändamålsenligt att bereda ett register som omfattar alla de stöd av mindre betydelse som beviljas av olika myndigheter. Kostnaderna för ett sådant nationellt register skulle vara mycket stora i förhållande till nyttan av registret.

Varje stödtagare svarar även i framtiden för att meddela de stöd av mindre betydelse som han eller hon har tagit emot till den stödbeviljande myndigheten. På basis av anmälningarna följer myndigheten upp om stödtaket för stöd av mindre betydelse uppnåtts.

Med beaktande av omständigheter som rör likabehandlingen av stödtagarna, de begränsade anslagen för åtgärder inom skogsbruket och det ökade administrativa arbetet i anslutning till stöd av mindre betydelse har jord- och skogsbruksministeriet bedömt att det i den rådande ekonomiska situationen inte finns förutsättningar att bereda ett nytt separat stödsystem för skogsbruket för att bevilja stöd av mindre betydelse för skogsförnyelse i norra Finland.

Marja Hilska-Aaltonen, förstråd, jord- och skogsbruksministeriet

Uttalanden om den reformerade jordbrukspolitiken

RP 140/2014 rd – RSV 229/2014 rd

Jord- och skogsbruksutskottet

1. Riksdagen förutsatte 16.12.2014 i anslutning till skyldigheten enligt stöd-systemet att bevara permanent gräsmark att det som konstaterats i jord- och skogsbruksutskottets betänkande om att avbryta permanent växtföljd iakttas vid tillämpningen av stödbestämmelserna.
2. Riksdagen förutsatte att regeringen tar initiativ för att förenkla EU:s jordbrukspolitik och för att gallra i byråkratin kring administrationen av stöden.
3. Riksdagen förutsatte att de direkta jordbruksstöden, de nationella stöden liksom också stöden enligt programmet för utveckling av landsbygden i Fastlandsfinland betalas i tid och enligt samma schema som nu om ingenting annat direkt föranleds av EU:s bestämmelser.
4. Riksdagen förutsatte att tolkningen av de lagar som stiftas på grundval av propositionen följs upp och att jord- och skogsbruksministeriet säkerställer att de statsrådsförfordningar, ministerieförfordningar, Landsbygdsverkets föreskrifter eller anvisningar om tillämpning som utfärdas på grundval av lagarna inte står i konflikt med riktlinjerna i utskottets betänkande och att jord- och skogsbruksministeriet årligen lämnar en utredning om lagarnas tillämpning till utskottet.

Lagen om ändring av lagen om Europeiska unionens direktstöd till jordbruket (1356/2014) och lagen om ändring av lagen om verkställighet av jordbruksstöd (1358/2014) trädde i kraft 1.1.2015.

1. I anslutning till skyldigheten att bevara permanent gräsmark har Landsbygdsverket gett anvisningar kring ett uppenbart fel när det gäller tillämpningen av regler i de fall där man retroaktivt vill ändra gräsmarken till grönfodersäd.
2. Att förenkla EU:s jordbrukspolitik och minska byråkratin i anslutning till stödförvaltningen är prioriterade områden i jord- och skogsbruksministeriets EU-inflytande 2015 och 2016. Ett svar har getts på jordbrukskommissionär Hogans begäran om förenklingsförslag med en omfattande sammanställning där konkreta förordningsändringar med motiveringar ingår.

Kommissionen har våren och sommaren 2015 utarbetat och satt i kraft de första konkreta förenklingsförslagen. Ändringarna genomfördes med förordningarna (EU) 2015/747 och (EU) 2015/1383 samt genom en ändring av fyra arbetsdokument från kommissionen.

Förenklingsarbetet fortsatte genom att genomförandeförordningen (EU) nr 809/2014 ändrades genom förordning (EU) 2015/2333 och den delegerade förordningen (EU) nr 639/2014 ändrades genom förordning (EU) 2016/141 bland annat för att förenkla reglerna om produktionskopplat stöd från och med 2016.

När det gäller förenklingen av kontrollsanktionerna lyckades man 2016 driva sådana förslag från Finland vidare som har effekter även för Finland. Kommissionens delegerade förordning (EU) 2016/1393 gjorde det möjligt att vid fel i fråga om djurhåll-

ningsplatsen återgå till det förfarande som iaktogs 2014, där ett djur kan godkännas om det omedelbart kan identifieras på en annan plats som tillhör gården. I medlemsstater som tillämpar en modell med produktionsbudet stöd, där stödbeloppet baserar sig på antalet dagar då djuret efter att ha uppfyllt villkoren för stödduglighet befinner sig på gården, är det också möjligt att beräkna sanktionerna per dag. I Finland baserar sig EU-bidragen på djurens utfodringsdagar, dvs. de dagar de befinner sig på gården. Därför är en ändring som gör det möjligt att beräkna sanktionerna på basis av dessa utfodringsdagar positiv för Finland. I fortsättningen baserar sig beräkningen av eventuella sanktioner på antalet utfodringsdagar för djuret under kalenderåret och inte på 365 utfodringsdagar som tidigare. Den utfodringsdagsspecifika beräkningsmodellen beaktar det faktiska antalet dagar som djuren befinner sig på gården under kalenderåret. På arealsidan infördes en steglös och lindrigare sanktionspraxis för grundstöd och stöd till unga odlare av de stödsystem som tillämpas i Finland och som helt finansieras av EU samt för kompensationsbidrag av de stödsystem som delvis finansieras av EU. Sanktionen lindrades så att i stället för den tidigare dubbla sanktionen är sanktionen 1,5 gånger i förhållande till den fastställda arealen. I och med ändringen av EU-förordningen kunde ett s.k. gult kort tas i bruk som en ny modell och sanktioner minskade med hälften av det ovannämnda (0,75 gånger i förhållande till den fastställda arealen) för arealfel på högst 10 procent inom de ovannämnda stödsystemen.

Det ändringsförslag som gäller förgröningsstöd, som hör till direktstöden, och sanktionerna i anslutning till det behandlas i EU:s institutioner. Jordbruksförvaltningen fortsätter påverka förenklandet av EU-lagstiftningen.

3. . Enligt kravet i Europeiska unionens lagstiftning sker utbetalningarna först när de administrativa kontrollerna och kontrollerna på plats är slutförda. Ett undantag är bara möjligheten till förskott på landsbygdsutvecklingsstöd när de administrativa kontrollerna är klara. Försummelse av bestämmelserna leder till att EU-återbetalningen avbryts och/eller går förlorad. För att undvika bortfallet har betalningstidtabellerna anpassats till gällande EU-författningar. Dessutom har reformen av den gemensamma jordbrukspolitiken (CAP) år 2015 fört med sig nya element som ska införas i datasystemen. Detta gör att det inte är möjligt att följa exakt samma betalningstidtabell som tidigare år. Bland annat har uppbyggandet av datasystemen prioriterats så att man i ett så tidigt skede som möjligt kan betala ut de stöd som riktar sig till den största gruppen jordbrukare.

Finland har initiativrikt föreslagit förenklingar och sökt samarbetspartner för att också kunna tidigarelägga stödutbetalningar. Finland har fortsättningsvis i sina förenklingsförslag, liksom även i det skede när förordningen bereddes, föreslagit bl.a. möjligheter att betala ut förskott på direktstöden på grundval av administrativa kontroller.

Tillsammans med de länder i vilka Rysslands importförbud inverkat negativt på mjölkproducenternas ekonomiska situation har man av kommissionen bett om möjlighet till förskottsutbetalningar med undantagsarrangemang. Som ett sådant undantagsarrangemang föreslogs att man skulle kunna korrigera eventuella avvikelser som upptäckts i kontroller genom att utnyttja möjligheten att återkräva stöd som redan betalats ut.

I sitt svar lyfter kommissionären fram att ett sådant undantag skulle innebära en avvikelse från huvudprincipen om sund ekonomisk förvaltning. Godkännandet av en

sådan avvikelse skulle därmed orsaka en stor risk för EU-fonderna och kunde leda till oväntade budgetsanktioner.

Under inflytande av den ekonomiska situationen gjordes emellertid i september 2016 på samma sätt som 2015 ett undantag i EU-lagstiftningen för 2016 (kommissions genomförandeförordning (EU) 2016/1617). Detta undantag gjorde det bl.a. möjligt att i början av oktober 2016 som förskott på kompensationsbidraget betala ut 85 procent av ersättningen i stället för 75 procent. Utfallet av övriga utbildningar har redogjorts i den utredning som nämns i punkt 4.

4. Jord- och skogsbruksministeriets utgångspunkt i tillämpningen av lagar, utfärdandet av författningar på lägre nivå och anvisningarna till Landsbygdsverket har varit att tolkningarna ska överensstämma med Europeiska unionens lagstiftning. På så sätt säkerställer man att EU-finansieringen intäktsförs till fullt belopp. Jord- och skogsbruksministeriet har den 22 december 2016 lämnat en utredning till jord- och skogsbruksutskottet om tillämpningen av de lagar som hör till RP 140/2014 rd i fråga om år 2016 (Dnr 1942/01.06.02/2016).

Arja-Leena Kirvesniemi, lantbruksråd, jord- och skogsbruksministeriet

Miljöersättningar i Programmet för utveckling av landsbygden i Fastlandsfinland 2014–2020

RP 177/2014 rd – RSv 230/2014 rd

Jord- och skogsbruksutskottet

Eftersom sänkningen av grundnivån på miljöersättningen redan i sig för-sämrar förutsättningarna för att jordbrukarna ska förbinda sig vid det nya miljöersättningssystemet förutsatte riksdagen 16.12.2014 att inga nya nationella tilläggsvillkor tas in i systemet.

Jordbrukets miljö-klimatåtgärd (miljöersättningar) i programmet för utveckling av landsbygden i Fastlandsfinland 2014–2020 är ett nytt system som dock innehåller de goda element som ingick i det gamla systemet med miljöstöd och som upplevts som bra. Elementen har nu bara fokuserats mer exakt. En balanserad användning av nä-ringar som gäller hela gården har inte samma innehåll som den tidigare basåtgärden, varför ersättningsnivån inte heller kan vara densamma som när det gäller de gamla basåtgärderna. Miljöersättningarna innehåller också flera insatser som kan väljas skiftesspecifikt. Kommissionen antog 12.12.2014 Programmet för utveckling av landsbygden i Fastlandsfinland. Ansökningarna om miljöersättningar våren 2015 översteg prognoserna i fråga om både arealerna och antalet sökande.

Ärendet ger inte längre anledning till åtgärder.

Tiina Malm, konsultativ tjänsteman, jord- och skogsbruksministeriet

Ändringsbehoven i lagen om samfälligheter

RP 192/2014 rd – RSv 353/2014 rd

Jord- och skogsbruksutskottet

1. Riksdagen ser det som nödvändigt att bedöma ändringsbehoven i lagen om samfälligheter (758/1989) i fråga om att främja delägarnas inbördes likvärdighet och utveckla delägarlagens verksamhet.

2. Riksdagen förutsätter att det följs upp hur tillståndssystemet enligt 13 § i lagen om fiske fungerar i praktiken i fråga om de kommersiella fiskarnas tillgång till fiskevatten och utbudet av inhemsk fisk. En utvärdering av konsekvenserna ska lämnas till jord- och skogsbruksutskottet tre år efter det att lagen har trätt i kraft.

1. Jord- och skogsbruksministeriet gör en utredning om eventuella ändringsbehov i lagen om samfälligheter (758/1989) i fråga om att främja delägarnas inbördes likvärdighet och utveckla delägarlagens verksamhet.

2. Jord- och skogsbruksministeriet lämnar en utredning till jord- och skogsbruksutskottet före utgången av 2018.

Orian Bondestam, konsultativ tjänsteman, jord- och skogsbruksministeriet

Att minska byråkratin i anslutning till landsbygdsutvecklingsstöd

RP 195/2014 rd – RSv 200/2014 rd

Jord- och skogsbruksutskottet

Riksdagen förutsatte 10.12.2014 att både det spelrum som EU-lagstiftningen medger och det nationella spelrummet utnyttjas fullt ut för att utmönstra onödig byråkrati för att göra stödförvaltningen lättare än under den förra programperioden.

I statsrådets förordning om stödjande av projektverksamhet på landsbygden (1174/2014) ingår nya stödformer, det vill säga så kallade förenklade kostnadsmodeller som är engångsersättning och procentuell ersättning. Engångsersättningen lättar i synnerhet behandlingen av ansökningar om utbetalning för små projekt och de procentuella ersättningarna handläggningen av indirekta kostnader för större projekt. Ibrukttagandet av dessa modeller kommer sannolikt att minska behandlingen av enstaka utgiftsverifikat avsevärt. En ny projektform är temaprojekt som också siktar till ett minskat administrativt arbete i närings-, trafik- och miljöcentralerna och de lokala aktionsgrupperna när många små åtgärder kan kombineras och behandlas administrativt som en ansökan.

I EU:s allmänna förordning (Europaparlamentets och rådets förordning (EU) nr 1303/2013) bestäms om förenklade kostnadsförfaranden och bestämmelserna gäller alla europeiska struktur- och investeringsfonder. Hösten 2015 framkom kommissionens tolkning att en förhandsbedömning ska göras för alla kostnader när det gäller förfarandet med engångsersättning. Förhandsbedömningen bifogas till Programmet för utveckling av landsbygden i Fastlandsfinland (landsbygdsprogrammet). Detta innebär att man för utvecklingsobjekten i innovativa, unika projekt av många olika slag på förhand ska fastställa värden som ska iakttas enhetligt. I utvecklingsprojekt

kan med andra ord endast sådana åtgärder för vilka en kostnadsberäkning gjorts på förhand i programdokumentets bilaga genomföras med engångsersättning. Dessutom förutsätts en försäkran om beräkningsmetoden av ett utomstående och oberoende organ. Ett sådant krav vore i praktiken omöjligt att uppfylla och skulle inte förenkla rutinerna, utan tvärtom göra det nästintill omöjligt att använda engångsersättning. Enligt den externa bedömning som jord- och skogsbruksministeriet låtit göra är det inte möjligt att ta fram beräkningar som är lämpliga, kostnadseffektiva och rättvisa för alla sökande. I annat fall bör t.ex. de byggnader som uppförs i projekt oberoende av behov och användningsändamål vara likadana överallt sett till storlek, material och arbetskostnader, eller ett utbildningstillfälle som arrangeras i ett projekt vara enhetligt överallt sett till innehåll, längd och deltagarantal.

I övriga fonder, dvs. i strukturfonderna och havs- och fiskerifonden överensstämmer engångsersättningsförfarandet med EU:s allmänna förordning, är enkelt och fungerar för administrationen och stödtagarna. I strukturfonderna har den sökande möjlighet att göra en kostnadsberäkning med motiveringar till sin ansökan och stödbeslutsmyndigheten granskar att den är rimlig och realistisk i förhållande till projektets mål. Efter det, om projektets mål har uppfyllts, kan stödet betalas som engångsersättning till den sökande, vilket minskar både stödtagarens och administrationens arbete. Jord- och skogsbruksministeriet anser att förfarandena i landsbygdsfondens utvecklingsprojekt och företagsstöd bör vara samma som i motsvarande projekt i övriga europeiska struktur- och investeringsfonder, men förhandlingarna med kommissionen har inte ännu avslutats. I praktiken kan engångsersättningsförfarandet inte tillämpas förrän förhandlingarna har slutförts.

Kommissionen kom 14.9.2016 med en halvtidsöversyn av den fleråriga budgetramen 2014–2020. Den består av kommissionens tillkännagivande samt förslag till ändringar av budgetförordningen och sektorlagstiftningen. Förslaget stöder två centrala mål för halvtidsöversynen: förenkling och smidighet.

Finland har upprepade gånger i sina försök att påverka EU lyft fram att det är besvärligare att använda förenklade kostnadsförfaranden inom landsbygdsfonden än inom andra europeiska struktur- och investeringsfonder. Kommissionen föreslår också ändringar i reglerna om förfarandet med engångsersättning i utkastet till förordningar. Först när kommissionen har antagit förordningarna framgår det på vilket sätt förenklade förfaranden med engångsersättning kan användas även inom landsbygdsfonden (t.ex. kommissionens krav på förhandsbedömning av kostnaderna i fråga om stöd för utvecklingsprojekt enligt landsbygdsprogrammet). Eventuella ändringar kan träda i kraft tidigast 2018.

Vid den nationella beredningen av företagsstöd har målet varit att förenkla stödssystemet genom att samla ihop och minska stödåtgärder och slopa flera tidigare separata stödformer. Administrativt arbete minskas också genom att man tillämpar engångsersättningar när det gäller stöd för grundande av företag. Detta minskar antalet och förenklar behandlingen av utbetalningsansökningar i närings-, trafik- och miljöcentralerna samt förkortar behandlingstiderna. Att ha längre tidsfrister för understödda åtgärder minskar sannolikt också antalet ansökningar om förlängning av tidsfristerna.

Arbetet med stödförvaltningens elektroniska tjänster inom jord- och skogsbruksministeriets förvaltningsområde går vidare. Med hjälp av informationssystemet Hyrrå genomförs åtgärderna i Programmet för utveckling av landsbygden i Fastlandsfinland 2014–2020 (landsbygdsprogrammet). Det centrala målet för utvecklandet av

systemet har varit att hela ansöknings-, besluts- och betalningsprocessen för projekt-, företags- och strukturstöd ska bli elektronisk. Det har visat sig vara ett större arbete än vad som förutspåddes vid Landsbygdsverket att utveckla informationssystemet. Av denna orsak har man varit tvungen att prioritetsordna de olika delarna när systemet har byggts upp. Prioriteringen har gjorts tillsammans med jord- och skogsbruksministeriet. Prioriteringen har inneburit att det nya Hyrrä-systemet har tagits i bruk stegvis under programperioden. De tillbudsstående resurserna för genomförandet samt inverkan på kundvolymerna av de helheter som ingått i uppgiften har bestämt i vilken ordning funktionerna färdigställts. Informationssystemet Hyrrä kommer att vara till stor praktisk hjälp för såväl företag som projektaktörer. Elektroniska stödprocesser gör arbetet smidigare för såväl dem som ansöker om stöd som förvaltningen. Avsikten är att få de sista funktionerna i systemet i skick under 2017.

Sanna Sihvola, konsultativ tjänsteman, jord- och skogsbruksministeriet

Strukturella reformer inom regionförvaltningen och miljöhälsovården

RP 235/2014 rd – RSv 344/2014 rd

Jord- och skogsbruksutskottet

Riksdagen förutsätter att finansministeriet och jord- och skogsbruksministeriet omedelbart ska genomföra strukturella reformer inom regionförvaltningen och miljöhälsovården som också ska innefatta ett system som genom ett enkelt och tydligt förfarande ersätter kommunerna av statens medel för de kostnader kommunalveterinärerna har för inspektionsarbetet.

I samband med behandlingen av regeringens proposition med förslag till lag om animaliska biprodukter förutsatte riksdagen att systemet för ersättning av de inspektionskostnader som staten ersätter kommunalveterinärerna utreds. Vid jord- och skogsbruksministeriets och regionförvaltningsverkens länsveterinärers möte 13.11.2015 utredde man hur det nuvarande ersättningssystemet fungerar och vilka behov av ändringar som finns. Enligt regionförvaltningsverken fungerar faktureringsystemet väl efter initialsvårigheterna och situationen har stabiliserats. På grund av den kommande regionförvaltningsreformen önskas inga ändringar i systemet i detta skede. I enlighet med regeringens riktlinjer från 5.4.2016 överförs uppgifter från regionförvaltningsverken och kommunerna till de landskap som kommer att inrättas och landskapen ansvarar för miljö- och hälsoskyddet från och med 1.1.2019. I samband med landskapsreformen är avsikten att som en del av den statliga övergripande finansieringen anvisa landskapsförvaltningen finansiering för att täcka kostnaderna för veterinärinspektioner. Då försvinner det nuvarande faktureringsförfarandet och landskapen svarar själva för faktureringen av avgiftsbelagda prestationer.

Pirjo Tomperi, lagstiftningsråd, jord- och skogsbruksministeriet

Omorganisering av fiskeriförvaltningen

RP 353/2014 rd – RSv 301/2014 rd

Jord- och skogsbruksutskottet

Riksdagen förutsätter att effekterna av omorganiseringen av fiskeriförvaltningen följs upp både i ett kundperspektiv och ett förvaltningsperspektiv och att resultaten från uppföljningen läggs fram för jord- och skogsbruksutskottet senast den 1 november 2016.

Jord- och skogsbruksministeriet har överlämnat en utredning om saken till jord- och skogsbruksutskottet i januari 2017. Omorganiseringen av fiskeriförvaltningen har betraktats som lyckad ur såväl förvaltningens som kundernas synvinkel.

Ärendet ger inte längre anledning till åtgärder.

Risto Lampinen, fiskeriråd, jord- och skogsbruksministeriet

Lagstiftning som gäller omorganisering av Forststyrelsen

RP 132/2015 rd – RSv 25/2016 rd

Jord- och skogsbruksutskottet

1. Riksdagen förutsätter att regeringen vidtar behövliga åtgärder för att bolaget under bildning ska ha hemort i Rovaniemi.

2. Riksdagen förutsätter att jord- och skogsbruksutskottet före utgången av 2017 tillställs en utredning om konsekvenserna av den lagstiftning som nu införs.

1. I enlighet med riksdagens uttalande har Rovaniemi angetts som hemort för Metsähallitus Metsätalous Oy i bolagsordningen.

2. Jord- och skogsbruksutskottet kommer att tillställas en utredning om lagstiftningens konsekvenser före utgången av 2017.

Leena Arpiainen, konsultativ tjänsteman, jord- och skogsbruksministeriet

Ändring av lagen om en marknadsordning för jordbruksprodukter

RP 142/2015 rd – RSv 32/2016

Jord- och skogsbruksutskottet

Riksdagen förutsätter att villkoren för primärproduktionen stärks inom alla produktionssektorer

Den ändring av lagen om en marknadsordning för jordbruksprodukter som byggde på den proposition (RP 142/2015) som nämns i uttalandet gjorde det möjligt att godkänna producentorganisationer inom vissa produktsektorer. Producentorganisationerna kan stärka producenternas ställning bland annat därför att för dem tillåts vissa undantag från den allmänna konkurrenslagstiftningen. I samband med behandlingen av propositionen påpekade riksdagen att möjligheten till godkännande borde ut-

vidgas till samtliga produktsektorer. Jord- och skogsbruksministeriet beredde regeringens proposition (RP 144/2016) med förslag till lag om ändring av lagen om en marknadsordning för jordbruksprodukter. Lagen (1074/2016) trädde i kraft 1.1.2017. Den gör det möjligt att godkänna producentorganisationer inom alla produktsektorer. Dessutom gör den det möjligt för samtliga aktörer i livsmedelskedjan att inrätta gemensamma branschorganisationer. Den åtgärd som förutsattes i uttalandet har således genomförts.

Ärendet ger inte längre anledning till åtgärder.

Aku-Petteri Korhonen, lagstiftningsråd, jord- och skogsbruksministeriet

1.9 Försvarsutskottet

Ekonomiska förmåner för värnpliktiga

RP 37/2007 rd — RSv 110/2007 rd

Försvarsutskottet

Riksdagen förutsatte den 11 december 2007 att regeringen vidtar åtgärder för att beväringstjänstgöringen ska beaktas i pensionen och hemförlovningspenning betalas till dem som hemförlovas. Vidare förutsatte riksdagen att de ekonomiska förmånerna för värnpliktiga förbättras.

Reservistlönerna höjdes den 1 februari 2016. I övrigt finns inget nytt att meddela riksdagen i ärendet.

”Regeringen har strävat efter att långsiktigt och planmässigt förbättra de värnpliktigas ekonomiska och sociala villkor. Utvecklingen av de värnpliktigas förmåner samordnas av försvarsministeriets tväradministrativa samarbetsforum, som i sitt arbete systematiskt betonat vikten av att förbättra de värnpliktigas ekonomiska och sociala förmåner och uppskattningen av deras samhälleliga ställning (arbetsliv, studier).

Utifrån samarbetsforumets riktlinjer förbättrades de värnpliktigas ekonomiska förmåner senast den 1 januari 2015 genom en höjning av dagpenningen och de särskilda ersättningarna.

Grunderna för reservistlönen reviderades 2008, varigenom lönen bands till försvarsministeriets lönetabell.

Beaktandet av beväringstiden vid fastställandet av pensionen och ett eventuellt återinförande av hemförlovningspenningen hör till social- och hälsovårdsministeriets förvaltningsområde. Med beaktande av de ekonomiska förmånerna som helhet har social- och hälsovårdsministeriet inte ansett det vara nödvändigt att återinföra hemförlovningspenningen.”

De ekonomiska förmånerna för värnpliktiga förbättras fortgående på det sätt som förutsatts i uttalandet, så försvarsministeriet föreslår att uttalandet stryks.

Janne Torvinen, överinspektör, försvarsministeriet

Samlad bedömning av beredskapslagen

RP 3/2008 rd – RSv 71/2010 rd

VLF 1/2011 rd — RSk 28/2011 rd

Försvarsutskottet

Riksdagen förutsatte den 9 december 2011 att regeringen gör en samlad bedömning av hur beredskapslagen ställer sig till grundlagens nya 23 § och väger in grundlagsutskottets synpunkter.

Den nya beredskapslagen och ändringen av 23 § i grundlagen trädde i kraft den 1 mars 2012. Då beredskapslagen bereddes kunde de nya bestämmelserna om de grundläggande fri- och rättigheterna under undantagsförhållanden i 23 § i grundla-

gen inte beaktas, eftersom de båda lagstiftningsprojekten inte bereddes och lagarna inte stiftades samtidigt. En samlad bedömning av förhållandet mellan den nya beredskapslagen och 23 § i grundlagen kräver omfattande utredningar. Det är först nu, då statsrådet anvisat forskningsanslag för ändamålet, som utredningarna kan göras. Avsikten är att forskningsprojektet ska inledas under 2017.

Tuula Majuri, lagstiftningsdirektör, justitieministeriet

Nyttjande av externa finansieringen i Försvarshögskolans verksamhet

RP 73/2016 rd — RSv 72/2016 rd

Försvarsutskottet

Riksdagen förutsätter att försvarsministeriet före utgången av 2016 lämnar försvarsutskottet en utredning om nyttjande av möjligheten till fondekonomi i Försvarshögskolans verksamhet.

Försvarsministeriet lämnade i december 2016 försvarsutskottet en utredning i ärendet.

Syftet med extern, kompletterande finansiering är att stärka Försvarshögskolans vetenskapliga trovärdighet och forskningens genomslag. Den externa finansieringen har gjort det möjligt att anställa ytterligare forskningspersonal och utgjort ett stöd för publikationsverksamheten och uppbyggandet av vetenskapliga nätverk. Den huvudsakliga externa finansieringskällan är nationella och internationella forskningsprogram. De gällande bestämmelserna uppställer inga principiella hinder för extern finansiering. Finansieringsmodellen har beaktats i bestämmelserna om och anvisningarna för statens ekonomiförvaltning. Systemet med extern finansiering har dock ibland varit dåligt lämpat för försvarsmaktens system för resursplanering och rapportering. Det har i praktiken varit en begränsande faktor för möjligheterna att ansöka om, ta emot och förvalta extern finansiering.

I en utredning som försvarsministeriet gjorde i samråd med huvudstaben och Försvarshögskolan specificerades de korrigerande åtgärder som bör göras i de interna instruktionerna och rutinerna för bland annat personalförvaltningen, verksamhets- och resursplaneringen samt verksamhetsstyrningssystemet. De akuta utvecklingsbehov som Försvarshögskolan påtalat ska åtgärdas genom omedelbara insatser. Situationen ska granskas på nytt om ungefär ett år, då det går att bedöma om de nu aktuella åtgärderna räcker till eller om det behövs ytterligare åtgärder.

Frågorna om utnyttjande av extern finansiering kommer i fortsättningen att tas upp i försvarsministeriets och försvarsmaktens regelbundna dialog om Försvarshögskolans vetenskapspolitiska mål. Försvarsministeriet ska också stärka kontakterna med undervisnings- och kulturministeriet, så att Försvarshögskolans intressen i tillämpliga delar beaktas i frågorna om utvecklingen av universiteten och högskolorna. Likaså kan de nationella vetenskapspolitiska riktningarna beaktas också i Försvarshögskolans verksamhet, med hänsyn tagen till skolans särdrag.

Kari Laitinen, forskningsdirektör, försvarsministeriet

1.10 Kulturutskottet

Yrkeshögskolorna, finansieringssystemet

RP 206/2002 rd – RSv 306/2002 rd

Kulturutskottet

3. Riksdagen förutsatte att regeringen ser till att de studerande vid yrkeshögskolorna får hälso- och sjukvårdstjänster på studieorten.

3. Enligt 17 § i hälso- och sjukvårdslagen ska kommunerna ordna studerandehälsovård för de studerande vid läroanstalterna, även yrkeshögskolorna, i kommunen. Enligt en utredning från 2012 förekom det brister i studerandehälsovården bland annat i fråga om tillgången till tjänster, resurserna och anordnandet av studerandehälsovården som en funktionell helhet. En arbetsgrupp tillsatt av social- och hälsovårdsministeriet (SHM 2014:10) föreslog flera åtgärder för att utveckla studerandehälsovården för alla studerande, även för studerande vid yrkeshögskolorna. Utveckling av studerandehälsovården ingår i resultatavtalet för social- och hälsovårdsministeriet och Institutet för hälsa och välfärd.

I enlighet med regeringsprogrammet utreddes möjligheterna att ordna studerandehälsovården för yrkeshögskolestuderande via Studenternas hälsovårdsstiftelse som ett treårigt försök enligt den så kallade SHVS-modellen åren 2011–2014. Enligt SHVS-modellen betalar universitetsstuderande en obligatorisk hälsovårdsavgift. Dessutom betalar Folkpensionsanstalten SHVS en ersättning från sjukvårdsförsäkringen för kostnaderna för primärvården för universitetsstuderande. År 2010 tillsatte social- och hälsovårdsministeriet en arbetsgrupp för att bereda, styra och följa försöket med studerandehälsovård för yrkeshögskolestuderande. Arbetsgruppens mandattid var 7.12.2010–1.12.2015.

Syftet med försöket var att utreda om SHVS-modellen lämpar sig för att ordna studerandehälsovården för yrkeshögskolestuderande. Försöket visar att SHVS-modellen fungerar bra som ett sätt att ordna studerandehälsovården eller som modell för studerandehälsovården ur såväl de studerandes som serviceproducenternas synvinkel. De studerande var nöjda med de tjänster som producerats enligt SHVS-försöksmodellen. De använde tjänsterna, och deras behov av hälsovård kunde tillgodoses.

I SHVS-modellen bestäms studerandehälsovårdens innehåll enligt 17 § i hälso- och sjukvårdslagen på samma sätt som kommunalt producerad studerandehälsovård. I SHVS-modellen är finansieringen uppbyggd av FPA:s, de studerandes och kommunens finansieringsandelar. De studerande betalar förutom besöksavgifter även en obligatorisk hälsovårdsavgift i samband med studentkårens medlemsavgift. Försöket baserade sig på att de studerande skulle betala en frivillig hälsovårdsavgift. Försöket visade att en frivillig hälsovårdsavgift inte fungerar.

Inom ramen för sitt uppdrag föreslog planerings- och genomförandegruppen att följande saker beaktas vid beredningen av social- och hälsovårdsreformen: På grund av studerandehälsovårdens särskilda karaktär är det motiverat att produktionen av studerandehälsovårdens tjänster för högskolestuderande är riksomfattande och specialiserad på studerandehälsovård. För att studerandehälsovård ska kunna ordnas för alla högskolestuderande enligt nuvarande hälsovårdsmodell för universitetsstuderande måste rättsliga frågor som gäller statsunderstöd och upphandling samt frå-

gor med anknytning till hälsovårdsavgiften lösas. Vid den fortsatta beredningen är det nödvändigt att utreda vilka lagstiftningsändringar som behövs för att alla högskolestuderande ska komma att omfattas av högklassiga, integrerade tjänster som främjar studieförmågan.

Författningsgrunden för ordnandet av studerandehälsovården för universitets- och yrkeshögskolestuderande, finansieringen av SHVS samt frågor som gäller de studerandes valfrihet i fråga om social- och hälsovårdstjänster är sådant som bör bedömas när social- och hälsovårdsreformen bereds.

Maire Kolimaa, konsultativ tjänsteman, social- och hälsovårdsministeriet

Utlåningsersättningssystemet enligt upphovsrättslagen

RP 126/2006 rd – RSv 226/2006 rd

Kulturutskottet

Riksdagen förutsatte 7.12.2006 att i statsbudgeten reserveras tilläggsanslag som gör det möjligt att utsträcka utlåningsersättningssystemet enligt 19 § i upphovsrättslagen till bibliotek som betjänar forskning och utbildning.

Ändringen av 19 § i upphovsrättslagen genomfördes så att arrangemanget endast ska uppfylla minimikraven enligt det så kallade uthyrnings- och utlåningsdirektivet (92/100/EEG) från 1992. Tillämpningsområdet för utlåningsersättningssystemet är således så begränsat som möjligt och omfattar i praktiken endast de allmänna biblioteken. Då genomförandet av utlåningsersättningssystemet inleds från 2007 kommer man att utreda möjligheterna att utvidga tillämpningsområdet i enlighet med riksdagens uttalande.

En utvidgning av utlåningsersättningssystemet till att omfatta utlåning från bibliotek som betjänar forskning och utbildning ingick i beredningen av statsbudgeten vid undervisningsministeriet våren 2007. Till följd av att kulturanslagen var knappa kunde tilläggsanslag för detta ändamål likväl inte anvisas i den slutgiltiga budgetpropositionen.

Statsbudgeten för 2008 innehåller ett anslag om betalning av utlåningsersättning endast för utlåning från allmänna bibliotek.

Man har inte lyckats få med en sådan höjning av anslaget som behövs i statsbudgeten för 2009.

Man har inte lyckats få med en sådan höjning av anslaget som behövs i statsbudgeten för 2010.

Statsbudgetens ramar är redan ansträngda och ger inte utrymme för en sådan höjning av anslaget som behövs i statsbudgeten för 2011.

Statsbudgetens ramar har inte gett utrymme för en sådan höjning av anslaget i statsbudgeten för 2012 som skulle behövas för att utsträcka utlåningsersättningssystemet till bibliotek som betjänar forskning och utbildning.

En höjning av anslaget i statsbudgeten, som i budgeten för 2013 har kunnat anvisas för dispositionsrätt ersättningar som gäller upphovsrättsligt skyddat material, har avsatts för en höjning av nivån på ersättningen för utlåning i dess nuvarande omfattning. När riksdagen behandlade budgetpropositionen för 2013 godkände den en höjning av anslaget med 200 000 euro. Anslaget för ersättningar för utlåning ökade således från 3 625 000 euro (2012) till 3 825 000 euro (2013). Statsbudgetens ramar har inte gett utrymme för att utsträcka utlåningsersättningssystemet till att omfatta utlåning från bibliotek som betjänar forskning och utbildning.

Anslagshöjningen i budgetpropositionen för 2014 har avsatts för en höjning av nivån på ersättningen för utlåning i dess nuvarande omfattning. I budgetpropositionen för 2014 föreslogs en höjning av anslaget för ersättningar för utlåning med 150 000 euro, och dessutom godkände riksdagen en tilläggshöjning på 100 000 euro. Anslaget för ersättningar för utlåning uppgick till 4 075 000 euro år 2014.

Statsbudgetens ramar har inte gett utrymme för att utsträcka utlåningsersättningssystemet till att omfatta utlåning från bibliotek som betjänar forskning och utbildning.

I budgeten för 2015 höjdes anslaget med 4 150 000 euro till 8 225 000 euro. Höjningen avsattes för en höjning av nivån på ersättningen för utlåning. År 2015 inleddes beredningen av en lagändring som syftar till att utvidga utlåningsersättningen till att omfatta utlåning från bibliotek som betjänar forskning och utbildning. Avsikten är att regeringens proposition med förslag om detta ska överlämnas till riksdagen 2016.

I budgeten för 2016 höjdes anslaget med 1 088 000 euro till 9 313 000 euro, som även omfattar mervärdesskattens andel. Höjningen avsattes för en höjning av nivån på ersättningen för utlåning.

I den budget som godkänts för 2017 höjdes anslaget med 6 335 000 euro till 15 648 000 euro, som även omfattar mervärdesskattens andel. Genom den ändring (972/2016) av upphovsrättslagen som trädde i kraft vid ingången av 2017 utsträcktes ersättningarna för utlåning till att omfatta även utlåning av verk från universitetens och yrkeshögskolornas bibliotek (högskolebibliotek).

Ärendet ger inte längre anledning till åtgärder.

Jorma Waldén, direktör, undervisnings- och kulturministeriet

Universitetsreformen, uppföljning av genomförandet och effekterna

RP 7/2009 rd – RSv 103/2009 rd

Kulturutskottet

5. Riksdagen förutsatte att regeringen ser till att universitetscentren årligen tilldelas anslag som åtminstone ligger på samma nivå som för närvarande.

5. "Undervisnings- och kulturministeriet anvisar under perioden 2017–2020 finansiering till de universitet som samordnar universitetscentren som en del av de riksomfattande uppgifterna. År 2017 anvisas 595 000 euro per universitetscenter. Förutom via de riksomfattande uppgifterna får universiteten även finansiering via basfi-

nansieringens kalkylmässiga kriterier i fråga om insats/avkastning, av vilka en del även hänger samman med den verksamhet som bedrivs vid universitetscentren.

Ärendet ger inte längre anledning till åtgärder.”

Jorma Karhu, undervisningsråd, undervisnings- och kulturministeriet

Stödjande av inlärnin

Specialundervisning

RP 109/2009 rd – RSV 90/2010 rd

Kulturutskottet

2. Riksdagen förutsatte att ramarna för statsfinanserna och de kommande statsbudgetarna väger in behoven av mer finansiering till följd av ändringarna i lagen om grundläggande utbildning i fråga om specialundervisning och annat särskilt stöd.

Inget nytt att rapportera.

”Undervisnings- och kulturministeriet utarbetade en redogörelse till riksdagens kulturutskott för hur stödet i tre steg verkställdes våren 2013 (2014:2). Av redogörelsen framgick att verkställigheten av stödet i tre steg på det hela taget hade förlöpt väl. Det fanns dock stora skillnader mellan kommunerna. Av redogörelsen framgick att det finns stora utmaningar när det gäller att utveckla krävande specialundervisning.

I mars 2015 tillsatte undervisnings- och kulturministeriet en utvecklingsgrupp med sektioner visavi krävande särskilt stöd. Utvecklingsgruppens uppgiftsfält omfattar undervisning och skolgång vid sådana sjukhusundervisningsenheter, kommunala och samkommuners och privata skolor på institution och specialskolor som har tillstånd att ordna utbildning. Utvecklingsgruppen för krävande särskilt stöd och dess sektioner tillsattes för tiden 1.4.2015–30.6.2017. Utvecklingsgruppens första lägesrapport färdigställdes i november 2015 och den andra lägesrapporten färdigställs i november 2016. Arbetsgruppens slutrapport offentliggörs senast 30.6.2017.

Undervisnings- och kulturministeriet beviljar statligt specialunderstöd för utvecklande av specialundervisningens kvalitet och för anställning av skolgångsbiträden i anknytning till specialundervisning.

År 2015 beviljade undervisnings- och kulturministeriet 7 255 000 euro i statligt specialunderstöd för anställning av skolgångsbiträden och 2 720 400 euro för utbildning som gäller krävande särskilt stöd. Det här gjorde det möjligt att utbilda personal för krävande särskilt stöd och att anställa skolgångsbiträden.

Ärendet ger inte längre anledning till åtgärder.”

Jussi Pihkala, undervisningsråd, undervisnings- och kulturministeriet

Lagstiftningen om bildprogram, uppföljning av lagreformens genomförande och konsekvenser

RP 190/2010 rd – RSv 348/2010 rd

Kulturutskottet

1. Riksdagen förutsatte 15.3.2011 att Centralen för mediefostran och bildprogram får adekvata resurser för de nya och större skyldigheter som den får genom lagen om bildprogram. Detta är viktigt för att genomförandet av denna reform som har så stor betydelse för att skydda barn i medievardagen inte ska riskeras.

Inget nytt att rapportera.

”Statsrådet beslutade 16.6.2011 att vidta de åtgärder som uttalandet ger anledning till.

1. Lagen om bildprogram (710/2011) och lagen om Centralen för mediefostran och bildprogram (711/2011) trädde i kraft 1.1.2012. I och med lagreformen blev Statens filmgranskningsbyrå Centralen för mediefostran och bildprogram.

I budgeten för 2013 ökade riksdagen anslaget under omkostnadsmomentet för Centralen för mediefostran och bildprogram med 100 000 euro. I den fjärde tilläggsbudgetpropositionen för 2013 ökade riksdagen dessutom på framställning från ministeriet anslaget under momentet med 48 000 euro för anskaffning av nödvändiga informationssystem som ska förnyas samt med 60 000 euro i den tredje tilläggsbudgetpropositionen för 2014. Genom lagen om Nationella audiovisuella institutet slogs Centralen för mediefostran och bildprogram samman med Nationella audiovisuella arkivet vid ingången av 2014. Ett mål med sammanslagningen var att garantera verksamhetsmöjligheterna för Centralen för mediefostran och bildprogram som en del av ett större ämbetsverk. Det är dock en utmanande uppgift att garantera ämbetsverkets resurser i dagens statsfinansiella läge.”

Laura Mäkelä, kulturråd, undervisnings- och kulturministeriet

Kulturens framtid

SRR 4/2010 rd – RSk 38/2010 rd

Kulturutskottet

Riksdagen godkände 20.1.2011 följande ställningstaganden med anledning av redogörelsen:

1. Att den sociala tryggheten för konstnärer förbättras så att allt fler konstnärer omfattas av social trygghet.

2. Att särfrågorna kring den sociala tryggheten, utkomstskyddet vid arbetslöshet och pensioner inom kulturområdet avgörs för att undanröja så många hinder för sysselsättning som möjligt.

5. Att principen En procent för konst främjas och att den binds upp vid bygg- och renoveringskostnader.

Punkterna 1 och 2.

Social- och hälsovårdsministeriet tillsatte 5.9.2012 en arbetsgrupp för att utreda eventuella olägenheter i den sociala tryggheten för dem som arbetar inom kreativa branscher och andra som sysselsätter sig själva och deras beskattning som eventuellt påverkar den sociala tryggheten samt för att lägga fram behövliga förslag till ändringar för att avhjälpa olägenheterna. Arbetsgruppen överlämnade sitt förslag till social- och hälsovårdsministeriet 7.10.2013. Flera organisationer för konst och kreativa branscher yttrade sig om arbetsgruppens förslag. Social- och hälsovårdsministeriet samordnar arbetsgruppens fortsatta arbete.

Vid social- och hälsovårdsministeriet bereddes en regeringsproposition (RP 226/2014 rd) där det föreslogs att en försäkring som tecknas för en stipendieperiod ska kunna avbrytas på grund av annat förvärvsarbete. Propositionen godkändes och lagen trädde i kraft 1.6.2015. Ändringen förbättrade stipendiaternas möjligheter att tacka ja till kortvariga anställningar.

Genom en regeringsproposition som föredrogs från social- och hälsovårdsministeriet ändrades 1 kap. 6 § i lagen om utkomstskydd för arbetslösa genom lag 1654/2015. Definitionen av företagare ändrades så att som företagare betraktas en person som betraktas som företagare i lagen om pension för företagare eller i lagen om pension för lantbruksföretagare. Därmed utvidgades definitionen av företagare i lagen om utkomstskydd för arbetslösa till att omfatta personer vars verksamhet tidigare hade betraktats som sysselsättning i eget arbete. Ändringen gäller i synnerhet enskilda näringsidkare, exempelvis aktörer inom de kreativa branscherna.

Genom en regeringsproposition som föredrogs från arbets- och näringsministeriet ändrades bland andra 2 kap. 6, 9 och 11 § i lagen om utkomstskydd för arbetslösa genom lag 1374/2014. Paragraferna ändrades så att erhållande av arbetslöshetsförmåner inte villkoras av att utredningar om upphörande av arbete i företag, eget arbete eller studier läggs fram för arbets- och näringsbyrån och så att paragraferna inte heller förmedlar ett sådant intryck. Ändringarna gäller endast skyldigheten att visa utredningar och de påverkar inte de övriga förutsättningarna för att få arbetslöshetsförmåner.

Arbets- och näringsbyrån fattar beslut om upphörande av arbete i företag, sysselsättning i eget arbete och heltidsstudier utgående från de uppgifter som arbetssökanden lämnar, men byrån har fortfarande möjlighet att vid behov begära övriga utredningar med stöd av 11 kap. 2 §. Ändringen innebär inte att den som betalar ut arbetslöshetsförmåner blir skyldig att kontrollera det arbetskraftspolitiska utlåtandets riktighet.

Undervisnings- och kulturministeriet, arbets- och näringsministeriet och social- och hälsovårdsministeriet tillsatte 13.12.2016 en arbetsgrupp för att utarbeta förslag om att stärka de kreativa branscherna. Arbetsgruppens mandattid är 13.12.2016–31.3.2017. I arbetsgruppens uppgifter ingår bland annat att lägga fram förslag om att utveckla den sociala tryggheten för professionella inom de kreativa branscherna och för konstnärer.

År 2017 tänker social- och hälsovårdsministeriet börja utreda hur pensionsförsäkringen för personer som sysselsätter sig själva och därmed även för aktörer inom konst- och kulturbranschen kan göras smidigare i fortsättningen.

5. Den utredning som undervisnings- och kulturministeriet hade beställt av Ympäristötaiteen säätiö – Stiftelsen för miljökonst och Arkkitehtuurikeskus ry om olika alternativ för hur genomförandet av principen om en procent för konst kan främjas vid offentligt byggande färdigställdes i mars 2013. Undervisnings- och kulturministeriet stödde främjandet av principen med tippningsvinstmedel genom att bevilja branschorganisationer statsunderstöd för pilotprojekt som rör principen om en procent för konst. Statsunderstöden kan användas åren 2013–2015 och för fortsatta åtgärder 2016. År 2014 delegerade undervisnings- och kulturministeriet utdelningen av årliga statsunderstöd för projekt kring ”En procent av byggnadskostnaderna för konst” så att uppgiften i fortsättningen sköts av Centret för konstfrämjande. För åren 2015–2017 tillsatte bostads- och kulturministern en förvaltningsövergripande styrgrupp för att stödja och styra främjandet av principen om en procent, dryfta incitament och styrmedel för användningen av principen i samband med offentligt byggande, kartlägga forskningsrön om principens konsekvenser samt samla erfarenheter och uppgifter om god praxis på basis av utländska projekt relaterade till kombinationen av konst och byggande.

Vid Centret för konstfrämjande avsattes år 2016 sammanlagt 5,2 årsverken för att främja principen om en procent, huvudsakligen i form av länskonstnärernas arbetsinsatser, och fördelades 300 000 euro i statsunderstöd för att stödja och initiera konstobjekt i enlighet med principen om en procent.

Statsrådets redogörelse i form av dokumentet Kulturens framtid upphörde att gälla 30.12.2015. Det här hänför sig till statsrådets beslut att minska antalet gällande separata strategier.

Ärendet ger inte längre anledning till åtgärder.

Petra Havu, kulturråd, undervisnings- och kulturministeriet (punkterna 1, 2 och 5)

Erik Strömberg, regeringsråd, social- och hälsovårdsministeriet (punkterna 1 och 2)

Lagen om elev- och studerandevård, uppföljning av reformens verkningar

RP 67/2013 rd – RSv 218/2013 rd

Kulturutskottet

Riksdagen förutsätter att undervisnings- och kulturministeriet följer hur reformen påverkar dels resultaten och effektiviteten inom elevvården, dels personalbemanningen och tillgången till tjänster i olika delar av landet och lämnar en utredning till kulturutskottet vårsessionen 2018.

Lagen om elev- och studerandevård trädde i kraft 1.8.2014. Våren 2014 ordnade undervisnings- och kulturministeriet tillsammans med social- och hälsovårdsministeriet och de lokala regionförvaltningsmyndigheterna åtta omfattande kurser i olika delar av landet för att främja verkställigheten av lagen. Antalet deltagare rörde sig kring 3 000. Dessutom har Utbildningsstyrelsen och Institutet för hälsa och välfärd gett ett stort antal aktörer utbildning om de reformer som den nya lagen för med sig. Undervisnings- och kulturministeriet har i samverkan med social- och hälsovårdsministeriet, Utbildningsstyrelsen och Institutet för hälsa och välfärd utarbetat och publicerat tillämpningsanvisningar för att stödja verkställigheten av lagen.

Nationella centret för utbildningsutvärdering har inlett ett arbete för utvärdering av elev- och studerandevården när det gäller resultaten och effektiviteten av reformen samt personalbemanningen och tillgången till tjänster.

Anne-Marie Brisson, regeringsråd, undervisnings- och kulturministeriet

Utövande konstnärers rättigheter i audiovisuella verk

RP 73/2013 rd – RSv 120/2013 rd

Kulturutskottet

Riksdagen förutsatte 5.11.2013 att regeringen ser till att utövande konstnärer som uppträder i audiovisuella verk bemöts jämbördigt med andra konstnärer.

Vid undervisnings- och kulturministeriet har man börjat bereda en utredning om skydd för audiovisuella framträdanden inom Europeiska unionen. Utredningen skapar en grund för bedömning av behovet av nationell lagstiftning i samband med att man inom Europeiska unionen bereder unionens och dess medlemsstaters tillträde till det år 2012 ingångna Pekingfördraget om skydd för audiovisuella framträdanden. En delutredning färdigställdes 2016.

I rådets arbetsgrupp för upphovsrätsfrågor inleddes hösten 2014 diskussioner om processen för ikraftsättande av Pekingfördraget.

Förberedelserna inför Europeiska unionens och dess medlemsstaters tillträde till Pekingfördraget har pågått under ledning av kommissionen och har ännu inte slutförts. Tidtabellerna för de nationella förberedelserna och utredningsarbetet i Finland har av ändamålsenlighetsskäl samordnats med förberedelserna inom Europeiska unionen.

Jorma Waldén, direktör, undervisnings- och kulturministeriet

Studiestöd

RP 116/2013 rd och RP 197/2013 rd – RSv 189/2013 rd

Kulturutskottet

Riksdagen förutsatte 30.12.2013 att regeringen vidtar snabba åtgärder för att revidera studiestödslagstiftningen så att myndiga studerande i samma situation inte längre särbehandlas på grund av ålder.

Föräldrarnas inkomster minskar inte högskolestuderandes studiestöd.

För andra än högskolestuderande inverkar föräldrarnas inkomster nedsättande på studiepenningen, om den studerande är yngre än 20 år, samt på bostadstillägget, om den studerande är yngre än 18 år. Avsikten har varit att successivt slopa förfarandet där föräldrarnas inkomster minskar studiepenningen för sådana 18–19-åriga studerande på andra stadiet som bor självständigt. Inkomstgränserna för föräldrarna till sådana 18–19-åriga studerande på andra stadiet som bor självständigt har höjts

1.8.2014 och 1.1.2016, och i enlighet med regeringens proposition (229/2016) slopas den minskande verkan som inkomsterna har helt och hållet 1.1.2018 (lag xxx/2017).

Virpi Hiltunen, konsultativ tjänsteman, undervisnings- och kulturministeriet

Yrkeshögskolelagen och lagen om ändring av 49 § i universitetslagen

RP 26/2014 rd – RSv 134/2014 rd

Kulturutskottet

1. Riksdagen förutsätter att regeringen noga följer de sammantagna verkningarna av finansieringsreformen för yrkeshögskolorna och lämnar kulturutskottet en utredning om det under 2018.
2. Riksdagen förutsätter att yrkeshögskoleutbildningen ska vara arbetslivsorienterad och stödja den regionala utvecklingen. Regionalt och lokalt beslutsfattande ska vara yrkeshögskoleutbildningens styrka också i fortsättningen.
3. Riksdagen förutsätter att regeringen utan dröjsmål utarbetar ett förslag som uppfyller grundlagens krav och samtidigt möjliggör uttag av en obligatorisk hälsovårdsavgift av studerande vid yrkeshögskolorna för ordnande av studerandehälsovård.

Undervisnings- och kulturministeriet har genomfört en bedömning av konsekvenserna av universitetsreformen. En utredning om detta lämnades in till riksdagens kulturutskott i december 2016. En bedömning av yrkeshögskolereformen har köpts av samma aktör, Owal Group Oy, som har inlett sitt arbete vid ingången av 2017. Bedömningen av yrkeshögskolereformen kommer att inkludera den utredning om finansieringsreformen som riksdagen förutsätter. Bedömningen av yrkeshögskolereformen färdigställs inom den tidsplan som riksdagen förutsätter, nämligen 2018.

På basis av bedömningen av reformen av universitetslagen och den bedömning av reformen av yrkeshögskolelagen som inlett färdigställs en helhetsbild och en analys av båda högskolereformerna 2018.

Maarit Palonen, undervisningsråd, undervisnings- och kulturministeriet

2. Genom undervisnings- och kulturministeriets styrning främjas yrkeshögskolornas profil som arbetslivsnära högskolor som stöder den regionala utvecklingen. Yrkeshögskolornas profil har beaktats bland annat i arbetet för att utveckla yrkeshögskolornas finansieringsmodell och i målen för högskolornas avtalsperiod 2017–2020.

Den finansieringsmodell som trätt i kraft vid ingången av 2017 tryggar möjligheterna till långsiktig utveckling av yrkeshögskolorna och sporrar till att profilera sig, utveckla kvaliteten och handla på ett produktivt och ekonomiskt sätt. Finansieringsmodellen stärker de nationella högskole- och vetenskapspolitiska målen samt yrkeshögskolesektorns profil i det finländska högskolesystemet. Ett annat syfte är att uppmuntra de nya yrkeshögskolorna till strategiskt utvecklingsarbete.

Så som tidigare poängteras utbildningen, forsknings-, utvecklings- och innovationsverksamheten samt de utbildnings-, forsknings- och utvecklingspolitiska målen.

En arbetsgrupp tillsatt av undervisnings- och kulturministeriet utarbetar en modell för att inkludera kvalitativ sysselsättning i yrkeshögskolornas och universitetens finansieringskriterier från och med 2019. Målet är att främja sysselsättning och uppmuntra högskolorna att samarbeta med arbetslivet. Arbetsgruppen ska utarbeta sitt förslag före utgången av februari 2017.

Beredningen av målen för yrkeshögskolorna för avtalsperioden 2017–2020 har grundat sig på utvecklingsriktlinjerna i regeringsprogrammet, behoven av att förnya högskoleväsendet och på yrkeshögskolornas strategiska riktlinjer och beslut. Yrkeshögskolorna och undervisnings- och kulturministeriet har avtalat om examensmålen utgående från arbetet med att prognostisera arbetslivets kompetensbehov.

Maarit Palonen, undervisningsråd, undervisnings- och kulturministeriet

Beslut om finansierings- och lagstiftningsgrunden inom social- och hälsovården påverkar hälso- och sjukvården för de studerande.

Johanna Moisio, undervisningsråd, undervisnings- och kulturministeriet

Elevhälsotjänster enligt lagen om elev- och studerandevård

RP 189/2014 rd – RSv 224/2014 rd

Kulturutskottet

Riksdagen förutsätter att regeringen i samband med servicestrukturreformen av social- och hälsovården ser till att elevhälsa enligt lagen om elev- och studerandevård också i fortsättningen kan ordnas som närservice i skolorna.

Elev- och studerandevården utgör en del av basservicen och ordnas vid läroanstalterna nära eleverna och de studerande. Generellt inriktad elevhälsa utgör en viktig del av elevhälsoverksamheten och insatserna genomförs enligt läroanstaltens elevhälsoplan, som utarbetas i samverkan med elevhälsopersonalen och läroanstaltens personal, de studerande och deras vårdnadshavare. Elev- och studerandevårdstjänster (psykolog- och kuratorstjänster, skol- och studerandehälsovårdstjänster) har genom lag föreskrivits som en skyldighet för de läroanstalter och studiegemenskaper där de studerande studerar och tillbringar en stor del av dagen. Skol- och studerandehälsovårdsservice (en del av elevhälsoverksamheten) har också genom hälso- och sjukvårdslagen knutits till skol och studiegemenskapen så att den finns nära eleverna och de studerande.

Inom elev- och studerandevårdsservicen samordnas social- och hälsovårdstjänsterna med de övriga tjänsterna i kommunerna. Yrkesutbildade personer inom social- och hälsovården bedriver nära samarbete med andra anställda i skolan. Klientinriktningen konkretiseras som en verksamhet som styr tjänsterna. Målet är att de tjänster som behövs ska koncentreras kring de studerande. Institutet för hälsa och välfärd har gett ut en handbok till stöd för den sektorsövergripande ledningen av elevvårdsverksamheten (THL Opas 36/2015). Institutet för hälsa och välfärd följer i samarbete med Utbildningsstyrelsen genomförandet av elevhälsoverksamheten i grundskolan, gymnasiet och yrkesläroanstalter. Social- och hälsovårdsministeriet har i samverkan med undervisnings- och kulturministeriet, Utbildningsstyrelsen och Institutet för hälsa

och välfärd publicerat en handledning i tillämpningen av lagen om elev- och studerandevård (Kuntainfo 13a/2015, STM).

Marjo Malja, socialråd

Maire Kolimaa, konsultativ tjänsteman

Pälvi Kaukonen, specialrådgivare

Marjaana Pelkonen, konsultativ tjänsteman, social- och hälsovårdsministeriet

Revidering av lagstiftningen om studiestöd

RP 210/2014 rd – RSv 360/2014 rd

Kulturutskottet

Riksdagen förutsätter att det under nästa valperiod görs en totalrevidering av lagstiftningen om studiestöd. Revideringen ska säkerställa de ekonomiska möjligheterna för heltidsstudier och även beakta aspekter som gör systemet tydligare, genomskinligare, smidigare och mer sporrande samt förbättrar likabehandlingen av de studerande.

Genom den lag 1402/2015 om ändring av lagen om studiestöd som trädde i kraft 1.8.2016 har studiestödet utvecklats i den riktning som riksdagen förutsätter enligt uttalandet.

Ministeriet utsåg 9.10.2015 professor Roope Uusitalo för uppdraget att utreda hur studiestödet kan revideras i enlighet med regeringsprogrammet. I utredningsarbetet skulle regeringsprogrammets ramvillkor beaktas, liksom inbesparingsmålet för studiestödsutgifterna. Utredningsarbetet innehöll alternativa lösningsförslag för hur studiestödet kan revideras så att systemet tryggar möjligheten att studera på heltid och sporrar till snabb utexaminering.

Den studiestödsreform som förutsätts i regeringsprogrammet genomfördes genom regeringens proposition (229/2016) med förslag till lagar om ändring av lagen om studiestöd och 127 d § i inkomstskattelagen. Enligt propositionen förenhetligas nivån på studiepenningen och grunderna för behovsprövningen på alla utbildningsstadier. Föräldrarnas inkomster minskar inte längre studiepenningen för 18–19-åringar som studerar på andra stadiet och bor självständigt. Dessutom kan studerande på andra stadiet lyfta lånet för en termin i en post på samma sätt som högskolestuderande redan hittills har kunnat. Behovsprövningen av studiestöd revideras så att den studerandes egna inkomstgränser kopplas till inkomstnivåindexet och justeras med två års intervaller endast om inkomstgränserna höjs. Förhöjningen av det belopp av studiepenningen och bostadstillägget som återkrävs på basis av den studerandes inkomster sänks från 15 procent till 7,5 procent.

Stödets nivå blir bättre när statsborgen höjs, och då främjas de studerandes ekonomiska förutsättningar att studera på heltid. Villkoren för studielånskompensationen och studielånsavdraget bevaras på nuvarande nivå och sporrar till avläggande av examen inom utsatt tid. Lånets användbarhet förbättras genom att anteckningar om betalningsanmärkningar inte längre utgör ett hinder för att bevilja statsborgen. Vidare blir regleringen av borgensansvarslån som staten driver in av personer som tagit studielån tydligare.

De studerande överförs i huvudsak till det allmänna bostadsbidraget, och det innebär att deras boende stöds på samma grunder som boendet för alla andra med små in-

komster. Ändringen förbättrar den ekonomiska situationen för i synnerhet ensamstående studerande som har de minsta inkomsterna och höga boendeutgifter.

Stödtiden förkortas för dem som börjar studera för sin första högskoleexamen 1.8.2017 eller därefter och detta innebär att antalet bestämmelser om stödtid i lagen om studiestöd ökar. Så kallade gamla bestämmelser om stödtid bör minskas för att skapa större klarhet i systemet.

Virpi Hiltunen, konsultativ tjänsteman, undervisnings- och kulturministeriet

Reformen inom den handledande yrkesutbildningen

RP 211/2014 rd, RP 357/2014 rd – RSv 311/2014 rd

Kulturutskottet

Riksdagen förutsätter att regeringen målmedvetet följer verkningarna av reformen inom den handledande yrkesutbildningen med avseende på samtliga persongrupper som deltar i utbildningen. Regeringen ska våren 2017 lämna kulturutskottet en utredning om genomförandet och verkningarna av reformen.

Genom lag 246/2015 om ändring av lagen om grundläggande yrkesutbildning kompletterades lagstiftningen med bestämmelser om handledande utbildning för grundläggande yrkesutbildning och om utbildning som handleder för arbete och ett självständigt liv. Lagen antogs i mars 2015 och de nya utbildningarna inleddes 1.8.2015. Undervisnings- och kulturministeriet beviljade 51 utbildningsanordnare tillstånd att ordna handledande utbildning för grundläggande yrkesutbildning. Tolv av utbildningsanordnarna fick tillstånd att ordna handledande utbildning som ordnas på basis av en särskild utbildningsuppgift.

De förberedande och handledande utbildningar (orienterande och förberedande utbildning före den grundläggande yrkesutbildningen, förberedande utbildning för grundläggande yrkesutbildning för invandrare, undervisning och handledning i tränings- och rehabiliteringssyfte för handikappade studerande samt undervisning i huslig ekonomi) som beviljats tillstånd före ikraftträdandet av den nya lagen slogs enligt regeringens proposition samman till en ny utbildningshelhet med benämningen handledande utbildning för grundläggande yrkesutbildning. Den handledande utbildningen för grundläggande yrkesutbildning är främst avsedd för ungdomar som har slutfört den grundläggande utbildningen och som av olika orsaker behöver förbättra sina studiefärdigheter och behöver få handledning och stöd i valet av utbildning och yrke. Även sådana ungdomar och vuxna utan en examen som behöver färdigheter för att kunna delta i grundläggande yrkesutbildning kan delta i utbildningen.

Den handledande utbildningen för grundläggande yrkesutbildning möter individuella behov hos olika målgrupper som deltar i utbildningen på så vis att olika persongrupper som deltar i utbildningen kan studera enligt egna behov av kunnande och studievägar.

Våren 2016 gjorde undervisnings- och kulturministeriet en utredning om behovet av specialundervisning och tillgången på utbildning inom den grundläggande yrkesut-

bildningen för personer med de svåraste funktionsnedsättningarna. Dessutom har ministeriet tillsammans med Utbildningsstyrelsen utrett vilka verkningar den hand-
ledande utbildningen för grundläggande yrkesutbildning har för de olika person-
grupper som deltar i utbildningen. På basis av dessa utredningsarbeten lämnar mini-
steriet under våren 2017 kulturutskottet en utredning om verkställigheten av refor-
men och om dess verkningar.

Anne Mårtensson, undervisningsråd, undervisnings- och kulturministeriet

Insamling av uppgifter om specialiseringsutbildning

RP 241/2014 rd – RSv 210/2014 rd

Kulturutskottet

Riksdagen förutsätter att regeringen följer utfallet av högskolornas utbud
på fortbildning med beaktande av behovet av utbildning i olika områden,
utbildningens tillräcklighet och andra tillhandahållare av utbildning, samt
breddningen av finansieringsbasen för fortbildningen och bestämningen av
nivån på avgifter för enskilda studerande. Regeringen ska komma med en
utredning om saken till kulturutskottet före utgången av 2018.

Utvecklingsprojekt som gäller specialiseringsutbildning genomförs inom flera olika
utbildningsområden och branscher.

Sanna Hirsivaara, överinspektör, undervisnings- och kulturministeriet

Beredskap att differentiera finansieringen av kompensationsavgiften

RP 249/2014 rd – RSv 239/2014 rd

Kulturutskottet

Riksdagen förutsatte 10.12.2014 att regeringen har beredskap att differen-
tiera finansieringen av kompensationsavgiften exempelvis genom att vid
sidan av budgetfinansiering också ta i bruk ett täckande anordningsbundet
avgiftssystem, om det inte med statlig finansiering är möjligt att betala en
rimlig ersättning (fair compensation) för privatkopiering i överensstäm-
melse med EU:s informationssamhållsdirektiv 2001/29/EG. Regeringen
ska lämna en rapport om saken till kulturutskottet före utgången av 2018.

I statsbudgeten för 2016 har ersättning för privatkopiering tagits in i enlighet med
regeringens förslag. År 2016 uppgick compensationen till 11 miljoner euro och om-
fattade även mervärdesskattens andel.

Jorma Waldén, direktör, undervisnings- och kulturministeriet

Tillgodoseende av de kulturella rättigheterna

RP 258/2014 rd – RSv 213/2014 rd

Kulturutskottet

Riksdagen förutsätter att regeringen noga följer upp vilka verkliga konsekvenser sparbesluten under den pågående valperioden har för de kulturella rättigheterna inom undervisnings- och kulturverksamheten och genast vidtar åtgärder, om framför allt unga människors faktiska och lika möjligheter att få utbildning försämras. Regeringen ska lämna en utredning om frågan till kulturutskottet före utgången av 2017.

Lagen om ändring av lagen om finansiering av undervisnings- och kulturverksamhet (1410/2014) och lagarna om ändring av vissa lagar som har samband med den (1411/2014, 1412/2014, 1413/2014, 1414/2014, 1415/2014, 1416/2014, 1417/2014 och 1418/2014) trädde i kraft 1.1.2015. De konsekvenser sparbesluten har för de kulturella rättigheterna inom undervisnings- och kulturverksamheten i olika delar av landet kan bedömas när de sparåtgärder som lagen kräver har genomförts och deras konsekvenser följs upp.

Undervisnings- och kulturministeriet har förhandlat med Nationella centret för utbildningsvärdering om utredning av de verkliga konsekvenserna av sparbesluten, och NCU utreder hur de kulturella rättigheterna tillgodoses inom ansvarsområdet för Avdelningen för allmänbildande utbildning och småbarnspedagogik vid UKM. Utredningen innefattar småbarnspedagogik, förskoleundervisning och grundläggande utbildning samt funktioner i anslutning till dem, grundläggande konstundervisning, gymnasieutbildning och fritt bildningsarbete.

Kirsti Kotaniemi, regeringsråd, undervisnings- och kulturministeriet

Svenskan som valfritt läroämne på alla utbildningsstadier

Ö 2/2014 rd – RSk 54/2014 rd

Kulturutskottet

1. Riksdagen förutsätter att regeringen gör en övergripande kartläggning av den allmänna politiken för språkstudier i Finland och av hur den bör utvecklas inför kommande utmaningar i fråga om språkkunskaper och med beaktande av det allt större och mångsidigare behovet av kunskaper i främmande språk i samhället och inom näringslivet.

2. Riksdagen förutsätter att regeringen utreder de lagstiftningsmässiga förutsättningarna för regionala försök för att utvidga språkutbudet utan att det andra nationalspråket är obligatoriskt.

1. Någon sådan kartläggning har ännu inte gjorts. Kartläggningen ska gälla alla utbildningsformer och alla utbildningsnivåer från småbarnspedagogiken till högskoleutbildningen. I kartläggningen bör man förutse kompetensbehoven på arbetsmarknaden, som förändras snabbt. Särskilt beaktandet av näringslivets behov kräver samarbete mellan ministerier, ämbetsverk och aktörer i branschen. Det pågår också projekt inom ramen för verkställigheten av regeringsprogrammet som gör språkundervisningen mångsidigare. Någon sådan kartläggning har ännu inte inletts.

2. Det är meningen att riksdagens kläm om språkförsök (Ö 2/2014 rd – RSk 54/2014 rd) ska genomföras inom ramen för ett spetsprojekt, och i årsberättelsen tas den upp i samband med spetsprojekten för kompetens och utbildning.

I avsnitt 2.2.2 som gäller spetsprojekten på sidan 20 i regeringens årsberättelse 2015 sägs det att spetsprojektet för att utöka och bredda språkstudierna har beretts i två delar. Man har berett ett förslag om ett regionalt försök där eleverna börjar studera ett främmande språk redan i årskurs 1. Beredningen har också inletts av ett regionalt försök i enlighet med den kläm som riksdagen antagit.

Den 14 april 2016 preciserade regeringen sin plan för spetsprojekten (Handlingsplan för genomförande av spetsprojekten och reformerna i det strategiska regeringsprogrammet 2015–2019 – Uppdatering 2016) så att den fick följande lydelse:

”Regionala försök med att utvidga språkurvalet i enlighet med den kläm som riksdagen har antagit möjliggörs. De lagstiftningsmässiga förutsättningarna för regionala försök med att utvidga språkurvalet utan obligatoriska studier i det andra nationalspråket utreds. För undervisnings- och kulturministeriets del har det utretts vilka lagstiftningsändringar som krävs i verksamhetslagstiftningen. Hit hör dessutom frågor i anknytning till tillgodoseendet av de grundläggande fri- och rättigheterna, som undervisnings- och kulturministeriet utreder i samarbete med justitieministeriet. 9/2016 de lagstiftningsmässiga förutsättningarna har utretts, avslutas 12/2018.”

Eftersom beredningen fortfarande pågår, måste man konstatera följande om utredningen av de lagstiftningsmässiga förutsättningarna:

Ett försök där det andra inhemska språket slopas i den för alla gemensamma grundläggande utbildningens lärokurs kräver en ändring av lagen om grundläggande utbildning. De gällande paragraferna om försök möjliggör inte det försök som avses i riksdagens kläm. Ett utkast till proposition om ändring av lagen om grundläggande utbildning håller på att beredas och avsikten är att propositionen ska lämnas till riksdagen under vårsessionen 2017. Ärendet har behandlats i ministerarbetsgruppen för kompetens och utbildning. Med bland andra justitieministeriet och justitiekanslersämbetet har man på förhand försökt klargöra de villkor som grundlagen ställer på försöken. Det kan förutses att regeringens proposition förutsätter att den behandlas i grundlagsutskottet. Vid bedömningen av grundlagsenligheten bör man beakta elevernas jämlikhet och kulturella rättigheter, hur propositionen påverkar de språkliga rättigheterna samt de krav på lagstiftningsförsöket som utformats bland annat i grundlagsutskottet.

Janne Öberg, regeringsråd, undervisnings- och kulturministeriet

Bedömning av museilagens tidsenlighet och behovet av en totalreform av lagen

RP 303/2014 rd – RSv 275/2014 rd
Kulturutskottet

Riksdagen förutsätter att regeringen bereder en totalöversyn av museilagen så att lagen kan antas under valperioden 2015–2018.

Bestämmelser om museernas uppgifter och villkor för statsandel, godkännande att omfattas av statsunderstöd, betalning av förhöjd statsandel och vissa statsunderstöd för museer finns i museilagen (729/1992) och statsrådets relaterade förordning om museer (1192/2005).

Den förra fullständiga omarbetningen av museilagen genomfördes 2005. Efter 2005 har museilagen kompletterats med kriterier för att ett museum ska kunna utses till riksomfattande specialmuseum (3 a §). I det sammanhanget gav riksdagen ett uttalande om totalreformen.

Undervisnings- och kulturministeriet tillsatte 29.6.2015 en arbetsgrupp för att bereda ett museipolitiskt program. Arbetsgruppen ska bland annat bedöma museilagens tidsenlighet och behovet av en totalreform av lagen.

Arbetsgruppens mandattid har förlängts till 28.2.2017. Den museipolitiska arbetsgruppens riktlinjer beaktas i reformen av statsandelssystemet för museer, teatrar (inklusive dans och cirkus) och orkestrar. Mandattiden för den arbetsgrupp som bereder den reformen upphör 31.10.2017. Museilagen revideras som ett led i den totalreform av finansieringslagstiftningen som kommer att infalla 2017–2018.

Päivi Salonen, kulturråd, undervisnings- och kulturministeriet

Utvecklingsplan för undervisnings- och forskningsfinansieringen

RP 304/2014 rd – RSv 297/2014 rd

Kulturutskottet

Riksdagen förutsätter att regeringen under valperioden 2015–2018 helt omvärderar undervisningens och forskningens betydelse för den samhällsutveckling som eftersträvas enligt bland annat regeringsprogrammen och utarbetar en tydlig utvecklingsplan för undervisnings- och forskningsfinansieringen där dess omfattning på ett realistiskt sätt kopplas till de centrala målsättningarna för undervisningen och forskningen.

De sparåtgärder inom undervisnings- och kulturverksamhet som det fattats beslut om under den tidigare och den nuvarande regeringsperioden genomförs genom ökad produktivitet och effektivitet inom utbildningen och forskningen och genom strukturella reformer. De viktigaste reformerna utgörs av reformerna inom småbarnspedagogik, reformen av yrkesutbildning på andra stadiet samt utvecklingen av högskoleutbildning och forskning. Avsikten är att reformerna ska genomföras så att utbudet av högkvalitativa utbildnings- och kulturtjänster kan tryggas. Det är meningen att systemet ska utvecklas i synnerhet genom spetsprojekt för kompetens och utbildning. I tre års tid satsar man 90 miljoner euro på främjande av införandet av nya inlärningsmiljöer och digitala läromedel samt på lärarnas kompetenssprång. Det viktigaste verkställighetsåret är 2017.

Som ett led i det beredningsarbete som gäller styrningen av och anslagsnivån inom förvaltningsområdet för undervisning och kultur utreder regeringen undervisningens och forskningens betydelse för möjligheterna att nå en samhällsutveckling enligt regeringsprogrammet. Regeringen anser det vara viktigt att man i samband med beredningen av planen för de offentliga finanserna och statsbudgeten fastställer anslagsnivån så att den motsvarar den nivå som lagstiftningen och målsättningarna i

övrigt förutsätter. Regeringen har inlett beredningen av en utvecklingsplan, och i samband med detta bedöms det om finansieringen är tillräcklig för målsättningarna på längre sikt. I det sammanhanget beaktar man den nya rollen för kommunerna med ansvar för förskoleundervisningen och den grundläggande utbildningen.

Pasi Rentola, ekonomichef, undervisnings- och kulturministeriet

Lagen om småbarnspedagogik

RP 341/2014 rd – RSv 357/2014 rd

Kulturutskottet

Riksdagen förutsätter att regeringen följer de samlade konsekvenserna av den nya lagen om småbarnspedagogik och dess konsekvenser för kvaliteten och gruppstorlekarna och att den i samband med det andra steget av reformeringen av lagen om småbarnspedagogik vidtar åtgärder för att de centrala definitioner som nu saknas i lagen blir exakta, så att barnen kan tryggas en helhetsmässig omsorg, uppväxt och utveckling. Regeringen ska lämna kulturutskottet en utredning om saken våren 2017.

Regeringens proposition med förslag till lag om ändring av lagen om barndagvård och av vissa lagar som har samband med den (RP 341/2014 rd) överlämnades 18.12.2014. Rubriken på lagen om barndagvård (36/1973) ändrades till lagen om småbarnspedagogik genom den lag (580/2015) om ändring av lagen om barndagvård som trädde i kraft 1.8.2015. I lagen om småbarnspedagogik ersattes begreppet dagvård med småbarnspedagogik, som definieras som en systematisk och målinriktad helhet som består av fostran, undervisning och vård av barn och i vilken i synnerhet pedagogiken betonas. Även syftena med småbarnspedagogiken moderniserades. Barnets bästa betonas vid anordnandet av småbarnspedagogik, och rätten till småbarnspedagogik fastställs som barnets rättighet. I lagen föreskrivs det också om maximistorleken på en barngrupp. I lagen om småbarnspedagogik understryks även vikten av att stärka barns och föräldrars delaktighet och inflytande samt betydelsen av mångprofessionellt samarbete.

För att fullgöra riksdagens uttalande genomförs i form av statsrådets utrednings- och forskningsverksamhet en utredning om de samlade konsekvenserna av lagen om småbarnspedagogik ("Varhaiskasvatuslain kokonaisvaikutuksista"). Utredningen genomförs av Uleåborgs universitet i två etapper under åren 2016–2017. Inom projektet genomfördes hösten 2016 i kommunerna i Fastlandsfinland en enkätundersökning bland direktörerna för småbarnspedagogiska tjänster och bland privata småbarnspedagogiska serviceproducenter. Våren 2017 genomförs en annan enkät bland dem som arbetar med småbarnspedagogik och bland barnens föräldrar. Inom projektet samlar man dessutom in ett fördjupande intervjumaterial. Målet är att klarlägga de kvalitativa och ekonomiska konsekvenserna av de ändringar som gjorts i lagstiftningen samt hur ändringarna framträder ur olika parterers perspektiv. Resultaten från den första etappen används i den utredning som ges in till riksdagen.

Nationella centret för utbildningsutvärdering genomför en utvärdering av hur de statsfinansiella sparåtgärderna påverkar de kulturella rättigheterna. Även information från den utvärderingen används i den utredning som ges in till riksdagen. Våren 2017 är det dock för tidigt att bedöma de samlade konsekvenserna av reformen. Utbildningsstyrelsen har fastställt de nya grunderna för planen för småbarnspedagogik

18.10.2016. Lokala planer för småbarnspedagogik som gjorts upp i enlighet med grunderna ska tas i bruk och barnens reviderade planer för småbarnspedagogik ska göras upp från och med 1.8.2017.

Konsultativ tjänsteman Tarja Kahiluoto, undervisnings- och kulturministeriet

Ändringarna i universitetens finansieringsnivå och finansieringssystem

RP 38/2015 rd – RSv 75/2015 rd

Kulturutskottet

Riksdagen förutsätter att regeringen grundligt ger akt på hur högskolornas medel räcker till i förhållande till de uppgifter högskolorna påförts. Det är särskilt viktigt att vara uppmärksam på hur nedskärningarna i universitetens basfinansiering valperioden 2011–2015 och denna valperiod de facto påverkar universitetens verksamhet och hur den kännbart minskade basfinansieringen påverkar forskningens kvalitet och villkor samt nivån på och tillgången till forskningsbaserad undervisning. Regeringen ska lämna kulturutskottet en utredning om detta våren 2018.

Genom uppföljning av universitetens verksamhet och ekonomi samt genom en eventuell separat enkät beaktar undervisnings- och kulturministeriet behovet av att utreda hur sparåtgärderna påverkar universitetens verksamhet.

En infallsvinkel inom den pågående bedömningen av universitetsreformens konsekvenser har utgjorts av hur ändringarna av universitetens finansieringsnivå och finansieringssystem påverkar universitetens verksamhet. En utredning om konsekvenserna av reformen av universitetslagen lämnades till riksdagens kulturutskott i december 2016. I samband med universitetsreformens inrättades universiteten som solventa, solida och kreditvärdiga. Till följd av den försvagade ekonomin har universitetens finansiella ställning inte stärkts på det sätt som eftersträvades när reformen bereddes. Universiteten har inte heller fullt ut utnyttjat den autonomi som universitetslagen befäster när det gäller att rikta resurserna enligt universitetets strategi.

Till stöd för ministeriets och högskolornas revidering har undervisnings- och kulturministeriet tillsammans med arbets- och näringsministeriet av OECD beställt en temautvärdering av forsknings- och innovationssystemet i Finland. Utvärderingen färdigställs sommaren 2017.

Statsrådet har beslutat om tillförseln av medel till universiteten 2017 och 2018. Dessutom bereds alternativa modeller för att anvisa tilläggsresurser för högskolornas forsknings- och innovationsverksamhet som stöder förutsättningarna för hållbar tillväxt samt för utnyttjande av forskningsresultaten. På basis av bedömningen av reformen av universitetslagen och den bedömning av reformen av yrkeshögskolelagen som inletts färdighetsställs en helhetsbild och en analys av båda högskolereformerna 2018.

Jorma Karhu, undervisningsråd, undervisnings- och kulturministeriet

Reella utvecklingen i fråga om studiestödet

RP 40/2015 rd – RSv 39/2015 rd

Kulturutskottet

Riksdagen förutsätter att regeringen i fortsättningen under valperioden 2015–2019 utvärderar den reella utvecklingen i fråga om studiestödet på lika villkor som i fråga om andra former av basinkomst.

Studiestöd enligt lagen om studiestöd (65/1994) består av studiepenning, bostadstillägg och statsborgen för studielån. Från och med 1.8.2016 höjs inte studiepenningen längre enligt folkpensionsindex. Enligt regeringsprogrammet är det meningen att det maximala studiestödet ska höjas. Studiestödets struktur revideras 1.8.2017 så att stödtiden för högskolestuderande förkortas och studiepenningarna sänks till samma nivå som studiepenningarna för studerande på andra stadiet. Samtidigt höjs statsborgen för studielånet så att det maximala stödbeloppet stiger. Bostadstillägget som en del av studiestödet slopas med undantag för studerande som studerar utomlands och studerande som studerar på en avgiftsbelagd linje och bor i läroanstaltens elevhem, och de studerande börjar till övervägande del omfattas av det allmänna bostadsbidraget. Den reella utvecklingen i fråga om studiestödet följs årligen. Det är speciellt viktigt att följa nyttjandegraden för studiestödet. Utvecklingen av stödandet av de studerandes boende följs inom ramen för det allmänna bostadsbidragssystemet.

Virpi Hiltunen, konsultativ tjänsteman, undervisnings- och kulturministeriet

Kompensationen för apoteksavgiften

RP 76/2015 rd – RSv 92/2015 rd

Kulturutskottet

Riksdagen förutsätter att statsrådet, i enlighet med grundlagsutskottets ståndpunkt i utlåtande GrUU 14/2015 rd (RP 76/2015 rd), i samband med att 2017 års budgetproposition utarbetas överväger att kompensera de berörda universiteten för det inkomstbortfall som den slopade kompensationen för apoteksavgiften orsakar, men dock så att eventuell särskild finansiering för detta ändamål inte äventyrar 2017 års finansiella bidrag enligt planen för de offentliga finanserna till de andra universiteten eller till undervisnings- och kulturministeriets förvaltningsområde i övrigt.

Vid beredningen av planen för de offentliga finanserna 2017–2020 beaktade undervisnings- och kulturministeriet som ett ramförslag alternativet att delvis kompensera de berörda universiteten för det inkomstbortfall som den slopade kompensationen för apoteksavgiften orsakar. Med hänsyn till de offentliga finansernas helhetssituation och säkerställandet av de andra universitetens finansieringsnivå föreslog statsrådet inte någon tilläggsfinansiering av engångsnatur som kompensation för inkomstbortfallet 2017. Riksdagen tog inte heller in någon sådan tilläggsfinansiering av engångsnatur när den beslutade om budgeten för 2017.

Ärendet ger inte längre anledning till åtgärder.

Jorma Karhu, undervisningsråd, undervisnings- och kulturministeriet

Konsekvenser av reformen av lagen om småbarnspedagogik

RP 80/2015 rd – RSv 112/2015 rd

Kulturutskottet

1. Riksdagen förutsätter att statsrådet gör en samlad bedömning av de olika reformernas konsekvenser för barnen, jämlikheten mellan olika familjer och jämställdheten mellan könen och att denna bedömning beaktas när lagen om småbarnspedagogik ses över.

2. Riksdagen förutsätter att statsrådet som ett led i översynen av lagen om småbarnspedagogik gör en genomgripande granskning av lagens bemyndiganden att utfärda förordning och då också överväger möjligheten att i lag föreskriva hur många anställda i vård- och fostringsuppgifter det ska finnas i daghem eller inom familjedagvården i relation till antalet barn.

I fråga om den första delen av uttalandet konstaterar undervisnings- och kulturministeriet att det är ytterst nödvändigt att det görs en samlad bedömning av de olika reformernas konsekvenser för barnen, jämlikheten mellan olika familjer och jämställdheten mellan könen. Exempelvis statsrådets kansli eller finansministeriet kan åläggas ansvar för att en sådan samlad bedömning görs, och den kan genomföras exempelvis som statsrådets utrednings- och forskningsverksamhet. I utredningen bör hänsyn tas till de genomförda reformer inom alla förvaltningsområden som har konsekvenser för barnen, de unga och familjerna. Åren 2016–2017 genomför Uleåborgs universitet som statsrådets utrednings- och forskningsverksamhet en utredning om de samlade konsekvenserna av lagen om småbarnspedagogik ("Varhaiskasvatuslain kokonaisvaikutuksista").

När det gäller den andra delen av uttalandet bereder undervisnings- och kulturministeriet en totalreform av lagstiftningen om småbarnspedagogik. I samband med beredningen bedöms de bemyndiganden att utfärda förordning som ingår i gällande lag samt de bestämmelser som ingår i den gällande förordningen om barndagvård. I fortsättningen är det meningen att det ska utfärdas uttömmande lagbestämmelser om omständigheter som i väsentlig grad påverkar kommunernas uppgifter och skyldigheter samt barnens och familjernas ställning och rättigheter, såsom hur många anställda det ska finnas i relation till antalet barn.

Tarja Kahiluoto, konsultativ tjänsteman, undervisnings- och kulturministeriet

Konsekvenserna av att studieavgifter införs och handlägningsavgiften för ansökan slopas

RP 36/2016 rd – RSv 61/2016 rd

Kulturutskottet

Riksdagen förutsätter att man noggrant följer och bedömer vilka konsekvenser det har för antalet sökande till högskolorna, de sökandes genomsnittliga utbildnings- och kompetensnivå och högskolornas internationalisering att handlägningsavgiften för ansökan slopas och att studieavgifter införs. När handlägningsavgiften slopas måste utbildningsstyrelsen få tillräcklig tilläggsfinansiering för att utveckla högskolornas ansöknings- och antagningstjänster. Undervisnings- och kulturministeriet ska lägga fram en utredning om saken för kulturutskottet senast hösten 2018.

Universiteten och yrkeshögskolorna är skyldiga att ta ut studieavgifter av studerande från länder utanför Europeiska unionen och Europeiska ekonomiska samarbetsområdet som inleder sina studier 1.8.2017 eller därefter i utbildning på främmande språk som leder till lägre eller högre högskoleexamen. I början av 2017 tillsätter undervisnings- och kulturministeriet en arbetsgrupp för att följa och bedöma konsekvenserna av att studieavgifter införs vid högskolorna och handlägningsavgiften för ansökan slopas. Arbetsgruppen bedömer vilka konsekvenser det har för högskolornas internationalisering och strömmarna av studerande att studieavgifter införs och handlägningsavgiften för ansökan slopas, följer hur högskolornas stipendiepraxis fungerar och vilket genomslag den har samt rapporterar regelbundet till undervisnings- och kulturministeriet om införandet av studieavgifter och om utvecklingen av stipendiepraxis. Till bedömnings- och uppföljningsgruppen kallas företrädare för olika högskolor och studerandeorganisationer, Utbildningsstyrelsen, Nationella centret för utbildningsutvärdering samt för undervisnings- och kulturministeriet.

I resultatförhandlingarna mellan undervisnings- och kulturministeriet och Utbildningsstyrelsen har man kommit överens om ett tilläggsanslag på 1 miljon euro för utveckling av informationssystemens funktion som högskolorna behöver.

Laura Hansén, regeringsråd, undervisnings- och kulturministeriet

Förverkligande av syftena med ungdomslagen

RP 111/2016 rd – RSv 175/2016 rd

Kulturutskottet

Riksdagen förutsätter att undervisnings- och kulturministeriet utreder vilka konsekvenser de omfattande landskaps- samt social- och hälsovårdsreformerna har för ungdomsarbetet i stort och också i fortsättningen säkerställer att syftena med ungdomslagen kan nås både i kommunerna och på landskapsnivå. Undervisnings- och kulturministeriet ska lägga fram en utredning om saken för kulturutskottet senast i början av nästa valperiod.

Efter att landskapsreformen har börjat verkställas kartlägger undervisnings- och kulturministeriet de åtgärder som krävs för en utredning.

Undervisnings- och kulturministeriet tillsätter en separat arbetsgrupp för att utreda de konsekvenser som landskapsreformen samt social- och hälsovårdsreformen medför för ansvarsområdet, och i det sammanhanget beaktas även konsekvenserna för ungdomsarbetet.

Georg Henrik Wrede, direktör, undervisnings- och kulturministeriet

Privata arkiv

RP 191/2016 rd – RSv 181/2016 rd

Kulturutskottet

Riksdagen förutsätter att regeringen följer vilka konsekvenser lagändringen har för de privata arkivens självständiga ställning och för mångfalden inom arkivverksamheten och utifrån detta och de slutsatser som dras be-

dömer möjligheterna att stärka och utveckla ställningen för delegationen för privata arkiv, som består av företrädare för de privata arkiven.

Den lag som uttalandet hänför sig till har trätt i kraft 1.1.2017. Undervisnings- och kulturministeriet tillsätter den delegation för privata arkiv som avses i 5 § 2 mom. i lagen. Mångfalden inom den arkivverksamhet som gäller privata arkiv beaktas i delegationens sammansättning. I övrigt är det ännu inte aktuellt att göra den bedömning som riksdagen förutsätter.

Immo Aakkula, regeringsråd, undervisnings- och kulturministeriet

Förebyggande av mobbning samt skolfreden

RP 206/2016 rd – RSv 259/2016 rd

Kulturutskottet

Riksdagen förutsätter att undervisnings- och kulturministeriet före utgången av vårsessionen 2018 bereder klarare och effektivare åtgärder i anknytning till disciplinen i den grundläggande utbildningen. Ministeriet bör bland annat överväga att införa kvarsittning som en del av läroplikten och att ge en rektor i den grundläggande utbildningen rätt att besluta om avstängning av elever för en kort tid.

Undervisnings- och kulturministeriet tillsatte 24.11.2016 en arbetsgrupp för att dryfta möjligheterna att förebygga mobbning och främja skolfreden. I arbetsgruppens uppgifter ingår att lägga fram ett förslag om lagstiftningsmässiga möjligheter att utöka förpliktelserna att ingripa i mobbning. Arbetsgruppen är tillsatt till och med 30.12.2017. Grundslagsaspekterna beaktas noggrant vid beredningen.

Jussi Pihkala, undervisningsråd,

Matti Sillanmäki, regeringssekreterare, undervisnings- och kulturministeriet

Vårdnadshavarförhöjning till studiestödet

RP 229/2016 rd – RSv 238/2016 rd

Kulturutskottet

Riksdagen förutsätter att statsrådet överväger en vårdnadshavarförhöjning till studiestödet.

Undervisnings- och kulturministeriets arbetsgrupp Studeranden med familj och studiestöd har utrett möjligheten att införa en vårdnadshavarförhöjning (ett s.k. försörjartillägg) till studiepenningen. Arbetsgruppen lämnade sitt betänkande 1.4.2009. Att bilda familj och få barn under studietiden innebär enligt utredningen ofta en sådan påfrestning för ekonomin som studiestödet ensamt inte förmår täcka. Särskilt utsatta är ensamförsörjare och två föräldrar som vardera studerar. Studiestödet avviker från andra orsaksbaserade förmåner genom att den sökandes familjesituation eller antalet barn inte påverkar stödbeloppet. Även i de övriga nordiska länderna är studiestödet förenat med vårdnadshavarförhöjningar. En studerande som är vårdnadshavare till barn under 18 år skulle enligt arbetsgruppen kunna vara berättigad

till vårdnadshavarförhöjning. Vårdnadshavarförhöjningen till studiepenningen skulle kunna vara vårdnadshavarspecifik, eftersom antalet barn beaktas i beloppet av barnbidrag. Förhöjningen skulle omfatta ungefär 20 000 studerande som får studie-stöd och är vårdnadshavare. På grund av de utbildningspolitiska målen bör vårdnadshavarförhöjningen till studiepenningen inte beaktas som inkomst som påverkar det allmänna bostadsbidraget.

Studiepenningen för högskolestuderande sjunker 1.8.2017 med högst 86 euro per månad till samma nivå som studiepenningen för studerande på andra stadiet samtidigt som statsborgen för studielån stiger med 250 euro per månad. Överföringen av studerande till bostadsbidragssystemet innebär en stramare ekonomi för i synnerhet studerande vårdnadshavare, eftersom studiepenningen beaktas vid beviljandet av bostadsbidrag. Även barnbidragen minskar 1.1.2017.

Försörjningen för studerande med familj kan utredas i samarbete med social- och hälsovårdsministeriet. Undervisnings- och kulturministeriet utreder närmare förutsättningarna för att införa en vårdnadshavarförhöjning till studiepenningen.

Virpi Hiltunen, konsultativ tjänsteman, undervisnings- och kulturministeriet

1.11 Social- och hälsovårdsutskottet

Klientavgifter inom social- och hälsovården

RP 49/2002 rd – RSv 299/2002

Stora utskottet och social- och hälsovårdsutskottet

Riksdagen förutsatte den 17 februari 2003 att en övergripande reform av bestämmelserna om klientavgifter inom social- och hälsovården görs så snart som möjligt både när det gäller slutenvård och öppenvård och att inkomstbegreppet vid öppenvård och slutenvård samordnas samtidigt som klienter i långvarig öppenvård tillförsäkras disponibla medel. Dessutom förutsatte riksdagen att reformen tryggar hela familjens försörjning under den tid som någon familjemedlem är i öppen- eller slutenvård.

Statsminister Sipiläs regering meddelade i april 2016 ett strategiskt beslut om att den inleder en total översyn av lagstiftningen om klientavgifterna inom social- och hälsovården under våren 2017. Enligt regeringens linje kommer lagstiftningen om klientavgifter att förnyas så att den tar hänsyn till målen om social- och hälsovårdstjänsternas integration och förebyggande. Klientavgiftssystemet ska utvecklas så att det stöder klientens eget ansvarstagande och bidrar till att de kostnadsbesparingar som satts upp för social- och hälsovårdsreformen uppnås. I reformen och den därmed sammanhängande lagstiftningen beaktas att klientavgifterna inte får höjas orimligt mycket. I den nya lagstiftningen föreskrivs om avgifter som är i balans i förhållande till de mottagna tjänsterna och klientens betalningsförmåga, om rimlighet inom de integrerade social- och hälsovårdstjänsterna samt om hur avgifterna på olika sätt ska stödja en kostnadseffektiv ärendehantering för dem som behöver tjänsterna. Avsikten är att en regeringsproposition lämnas till riksdagen våren 2018 och att den nya lagstiftningen träder i kraft den 1 januari 2019.

Ett separat projekt i statsminister Sipiläs regeringsprogram som förbättrar klienternas ställning är den lagstiftningsåtgärd som innebär att klientavgifterna för kommunalt serviceboende enligt socialvårdslagen och för tjänster som tillhandahålls i hemmet fastställs enligt grunder som är så enhetliga som möjligt i hela landet. Avsikten är att även denna reform ska ingå i totalreformen.

Johanna Huovinen, regeringssekreterare, social- och hälsovårdsministeriet

En förtydligad gränsdragning gällande kostnaderna för läkemedelsbehandling mellan den kommunala hälso- och sjukvården och sjukförsäkringen

RP 50/2004, 164/2004 rd – RSv 160/2004 rd

Social- och hälsovårdsutskottet

Riksdagen förutsatte den 24 november 2004 att regeringen för att förhindra en omotiverad överföring av kostnader utreder hur gränsen mellan den kommunala hälso- och sjukvården och sjukförsäkringen kan göras tydligare när det gäller kostnaderna för läkemedelsbehandling.

Utredningar i frågan har gjorts under flera regeringsperioder

I överensstämmelse med statsminister Sipiläs regeringsprogram bereds en social- och hälsovårdsreform, en reform av finansieringen av social- och hälsovården och ett genomförandeprogram för rationell läkemedelsbehandling. Läkemedlen utgör en väsentlig del av hälso- och sjukvården, och läkemedelsförsörjning är en del av social- och hälso- och sjukvårdssystemet. Därför ska frågor som gäller kostnadsansvaret, till vilket även gränsdragningen mellan den kommunala hälso- och sjukvården och sjukförsäkringen hör, även utredas som en del av de ovan nämnda reformpaketen.

Kirsi Päivänsalo, konsultativ tjänsteman, social- och hälsovårdsministeriet

Barnskydd

RP 252/2006 rd – RSv 309/2006

Social- och hälsovårdsutskottet

4. Riksdagen förutsatte att regeringen följer hur beslutsfattandet i ärenden som gäller omhändertagande av barn fungerar och att regeringen vid behov och så snabbt som möjligt bereder ett förslag till beslutsförfarande som effektiviserar barnskyddet och som innebär att besluten om tvångsomhändertagande fattas av ett multiprofessionellt organ som inrättas exempelvis i anknäytning till samkommunerna enligt 6 § i lagen om en kommun- och servicestrukturereform.

I ärendet finns inget nytt att rapportera till riksdagen.

”4. Social- och hälsovårdsministeriet anser att det nuvarande beslutsystemet bör bevaras. I den barnskyddslag som trädde i kraft 2008 förnyades beslutsprocessen vid tvångsomhändertaganden så att förvaltningsdomstolen på ansökan av tjänsteinnehavaren som första instans avgör ärenden som gäller omhändertaganden eller anknäytande vård utom hemmet i stället för det organ som svarar för den kommunala socialvården såsom tidigare var fallet. Enligt motiveringen i regeringspropositionen kan man på detta sätt säkerställa tillgången till den sakkunskap och objektivitet som behövs när besluten fattas samt förbättra parternas rättssäkerhet. Enligt en undersökning som Rättspolitiska forskningsinstitutet offentliggjorde 2012 har antalet besvär till högsta förvaltningsdomstolen över beslut som gäller omhändertaganden ökat, men det finns också andra faktorer som ligger bakom ökningen än revideringen av barnskyddslagen. Med tanke på barnets välbefinnande och rättssäkerhet är det av största vikt att vården utom hemmet granskas objektivt. Kommunen kan i liknande fall vara jävig som beslutsfattare. I samband med den pågående reformen av social- och hälsovårdens servicestruktur kommer man dock att fastställa ansvaret när det gäller omhändertagandet av barn och i det sammanhanget kan det vara lägligt att försöka hitta metoder också för hur beslutsprocessen ska kunna förbättras.”

Marjo Malja, socialråd

Annika Parsons, konsultativ tjänsteman, social- och hälsovårdsministeriet

Ersättning för dosdispensering av läkemedel

RP 134/2008 rd – RSv 106/2008 rd

Social- och hälsovårdsutskottet

Riksdagen förutsatte den 4 november 2008 att den utredning som gäller regleringen av dosdispenseringen av läkemedel innefattar en utvärdering av hur ändamålsenliga och totalt sett lönsamma de begränsningar är som gäller ersättningen för dosdispensering, såsom kravet på minst sex ersättningsgilla läkemedel, och att behövliga förslag för ändring av lagstiftningen läggs fram.

Enligt 5 kap. 10 § i sjukförsäkringslagen (1224/2004) har en försäkrad som fyllt 75 år rätt till ersättning för kostnaderna för dosdispensering om han eller hon när dosdispenseringen inleds har minst sex läkemedel som ska ersättas enligt sjukförsäkringslagen och som lämpar sig för dosdispensering. Dessutom ska hans eller hennes medicineringskontroll ha kontrollerats i syfte att eliminera onödig medicineringskontroll och dubbel medicineringskontroll med oönskade interaktioner, och en övergång till dosdispensering vid långvarig läkemedelsbehandling ska vara medicinskt motiverad.

Under social- och hälsovårdsministeriets ledning verkade 2010–2011 en arbetsgrupp som utredde utvecklingsbehoven för apoteksverksamheten inom öppenvården. I arbetsgruppens promemoria som blev färdig den 24 mars 2011 (Social- och hälsovårdsministeriets utredningar 2011:16), fanns det flera förslag till utveckling av den maskinella dosdispenseringen. Ett förslag var att ersättningskriterierna för doseringsarvodet ska justeras för att stödja en ändamålsenlig läkemedelsbehandling av långtidssjuka.

I syfte att utveckla apoteksverksamheten och den övriga läkemedelsförsörjningen tillsatte social- och hälsovårdsministeriet den 18 november 2013 en arbetsgrupp med uppgift att förbereda hur apotekssystemet och den övriga läkemedelsförsörjningen ska utvecklas för att tillgodose befolkningens behov av läkemedel när social- och hälsovårdsstrukturerna förändras. Arbetsgruppens mandat gick ut vid utgången av 2014. Arbetsgruppen bedömde behovet att utveckla dosdispenseringen, men behandlade inte eventuella utvecklingsbehov när det gäller rätten till sjukförsäkringsersättning för dispenseringen.

Praxis inom läkemedelsförsörjningen och resultaten av läkemedelsbehandlingar utreds också inom ramen för genomförandeprogrammet för rationell läkemedelsbehandling. Enligt statsminister Sipiläs regeringsprogram ska regeringen genomföra ett genomförandeprogram för rationell läkemedelsbehandling, som syftar till att förbättra den integrerade vården av patienter, förbättra människors funktionsförmåga och skapa förutsättningar för kostnadseffektiv läkemedelsbehandling ur såväl patientens som samhällets synvinkel. Skrivningen hör till de strukturpolitiska reformerna i regeringsprogrammet och ingår i social- och hälsovårdsreformen. En rationell läkemedelsbehandling är effektiv, säker, ändamålsenlig och ekonomisk. I genomförandeprogrammet för rationell läkemedelsbehandling utreds olika sätt att uppnå dessa mål. Social- och hälsovårdsministeriet tillsatte den 18 januari 2016 en styrgrupp för genomförandeprogrammet för rationell läkemedelsbehandling som ska genomföra regeringens linje enligt regeringsprogrammet.

Kirsi Päivänsalo, konsultativ tjänsteman, social- och hälsovårdsministeriet

Totalreform av pensionsfonderna

RP 152/2008 rd – RSv 8/2009 rd

Social- och hälsovårdsutskottet

Riksdagen förutsatte den 25 februari 2009 att regeringen omedelbart bereder en totalreform av pensionsfonderna vilket innefattar nya tilläggs-pensionsarrangemang, tillgodoser de försäkrades och arbetsgivarnas rättigheter och skyldigheter och tryggar pensionsstiftelsernas och pensionskassornas villkor på lämpligt sätt.

Bakom uttalandet ligger riksdagens tidigare uttalande RP 156/2005 rd – RSv 34/2006 rd med nästan samma innehåll och med anledning av vilket social- och hälsovårdsministeriet i februari/mars 2008 beslutade att i första hand bereda en internationellt konkurrenskraftig reform om tilläggs-pensioner som skulle gälla premie-baserade tilläggs-pensionsarrangemang vid de nuvarande pensionsstiftelserna och pensionskassorna. Behövliga bestämmelser skulle tas in i en särskild lag, och gällande lag om pensionsstiftelser (1774/1995) och lag om försäkringskassor (1164/1992) skulle fungera som bakgrundslagar för den särskilda lagen.

De lagar som ingick i reformen, det vill säga lagarna 173/2009, 174/2009 och 175/2009, antogs den 27 mars 2009 och trädde i kraft den 1 april 2009.

En bedömningspromemoria som utarbetats av ministeriet var ute på remiss våren 2013. Ministeriet tillsatte den 30 maj 2013 en brett upplagd arbetsgrupp med uppgift att förbereda en totalrevidering av lagen om pensionsstiftelser och lagen om försäkringskassor. Arbetsgruppens mandatperiod löpte ut den 31 januari 2016. Därefter var slutrapporten ute på remiss. Beredningen av reformen har fortsatt under året. Avsikten är att en regeringsproposition lämnas till riksdagen hösten 2018. När det gäller förslagen om pensionsstiftelser och pensionskassor bör det anses vara avgörande att socialskyddet verkställs effektivt och säkert. Dessutom kommer skillnaderna mellan arbetspensionsanstalterna och de pensionsanstalter som har hand om tilläggs-pensioner i en konkurrenssituation att beaktas vid beredningen av lagstiftningen.

Riitta Kokko-Herrala, konsultativ tjänsteman, social- och hälsovårdsministeriet

Servicesedlar

RP 20/2009 rd – RSv 67/2009 vp

Social- och hälsovårdsutskottet

2. Riksdagen förutsatte att det i samband med en reform av avgiftstaket utreds på vilket sätt självrisken för servicesedlar beaktas i avgiftstaket.

Den nuvarande lagstiftningen om servicesedlar har varit i kraft i sex år. Hittills har servicesedlarnas andel av kommunernas serviceproduktion varit ganska liten.

Det är meningen att den nuvarande lagen om servicesedlar ska upphävas och ersättas med en lag om valfrihet som läggs fram för riksdagen i en proposition under vårsessionen 2017. Servicesedeln ersätts enligt förslaget med två nya sedlar med vilka kunden ska kunna välja tjänster: en betalsedel och en klientsedel. Klienten ska betala avgifter för dessa tjänster enligt lagen om klientavgifter, och för den sammanlagda självriskens finns det ett avgiftstak. Regeringen inleder en total omarbetning av lagen

om klientavgifter våren 2017. En proposition om lagen ska läggas fram våren 2018. I beredningen ingår också bestämmelser om ett avgiftstak.

Johanna Huovinen, regeringssekreterare, social- och hälsovårdsministeriet

Biobankslagstiftningen

RP 86/2011 rd – RSv 78/2012 vp

Social- och hälsovårdsutskottet

Riksdagen förutsatte den 2 oktober 2012 att regeringen följer upp och utvärderar hur biobankslagstiftningen fungerar och i förekommande fall vidtar åtgärder för att se över lagstiftningen.

Statsrådet beslutade den 29 november 2012 att vidta de åtgärder som uttalandet ger anledning till. Biobankslagen fastställdes den 30 november 2012, och den trädde i kraft den 1 september 2013. Social- och hälsovårdsministeriet har meddelat allmänna anvisningar för genomförandet av lagen. Tillstånds- och tillsynsverket för social- och hälsovården (Valvira) har ansvaret för att biobankslagstiftningen genomförs i praktiken. Valvira fäster avseende vid bland annat ett tillräckligt personuppgiftsskydd, registerförarnas rättigheter och skyldigheter, genomförandet av självbestämmanderätten och stödet av forskningen. Det är utomordentligt viktigt att informationen är öppen och att medborgarna har förtroende för biobanksverksamheten. Därför fäster biobankerna särskild vikt vid att medborgarnas positiva inställning till forskningen inte ska gå förlorad. Varje biobank har en kommunikationsplan och utbildad personal. Valvira går igenom biobankernas kvalitetssystem och riskhantering i samband med registreringsprocessen. När det nationella biobanksregistret inrättades infördes de nio biobanker som då existerade i registret. Två av dem fusionerades 2016. För närvarande verkar åtta registrerade biobanker i Finland. Under 2017 väntas Finlands Röda Kors Blodtjänst inrätta en egen biobank som registreras i biobanksregistret. Dessutom planerar biobankerna att inrätta en gemensam aktör för att harmonisera sina operativa funktioner.

Social- och hälsovårdsministeriet tillsatte den 27 november 2012 en styrgrupp och en tjänstemannaarbetsgrupp för lagstiftningen om biobanker. Tjänstemannaarbetsgruppen har förberett följande författningar på lägre nivå som utfärdas med stöd av biobankslagen: SHM:s förordning om avgifter för utlåtanden av de regionala etiska kommittéerna och den nationella kommittén för medicinsk forskningsetik 650/2013, SHM:s förordning om biobanks meddelande 649/2013 samt statsrådets förordning om biobanks samtyckeshandling 643/2013.

Styrgruppen för biobankslagstiftningen har som uppgift att följa upp och bedöma hur lagstiftningen fungerar när det gäller forskning som använder prover från människor samt leda uppbyggnaden av den infrastruktur som behövs för biobanksverksamheten i Finland i samarbete med forskare, finansiärer, hälso- och sjukvårdens servicesystem, expertinstitut och andra intressentgrupper. Styrgruppens mandatperiod är 3.12.2012–31.12.2017.

Styrgruppen lämnade en mellanrapport den 2 juni 2015 (Social- och hälsovårdsministeriets rapporter och promemorior 2015:26). Rapporten kan läsas här: <https://www.julkari.fi/handle/10024/126257>.

Rapportens syfte är att ge en helhetsbild av den biobanksverksamhet som kommit gång ur lagstiftningens, myndigheternas och biobankernas synvinkel. Den behandlar följande områden:

- Verkställigheten av biobankslagen och myndigheternas verksamhet
- Grundande av biobanker och inledning av verksamheten
- Infrastruktur för biobanksverksamheten
- Genomförande av provgivarnas rättigheter
- Samhälleliga konsekvenser, konsekvenser för verksamhetsmiljön samt internationellt samarbete
- Hur väl lagstiftningen fungerar
- Attityderna till biobanksforskningen och förändringar i dessa

Styrgruppens mellanrapport visar att det behövs ändringar i biobankslagen. I en bilaga till rapporten har de nödvändiga lagändringar som hittills framkommit sammanställts översiktligt. En del av förslagen handlar om att skapa en klarare lagstiftning och precisera terminologin och en del utgörs av intressentgruppernas önskemål om vad lagen ska möjliggöra i framtiden.

Styrgruppen har också diskuterat bland annat följande frågor:

- konsekvenserna av reformen av EU:s dataskyddsförordning för biobanksverksamheten
- användningen av uppgifter från biobanker i praktiskt hälsovårdsarbete
- sammanläggning av biobankers verksamhet
- hanteringen av biobankssamtycke i tjänsten Mina Kanta-sidor
- samarbetet mellan biobankerna och genomcentrumet

Social- och hälsovårdsministeriet har utgående från styrgruppens mellanrapport börjat bereda ändringar i biobankslagen som tjänstemannaarbete. Avsikten är att regeringen ska lägga fram en proposition för riksdagen hösten 2017. Det har ansetts ändamålsenligt att genomföra lagändringarna i samband med arbetet med att sammanlägga biobankerna och upprätta genomcentrumet.

Styrgruppen lämnar sin slutrapport före utgången av 2017.

Konsortiet för forskningsinfrastruktur, BBMRI-ERIC, med inriktning på europeiska biobanker och biologiskt material är ett nytt konsortium för europeisk forskningsinfrastruktur som inrättats med stöd av kommissionen. Konsortiet har grundats av 12 medlemsländer och värdland är Österrike. Finland anslöt sig till BBMRI-ERIC som stiftande medlem den 31 oktober 2013. Social- och hälsovårdsministeriet samordnar verksamheten i BBMRI:s nationella samarbetsnätverk.

Sandra Liede, specialsakkunnig, social- och hälsovårdsministeriet

Sysselsättningsbonus

RP 115/2012 rd – RSv 148/2012 rd

Social- och hälsovårdsutskottet

Riksdagen förutsatte den 12 december 2012 att sysselsättningsbonusen utvidgas så att den också gäller lönesubventionerat arbete i den eventuella nästa fasen.

Det s.k. försöket med sysselsättningsbonus pågick 1.1.2013–31.12.2015. Försöket anknöt till ett kommunförsök som hade som mål att minska långtidsarbetslösheten. Effekterna av försöket ska bedömas i slutet av regeringsperioden. I samband med det blir det också aktuellt att bedöma behoven av att utveckla sysselsättningsbonusen. Resultaten av försöket visade att sysselsättningsbonusen hade liten betydelse. Försöket ska inte fortsätta eller utsträckas till lönesubventionerat arbete.

Ärendet ger inte längre anledning till åtgärder.

Pekka Paaermaa, regeringssekreterare, social- och hälsovårdsministeriet

Äldreomsorgslagen

RP 160/2012 rd – RSv 162/2012 rd

Social- och hälsovårdsutskottet

1. Riksdagen förutsatte den 18 december 2012 att regeringen under 2014 undersöker om personaldimensioneringen realiserats i enlighet med äldreomsorgslagen, och lämnar en proposition till riksdagen om precisering av lagen i det fall att den rekommenderade personalmängden (minst 0,5) inte uppnåtts i heldygnsvård.
2. Riksdagen förutsätter att regeringen följer och kontrollerar om syftet med lagen nåtts och vilka effekter lagen haft på den äldre befolkningens välbefinnande, hälsa och funktionsförmåga och tillgång till social- och hälsovårdstjänster samt på kommunernas kostnader.

För uppföljningen och utvärderingen har Institutet för hälsa och välfärd i maj 2013 och i september 2014 samlat in ett omfattande material från kommuner, samkommuner och samarbetsområden och från verksamhetsenheter för hemvård och heldygnsvård. Syftet med uppföljningen är att ta fram information om hur den centrala intentionen med lagen (bl.a. den åldrande befolkningens välbefinnande, hälsa, funktionsförmåga och delaktighet, tillgång till social- och hälsovård och vårdkvalitet) har genomförts liksom dess kvalitet (bl.a. dimensioneringen av personalen) och kostnadseffekter.

Resultaten av de enkäter som genomfördes hösten 2014 visar att personaldimensioneringen i huvudsak låg på de rekommenderade nivåerna och betydligt över nivån 2013. År 2014 låg 7 % av enheterna under gränsen 0,5, medan ingen av enheterna låg under 0,4. För att uppnå miniminivån på personalstorleken krävs det enligt under-

sökningen färre än 300 nya anställda, medan motsvarande antal enligt bedömningar som gjordes när lagen bereddes var 700 anställda.

Uppföljningen av hur äldreomsorgslagen genomförs fortsätter i spetsprojektet Hemvården för äldre utvecklas och närståendevården för alla ålderskategorier förbättras, som ingår i Statsminister Sipiläs regeringsprogram.

Enligt regeringsprogrammet ska SHM:s och Kommunförbundets publikation Kvalitetsrekommendation för att trygga ett bra åldrande och förbättra servicen från 2013 uppdateras så att rekommendationen om det absoluta minimiantalet anställda vid effektiviserade serviceboenden och ålderdomshem sätts till 0,4–0,5 vårdarbetare per klient (i dag 0,5). För hälsovårdscentralernas bäddavdelningar för långvarig vård behålls rekommendationen 0,6–0,7 vårdarbetare per klient.

De övriga reglerna i kvalitetsrekommendationen enligt vilka anställda som utbildas genom läroavtal, studerande inom social- och hälsovård räknas med i vårdpersonalen preciseras så att personer i dessa grupper kommer att räknas med i vårdpersonalen enligt liberalare grunder än i dag.

Under beredningen tog regeringen allvarigt på utlåtandena från flera aktörer om att en sänkning av antalet anställda äventyrar god vård för klienterna. Enligt de riktlinjer som regeringen drog upp den 18 november 2016 måste minimiantalet anställda som deltar i vården inom serviceboende med heldygnsomsorg även i fortsättningen vara minst 0,5 vårdare per boende. Till denna del kommer den nuvarande kvalitetsrekommendationen att följas även i fortsättningen. Minimidimensioneringsnivån som anges i rekommendationen bidrar till att 20 § i äldreomsorgslagen uppfylls. Enligt denna ska det alla tider på dygnet finnas tillräckligt med personal i förhållande till klienternas servicebehov. Lagen har högre prioritet än rekommendationen.

Institutet för hälsa och välfärd samlade under hösten 2016 in underlag för en uppföljning av effekterna av den nya äldreomsorgslagen. I materialet kartläggs bland annat personalens storlek och sammansättning vid verksamhetsenheterna. Med hjälp av uppföljningen bedömer man lagens utfall.

Regeringen följer principen att servicestrukturen ska ändras så att de tjänster som erbjuds i hemmen prioriteras. Ett av målen i regeringsprogrammet är att utveckla såväl strukturen i servicen för äldre som innehållet i de tjänster som tillhandahålls i hemmen så att en större del av de äldre får de tjänster som de behöver i sitt eget hem och inte vid enheter för heldygnsvård.

Satu Karppanen, konsultativ tjänsteman, social- och hälsovårdsministeriet

Förebyggande tjänster och hemtjänster i totalrevideringen av socialvårdslagen

RP 164/2014 rd – RSv 195/2014 rd

Social- och hälsovårdsutskottet

Riksdagen förutsätter att regeringen följer upp hur fokus i verkställigheten av socialvårdslagen flyttas till förebyggande service och att den i synnerhet bevakar kvaliteten på och tillgången till hemservice samt reformens kostnadseffekter och genomslag.

Totalrevideringen av socialvårdslagen förutsätter att kommunerna utvecklar och förnyar servicestrukturen på flera olika sätt. Förändringsarbetet har stötts genom omfattande utbildningsrundor, tematisk information och en handbok för tillämpningen av lagen. Man har fortsatt stödja verkställigheten 2016 bland annat genom att i samarbete med regionförvaltningsverken och Valvira ordna två regionala utbildningsdagar om tjänster som kan ges i hemmet. Tillgången till förebyggande tjänster och kvaliteten på dem samt kostnadseffekterna och genomslaget av reformen följs upp i samråd med Institutet för hälsa och välfärd, regionförvaltningsverken och Valvira. Sedan 2015 följs tillgången på hemtjänsten upp med hjälp av en enkät som genomförs av Institutet för hälsa och välfärd. Stödet till och säkrandet av egenkontrollens genomförande ingår i Valviras planerade tillsynsprogram för 2016–2019. Vid tillsynen under 2016 fästes särskild vikt också vid tidsfristerna och antalet klienter inom barnskyddet och smidigheten när det gäller förebyggande tjänster för barn och unga. Som en del av Programmet för utveckling av barn- och familjetjänsterna som genomförs under regeringsperioden 2015–2019 främjas och sprids god praxis för hemtjänster, familjearbete och stöd för föräldraskap som tillhandahålls vid rådgivningsbyråerna och i samband med småbarnsfostran och skolorna. Detta sker inom ramen för familjecentermodellen. I statsbudgeten för 2016 anvisades att anslag på 10 miljoner euro för att säkerställa tillgången på hemtjänster för barnfamiljer.

Annika Juurikko, regeringssekreterare

Marjo Malja, socialråd, social- och hälsovårdsministeriet

Lagen om finansiering av skyddshemverksamheten

RP 186/2014 rd – RSv 208/2014 rd

Social- och hälsovårdsutskottet

Riksdagen förutsätter att regeringen följer lagens verkställande och bedömer hur ansvaret för anordnande och finansieringen av skyddshemsverksamheten fungerar liksom också hur väl krishjälpen fungerar i förhållande till systemet med social- och hälsovårdstjänster.

Social- och hälsovårdsministeriet har tillsatt en förvaltningsövergripande uppföljnings- och utvärderingsgrupp (SHM048:00/2015) för genomförandet av lagen om ersättning som betalas av statens medel till producenter av skyddshemstjänster. Gruppen har haft som uppgift att 1) följa upp och utvärdera hur väl den nya lagen fungerar och lägga fram eventuella ändringsförslag, 2) bedöma hur väl det ansvar för att anordna skyddshemstjänster som anges i lagen fungerar, 3) bedöma hur väl finansieringsförfarandet fungerar och finansieringens tillräcklighet, 4) bedöma hur väl den akuta krishjälp som finansieras med statliga medel fungerar i jämförelse med social- och hälsovårdssystemet och 5) lämna utvecklingsförslag.

Gruppen som utvärderar skyddshemslagen lägger som bäst sista handen vid sin slutrapport som ska lämnas i form av en regeringsproposition.

Laura Terho, jurist, social- och hälsovårdsministeriet

Konsekvenserna av familjevårdslagen

RP 256/2014 rd – RSv 313/2014 rd

Social- och hälsovårdsutskottet

Riksdagen förutsätter att regeringen följer upp vilka konsekvenser familjevårdslagen har dels för olika befolkningsgrupper och olika former av familjevård, dels för kostnadsutvecklingen i kommunerna.

Familjevårdslagen har ändrats i enlighet med bilaga 6 till regeringsprogrammet för statsminister Juha Sipiläs regering, och ändringarna trädde i kraft den 1 juli 2016. Genom lagändringen höjdes minimiarvodet inom familjevården, utökades familjevårdarnas rätt till ledighet från en vardag till två dygn per månad och lyftes kraven på undersökningar av välmående och hälsa för familjevårdare upp på lagnivå m.m. Dessutom ändrades det maximala antalet personer som får vårdas i familjevård, medan de bestämmelser som gäller vårdnad vid sidan om preciserades. Syftet med ändringarna är att förbättra förutsättningarna för familjevårdare att orka med arbetet och att göra familjevården till en bestående del av servicesystemet i vården av äldre.

Som underlag vid beredningen av ändringen av familjevårdslagen har man använt den enkät om läget inom familjevården i kommunerna som genomfördes 2015. Dessutom kartlades läget inom familjevården samt kommunernas syn på effekterna av de föreslagna lagändringarna under början av 2016 genom en enkät till kommunerna. Regeringen fortsätter att följa upp konsekvenserna av familjevårdslagen under regeringsperioden, och skrider vid behov till åtgärder för att ändra lagen. Uppföljningen grundar sig i huvudsak på det statistiska material som Institutet för hälsa och välfärd samlat in samt annat uppföljningsmaterial som samlas in under regeringsperioden.

Erkki Papunen, regeringssekreterare, social- och hälsovårdsministeriet

Reformen av lagen om utkomststöd

RP 358/2014 rd – RSv 374/2014 rd

Social- och hälsovårdsutskottet

1. Riksdagen förutsätter att det följs upp vilka konsekvenser reformen har för antalet personer som får utkomststöd, stödperiodernas längd och kostnaderna för stödet och att det också bedöms om reformen befrämjar utkomststödet karaktär av temporär ekonomisk förmån som hjälper stödtagarna att klara sig på egen hand och motverkar marginalisering.

2. Riksdagen förutsätter att lagen om utkomststöd ses över i sin helhet. Översynen bör fokuseras på att stärka utkomststödet karaktär av förmån i sista hand och för temporära behov. Målet bör vara att FPA och kommunerna bedriver multidisciplinärt samarbete och inför arbetssätt som hjälper stödtagarna att klara sig på egen hand och motverkar marginalisering.

Vid ingången av år 2017 överfördes uppgiften att bevilja och betala ut grundläggande utkomststöd till Folkpensionsanstalten. Avsikten är att göra tillgången till stöd jämlikare, effektivisera verksamheten och minska kommunernas uppgifter i det svåra ekonomiska läge som råder. Social- och hälsovårdsministeriet har förberett överföringen av verkställandet av utkomststödet och planerat uppföljningen av konsekven-

serna av reformen i samarbete med Folkpensionsanstalten, Kommunförbundet och Institutet för hälsa och välfärd. Dessutom har bland annat arbetsfördelningen mellan Folkpensionsanstalten och kommunen i samband med ansökan om utkomststöd och överföring av ansökan samt bestämmelserna om överföring av sekretessbelagda uppgifter mellan Folkpensionsanstalten och kommunen preciserats genom en särskild lag (1107/2016 och 1108/2016) som trädde i kraft den 1 januari 2017. Regeringen följer och utvärderar effekterna av reformen.

Bedömningen av konsekvenserna av att hanteringen av det grundläggande utkomststödet överförs ska i fortsättningen utnyttjas när utkomststödet utvecklas. En arbetsgrupp tillsatt av social- och hälsovårdsministeriet har utrett utkomststödsreformen. I den rapport som gruppen lämnade i juni 2015 (SHM:s Rapporter och promemorior 2015:28) framhöll den behovet av en total översyn av utkomststödet. Arbetsgruppen hade till uppgift att utarbeta riktlinjer för den roll och struktur och det innehåll som det utkomststöd som sköts av kommunerna ska ha efter det att hanteringen av det grundläggande utkomststödet vid ingången av 2017 överförts till Folkpensionsanstalten. Den skulle också utarbeta strategier för hur det kompletterande och förebyggande utkomststödet ska utvecklas som ett verktyg inom socialarbetet och hur man ska ge utkomststöds klienten effektivare stöd som hjälper klienten att klara sig på egen hand och förebygger marginalisering. Dessutom skulle arbetsgruppen fastställa behoven att utveckla samarbetet mellan Folkpensionsanstalten och kommunen. Även reformen av servicestrukturen inom social- och hälsovården ska beaktas när utkomststödet utvecklas.

Sanna Pekkarinen, konsultativ tjänsteman, social- och hälsovårdsministeriet

Utkomstskyddet för sysselsatta i eget arbete och företagare

RP 94/2015 rd – RSv 106/2015 rd

Social- och hälsovårdsutskottet

1. Riksdagen förutsatte att arbets- och näringsbyråernas kompetens, anvisningar och rutiner snabbt preciseras när det gäller utkomstskyddet för sysselsatta i eget arbete och företagare och att arbetskraftsförvaltningens beslutspraxis följs i syfte att säkerställa enhetlig praxis och rättssäkerheten för dem som ansöker om utkomstskydd för arbetslösa. Preciseringsarna ska i synnerhet gälla skillnaden mellan verksamheten på heltid och på deltid samt när verksamheten ska anses vara avslutad.

2. Riksdagen förutsatte att det görs en utredning av hur den sociala tryggheten för dem som har atypiska anställningar och uppdrag behöver utvecklas och att förslag till ändrad lagstiftning vid behov tas fram på grundval av utredningen.

1. Arbets- och näringsministeriet gav i början av 2016 arbets- och näringsbyråerna en anvisning som beaktade de ändringar i bestämmelser i lagen om utkomstskydd för arbetslösa som gäller företagare och som trädde i kraft vid ingången av 2016. Dessutom preciserades anvisningen. Utredningen av företagares rätt till arbetslöshetskydd blev smidigare i juni 2016 när man införde elektroniska blanketter där den arbetssökande informerar arbets- och näringsbyrån om sin företagsverksamhet. Arbets- och näringsministeriet har dessutom bett arbets- och näringsbyråerna lägga fram sina synpunkter på de arbetskraftspolitiska förutsättningarna för arbetslöshets-

skydd för företagare och eventuella utvecklingsbehov när det gäller att utreda dem. En bedömning av eventuella ändringsbehov görs före utgången av april 2017.

2. Justitie- och arbetsminister Jari Lindström tillsatte i juni 2016 utredningspersoner med uppdrag att kartlägga behovet att ändringar i utkomstskyddet för dem som selsätter sig själva. Utredningsarbetet avslutades i december 2016. De ändringar i bestämmelserna om företagsverksamhet som huvud- och bisyssla som utredningspersonerna föreslagit utvärderas i samarbete med de centrala arbetslivsorganisationerna före utgången av februari 2017.

Esko Salo, regeringsråd, social- och hälsovårdsministeriet

Lagen om ändring av lagen angående specialomsorger om utvecklingsstörda

RP 96/2015 rd – RSv 57/2016 rd

Social- och hälsovårdsutskottet

Riksdagen förutsätter att regeringen noga följer hur utvecklingsstördas rättigheter påverkas av lagstiftningen och fortsätter att förbättra regleringen av självbestämmanderätten.

Lagen om ändring av lagen angående specialomsorger om utvecklingsstörda trädde i kraft den 10 juni 2016. Social- och hälsovårdsministeriet inledde hösten 2016 den fortsatta beredningen av lagstiftningen om självbestämmanderätt som tjänstemannarbete. Våren 2017 tillsätter ministeriet en brett upplagd arbetsgrupp med uppgift att utarbeta ett förslag till en regeringsproposition om lagstiftningen om självbestämmanderätt. Regeringen har för avsikt att överlämna propositionen till riksdagen hösten 2017.

Personkretsen som den nya lagstiftningen ska tillämpas på är stor. Lagstiftningen ska förutom utvecklingsstörda också gälla minnessjuka personer samt klienter inom barnskyddets vård utom hemmet, missbrukarvården, den psykiatriska sjukvården och den somatiska hälso- och sjukvården.

I den fortsatta beredningen av lagstiftningen om självbestämmanderätt utnyttjas erfarenheter från omarbetningen av lagen angående specialomsorger om utvecklingsstörda. Det anses särskilt viktigt att klienterna och deras anhöriga liksom även de som arbetar i branschen blir hörda. Vid beredningen av lagstiftningen om självbestämmanderätt är uppgifter i verksamhetsberättelserna för 2016 för tjänsteproducenterna inom den privata social- och hälsovården tillgängliga. Ett fokusområde i de uppgifter från verksamhetsberättelser som tillstånds- och tillsynsverket för social- och hälsovården samlat in år 2016 har varit hur klienternas självbestämmanderätt har genomförts vid boendeserviceenheterna inom inom barnskyddet och missbrukarvården samt boendeserviceenheterna för utvecklingsstörda och rehabiliteringsklienter inom den psykiatriska vården.

Riitta Burrell, konsultativ tjänsteman, social- och hälsovårdsministeriet

Skyldigheten för yrkesutbildade personer från andra EU och EES-stater att visa sina språkkunskaper

RP 107/2015 rd – RSv 103/2015 rd

Social- och hälsovårdsutskottet

Riksdagen förutsätter att det vid verkställigheten av lagen följs upp hur kravet på språkkunskaper fungerar och om det finns ett behov av att utvidga skyldigheten för yrkesutbildade personer från EU- och EES-stater att visa sina språkkunskaper. Samtidigt bör det utredas hur direktivet genomförts i andra medlemsstater.

En preliminär utredning om genomförandet av direktivet i en del andra medlemsländer har gjorts.

Social- och hälsovårdsministeriet har startat ett lagstiftningsprojekt med syfte att utveckla lagstiftningen om yrkesutövning inom hälso- och sjukvården. I samband med detta utreds också hur kraven på språkkunskaper uppfylls och hur direktivet genomförts i andra medlemsländer.

Eila Mustonen, regeringssekreterare, social- och hälsovårdsministeriet

Avbytar-service för lantbruksföretagare och pälsdjursuppfödare

RP 112/2015 rd – RSv 108/2015 rd

Social- och hälsovårdsutskottet

1. Riksdagen förutsätter att befogenhetsfrågorna i tillsynen över arbetarskyddet utreds inom ramen för den genomgripande reformen av avbytar-service och att bestämmelserna om avbytarnas säkerhet på arbetsplatsen och tillsynen över säkerheten revideras för att motsvara nivån enligt arbetarskyddslagstiftningen. Dessutom bör en samordning av lantbruksföretagarnas behov och avbytarnas arbetstider tas upp i reformen med målet att färre avbytare ska ha deltidsanställning.

2. Riksdagen förutsätter att det följs upp vilka konsekvenser avgiftsbeläggningen av beredskap har för hur avbytar-service anlitas och tillämpas och att behovet av ändringar behandlas i den genomgripande reformen av avbytar-service.

3. Riksdagen förutsätter att det följs upp hur timantalet för subventionerad avgiftsbelagd avbytar-service räcker till och vilka konsekvenser inskränkningen har för lantbruksföretagarnas möjligheter att orka med sitt arbete och att behovet av ändringar behandlas i den genomgripande reformen av avbytar-service.

1. Lagen om avbytar-service för lantbruksföretagare och lagen om avbytar-service för pälsdjursuppfödare har, när det gäller den avbytar-tjänst som den lokala enheten ordnar, kompletterats med bestämmelser om arbetsledning samt säkerheten i arbetet och övervakningen av den i fråga om avbytarna. Dessa ändringar trädde i kraft den 1 januari 2017.

Social- och hälsovårdsministeriet har tillsatt en arbetsgrupp för att reformera genomförandet av lantbrukets avbytarsystem. Arbetsgruppen har mandattiden 15.8.2016–31.3.2017. Gruppen bereder en total omarbetning av avbytarsystemet. Arbetsgruppen utreder en samordning av lantbruksföretagarnas behov och avbytarernas arbetstider med målet att färre avbytare ska ha deltidsanställning.

2. Arbetsgruppen granskar konsekvenserna av avgiftsbeläggningen av beredskapen för hur avbytarservice anlitas och tillämpas och utreder ändringsbehoven.

3. Arbetsgruppen utreder hur väl timantalet för subventionerad avgiftsbelagd avbytarservice räcker till och vilka konsekvenser en inskränkning har för lantbruksföretagarnas möjlighet att orka med sitt arbete. Den utreder också behovet att ändra detta timantal.

Bedömningen av eventuella behov att ändra lagstiftningen i anknytning till uttalandena 1–3 ska preciseras före den 31 mars 2017, då arbetsgruppens ska bli klar med sina förslag och lägga fram dem i form av en regeringsproposition.

Annika Parsons, konsultativ tjänsteman, social- och hälsovårdsministeriet

Effekter av lagen om smittsamma sjukdomar på benägenheten att söka vård

RP 13/2016 rd– RSv 168/2016 rd

Social- och hälsovårdsutskottet

1. Riksdagen förutsätter att regeringen senast under 2018 utreder hur lagen påverkar utlänningars benägenhet att söka sig till Finland för behandling av smittsamma sjukdomar och vilka kostnader detta medför samt hur den regionala enhetligheten i fråga om behandling av smittsamma sjukdomar utfallit. Utifrån uppföljningen ska regeringen vid behov utan dröjsmål lämna riksdagen en proposition om ändring av lagstiftningen.

2. Riksdagen förutsätter att regeringen senast under 2018 utreder behovet av att mer heltäckande än i dag registrera utlänningar som behandlats för smittsamma sjukdomar.

I detta skede finns det ännu inget nytt att meddela riksdagen i ärendet. Lagen om smittsamma sjukdomar träder i kraft den 1 mars 2017.

Liisa Katajamäki, regeringsråd, social- och hälsovårdsministeriet

Effekter av ändringen gällande specialersättningsklassen för diabetesläkemedel

RP 184/2016 rd – RSv 187/2016 rd

Social- och hälsovårdsutskottet

Riksdagen förutsätter att regeringen direkt när lagstiftningen har trätt i kraft följer upp hur användningen av diabetesläkemedel och utkomststöd

påverkas av ändringen i ersättningsklassen för diabetesläkemedel och vidtar de åtgärder som uppföljningen eventuellt ger anledning till.

Statsrådets förordning om sjukdomar som på medicinska grunder bedöms som svåra och långvariga och i fråga om vilka kostnader för behandling med läkemedel med stöd av 5 kap. 5 § 2 mom. i sjukförsäkringslagen ersätts med 65 eller 100 procent (25/2013) har ändrats genom en förordning (1149/2016) som utfärdades den 21 december 2016. Ändringen trädde i kraft den 1 januari 2017. Vid ingången av 2017 överfördes andra diabetesläkemedel än insulin till den lägre specialersättningsklassen, varför nivån på ersättningarna för dem sjönk. Regeringen följer i första skedet efter att ändringen trätt i kraft upp dess inverkan på de ersättningar som betalats för diabetesläkemedel och de läkemedel för vilka ersättning betalats i form av utkomststöd med den noggrannhet som statistiken medger.

Kirsi Päivänsalo, konsultativ tjänsteman, social- och hälsovårdsministeriet

Uppföljning av reformen av arbetsfördelningen inom den specialiserade sjukvården och de språkliga rättigheter som anges i hälso- och sjukvårdslagen

RP 224/2016 rd – RSv 244/2016

Social- och hälsovårdsutskottet

1. Riksdagen förutsätter att översynen av arbetsfördelningen inom den specialiserade sjukvården bevakas noggrant. Om det visar sig att det uppstår funktionella problem eller att patientsäkerheten försämras eller att den eftersträlvade kostnadseffektiviteten inte nås i någon region, måste regeringen omedelbart vidta korrigerande åtgärder.

2. Riksdagen förutsätter att regeringen bevakar att de språkliga rättigheter som avses i 50 § 3 mom. i hälso- och sjukvårdslagen tillgodoses i Syd-Österbottens sjukvårdsdistrikts jourtjänster så att patienterna blir betjänade på finska eller svenska enligt det språk de väljer och att regeringen vid behov vidtar behövliga åtgärder.

1. Bestämmelserna om arbetsfördelning och centralisering av vissa uppgifter inom den specialiserade sjukvården tillämpas från den 1 januari 2018.

2. De nya jourbestämmelserna tillämpas från den 1 januari 2018.

Anne Koskela, regeringsråd, social- och hälsovårdsministeriet

Den nya lagstiftningen om olycksfall i militärtjänst, funktion och effekter

RP 225/2016 rd – RSv 241/2016 rd

Social- och hälsovårdsutskottet

Riksdagen förutsätter att social- och hälsovårdsministeriet utreder hur lagen om ersättning för olycksfall i militärtjänst och tjänstgöringsrelaterad sjukdom och lagen om ersättning för olycksfall och tjänstgöringsrelaterad

sjukdom i krishanteringsuppdrag fungerar och lämnar en rapport inklusive förslag till eventuella lagändringar till riksdagen före utgången av 2018.

Social- och hälsovårdsministeriet följer verkställigheten av den nya lagstiftningen om olycksfall i militärtjänst och lämnar riksdagen en utredning om hur väl lagarna fungerar och om eventuella ändringsbehov senast under höstsessionen 2018. Hur väl den nya lagstiftningen fungerar och vilka dess effekter är utreds i samarbete med statskontoret och delegationen för olycksfall i militärtjänst som verkar i anslutning till statskontoret.

Mika Mänttari, regeringsråd, social- och hälsovårdsministeriet

Familjeledigheter på lika villkor

RP 232/2016 rd – RSv 242/2016

Social- och hälsovårdsutskottet

Riksdagen förutsätter att regeringen utifrån utredningsarbetet i social- och hälsovårdsministeriet fortsätter att utveckla familjeledigheterna för olika typer av familjer och den tillhörande lagstiftningen för att varierande livssituationer i familjerna ska kunna beaktas på lika villkor.

En arbetsgrupp tillsatt av social- och hälsovårdsministeriet har utrett stjärnfamiljernas lika rätt till föräldraledigheter (Social- och hälsovårdsministeriets rapporter 2015:45). Ändringar i sjukförsäkringslagen (1224/2004) som gäller rättigheterna till föräldrapenning för barnets moders kvinnliga maka eller sambo, registrerade partner, adoptivföräldrar av samma kön samt en far som ansvarar för vården av barnet träder i kraft den 1 mars 2017. Regeringen följer effekterna av lagen på olika slags familjer och deras ställning.

Bestämmelserna om föräldradagpenning i sjukförsäkringslagen utgör för närvarande en lagtekniskt och terminologiskt inkonsekvent helhet som är svårtolkad och svårbegriplig. Med hänsyn till vidareutvecklingen av jämlika familjeledigheter är det därför ändamålsenligt att som en helhet utreda och utvärdera lagstiftningen om familjeledigheter och behoven att utveckla den.

Milja Tiainen, regeringssekreterare, social- och hälsovårdsministeriet

1.12 Ekonomiutskottet

Straffbestämmelserna vid manipulering av energimarknaden

RP 50/2014 rd – RSv 75/2014 rd

Ekonomiutskottet

Riksdagen förutsatte 23.6.2014 att statsrådet vidtar åtgärder för nödvändiga ändringar i lagstiftningen för att straffbestämmelser som gäller manipulering av energimarknaden ska bringas i överensstämmelse med motsvarande bestämmelser om finansmarknaden.

Det finns inget nytt att konstatera om ärendet.

”Arbets- och näringsministeriet och justitieministeriet har börjat diskutera vilka åtgärder riksdagens uttalande ger anledning till.”

Arto Rajala, regeringsråd, arbets- och näringsministeriet

El producerad med skogsflis

RP 360/2014 rd – RSv 331/2014 rd

Ekonomiutskottet

1. Riksdagen förutsätter att statsrådet följer upp hur bestämmelserna påverkar inmatningsordningen för bränsletyperna och vidtar behövliga åtgärder om användningen av stenkol ökar eller om ändringarna i övrigt riskerar att äventyra målen för användningen av förnybar energi.
2. Riksdagen förutsätter att statsrådet följer upp den administrativa bördan av propositionen och den anknytande kostnadsutvecklingen och vidtar behövliga åtgärder om bördan riskerar att äventyra uppfyllelsen av de grundläggande målen med bestämmelserna.
3. Riksdagen förutsätter att statsrådet följer upp vilka effekter det nya stödsystemet har för virkesmarknaden och vidtar behövliga åtgärder om konkurrensen på marknaden riskerar att snedvridas.

I Statsrådets redogörelse om nationell energi- och klimatstrategi fram till 2030 (SRR 7/2016 rd) har träbaserad energi och främjande av användning av energiformen behandlats. Inmatningsordningen för torv, stenkol, naturgas och biomassa (skogsindustrins biprodukter, skogsflis, sågspån och bark samt annan biomassa) inom energiproduktionen påverkas av priset på bränslet i fråga, beskattningen av fossila bränslen och torv samt priset på en utsläppsrätt. Skogsflisens konkurrenskraft jämfört med torv inom kraftvärmeproduktionen säkerställs genom systemet för stöd till produktion av el som produceras med skogsflis. Genom en sänkning av stödet för elektricitet producerad med skogsflis från virke med stor diameter till 60 % från och med 2019 sänks energianläggningarnas förmåga att betala sådan skogsflis till en nivå som är lägre än de nuvarande fabrikspriserna. Utan begränsningar i stödet kan skogsindustrins kostnad för träupphandling stiga och ur ett nationalekonomiskt perspektiv bör förädlingen av trä ha företräde framom energiproduktionen. I Finland kommer användningen av trä att öka betydligt under de närmaste åren till följd av nyinveste-

ringar inom skogsindustrin. Det är möjligt att öka virkesdrivningen för energivirke vid övriga objekt än för virke med stor diameter. Enligt uppskattningar finns det ingen risk för att de målsättningar som uppställts för användningen av förnybar energi kommer att äventyras.

Energimyndigheten bereder anvisningar för användningen av skogsflis från virke med stor diameter. Dessa kommer att tillämpas på elektricitet producerad med skogsflis från och med 2019. Under beredningen har intressenterna hörts på bred front och uppmärksamhet speciellt fästs vid att företagen inte ska få en onödigt stor administrativ börda.

Arbets- och näringsministeriet har dessutom sedan 2011 haft ett uppföljningssystem för trä- och energimarknaderna. Med systemet följer man upp hur stöden och ändringarna i dessa påverkar bland annat virkesmarknaden och inmatningsordningen för bränslen

Ärendet kräver inte ytterligare åtgärder.

Anja Liukko, förvaltningsråd, arbets- och näringsministeriet

Ändring av bokföringslagen

RP 89/2015 rd – RSv 95/2015 rd

Ekonomiutskottet

Riksdagen förutsätter att regeringen i en proposition med förslag till lag om ändring av revisionslagen gör nödvändiga ändringar för att löpande revision uteslutande ska kunna gälla bokslut medan verksamhetsberättelser enbart behandlas i enlighet med vad direktiven föreskriver.

De av riksdagen förutsatta ändringar i bokföringslagen har satts i kraft med en ändring i bokföringslagen 1376/2016, som trädde i kraft 31.12.2016.

Mika Björklund, konsultativ tjänsteman, arbets- och näringsministeriet

Helhetsbedömning av regleringen av investerarnas ersättningsfond

RP 46/2016 rd – RSv 98/2016 rd

Ekonomiutskottet

Riksdagen förutsätter att statsrådet omgående vidtar de nödvändiga åtgärderna för beredning av en ändring av lagstiftningen där bestämmelserna om investerarnas ersättningsfond motsvarar behoven i den förändrade verksamhetsomgivningen på ett sätt som tryggar investerarskyddet särskilt med beaktande den juridiska strukturen på dem som bjuder ut tjänsten, typen av, omfattningen på och riskerna med verksamheten.

Regeringens proposition till lag om gräsrotsfinansiering (RP 46/2016 rd) gavs till riksdagen 7.4.2016. Lagen trädde i kraft 1.9.2016. I sitt utlåtande om lagförslaget fäste riksdagens ekonomiutskott uppmärksamhet vid det krav i lagen om gräsrotsfinansiering som anger att de som bjuder ut tjänster som omfattas av lagen om gräs-

rotsfinansiering är skyldiga att höra till investerarnas ersättningsfond, investerarens behov av skydd och behovet att likställa olika aktörer.

Kravet på medlemskap gäller dock inte ett värdepappersföretag, vars investerings-tjänster endast består av förmedling av order eller investeringsrådgivning eller ordnande av multilateral handel och som inte innehar eller förvaltar kundmedel. Såvida ett värdepappersföretag även har annan verksamhet utsträcker sig skyldigheten att tillhöra investerarnas ersättningsfond dock till all verksamhet utövad av det aktuella värdepappersbolaget. En registrerad förmedlare av gräsrotsfinansiering har inte rätt att inneha kundmedel. Utgående från detta bör en registrerad förmedlare av gräsrotsfinansiering inte höra till investerarnas ersättningsfond.

Finansministeriet har inlett en utredning om behovet av ändringar i regleringen av investerarnas ersättningsfond med beaktande av de ändrade förhållandena. I samband med detta är avsikten att även i övrigt göra en heltäckande kartläggning av grunderna för ersättningsfondens betalningsgrunder och belopp. Kartläggningen görs i samarbete med bl.a. investerarnas ersättningsfond och Finansinspektionen. Utredningen kartlägger även bästa internationella praxis gällande betalningsgrunderna för investerarnas ersättningsfond. Utredningsarbetet fortsätter.

Paula Kirppu, lagstiftningsråd, finansministeriet

Effekterna av en ändring av revisionslagen

RP 70/2016 rd – RSv 85/2016 rd

Ekonomiutskottet

Riksdagen förutsätter att statsrådet omedelbart börjar bereda en ändring av bokföringslagen så att begreppet rättvisande bild harmoniseras med bestämmelserna i revisionslagen.

De ändringar i bokföringslagen som förutsattes i riksdagens uttalande har satts i kraft genom en ändring av bokföringslagen, 1376/2016, som trädde i kraft den 31 december 2016.

Liisa Huhtala, regeringsråd, arbets- och näringsministeriet

Lagstiftning om upphandlingsförfarandet

RP 108/2016 rd – RSv 239/2016 rd

Ekonomiutskottet

1. Riksdagen förutsätter att statsrådet försäkrar sig om att de anknutna enheter som ägs eller där bestämmande inflytande utövas av offentliga samfund har möjlighet att fullgöra sina skyldigheter på ett sätt som överensstämmer med upphandlingslagstiftningens syften.
2. Riksdagen förutsätter att regeringen följer upp konsekvenserna av lagstiftningen och i förekommande fall börjar bereda ändringar i den för att ge små och medelstora företag mer jämlika möjligheter att delta i offentlig upphandling

3. Riksdagen förutsätter att statsrådet vid behov vidtar åtgärder för att precisera lagstiftningen inom de olika sektorerna och då särskilt beaktar verksamhetsförutsättningarna för avfallshanteringsbranschen och social- och hälsovården.

4. Riksdagen förutsätter att regeringen i lagstiftningen om social- och hälsovårdstjänster ser till att boendeservice för äldre och för personer med funktionsnedsättning ordnas på ett mänskligt och kundorienterat sätt.

1. Syftet med flera projekt som är under beredning vid statsrådet är att försäkra sig om att de anknutna enheter där bestämmande inflytande utövas av offentliga samfund har möjlighet att fullgöra sina skyldigheter. Miljöministeriet tillsatte på hösten 2016 en arbetsgrupp att bereda en ändring av avfallslagen i fråga om ansvaret för hanteringen av kommunalt avfall samt att utreda möjligheterna att samordna avfallslagen och upphandlingslagen. Statsrådet bereder en regeringsproposition med förslag till landskapsreform och reform av ordnandet av social- och hälsovården samt till lagar som har samband med dem. När det gäller avfallslagen är det miljöministeriet som är det ansvariga ministeriet och i fråga om landskapslagen är det finansministeriet och social- och hälsovårdsministeriet.

Markus Ukkola, äldre regeringssekreterare, arbets- och näringsministerie

2. Statsrådet uppdaterar annonseringssystemet för offentlig upphandling så att det blir möjligt att effektivt följa upp och statistikföra hur små och medelstora företag beaktas i praktiken. Om det av statistiken och uppföljningen framgår att de små och medelstora företagens ställning vid anbudsförfaranden för offentlig upphandling inte förbättrats tillräckligt, kommer statsrådet att vidta ändamålsenliga åtgärder för att ändra upphandlingslagstiftningen. Dessutom kommer arbets- och näringsministeriet i början av år 2017 att tillsammans med organisationer som företräder SMF-företag utarbeta praktiska modeller för rådgivning till företag och med hjälp av dessa kan man stödja att SMF-företagens perspektiv beaktas redan då upphandlingarna planeras och marknadsundersökningar genomförs.

Markus Ukkola, äldre regeringssekreterare, arbets- och näringsministeriet

3. I de sektorspecifika lagstiftningsprojekt som det hänvisas till i svaret på det första uttalandet av riksdagen beaktas verksamhetsförutsättningarna för tjänsterna i samband med offentlig upphandling. När det gäller avfallslagen är det miljöministeriet som är det ansvariga ministeriet och i fråga om landskapslagen är det finansministeriet och social- och hälsovårdsministeriet.

Markus Ukkola, äldre regeringssekreterare, arbets- och näringsministeriet

I det lagförslag om ordnandet av social- och hälsovården som är i slutskedet av beredningen och kommer att lämnas till riksdagen inom kort föreslås det att det föreskrivs att det är landskapet som i sin servicestrategi ska fatta beslut om de långsiktiga målen för social- och hälsovården, som hör till landskapets organiseringsansvar. Landskapet beslutar i servicestrategin också om målen för den minimimängd tjänster som ska upphandlas av privata tjänsteproducenter inom social- och hälsovården. För att nya innovativa metoder att utföra tjänster ska kunna tas i bruk utan onödiga fördröjningar, ska det dessutom i servicestrategin fastställas vilken del av upphandlingarna som konkurrensutsätts i syfte att utveckla nya lösningar som förbättrar den innovativa verksamheten och kostnadseffektiviteten i fråga om tjänsterna.

Dessutom utgår den lagstiftning om valfriheten som är under beredning från att kundernas möjligheter att välja tjänsteproducent ska utökas betydligt. Inom så kallade direktvalstjänster kan kunden själv direkt välja tjänsteproducent utan en anvisning eller en bedömning av servicebehovet från landskapet. Dessutom ska en producent av direktvalstjänster ge kunden möjlighet att med en betalsedel välja tjänsteproducent för sådana enskilda åtgärder och tjänster inom samlade direktvalstjänster som utgör självständiga delar av de samlade tjänsterna. För tjänster som kräver bedömning av servicebehovet har kunden också rätt att välja tjänsteproducent med hjälp av en beviljad kundsedel. Det är landskapets skyldighet att ta i bruk en personlig budget för andra social- och hälso-tjänster som det föreskrivs om i äldreomsorgslagen, handikappservicelagen och lagen angående specialomsorger om utvecklingsstörda (519/1977) än de tjänster som kan väljas direkt. Utifrån den personliga budgeten väljer kunden tjänsteinnehåll och tjänsteproducenter. Som ett resultat av de här reformerna kommer ordnandet av tjänster genom konkurrensutsättning enligt upphandlingslagen att minska väsentligt. Dock är det nödvändigt att följa upp effekterna av den nya upphandlingslagen för att man i övrigt ska kunna bedöma eventuella preciseringsbehov som den medför för lagstiftningen om verksamhetsförsäkringarna för tjänsterna inom social- och hälsovården.

Jaana Huhta, konsultativ tjänsteman, social- och hälsovårdsministeriet

4. Avsikten är att beakta ordnandet av boendeservicen för personer med funktionsnedsättning och äldre i den strukturreform av social- och hälsovården som är under beredning vid statsrådet på det sätt som riksdagen förutsätter, bland annat genom att betona kvaliteten och genom att möjliggöra en så kallad modell för ordnandet genom personlig budgetering. Social- och hälsovårdsministeriet är det ansvariga ministeriet i ärendet.

Markus Ukkola, äldre regeringssekreterare, arbets- och näringsministeriet

I socialvårdslagen (1301/2014) och lagen om klientens ställning och rättigheter inom socialvården (812/2000) finns de centrala bestämmelserna som tryggar kvaliteten på socialtjänsterna och klientens rättigheter samt innehållet i tjänsterna. Med hjälp av dem och bestämmelserna i speciallagarna, såsom lagen om stödjande av den äldre befolkningens funktionsförmåga och om social- och hälsovårdstjänster för äldre (980/2012, nedan äldreomsorgslagen), lagen om service och stöd på grund av handikapp (380/1987, nedan handikappservicelagen), lagen angående specialomsorger om utvecklingsstörda (519/1977, nedan specialomsorgslagen) och barnskyddslagen (417/2007), tryggas förutsättningarna för ett människovärdigt liv och lika deltagande som grundar sig på 19 § i grundlagen också i situationer där någon av olika orsaker har krävande behov av hjälp och stöd. Då beslut och avgöranden som gäller socialvården fattas och socialvården tillhandahålls måste man i första hand ta hänsyn till klientens intresse på det sätt som föreskrivs i 4 och 5 § i socialvårdslagen. Denna skyldighet gäller också beslut och avgöranden som gäller upphandlingen av boendeservicen för personer med funktionsnedsättning och äldre, inklusive beslut om längden på upphandlingsavtalen.

Enligt 14 § 3 mom. i äldreomsorgslagen ska kommunen säkerställa att arrangemangen för långvarig vård av äldre personer är bestående, om det inte är befogat att ändra på dem för att personen själv önskar det eller hans eller hennes servicebehov har förändrats eller av någon annan särskilt vägande och grundad anledning. Enligt motiveringstexten till lagen hänger säkerställandet av att vården är bestående även ihop med konkurrensutsättning av servicen. Enligt motiveringen utgör konkurrens-

utsättning i sig inte ett särskilt skäl som tillåter undantag från kravet att vården ska vara bestående, utan frågan ska alltid övervägas noggrant med tanke på klientens helhetssituation.

Enligt 3 § i handikappservicelagen ska behovet i kommunen och uttryckligen också klientens individuella behov beaktas vid ordnandet av tjänster för personer med funktionsnedsättning. En bedömning av klientens individuella behov ska göras i synnerhet när det gäller sådana tjänster där det är fråga om ordnandet av centrala tjänster som gäller delaktighet och likabehandling, såsom boendeservicen.

Jaana Huhta, konsultativ tjänsteman, social- och hälsovårdsministeriet

1.13 Framtidsutskottet

Riksdagens skrivelse om statsrådets framtidsredogörelse Välfärd genom hållbar tillväxt

SRR 7/2013 rd – RSk 32/2014 rd

Framtidsutskottet

Riksdagen har med anledning av redogörelsen godkänt följande ställningstaganden enligt framtidsutskottets betänkande:

1. Riksdagen omfattar ståndpunkterna och riktlinjerna i redogörelsen.
2. Riksdagen förutsätter att regeringen bereder en vetenskapsstrategi för Finland och ser till att målet på 4 procent av bnp för forskning, utveckling och innovationer uppnås i samarbete med den privata sektorn.
3. Riksdagen förutsätter att regeringen påskyndar verkställandet av en nationell modell för framsyn samt utarbetar ett program och fattar ett principbeslut genom vilket den politiskt förbinder sig att främja försöksverksamhet.
4. Riksdagen förutsätter att en arbetslivsreform och sysselsättningen blir ett framträdande mål i nästa regeringsprogram på så sätt att temat också innefattar åtgärder för att främja företagande, bättre utnyttja partiell arbetsförmåga och utveckla den sociala tryggheten med utgångspunkt i målet. Åtgärderna ska också beakta principen om tidigt ingripande: till exempel kan inlärningsvårigheter upptäckas på ett mycket tidigt stadium och unga som riskerar marginalisering måste genom olika åtgärder hjälpas så att de får fotfäste på arbetsmarknaden.
5. Riksdagen förutsätter att regeringen i all sin verksamhet främjar en hållbar tillväxt som ger fart åt ekonomin och samtidigt löser de sociala och ekologiska problemen; detta förutsätter till exempel försöksprojekt, ekonomisk styrning och utgallring av administrativa hinder.

3. Den framsynsmodell som togs fram inom regeringen Katainens framtidsredogörelseprojekt har till stor del etablerats som en del av Finlands nationella framsynsområde. Framsynsstrategin ligger till grund för regeringen Sipiläs framtidsarbete, där de viktigaste elementen är en framtidsredogörelse i två delar om omvälvningarna i arbetslivet och ministeriernas gemensamma framsynsarbete. Arbetet med framtidsredogörelsen framskred väl under 2016. I fokus stod omfattande expertsammankomster och öppna diskussioner plus projektet VN TEAS, som genomförs av Teknologiska forskningscentralen VTT Ab. Redogörelsens teman var uppe för diskussion också under Suomiareena (Finlands Arena) 2016. Ministeriernas gemensamma framsynsarbete startade 2016. Det innebär en gemensam omvärldsbeskrivning och ministeriernas framtidskartor. Arbetet stöds av ett projekt för framsyn som en strategisk resurs, där statsrådets framsynskapacitet stärks. Framsynslotsen sammanträdde 2016 fem gånger under statssekreterarens ledning. Den har bidragit till utvecklingen av framsynen i synnerhet som en del av de centrala beslutsprocesserna.

Statsrådets kansli och Sitra samordnar tillsammans det nationella framsynsnätverket, som fortsatte att växa. Dess webbplattform har i dagsläget mer än 500 medlem-

mar. Nätverket ordnade under året åtta Foresight Friday-evenemang. Det årliga framsynsforumet Finnsight arrangerades i september. Temat var att bygga Finlands framtid genom kompetens, kunskap och utbildning (Tulevaisuuden osaava ja sivistynyt Suomi). Forumet samlade omkring 200 deltagare och lika många följde evenemanget på webben. Det rörde sig om företrädare för den offentliga förvaltningen, näringslivet, universiteten och forskningsorganisationer. Resultatet av Finnsight kommer att utnyttjas i arbetet med statsrådets framtidsredogörelse, av Finlands Akademi bl.a. när temana för strategisk forskning tas fram, av undervisnings- och kulturministeriet i arbetet med ministeriets framtidskarta och inom det övriga framtidsarbetet. Inom Sitra bidrar Finnsight till organisationens omfattande arbete för en samhällsvision för hållbar välfärd.

Centret för framtidsforskning vid Åbo universitet arrangerade fem öppna föreläsningar på webben i början av 2016 (föreläsningsserien pågick från december 2015 till maj 2016). Utbildningen gav deltagarna kunskaper om de senaste strömningarna inom framsynsarbetet och dess metodologi plus de senaste relevanta forskningsrörelsen.

Forskning som gällde nya styrverktyg och försökskultur användes när försöksverksamheten och dess arbetsprogram skulle planeras och ett koncept byggas upp. Ett koncept som stärker försökskulturen erbjuder genomförandestöd och kvalitetssäkring för regeringsprogrammets strategiska nyckelförsök (bl.a. basinkomst, digitala kommuner, sysselsättningsförsök och språkförsök), stöder aktörernas nätverkssamarbete i försöksfrågor (bl.a. kommuner, samkommuner, företag, tredje sektorn och yrkeshögskolor) och uppmuntrar till en försökskultur både inom statsförvaltningen och mer generellt i samhället. Konceptet utvecklas fortlöpande.

En parlamentarisk delegation och en arbetsgrupp mellan ministerierna tillsattes till stöd för försöksprogrammet.

En utredning som gällde finansieringsmodeller för snabba försök blev klar i början av året. Målet är att erbjuda såddfinansiering för försöksverksamhet som stöder samhällsförnyelse. Det ska röra sig om verksamhet som det är viktigt att snabbt börja genomföra och där inga andra finansieringskällor står att finna. Statsrådets kansli utvecklade en egen finansierings- och datainsamlingsplattform för försök i enlighet med vad utredningen rekommenderade. Staten beviljade 2 000 000 euro i såddfinansiering för utveckling av plattformen och finansieringen av försök. Benägenheten att starta försök och att utveckla genom försök har ökat när vikten av försöksverksamhet har framhävts, det politiska stödet varit uttalat och spetsprojektet blivit verklighet. Det har gått att sprida information om pågående försök via försöksverksamheten, och den kan också användas till att främja genomförandet av försök exempelvis genom att erbjuda verktyg för genomförandet.

Utredningen om ett basinkomstförsök blev klar i slutet av 2016, och den påverkade modellen för försöket. Försöket startade i början av 2017.

År 2016 gjordes också en utredning om de etiska principerna för försök. I den rekommenderades en ramlag för att möjliggöra försök och ett expertorgan som ska stödja lanseringen av en försökskultur. Kompetensen när det gäller vetenskapliga försök måste upprätthållas och stärkas i Finland. I fråga om samhälleliga försök måste forskningsetiken beaktas och dessutom måste kvaliteten och de juridiska ramarna beaktas.

Enligt regeringen Sipiläs program ska regeringen gå vidare med nödvändiga reformer inom fem prioriteringsområden. Till dem hör såväl sysselsättningsförmåga och konkurrenskraft som kompetens och utbildning. De strategiska målen inom ett prioriteringsområde ska konkretiseras inom flera spetsprojekt som alla innefattar många åtgärder.

Tröskeln för anställning har sänkts genom längre provtider, ändrade grunder för visstidsanställningar och tidsmässigt kortare återanställningsskyldighet. Arbetsprovningens användningsändamål utvidgades på försök för åren 2017 och 2018. Det innebär att arbetsprovning kan användas för att testa den arbetssökandes lämplighet innan anställningsavtal ingås. Arbetslöshetsförmånen kan användas till finansiering av lönesubvention, startpeng och rörlighetsunderstöd.

Arbetet pågår med att ta fram ett åtgärdsprogram som ska minska marginaleffekterna och främja arbetskraftens geografiska rörlighet.

Frivilliga studier med arbetslöshetsförmån har förlängts inom vissa målgrupper när det gäller grundstudier. En utredning om hur frivilliga studier vid arbetslöshet kan förenklas utarbetas i samarbete med arbetsmarknadsorganisationerna.

Dessutom pågår arbetet med en utredning om hur yrkesutbildning, högskoleutbildning, kompletteringsutbildning och examensinriktad fortbildning, vuxenutbildningsprogram och arbetskraftspolitiska åtgärder kan bidra till ekonomisk tillväxt och ökad företagsamhet. Det är också meningen att möjligheterna för personer med funktionsnedsättning att bedriva företagsverksamhet ska stödjas.

Taina Kulmala, konsultativ tjänsteman, statsrådets kansli

1.14 Arbetslivs- och jämställdhetsutskottet

Jämställdhetslagstiftning, arbetsliv och föräldraskap

RP 195/2004 rd – RSv 24/2005 rd

Arbetslivs- och jämställdhetsutskottet

2. Riksdagen förutsatte 5.4.2005 att regeringen vidtar åtgärder för att arbetsgivarnas kostnader för föräldraskap ska fördelas mellan alla arbetsgivare enligt principen om solidariskt ansvar.

2. Trots att kompensationen till arbetsgivarna för kostnaderna för familjeledigheter har utökats under de senaste åren, har dessa i någon mån fortfarande direkta kostnader för ledigheterna. Dessa kostnader gäller arbetsgivare i branscher där avlönad moderskapsledighet ingår i kollektivavtalet. Också tillfällig vårdledighet (vård av sjukt barn) orsakar arbetsgivaren direkta kostnader. Utöver dessa har arbetsgivarna också indirekta kostnader som hänför sig till bland annat rekrytering och utbildning av ställföreträdare. Kostnaderna har ansetts betungande i synnerhet i kvinnodominerade branscher. På sikt inverkar också en jämnare fördelning av familjeledigheterna mellan föräldrarna på utjämnningen av de kostnader som familjeledighet förorsakar arbetsgivarna.

Med anledning av regeringsprogrammet och arbetsmarknadsorganisationernas s.k. ramavtal för tryggnad av konkurrenskraften och sysselsättningen i Finland lämnade regeringen en proposition till riksdagen om en reform av faderskapsledigheten (RP 111/2012). Syftet med propositionen var att sporra papporna att utnyttja sin föräldraledighet. Lagändringen godkändes av riksdagen och trädde i kraft vid ingången av 2013 (903/2012). I propositionen nämns ramavtalet, enligt vilket kostnaderna för föräldradagpenningen ska fördelas på samma sätt som tidigare och reformens verkningar och måluppfyllelsen ses över två år efter det att reformen har trätt i kraft.

Regeringens proposition 163/2016 har godkänts av riksdagen. I propositionen föreslogs att likabehandlingen och sysselsättningen av kvinnor främjas genom att de kostnader som familjeledighet för kvinnliga arbetstagare orsakar arbetsgivaren jämnas ut med hjälp av en engångsersättning om 2 500 euro. Denna lagändring träder i kraft den 1 april 2017. Riksdagens social- och hälsovårdsutskott konstaterar i sitt betänkande 29/2016 följande: ...”På arbetsgivarnas ansvar blir utöver den ovan beskrivna löneandelen och semesterpenningen kostnader förorsakade av moderskapet, särskilt under tiden för sjukskrivning relaterade till graviditeten samt vårdledighet för att vårda ett sjukt barn. Likaså förorsakas arbetsgivaren indirekta kostnader för att rekrytera och instruera en nyanställd eller en vikarie” ... ”I Finland är det fortfarande främst kvinnor som utnyttjar föräldraledighet. Trots att användningen av faderskapsledighet har ökat, är andelen fäder som utnyttjar föräldraledighet fortfarande rätt liten. Det inverkar starkt inte bara på kvinnors sysselsättning men också på familjernas vardag. En jämnare fördelning av familjeledigheter mellan kvinnor och män skulle förbättra ställningen för kvinnor i arbetslivet. Samtidigt skulle det stärka pappornas delaktighet i vården och uppfostran av barnet redan i den tidiga barndomen. Utskottet anser att behovet av att se över systemet med familjeledighet med fördel kunde ses över”.

Pekka Humalto, konsultativ tjänsteman, social- och hälsovårdsministeriet

Jämställdhetsredogörelse

SRR 7/2010 rd – RSk 51/2010 rd

Arbetslivs- och jämställdhetsutskottet

1. Riksdagen omfattar regeringens riktlinjer för att främja jämställdheten och förutsätter att
4. antalet platser på och den regionala omfattningen för skyddshemmen höjs till nivån enligt Europarådets rekommendationer och alla behövande får tillgång till tjänsterna, finansieringen fortsätter efter 2012, och
6. regeringen lämnar riksdagen nästa jämställdhetspolitiska redogörelse senast 2021 och, som halvtidsrapport om genomförandet av redogörelsen, en utredning till arbetslivs- och jämställdhetsutskottet senast 2016 om de åtgärder som vidtagits och hur jämställdheten utvecklats.

Lagen om ersättning som betalas av statens medel till producenter av skyddshemstjänster (1354/2014) trädde ikraft den 1 januari 2015. Riksdagens svar åtföljdes av ett uttalande från riksdagen om ökat anslag för att trygga fortsatt skyddshemsverksamhet. År 2016 hade 11 550 000 euro reserverats för kostnaderna för skyddshemsverksamheten. I planen för de offentliga finanserna 2016–2019 konstateras att den statliga finansiering som har reserverats för utgifterna för skyddshemsverksamheten ökar under ramperioden i enlighet med tidigare rambeslut med 2 miljoner euro årligen till 17,5 miljoner euro. I social- och hälsovårdsministeriets ramförslag ingår dessutom ett tillägg på 3 miljoner euro för år 2018 och ett tillägg på 6 miljoner euro från och med år 2019.

Regeringen har lämnat en halvtidsrapport om hur genomförandet av redogörelsen framskrider till riksdagens arbetslivs- och jämställdhetsutskott.

Laura Terho, jurist, social- och hälsovårdministeriet

Kostnadsersättning för tiden i arbetsprövning till unga under 25 år som saknar yrkesutbildning

RP 133/2012 rd — RSV 163/2012 rd

Arbetslivs- och jämställdhetsutskottet

Riksdagen förutsatte den 18 december 2012 att regeringen inom kort utreder hur det att unga under 25 år som saknar yrkesutbildning undantas från rätten till kostnadsersättning under den tid de deltar i arbetsprövning påverkar deras faktiska möjligheter att delta i arbetsprövning och om bestämmelsen riskerar samhällsgarantin för unga framför allt i områden där resekostnaderna är betydande. Samtidigt förutsatte riksdagen att regeringen bedömer om det är motiverat med en åldersgräns för kostnadsersättningar med tanke på principen om likabehandling av medborgarna.

Lagen om offentlig arbetskrafts- och företagsservice ändrades vid ingången av 2017, vilket innebär att unga personer under 25 år som saknar utbildning under samma förutsättningar som andra arbetssökande kan få kostnadsersättning för den tid de

deltar i arbetsprövning (RP 209/2016 rd - RSv 236/2016 rd). Ärendet föranleder inga ytterligare åtgärder.

Timo Meling, äldre regeringssekreterare, arbets- och näringsministeriet

Effekterna av ändrade bestämmelser om arbetsprövning

RP 200/2013 rd – RSv 28/2014 rd

Arbetslivs- och jämställdhetsutskottet

I sitt svar på regeringens proposition med förslag till lag om ändring av lagen om offentlig arbetskrafts- och företagsservice (RP 200/2013 rd, RSv 28/2014 rd) förutsatte riksdagen att regeringen utreder hur ändringen av bestämmelserna om arbetsprövning påverkar ordnandet av arbetsprövning på kommunnivå, särskilt i verkstäder, och att den lämnar en utredning om frågan till arbetslivs- och jämställdhetsutskottet ett år efter det att lagen trätt i kraft.

Den lag (390/2014) som avses i riksdagens uttalande trädde i kraft den 1 juni 2014. Arbets- och näringsministeriet har utrett hur lagändringen påverkat ordnandet av arbetsprövning i kommunerna och i kommunala verkstäder. Ändringen av bestämmelserna om arbetsprövning orsakade i några kommuner oklarheter om hur omfattande skyldigheten att erbjuda arbete är. Majoriteten av kommunerna var av åsikten att ordnandet av arbetsprövning inte har försvårats till följd av lagändringen. Ändringen har inte heller på något betydande sätt påverkat antalet arbetsprövningar som ordnas i kommunerna.

Ordnandet av arbetsprövning vid verkstäder underlättades först av att arbetsavtalslagen ändrades temporärt (1367/2014) under åren 2015–2016 och därefter permanent (1458/2016) så att skyldigheten att erbjuda arbete enligt arbetsavtalslagen kan frångås under vissa förutsättningar, när arbetsprövning ordnas i en kommuns, samkommuns, förenings eller stiftelses verkstad eller motsvarande träningsenhet. Denna ändring av arbetsavtalslagen har i praktiken undanröjt de hinder för ordnande av arbetsprövning i kommunernas verkstäder som haft samband med skyldigheten att erbjuda arbete.

Genom lagen om ändring och temporär ändring av lagen om offentlig arbetskrafts- och företagsservice (1456/2016), som trädde i kraft vid ingången av 2017, slopades i bestämmelserna om arbetsprövning hänvisningarna till bestämmelserna i arbetsavtalslagen om skyldigheten att erbjuda arbete.

Kirsti Haapa-aho, äldre regeringssekreterare, arbets- och näringsministeriet

Riksdagens skrivelse med anledning av den nationella människohandelsrapportörens rapport 2014

R 19/2014 rd – RSk 53/2014 rd

Arbetslivs- och jämställdhetsutskottet

1. Frivilligorganisationer som hjälper offer för människohandel ska garanteras långsiktiga anslag,

2. det ska beredas lagstiftning om samordnaren för arbetet mot människohandel,

3. säkerställa att offer för människohandel hänvisas till hjälp genast när förundersökningsmyndigheterna har grundad anledning att tro att någon är offer för människohandel.

1. Det har kommit positiv respons av centrala medborgarorganisationer som bedriver verksamhet mot människohandel om statsrådets samordnade insatser mot människohandel, som bland annat bidrar till utvecklingen av finansieringen för verksamheten mot människohandel. Till nätverket för statsrådets verksamhet mot människohandel utsågs representanter för Penningautomatföreningen, som stöder arbetet mot människohandel.

EU:s interna säkerhetsfond (ISF) samt asyl-, migrations- och integrationsfonden (AMIF) har öppnat ansökningar värt sex miljoner euro för arbete mot människohandel och hjälpan- de av offer för människohandel. Även från det nationella programmet inom ISF-fonden, som koordineras av inrikesministeriet, reserverades för innevarande finansieringsperiod 280 000 euro för arbetet mot människohandeln, bland annat för att utveckla arbetet vars syfte är att hitta, identifiera och hjälpa offren.

En ny uppgift som bör påpekas i samband med programmet inom ISF-fonden är att projektet Färdplan för dialogisk identifiering inleddes under våren 2016 vid Pro- tukipiste ry. Inom projektet utvecklas bland annat verktyg för olika organisationer för att identifiera offer för människohandel och samla in anonym, statistisk infor- mation om dem. Projektet hör också samman med den andra åtgärden i statsrådets handlingsplan mot människohandel, som godkändes den 4 oktober 2016. Enligt den åtgärden ska arbetet med att hitta, identifiera och hjälpa offer för människohandel bli effektivare.

I enlighet med den andra åtgärden i statsrådets handlingsplan mot människohandel som det hänvisas till ovan utvecklas också utbildning inom social- och hälsovården för att identifiera och hjälpa offren för människohandel. Till denna del bör en ny uppgift som gäller finansiering som kanaliseras via Social- och hälsoorganisationer- nas understödscentral (STEA) påpekas, nämligen att man den 15 december 2016 beslutade att förordna finansiering om sammanlagt 125 000 euro av det så kallade HOIKU-projektet. Projektet genomförs av Internationella migrationsorganisationen (IOM). Genom projektet ökar man förmågan för aktörer inom tredje sektorn att identifiera och ta hand om de effekter som utnyttjande har på offrens hälsa och välmående.

Ärendet ger inte anledning till andra åtgärder.

2. Både samordnaren för statsrådets arbete mot människohandel och det samord- ningssekreteriat som samordnaren leder har tillsatts för en period som tar slut den 31 maj 2017. Om arbetet samlas erfarenheter, på basis av vilka organiseringen av dessa funktioner framöver och eventuella regleringsbehov i anknytning till dem kommer att utvärderas.

3. Inrikesministeriets polisavdelning utsåg sin egen representant i polistjänst till samordningssekreteriatet, som samordnaren för arbetet mot människohandel leder. Även vid polisens resultatstyrning har man fäst uppmärksamhet vid utvecklingen av polisens arbete mot människohandel.

Det bör också påpekas att Polisstyrelsen i juli 2015 har förnyat sina anvisningar om identifieringen och utredningen av människohandelsbrott till polisinsrättningar och de riksomfattande enheterna. I anvisningarna har fästs särskild uppmärksamhet vid styrandet av offret till hjälpsystemet och annan hjälp.

Det bör påpekas som en ny uppgift att man enligt den femte åtgärden i statsrådets handlingsplan mot människorättshandel, som godkändes den 4 oktober 2016, ska utveckla förundersökningsmyndigheternas åtgärder mot människohandel. I enlighet med den säkerställer man för det första att polisens och Gränsbevakningsväsendets anvisningar om människohandel är aktuella, i synnerhet när det gäller uppmärksammandet av nya former av brott (åtgärd 5.1). För det andra utökas utbildningen på nationell och regional nivå inom polisens grund- och fortbildning för att identifiera och undersöka människohandel i synnerhet med avseende på sexuellt utnyttjande (åtgärd 5.2).

Ärendet ger inte anledning till andra åtgärder.

Veli-Pekka Rautava, ledande sakkunnig, inrikesministeriet

Tvångsarbete som liknar människohandel

RP 69/2016 rd – RSv 124/2016 rd

Arbetslivs- och jämställdhetsutskottet

Riksdagen förutsätter att regeringen följer upp om det förekommer fall av sådant tvångsarbete eller motsvarande arbetsrelaterat utnyttjande som liknar människohandel och där offren inte får skydd, eftersom brotten inte uppfyller rekvisitet för människohandelsbrott i straffrättsligt hänseende, och vid behov vidtar åtgärder.

Arbets- och näringsministeriet inrättade den 19 augusti 2016 ett nationellt samarbetsnätverk som främjar samarbete mot svartarbete. Den uppföljning av ärendet som riksdagen förutsätter utförs inom ramarna för samarbetsnätverkets arbete. I samarbetsnätverket ingår de ministerier som är viktiga för uppföljningen av ärendet, nämligen företrädare för justitieministeriet, inrikesministeriet och social- och hälsovårdsministeriet, utöver arbets- och näringsministeriets företrädare. Nätverkets mandattid upphör den 13 mars 2020.

Päivi Kantanen, konsultativ tjänsteman, arbets- och näringsministeriet

Genomförandet av arbetstidsdirektivet för inlandssjöfarten

RP 197/2016 rd – RSv 228/2016 rd

Arbetslivs- och jämställdhetsutskottet

Riksdagen förutsätter att regeringen noga följer vilka effekter genomförandet av arbetstidsdirektivet för inlandssjöfarten får och att den vid behov vidtar åtgärder för att jämka samman företagens behov av arbetskraft och förläggningen av arbetstagarnas arbetstid.

Då perioden med öppet vatten är slut år 2017 ska arbets- och näringsministeriet bland organisationer inom sjöfarten och vid behov bland andra aktörer inom sjöfarten utreda vilka effekter genomförandet av arbetstidsdirektivet för inlandssjöfarten har samt praktiska frågor angående företagens behov av arbetskraft och förläggningen av arbetstagarnas arbetstid.

Nico Steiner, äldre regeringssekreterare, arbets- och näringsministeriet

1.15 Miljöutskottet

Oljeskyddsfonden, finansiering

RP 167/2009 rd – RSv 231/2009 rd

Miljöutskottet

Riksdagen förutsatte 7.12.2009 att regeringen undersöker möjligheterna att bredda den finansiella basen för oljeskyddsfonden och ser till att fonden fortsatt kan fungera, vid behov genom budgetlösningar.

Med stöd av temporära ändringar (1791/2009 och 848/2012) av lagen om oljeskyddsfonden togs oljeskyddsavgiften ut till tredubbelt belopp (1,50 euro/ton) i förhållande till normaltaxan från och med den 1 januari 2010 till och med den 31 december 2015. Höjningen av fondens kapitalgränser gäller fram till och med den 31 december 2019. Syftet med ändringarna har varit att säkra fondens likviditet i en situation där både staten och de regionala räddningsverken fortsatt behöver höja beredskapen för bekämpning av oljeskador. När riksdagens miljöutskott i samband med lagändringar har behandlat oljeskyddsfondens situation har det framhåvt att utvecklingen av oljebekämpningsberedskapen också förutsätter budgetfinansiering och att oljeskyddsfondens funktionsförmåga vid behov måste tryggas med budgetlösningar (MiUB 16/2004 rd och MiUB 11/2009 rd).

Miljöministeriet har i enlighet med riksdagens önskemål kartlagt möjligheterna att utvidga avgiftsbasen för oljeskyddsfonden. Oljebranschen har föreslagit att oljeskyddsavgiften ska tas ut i form av punktskatt, vars intäkter skulle gå till oljeskyddsfonden. Skatter är dock generella och kan enligt finansministeriets uppfattning inte öronmärkas för ett visst ändamål. Även riksdagens miljöutskott (MiUB 7/2012 rd – RP 120/2012 rd) utredde om en punktskatt skulle lämpa sig för uppbörden av oljeskyddsavgiften, men på grund av de principiella och praktiska hinder som finansministeriet presenterade fortsatte utskottet inte utredningsarbetet och propositionen godkändes enligt förslaget. Statens revisionsverk ansåg dock i effektivitetsgranskningsberättelsen som gäller hanteringen av och ansvaret för fartygsoljeolyckor i Finska viken (2/2014) att det fortfarande finns behov att utreda möjligheten till en sådan avgift.

Miljöministeriet beställde 2015 ett expertutlåtande av juris doktorn, docent Kalle Määttä om olika sätt att reglera oljeskyddsfonden på och vilka förutsättningar det finns att utveckla den. Määttä rekommenderade i sitt utlåtande att medel till oljeskyddsfonden i stället för oljeskyddsavgiften tas ut genom en så kallad avgift för försörjningsberedskap och oljeskydd i form av punktskatt på samma sätt som den nuvarande försörjningsberedskapsavgiften tas ut. På så sätt skulle intäkterna från oljeskyddsavgiften styras till oljeskyddsfonden. Experter från miljöministeriet har efter detta diskuterat med experter från finansministeriet om möjligheten att avskaffa oljeskyddsavgiften och i stället övergå till att överföra ett anslag som motsvarar intäkterna från punktskatten på oljeprodukter till oljeskyddsfonden. I diskussionerna har man sett möjligheten att i detta fall avstå från huvudprincipen att skatterna är generella. Trots att oljeskyddsfonden enligt detta alternativ finns kvar som en fond utanför statsbudgeten går tillgångarna i fonden via budgeten. Ändringen skulle därför påverka de anslag som reserveras för miljöministeriet i planen för de offentliga finanserna. Beredningen av ändringen har inte framskridit.

Merja Huhtala, regeringssekreterare, miljöministeriet

Ändring av vattenlagstiftningen och miljöförvaltningens resurser

RP 277/2009 rd – RSv 355/2010 rd

Miljöutskottet

1. Riksdagen förutsatte den 11 mars 2010 att regeringen vidtar åtgärder för att upphäva lagen om beviljande av vissa rättigheter med avseende å nyttjande av vatten (266/1961) så att lagförslaget föreläggs riksdagen senast 2017.

3. Riksdagen förutsatte att regeringen värnar om miljöförvaltningen genom att avsätta adekvata resurser för de uppgifter som ålagts myndigheten och vidtar åtgärder för att göra efterhandstillsynen av miljöskyddet effektivare genom att klarlägga om det går att införa en tillsynsavgift för tillsynsuppdrag enligt vattenlagen.

Regeringens proposition om revidering av bestämmelserna om nyttjanderätt i vattenlagstiftningen (RP 262/2016) som förutsattes i uttalandet lämnades till riksdagen den 21 december 2016.

Ärendet föranleder inte vidare åtgärder.

3. Jord- och skogsbruksministeriet har i samråd med justitieministeriet och miljöministeriet som tjänstemannaberedning utrett avgiftsbelagd tillsyn enligt vattenlagen. I samband med landskapsreformen som inletts under beredningen omorganiseras tillsynen enligt vattenlagen. Den politiska riktlinjen att tillsynsuppgifterna anvisas en statlig myndighet drogs upp i december 2016, varefter beredningen av bestämmelser om avgiftsbelagd tillsyn har fortsatt.

Antti Leinonen, lagstiftningsdirektör, justitieministeriet

Avloppsvattenförordningen och behandlingen av avloppsvatten i glesbygden

RP 179/2010 rd – RSv 288/2010 rd

Miljöutskottet

2. Riksdagen förutsatte att regeringen följer upp hur lagen verkställs och lämnar en utredning till miljöutskottet innan övergångsperioden går ut.

4. Riksdagen förutsatte att regeringen i samråd med kommunerna ser till att de kommunala myndigheterna får adekvata anvisningar för att kunna verkställa lagen effektivt och att regeringen ser till att kommunerna får tillräckligt stora anslag för att kunna ordna avloppsrådgivning för enskilda fastigheter fram till dess att övergångstiden för att verkställa den nya förordningen går ut.

2. Miljöministeriet har följt hur avloppsvattenförordningen verkställs och lämnat den rapport om situationen som riksdagen förutsätter till miljöutskottet den 13 oktober 2015. Miljöministeriet föreslår att uttalandet stryks.

4. De ändrade bestämmelserna om en effektivare avloppsrening i glesbygden har beaktats i förvaltningens kommunikation och utbildning. Informations- och kurs-

materialet har huvudsakligen utarbetats 2011 och "Glesbygdens avloppsvatten. Lagstiftning och praktik – miljöhandledning 2012" som då publicerades har distribuerats till de kommunala myndigheterna. Utbildningsmaterialet för rådgivarna har uppdaterats utifrån erfarenheterna av rådgivningen och finns tillgängligt för alla på miljöförvaltningens webbplats. Med hjälp av de anslag som stod till buds 2012–2016 gavs fastighetsspecifik rådgivning i avloppsfrågor genom totalt mer än 32 000 fastighetsbesök på alla närings-, trafik och miljöcentralernas områden i samarbete med kommunerna på respektive område. Dessutom har man nått nästan 31 000 personer i samband med andra evenemang inom rådgivningsprojekten.

Ari Kangas, konsultativ tjänsteman, miljöministeriet

Genomförande och uppföljning av reformen av avfallslagen

RP 199/2010 rd – RSv 360/2010 rd

Miljöutskottet

1. Riksdagen förutsatte att regeringen genom förordningar ställer upp tillräckligt ambitiösa mål för materialåtervinning av kommunalt avfall, bioavfall, avfall som omfattas av produktansvar, bygg- och rivningsavfall och om möjligt också annat avfall, följer upp hur väl målen nås och skärper dem när den tekniska utvecklingen medger det.
2. Riksdagen förutsatte att regeringen ger akt på hur målen i lagen uppfylls, med särskild hänsyn både till hur uppkomsten av avfall kan förebyggas och till hur prioriteringsordningen iakttas över lag.
3. Riksdagen förutsatte att regeringen ger akt på hur uppdelningen av ansvaret för att ordna avfallshantering inverkar på privata företags och kommunala avfallsbolags verksamhetsvillkor och kommunernas möjligheter att ta hand om de uppgifter som de har ansvaret för.

1. Den omfattande översynen av statsrådets förordningar i samband med totalrevideringen av avfallslagstiftningen har i praktiken så gott som slutförts. I förordningarna föreskrivs det om målen för återanvändning, materialåtervinning och annan återvinning och för insamling av avfall i fråga om kommunalt avfall, förpackningsavfall, bygg- och rivningsavfall, returpapper, batterier och ackumulatorer, uttjänta däck och avfall som utgörs av eller innehåller elektriska eller elektroniska produkter. Målfyllelsen följs för de flesta typer av avfall genom uppföljningsuppgifter som samlas in årligen. Av figur 1 framgår det hur hanteringen av kommunalt avfall utvecklades 2006–2015. Uppföljningsuppgifter om hanteringen av avfall som omfattas av producentansvar finns på den webbplatsen som Närings-, trafik- och miljöcentralen i Birkaland svarar för

http://www.ymparisto.fi/fi-FI/Kartat_ja_tilastot/Jatetilastot/Tuottajavastuun_tilastot.

Enligt uppföljningsuppgifterna har deponeringen av kommunalt avfall på upplag minskat klart till följd av att hanteringen av organiskt avfall på avfallsupplag har begränsats. Begränsningen tillämpas från ingången av 2016 och bygger på statsrådets förordning om avstjälningsplatser (331/2013). År 2015 deponerades endast 11 % av det kommunala avfallet på avstjälningsplatser och andelen beräknas minska ytterli-

gare. Återvinningsgraden för det kommunala avfallet steg 2015 till 40 %. Förändringen beror delvis på att statistikmetoden för fiberförpackningar har preciserats. Cirka hälften av det kommunala avfallet utnyttjas numera som energi, antingen i avfallskraftverk som är specialiserade på att bränna avfall eller i samförbränningsanläggningar. Begränsningen av organiskt avfall på avstjälningsplatser har klart ökat behovet av kapacitet att bränna avfall, också industriavfall, med den påföljden att det nuvarande nätet av anläggningar inte helt räcker till för att motsvara efterfrågan.

Under 2016 färdigställdes som en del av statsrådets utrednings- och forskningsplan projektet Styrmedel för att öka återvinning <http://tietokaytoon.fi/julkaisu?pubid=15101>, där det bedömdes på vilka sätt Finland ska nå målen för återvinning av kommunalt avfall och för utnyttjande av bygg- och rivningsavfall som material och i vilken utsträckning det går att skärpa kraven ytterligare. Enligt utredningen kräver det nuvarande målet att (50 procent) av det kommunala avfallet ska återvinnas betydande åtgärder såväl i fråga om avfallet från hushåll som från den administrativa sektorn, service- och näringssektorerna. Också för att målet att återvinna byggnadsavfall som material (70 procent 2020) ska nås behövs det styrmedel för att öka mängden avfall som styrs till återvinning och som stärker marknaden för återvinningsmaterial. Målen för andra avfallstyper är utifrån uppföljningsuppgifterna möjliga att nå.

Den 2 december 2015 offentliggjorde kommissionen ett lagstiftningspaket om cirkulär ekonomi. I det ingick förslag till rättsakter om avfall där kommissionen föreslår strängare regler för materialåtervinning av kommunalt avfall och förpackningsavfall och mål för minskad deponering av avfall. Statsrådets U-skrivelse om förslagen (U 27/2016) lämnades till riksdagen den 28 januari 2016. I behandlingen av direktiven har Finland aktivt strävat efter att påverka att de aspekter som är viktiga för Finland förs fram i enlighet med U-skrivelsen och riksdagens ställningstaganden med anledning av den. Behandlingen av avfallsdirektiven torde bli slutförd i EU under 2017.

2. Den riksomfattande avfallsplanen och planen för förebyggande av uppkomsten av avfall som ingår där bereddes under ledning av miljöministeriet i samråd med intressentgrupper på området. Planen presenterar målen och åtgärderna för den riksomfattande avfallshanteringen och för att förebygga uppkomsten av avfall fram till 2023. De valda insatsområdena är kommunalt avfall, bygg- och rivningsavfall, elektriskt och elektroniskt avfall samt biologiskt nedbrytbart avfall och näringskretsloppet. Avsikten är att planen ska vara klar våren 2017. I avfallsplanen vill man beakta målen för återvinning i förslagen till rättsakter om avfall i EU:s paket om cirkulär ekonomi. I samband med den nya riksomfattande avfallsplanen föreslås indikatorer för uppföljningen av avfallshanteringen under den kommande planperioden. Avfallshanteringen har årligen följts via nio indikatorer för uppföljning under tiden för den nuvarande riksomfattande avfallsplanen. De uppdaterade uppgifterna för indikatorerna finns på webbplatsen: (http://www.ymparisto.fi/fi-FI/Kulutus_ja_tuotanto/Jatteen_ja_jatihuolto/Jatesuunnittelu/Valtakunnallisen_jatesuunnitelman_seuranta).

3. Enligt en skrivning i regeringsprogrammet ska avfallslagen ändras så att kommunernas ensamrätt enligt lagen ska vara begränsad till avfall från bosättning, dock med beaktande av regionala särdrag. Miljöministeriet har låtit göra en bedömning av ändringens konsekvenser (<http://julkaisut.valtioneuvosto.fi/handle/10024/75205>), som blev klar i juni 2016. Miljöministeriet har den 22 augusti 2016 tillsatt en arbetsgrupp att bereda ändringen av avfallslagen i fråga om ansvarsfördelningen för det kommunala avfallet samt att utreda samordningen av avfallslagen och upphandlings-

lagen som har behandlats av riksdagen. Miljöministeriet har som stöd för arbetsgruppens arbete beställt en rapport av advokat Mikko Alkio där gränsområdena mellan avfallslagen och upphandlingslagen granskas. Rapporten blev klar den 4 november 2016 (<http://www.ym.fi/download/noname/%7B0463FF02-AF2E-4559-BF12-FBFD55FD8DE2%7D/122563>). Arbetsgruppens förslag ska vara klart den 31 januari 2017. Avsikten är att regeringens proposition med förslag till de lagändringar som behövs ska lämnas till riksdagen senast hösten 2017.

Riitta Levinen, miljøråd, miljöministeriet

Ändring av energicertifikatets innehåll

Ö 1/2014 – RSk 18/2014 rd

Miljöutskottet

Riksdagen har förkastat lagförslaget om ändring av lagen om energicertifikat för byggnader i medborgarinitiativet.

Riksdagen har i sin skrivelse godkänt följande uttalanden:

1. Riksdagen förutsätter att regeringen skyndsamt vidtar åtgärder för att ändra innehållet i energicertifikatet för småhus så att de blir lättare att förstå och för att undanröja de svårigheter med att jämföra energiprestandan för olika byggnader som beaktandet av energiformsfaktorer ger upphov till.
2. Riksdagen förutsätter att regeringen aktivt går in för att ändra direktivet för byggnaders energiprestanda så att det blir frivilligt att göra upp energicertifikat för gamla egnahemshus.

1. Energicertifikatlagen ändrades i april 2016 (lag 326/2016) utgående från Europeiska kommissionens konstaterande att den finländska lagstiftningen inte motsvarar energieffektivitetsdirektivet om byggnader vad gäller vilka typer av byggnader eller utrymmen i byggnader som står utanför förfarandet med energicertifikat. I utkastet till regeringens proposition som sändes på remiss hade det även föreslagits ändrade föreskrifter om att utveckla innehållet i energicertifikatet. Utkastet fick till den delen motstridig och delvis också rätt negativ respons av remissinstanserna. I den fortsatta beredningen stannade man för att dela arbetet med att revidera energicertifikatlagen i två etapper. Regeringen lämnade riksdagen en proposition med förslag till de lagändringar som var nödvändiga för att den nationella lagstiftningen ska vara i enlighet med direktivet. Beredningsarbetet i fråga om utveckling av innehållet i energicertifikaten fortsätter parallellt med beredningsarbetet för en övergång till att nya byggnader ska vara nära-nollenergibyggnader.

Reformen av energicertifikatlagen är bunden vid markanvändnings- och bygglagen och ändringarna av förordningar med stöd av den som gäller nära-nollenergibyggande. Den aktuella ändringen av markanvändnings- och bygglagen trädde i kraft den 1 januari 2017 och ska tillämpas från och med den 1 januari 2018. De förordningar som ska utfärdas med stöd av lagändringen är under beredning. Förordningarna gäller även de numeriska värdena för energiformsfaktorerna samt kraven på energiprestanda som grundar sig på energiformsfaktorerna. Efter att förordningarna lämnats görs de ändringar de föranleder i bestämmelserna om energicertifikat och ställningstagandet beaktas i det sammanhanget. Före det bereds våren 2017 dessu-

tom de ändringar i vissa bestämmelser om energicertifikat som är nödvändiga på grund av kommissionens officiella underrättelse 2016. Kommissionen har dessutom i november 2016 lämnat ett ändringsförslag till energieffektivitetsdirektivet i fråga om byggnader. En U-skrivelse om ändringsförslaget är under beredning.

2. Utgående från ställningstagandet har man påverkat i ärendet i olika sammanhang i kommissionen. Kommissionens förslag till ändring av energieffektivitetsdirektivet den 30 november 2016 behandlar dock inte de artiklar som gäller huruvida energicertifikat är obligatoriska.

Sari Rapinoja, lagstiftningsråd, miljöministeriet

Genomförandet av klimatlagen

RP 82/2014 rd – RSv 310/2014 rd

Miljöutskottet

Riksdagen förutsätter att genomförandet av klimatlagen inte ökar den administrativa bördan för medborgare, företag eller jordbrukare, utan endast styr och koordinerar myndighetsverksamheten för att målen ska nås.

Klimatlagen (609/2015) trädde i kraft den 1 juni 2015. Verkställigheten har inletts med beredningen av en klimatpolitisk plan på medellång sikt. Enligt lagens 9 § ska statsrådet en gång per valperiod anta en klimatpolitisk plan på medellång sikt. Planen ska innehålla bedömningar av utvecklingen och ett åtgärdsprogram i fråga om åtgärderna för minskning av utsläpp på medellång sikt inom den sektor som inte omfattas av utsläppshandeln. Lagen innehåller också bestämmelser om bedömning av planens konsekvenser och om vem som ska höras i samband med beredningen. Riksdagens uttalande kommer att beaktas när planen tas fram. Avsikten är att den första klimatpolitiska planen på medellång sikt enligt klimatlagen ska meddelas som statsrådets redogörelse till riksdagen i maj 2017.

Merja Turunen, miljöråd, miljöministeriet

Bedömning av den strukturella säkerheten hos byggnader med stor spännvidd

RP 336/2014 rd – RSv 290/2014 rd

Miljöutskottet

2. Riksdagen förutsätter att regeringen följer huruvida de bedömningskostnader som föranleds av lagen är skäligen i förhållande till gårdsbrukets lönsamhet och vidtar behövliga åtgärder för att ändra lagstiftningen om kostnaderna visar sig bli oskäligen.

”2. Jord- och skogsbruksministeriet följer tillsammans med landsbygdsverket och närings-, trafik- och miljöcentralerna hur stora merkostnader extragranskningarna av byggnader med stor spännvidd ger upphov till. Samtidigt granskas det vilka eventuella ändringar som måste göras till följd av kostnaderna när de stödberättigande investeringskostnaderna bestäms, även om planeringskostnaderna i allmänhet bara utgör en bråkdel av de egentliga byggkostnaderna.”

Ärendet föranleder inte vidare åtgärder.

Kjell Brännäs, planerare, jord- och skogsbruksministeriet

Kortvarigt räntestöd för byggnadslån för hyreshus

RP 76/2016 rd – RSv 81/2016 rd

Miljöutskottet

1. Riksdagen förutsätter att regeringen inleder åtgärder för en övergripande utveckling av modellen med fyrtioårigt räntestöd, så att villkoren för modellen blir sporrande.
2. Riksdagen förutsätter att miljöministeriet före utgången av 2018 lämnar utskottet en utredning om hur räntestödsmodellerna fungerar.

Miljöministeriet följer hur räntestödslånen fungerar och rapporterar om hur modellerna fungerar före utgången av 2018.

Tommi Laanti, ledande planerare, miljöministeriet

Mobilnätets hörbarhet i bostadsbyggnaderna

RP 220/2016 rd – RSv 189/2016 rd

Miljöutskottet

Riksdagen förutsätter att miljöministeriet och kommunikationsministeriet i samråd bereder behövliga bestämmelser om att hörbarheten i bostadsbyggnaderna för allmänna mobilnät som är nödvändiga för medborgarnas och samhällets säkerhet säkerställs vid byggandet på ett sätt som är ändamålsenligt och beaktar kraven på byggnadernas energiprestanda och andra väsentliga tekniska krav. Statsrådet ska i fortsättningen bevaka mobilnätets hörbarhet och vilka konsekvenser regleringen av byggandet jämte verkställande får på mobilnätets hörbarhet inomhus, och vid behov vidta åtgärder för att säkerställa hörbarheten inomhus.

Miljöministeriet och kommunikationsministeriet bedömer för närvarande vilka åtgärder som ska inledas utifrån ställningstagandet för att fastställa innehållet i och tidtabellen för den fortsatta beredningen av ärendet Utöver frågorna i anslutning till lagstiftningen följer miljöministeriet och kommunikationsministeriet i samråd och stöder i mån av möjligheter projekt för forskning och påverkan inom kommunikations- och byggbranschen genom vilka man underlättar att hörbarhetsaspekten beaktas på ett föregripande sätt såväl i nya byggnader som vid reparationsbyggnad och i planeringen av kommunikationsnät.

Kirsi Martinkauppi, lagstiftningsråd, miljöministeriet
Sini Wirén, konsultativ tjänsteman, kommunikationsministeriet

Uppföljning av effekterna av bostadsbidragsreformen

RP 231/2016 rd – RSv 237/2016 rd

Miljöutskottet

1. Riksdagen förutsätter att man följer reformens konsekvenser för försörjningen i fråga om studerande som har familj och att man utifrån det bedömer behoven av eventuella lagstiftningsreformer, till exempel en vårdnadshavarförhöjning till studiepenningen.

2. Riksdagen förutsätter att social- och hälsovårdsministeriet vidtar åtgärder för att bedöma de personers status i bostadsbidragssystemet som bor i gemensam bostad samt utreder om begreppet hushåll behöver revideras.

1. Studerandena börjar omfattas av det allmänna bostadsbidraget den 1 augusti 2017. Social- och hälsovårdsministeriet följer reformens konsekvenser för försörjningen i fråga om studerande som har familj i samverkan med undervisnings- och kulturministeriet. Undervisnings- och kulturministeriet utreder i detalj förutsättningarna för att införa en vårdnadshavarförhöjning till studiepenningen.

2. Syftet med det allmänna bostadsbidraget är att sänka boendeutgifterna och garantera en skälig boendenivå för låginkomsthushåll. Huvudregeln för det allmänna bostadsbidraget är att de personer som varaktigt bor i samma bostad svarar för boendeutgifterna för hela bostaden och därmed hör till samma hushåll. Avvikelse från huvudregeln kan göras endast om invånarna har särskilda hyresavtal eller en invånare är underhyresgäst till en annan invånare. Ett eget hushåll bildar även personer som genom vårdavtal har placerats i hushållet för att där få vård och studerande som har rätt till studiestödets bostadstillägg.

Reformen av det allmänna bostadsbidraget trädde i kraft i början av 2015 och i detta skede ansågs det inte ändamålsenligt att ändra det allmänna bostadsbidraget så att det inte är hushållspecifikt. Den 1 mars 2017 träder lagändringar i kraft till följd av den jämlika äktenskapslagen. Studerandena börjar omfattas av det allmänna bostadsbidraget den 1 augusti 2017. Samtidigt slopas de undantag som gäller vissa mottagare av bostadsbidrag när hushåll bestäms. Social- och hälsovårdsministeriet följer och utvärderar effekterna av reformen på bostadsbidragssystemet och bidragstagarnas ställning, särskilt i fråga om dem som bor i gemensam bostad. Ministeriet utreder också behoven av att utveckla bidragssystemet.

Sanna Pekkarinen, konsultativ tjänsteman, social- och hälsovårdsministeriet

STATSRÅDETS KANSLI

SNELLMANSGATAN 1, HELSINGFORS
PB 23, 00023 STATSRÅDET
tfn 0295 16001
info@vnk.fi
vnk.fi/publikationer

ISBN: 978-952-287-407-8 PDF
ISBN: 978-952-287-408-5 tryckt
ISSN: 2323-962X PDF
ISSN: 2341-7129 tryckt